

ÅRSRAPPORT 2022

SPAREBANKEN SØR

Bærekrafttak

Bærekraftsprosjektet 2022 er en hyllest til lokale ideer og prosjekter som bidrar til en bærekraftig framtid i landsdelen vår. Vinnerne av prosjektmidler ble presentert og mottok prisene i hver region, før Julie Bergan avsluttet med en konsert.

Totalt fire millioner kroner ble delt ut i Skien, Arendal, Kristiansand og Mandal. Formålet med gavene er å bidra til å realisere Sparebanken Sørs visjon om vekst og bærekraftig utvikling i landsdelen innen området klima og miljø.

I denne sammenhengen innebærer det å

- bidra til å oppfylle Parisavtalens mål om å holde den globale oppvarmingen til godt under 2 grader og tilstrebe å begrense temperaturøkningen til 1,5 grader.
- bidra til å oppfylle FNs bærekraftsmål 13 Stopp klimaendringer.
- bidra til å oppfylle delområder i FNs bærekraftsmål 14 Liv under vann og 15 Liv på land. Delområdene omfatter forsøpling og forurensning i hav og på land.

Vinnere 2022

Kristiansandsområdet

Bølgen Bærekraftsenter, 150 000 kroner
NorSort AS, 200 000 kroner
Agder Energi Flexibilitet AS, 200 000 kroner
Flekkerøy velforening, 50 000 kroner
Miljøvernheten v/Kr.sand kommune,
150 000 kroner
Norsjør AS, 200.000 kroner
Blå Kors, 50 000 kroner
Stiftelsen Miljøfyrtårn, 150 000 kroner

Vestfold og Telemark

Rjukan Næringsutvikling AS, 100 000 kroner
Rocks of Norway AS, 100 000 kroner
SpillTech AS, 300 000 kroner
Trosvik Maritime AS, 300 000 kroner
Ungt Entreprenørskap Vestfold og Telemark,
100 000 kroner

Vest i Agder

Jan Petter Lindland, 50 000 kroner
Materialbanken for bygningsvern,
100 000 kroner
North Innovation AS, 150 000 kroner
Mandal dykkerklubb, 150 000 kroner
GB Ocean AS, 150 000 kroner
Kitemil AS, 350 000 kroner

Øst i Agder

G.T Automasjon & Elektroservice AS,
200 000 kroner
Vaholmen VOC Recovery AS, 350 000 kroner
Norsk folkehjelp, 100 000 kroner
Agder Miljø AS, 200 000 kroner
Arendal undervannsklubb, 100 000 kroner
Lillesand Snorkle og Dykkerklubb, 50 000 kroner

Innholdsfortegnelse

+	4	Året 2022
	7	Nøkkeltall konsern
	9	Styrets beretning
	24	Resultatregnskap
	25	Balanse
	26	Endringer i egenkapital
	27	Kontantstrømoppstilling
	28	Noter
	96	Beregninger
	97	Alternative resultatmål
	99	Eierstyring og selskapsledelse
	105	Retningslinjer fastsettelse av lønn til ledende personer
	107	Rapport om godtgjørelse til ledende personer
	115	Erklæring fra styret og daglig leder
	116	Revisjonsberetning
	122	Organisering
	123	Konsernledelsen

Året 2022

GOD UTVIKLING OG GODT RESULTAT I ET UROLIG ÅR

Med en meget solid avslutning på året med et resultat for 4. kvartal på 566 mill. kroner, endte årsresultatet for 2022 på tilfredsstillende 1 615 mill. kroner før skatt. Etter et år preget av markedsuro og krevende tider for mange, er det ekstra gledelig å kunne dele av overskuddet når det går bra med banken. Styret setter av 226 mill. kroner av bankens overskudd til kundeutbytte, 149 mill. kroner til allmennyttige gaver og 250 millioner i utbytte til bankens egenkapitalbevisiere.

Årets resultat er det beste i bankens historie, og er et solid resultat som følge av god vekst i driftsinntekter og gode resultatbidrag fra tilknyttede selskaper, lave kostnader og relativt moderate tap. Satsingen på grønn og bærekraftig bankdrift, digitalisering og ny teknologi har fortsatt med uforminsket kraft.

GOD VEKST OG ØKT STYRINGSRENTE GA ØKENDE RENTENETTO GJENNOM ÅRET

Norges Bank sine mange renteøkninger i 2022 har gitt økte inntekter for bankene. Samlet for 2022 utgjorde netto renteinntekter for Sparebanken Sør 2 368 mill. kroner, en økning fra 1 939 mill. kroner året før. Rentenivået påvirker naturlig nok bankenes rentemargin, og når rentene stiger, stiger også rentenettoen. Det gir et godt resultat i 2022, og bidrar positivt til vårt første år med utdeling av kundeutbytte og en rekordstor avsetning til bankens gavefond.

Banken har gjennom året opprettholdt sin sterke posisjon i hjemmemarkedet. På bedriftsmarkedet var veksten sterke 9,8 prosent, om lag to prosent over den nasjonale kredittveksten og sterkere enn målsettingen for bedriftsmarkedsvekst. Utlånsveksten på personmarkedet var på 4,1 prosent, omtrent på nivå med den nasjonale kredittveksten. Innskuddsveksten var på tilfredsstillende 3,9 prosent.

Ved årsskiftet utgjør netto utlån til kunder 127 mrd. kroner og innskuddene 63 mrd. kroner. Innskuddsdekningen er dermed på komfortable 53 prosent for konsern og hele 97 prosent for morbanken. Banken har god vekstkapasitet på utlån, og har en langsiktig vekstambisjon om lag ett prosentpoeng over kredittveksten i vårt markedsområde.

SVÆRT STERK MARKEDSPOSISJON I EN VEKSTKRAFTIG LANDSDEL

Gjennom 2022 har landsdelens næringsliv vist god tilpasningsevne i en periode med betydelig usikkerhet knyttet til geopolitisk uro, krig i Ukraina og sterk

inflasjon. Produksjonsveksten, investeringsveksten og sysselsetningsveksten som regionen opplevde i siste del av 2021 og starten av 2022, har flatet ut. Men den betydelige bekymring for tilbakeslag og redusert vekst i regionens næringsliv har ikke materialisert seg. Samtidig gir fremveksten av nye forretningsmuligheter i det grønne skiftet landsdelens næringsliv mulighet til å utnytte sine betydelige komparative fortrinn i et lengre perspektiv. Sparebanken Sør har videreutviklet og styrket sin ledende markedsposisjon i regionen, og vi opplever fortsatt god kredittetterspørsel i alle segmenter, spesielt fra landsdelens næringsliv.

EN AV DE ALLER MEST SOLIDE

En uvektet kjernekapitalandel på 9,1 prosent plasserer banken blant de mest solide og best kapitaliserte av de større bankene i Norge og Norden. Bankens rene kjernekapitaldekning var ved årsskiftet på 17,1 prosent, godt over myndighetskrav og med god margin til bankens egen langsiktige målsetting på 16,7 prosent. Med bakgrunn i bankens høye uvektede kjernekapitalandel, kombinert med årets negative finansinntekter, vurderes egenkapitalavkastningen på 8,7 prosent i 2022 som tilfredsstillende.

KOSTNADSEFFEKTIVITET BLANT DE BESTE

Banken fremstår som en svært kostnadseffektiv bank både i norsk og internasjonal sammenheng. Kostnader i forhold til inntekter var ved årsskiftet 40,4 prosent. Målt i prosent av forvaltningskapital viser kostnadsprosenten sterke 0,76 prosent. Den gode kostnadsposisjonen er utviklet gjennom løpende omstilling og effektivisering.

MARKEDSURO OG NEGATIVE ØKONOMISKE UTSIKTER GIR ØKTE MODELLTAP

Banken hadde i 2022 netto tap på utlån på 74 mill. kroner, mot netto inngang på tap på 18 mill. kroner i 2021. I 2022 har det vært store endringer i makroøkonomiske forhold som har gitt negative endringer i rammevilkårene til både næringslivet og privathusholdninger. Det har medført økte modellbaserte tapsavsetninger. Vurderinger av potensielle negative effekter hos større næringslivskunder har likevel ikke avdekket store problemer. Tvert imot har mislighold blant kundene blitt ytterligere redusert fra et allerede lavt nivå. Det er positivt i lys av den krevende perioden norsk økonomi har vært gjennom og fortsatt er i, samtidig som det også er en konsekvens av lav risikoprofil i bankens utlånsportefølje.

TOPP RATING GIR TRYGG FINANSIERING I UROLIGE FINANSMARKEDER

Årsresultatet viste negative netto finansinntekter på 82 mill. kroner, mens fjerde kvartal alene viste positive netto finansinntekter på 46 mill. kroner. For året totalt var det det ikke overraskende at svært urolige finansmarkedene medførte en nedgang i finansinntekter.

Banken har over lang tid bygget opp en god posisjon og tilstedeværelse i nasjonale og internasjonale finansmarkeder, som gir et solid grunnlag for å håndtere finansiell uro. Godt diversifisert finansiering både i NOK og Euro sikrer stabil langsiktig finansiering blant annet gjennom OMF, senior obligasjonsgjeld, fondsobligasjoner og ansvarlig lån.

HØY ENDRINGSTAKT KREVER STRATEGISK KOMPETANSESKIFTE

Bankens strategiske kompetanseskifte har fortsatt gjennom hele 2022. Ny spisskompetanse innen teknologi, digitalisering, analyse, antihvitvask og compliance er hentet inn. Endret kundeatferd og nye digitale kundeløsninger har samtidig frigjort ressurser til kompetanseintensiv kunderådgivning og økt salgsaktivitet.

ALT SOM KAN DIGITALISERES, VIL DIGITALISERES

Teknologi og digitalisering er under og i etterkant av pandemien blitt en vesentlig driver for bedre intern samhandling og god kundefølelse. Nye tjenester innen IKT-sikkerhet og cyberrisk etableres, og det investeres betydelig i kompetansebygging på disse områdene. Den omfattende satsingen på nye digitale løsninger skal gi gode og stadig bedre kundeopplevelser og effektive prosesser, og skape verdi for både banken og kundene. Betydelige investeringer i ny teknologi, avansert dataanalyse og digitalisering forsterker vår evne til å levere gode og relevante banktjenester på en moderne digital plattform.

ET STADIG STERKERE FINANSBUS

Sparebanken Sør har de siste årene styrket sin posisjon på forsikring, leasing, verdipapirprodukter og eiendomsmeistring gjennom eierinvesteringer og økt distribusjonskraft, og har en produktbredde som gjør oss til et fullverdig og ledende finanshus i landsdelen. Dette styrker vårt verdiforslag til kundene og diversifiserer topplinjeinntektene. Gjennom våre sterke regionale kompetansemiljøer og korte beslutningsveier har vi et reelt konkurransefortrinn.

Resultatene i våre deleide selskaper Frende, Brage, Norne og Balder preges av topplinjevekst, økt lønnsomhet og styrket konkurranseposisjon. Vårt eiendomsmeiglerforetak Sørmeigleren har beholdt sin ledende markedsposisjon i et fallende marked, og er godt posisjonert når markedet snur.

UBETYDELIG BÆREKRAFTRISIKO

Bankens misjon er å skape bærekraftig vekst og utvikling for vår landsdel, og bærekraft er forankret og integrert i bankens overordnede strategi. Arbeidet med å operasjonalisere bærekraft i alle våre forretningsområder har hatt stort engasjement. I slutten av 2022 fikk banken en ny ESG-rating fra det anerkjente selskapet Sustainalytics. Bankens bærekraftsrisiko gikk fra «lav risiko» i 2021 til «ubetydelig risiko» i 2022. Det er god grunn til å være stolt over den jobben som gjøres på bærekraftområdet i hele banken, og en så god rating er en sterk anerkjennelse og bra både for kundene, samfunnet og banken. Vi skal bety noe for bærekraftig utvikling i regionen, og være en del av det grønne skiftet. Utfordringen fremover blir å integrere ESG på en god måte i forretningsområdene, utvikle og selge bærekraftige produkter og tjenester, og utstede bærekraftige obligasjoner i takt med forventninger fra marked og kunder. Vi har satt mål om å redusere karbonutslipp fra utlåns- og investeringsporteføljen med 40 prosent innen utgangen av 2030, og full karbonnøytralitet innen 2050.

FREMTIDENS RELASJONSBANK

Sterk konkurranse og raske endringer i kundeatferd vil fremover kreve en kompetent og endringsdyktig organisasjon. Vi har de siste årene vist at vi raskt tilpasser oss ny konkurranse og endret kundeatferd gjennom innovative digitale løsninger og kompetanseintensiv personlig rådgivning. Vi skal fremover fortsatt fylle rollen som landsdelens relasjonsbank - med høy kundetilfredshet, langsiktighet, sterke kunderelasjoner og lokal beslutningskraft.

Vi skal fortsette med uforminsket styrke å skape bærekraftig vekst og utvikling i vår landsdel. Vi er bedre skodd for oppgaven enn noensinne i vår snart tohundreårige historie - ikke minst takket være innsatsen og engasjementet fra bankens dyktige medarbeidere. En stor takk til dere alle for flott innsats gjennom 2022!

Geir Bergskaug

Adm. direktør

Nøkkeltall konsern

MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
Resultat					
Netto renteinntekter	2 368	1 939	1 914	1 926	1 729
Netto provisjonsinntekter	417	419	347	344	318
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	-82	0	40	24	2
Andre driftsinntekter	131	191	143	74	23
Sum netto inntekter	2 834	2 549	2 444	2 368	2 072
Sum driftskostnader før tap	1 145	1 018	958	918	884
Driftsresultat før tap	1 690	1 531	1 486	1 450	1 188
Tap på utlån og garantier	74	-18	83	-17	-36
Resultat før skattekostnad	1 615	1 549	1 403	1 467	1 224
Skattekostnad	332	323	307	342	285
Resultat for perioden	1 283	1 226	1 096	1 125	939
Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital					
Netto renteinntekter	1,58 %	1,35 %	1,36 %	1,53 %	1,46 %
Netto provisjonsinntekter	0,28 %	0,29 %	0,25 %	0,27 %	0,27 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	-0,05 %	0,00 %	0,03 %	0,02 %	0,00 %
Andre driftsinntekter	0,09 %	0,13 %	0,10 %	0,06 %	0,02 %
Sum netto inntekter	1,89 %	1,78 %	1,74 %	1,88 %	1,75 %
Sum driftskostnader før tap	0,76 %	0,71 %	0,68 %	0,73 %	0,75 %
Driftsresultat før tap	1,13 %	1,07 %	1,06 %	1,15 %	1,00 %
Tap på utlån og garantier	0,05 %	-0,01 %	0,06 %	-0,01 %	-0,03 %
Resultat før skattekostnad	1,08 %	1,08 %	1,00 %	1,17 %	1,03 %
Skattekostnad	0,22 %	0,23 %	0,22 %	0,27 %	0,24 %
Resultat for regnskapsåret	0,86 %	0,86 %	0,78 %	0,89 %	0,79 %
Nøkkeltall resultat					
Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	8,7 %	9,0 %	8,4 %	9,5 %	8,5 %
Kostnader i % av inntekter	40,4 %	39,9 %	39,2 %	38,8 %	42,7 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto inntekter fra finansielle instrumenter	39,3 %	40,0 %	39,9 %	39,2 %	42,7 %
Nøkkeltall balanse					
Forvaltningskapital	157 435	144 182	142 126	129 499	121 125
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	150 000	143 100	140 400	125 900	118 600
Netto utlån til kunder	123 852	116 653	111 577	106 334	102 942
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	6,2 %	4,5 %	4,9 %	3,3 %	5,6 %
Innskudd fra kunder	65 596	63 146	59 833	57 949	56 537
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	3,9 %	5,5 %	3,3 %	2,5 %	1,7 %
Innskudd i % av netto utlån	53,0 %	54,1 %	53,6 %	54,5 %	54,9 %
Egenkapital (inkludert hybrid kapital)	15 779	14 941	13 752	13 081	11 845
Tap i prosent av netto utlån, annualisert	0,05 %	-0,02 %	0,07 %	-0,01 %	-0,17 %
Sum misligholdte engasjementer (Trinn 3) i % av brutto utlån	0,54 %	0,67 %	0,90 %	0,79 %	0,66 %
Andre nøkkeltall					
Likviditetsreserve (LCR) konsern	177 %	140 %	173 %	148 %	159 %
Likviditetsreserve (LCR) konsern - EUR	387 %	604 %	107 %	1168 %	4727 %
Likviditetsreserve (LCR) morbank	169 %	127 %	154 %	140 %	180 %
Ren kjernekapital	17,1 %	16,4 %	15,7 %	15,7 %	14,8 %
Kjernekapitaldekning	18,5 %	18,1 %	17,1 %	17,6 %	16,6 %
Kapitaldekning	20,7 %	20,3 %	19,1 %	20,3 %	18,7 %
Ren kjernekapital	13 653	13 004	12 204	11 356	10 517
Kjernekapital	14 784	14 376	13 315	12 767	11 591
Netto ansvarlig kapital	16 518	16 074	14 864	14 686	13 096
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,1 %	9,4 %	8,9 %	9,3 %	9,1 %
Antall ekspedisjonssteder	35	35	35	34	34
Antall årsverk i bankvirksomheten	485	464	442	429	434
Nøkkeltall egenkapitalbevis					
Egenkapitalbevisbrøk vektet gjennomsnitt for året	40,0 %	15,7 %	17,3 %	17,2 %	17,9 %
Antall utstedte bevis	41 703 057	15 663 944	15 663 944	15 663 944	15 663 944
Resultat pr. egenkapitalbevis (morbank)	12,6	11,8	10,5	9,3	7,7
Resultat pr. egenkapitalbevis (konsern)	11,9	12,2	11,3	11,7	10,1
Utbytte siste år pr. egenkapitalbevis	6,0	8,0	14,0	0,0	6,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	141,0	136,4	140,0	128,5	123,2
Kurs/bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	0,9	1,1	0,8	0,9	0,8
Børskurs ved utgangen av perioden	129,5	146,0	114,5	110,0	96,9

Innholdsfortegnelse

Virksomhetens art	s. 9
Hovedtrekk	s. 9
Rammebetingelser 2022	s. 9
Virksomhetsområde	s. 10
Årets resultat	s. 10
Balanse	s. 12
Overskuddsdisponering	s. 14
Egenkapitalbevis og utbytte	s. 14
Øvrige datterselskaper og felleskontrollerte selskaper	s. 14
Samarbeidende selskaper	s. 15
Risikostyring	s. 16
Rating	s. 19
Eierstyring og selskapsledelse	s. 19
Personale og arbeidsmiljø	s. 19
Forskning og utvikling	s. 20
Samfunnsansvar	s. 20
Gaver til allmennyttige formål	s. 21
Kundeutbytte	s. 22
Utsiktene fremover	s. 22
Avsluttende bemerkninger	s. 22
Styret	s. 23

Styrets beretning

VIRKSOMHETENS ART

Sparebanken Sør er et uavhengig og selvstendig finanskonsern med hovedvirksomhet innenfor bank, verdipapirhandel og eiendomsmegling i Agder, Rogaland, samt Vestfold og Telemark. Eiendomsmeglervirksomheten drives gjennom datterselskapet Sørmeqleren. Skade- og personforsikringsprodukter leveres via forsikringselskapet Frende, hvor banken er deleier. Banken er også deleier i selskapene Norne Securities og Brage Finans, leverandører av henholdsvis verdipapirhandel, leasing og salgspant. Banken har 35 kontorer, og hovedkontoret ligger i Kristiansand.

HOVEDTREKK

Konsernet Sparebanken Sør leverte et solid resultat i 2022, og styret vil trekke frem følgende:

- Meget god vekst i netto rente- og provisjonsinntekter
- Negative netto finansinntekter som følge av markedsuro
- Kostnadsprosent på 40,4
- Lave tap og mislighold i et usikkert makrobilde
- Utlånsvekst på 6,2 prosent
- Innskuddsvekst på 3,9 prosent
- Egenkapitalavkastning etter skatt på 8,7 prosent
- Ren kjernekapitaldekning på 17,1 prosent, godt over minstekravet på 13,7 prosent
- Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) på meget solide 9,1
- Eierbrøken økt fra 15 til 40 prosent ved konvertering av grunnfondskapital
- Utbytte til egenkapitalbeviserne på 250 mill. kroner (6,00 kroner per egenkapitalbevis), 226 mill. kroner i kundeutbytte og 149 mill. kroner til gaver i lokalsamfunnet

RAMMEBETINGELSER 2022

Norsk økonomi

Året startet med at verdensbilde endret seg dramatisk som følge av Russlands angrepskrig mot Ukraina. Krigen medførte en betydelig økt usikkerhet i finansmarkedet og har påvirket markedet for ulike råvarer, herunder svært høye energikostnader for husholdninger og bedrifter. Aktiviteten i norsk økonomi tiltok kraftig etter nedtrapping av restriksjoner knyttet til koronapandemien. En rekordlav arbeidsledighet og en høy etterspørselsvekst har medført en høy prisvekst på varer og tjenester.

Samtidig som aktiviteten i norsk økonomi har tatt seg kraftig opp, har utviklingen i husholdningenes forventning til egen og landets økonomi falt til rekordlave nivåer. Finans Norges Forventningsbarometer i fjerde kvartal 2022, viste det laveste nivået i denne stemningsindikatoren siden første måling i 1992. En kombinasjon av økende renteutgifter og generelt høy prisvekst har ført til en bratt nedgang i husholdningenes disponible realinntekter.

Norges Bank har ført en svært ekspansiv penge- og finanspolitikk i 2020 og 2021. Fra september 2021 begynte Norges Bank trinnvis å øke styringsrenten fra 0 prosent. Styringsrenten ved utgangen av 2022 var på 2,75 prosent, og slik Norges Bank vurderte utsiktene vil det være behov for å øke rentene noe for å bringe inflasjonen ned mot målet på 2 prosent. Sentralbankens prognoser indikerer en topp på 3 prosent i løpet av 1. kvartal 2023, og deretter en litt lavere styringsrente fra midten av året.

Boligprisene steg betydelig i perioden 2020 til 2021, særlig drevet av et svært lavt rentenivå og gode statlige støtteordninger til næringslivet igjennom pandemien. Fra høsten 2022 var det et omslag i boligmarkedet med fallende boligpriser. For året sett under ett økte prisene i landet med 1,5 prosent. Statistisk sentralbyrå anslår i deres siste økonomiske analyser, at den negative boligprisveksten i andre halvdel av 2022 vil fortsette inn i 2023. Samtidig peker SSB på at lavere boliginvesteringer isolert sett vil presse boligprisene opp på lengre sikt. I bankens hovedmarked, som er Agder og Telemark, indikerer blant annet sykepleierindeksen (hvor stor andel av omsatte boliger som en enslig sykepleier har mulighet til å kjøpe), et mer moderat prisnivå, selv etter en periode med høy prisvekst. Banken vurderer boligmarkedet i bankens hovedmarkeder som relativt stabilt og balansert.

Kredittveksten (K2) økte noe i 2022, og utgjorde 5,5 prosent ved utgangen av året. Veksten i kreditt til husholdningene og næringslivet var henholdsvis 4,2 prosent og 8,0 prosent, mens kredittveksten til kommunesektoren utgjorde 5,7 prosent.

Slik verdensbildet har utviklet seg gjennom 2022, ser vi en økning i underliggende cyber-risiko. Den økte risikoen har, og vil, medføre ytterligere investeringer for å redusere denne.

Banken ser også en økning i antall svindelsaker som har påført banken tap, blant annet som følge av dommen i Olga-saken i september 2022. Det er høyt fokus på å forebygge svindel, først og fremst av hensyn til kundene, men også for å redusere fremtidige tap for banken.

Utvikling i finansmarkedene

Tilgangen på langsiktig markedsfinansiering fra det norske og europeiske obligasjonsmarkedet ble som følge av geopolitisk uro og usikkerhet i tiknytning til videre renteutvikling, mer krevende i 2022. Dette medførte høyere markedsrenter og økning i markedsspreadene. Konsernets finansieringsstruktur var solid og langsiktigheten i gjeldsporteføljen ble styrket gjennom boligkredittforetakets emisjon av 7 000 mill.

kroner og EUR 500 mill. covered bonds rettet mot norske og internasjonale investorer, samt gjennom utstedelse av 1,0 mrd. kroner i senior etterstilt gjeld (senior non-preferred) og 4,3 mrd. kroner i senior gjeld (senior preferred). Bankens solide kapitaldekning ble ytterligere forbedret gjennom etablering av nye fondsobligasjoner.

VIRKSOMHETSOMRÅDE

Personmarked

Personmarkedsdivisjonen har gjennom 2022 fortsatt arbeidet med å utvikle sine tjenester til personkunder. Kontornettets har ytterligere styrket kvaliteten på rådgivning overfor kunder innen lån, forsikring, pensjon og sparing. Og bankens digitale løsninger oppleves som enda mer funksjonelle og brukervennlige, etter at både mobilbank og nettbank er videreutviklet.

Samtidig som det har vært viktig å forbedre kvaliteten i rådgivningen og de digitale tjenestene, har det gjennom 2022 også vært arbeidet kontinuerlig med ytterligere å effektivisere driften. Kontornettets består nå i all hovedsak av meget kompetente, autoriserte finansielle rådgivere. Ved hjelp av ny teknologi, sentralisering av oppgaver, standardisering av produkter og arbeidsmetoder, drives divisjonen stadig mer effektivt.

I tillegg til å arbeide aktivt med å levere en god kundeopplevelse, samtidig som banken hele tiden effektiviserer driften, har 2022 også vært preget av arbeidet med å tilfredsstillende mer omfattende lovkrav rundt antihvitvasking og personopplysninger.

Året 2022 har utviklet seg til å bli et mer krevende år for våre kunder. I den forbindelse har året også vært preget av mer rådgivning om personlig økonomi og egen likviditet. Samtidig har etterspørselen om rådgivning rundt person- og skadeforsikring og pensjon økt. Til tross for et mer krevende år for våre kunder, har salget av bil- og båtlån vært tilfredsstillende.

Brutto utlån til personkunder økte med 3,2 mrd. kroner til 80,7 mrd. kroner, tilsvarende en endring på 4,1 prosent. Innskudd fra personkunder økte med 1,0 mrd. kroner til 32,2 mrd. kroner, tilsvarende en vekst på 3,1 prosent.

Bedriftsmarked

Banken har gjennom 2022 opprettholdt posisjonen som næringslivsbanken for Sørlandet, og styrket posisjonen i Vestfold og Telemark. Banken fremstår i dag som et naturlig førstevalg for næringslivet i store deler av bankens virkeområde.

Utlån til bedriftskunder økte med 3,8 mrd. kroner til 43,2 mrd. kroner i 2022, tilsvarende en vekst på 9,8 prosent. De samlede innskudd fra bedriftskunder økte med 1,4 mrd. kroner til 33,4 mrd. kroner. Dette tilsvarer en vekst på 4,5 prosent.

Bankens bedriftskunder representerer en balansert og solid portefølje, som gjenspeiler næringslivet i landsdelen

på en god måte. I tillegg til å dekke rollen som bank for store deler av næringslivet regionalt, herunder store deler av offentlig sektor, betjener banken også et nasjonalt kundesegment gjennom avtalen med KNIF (Kristen-Norges Innkjøpsfellesskap). Dette er et lavrisikosegment som inkluderer private sykehus og andre virksomheter innenfor helsesektoren, skoler, barnehager, kirkelige virksomheter, misjonsorganisasjoner og barne- og ungdomsorganisasjoner.

Banken tilbyr skadeforsikring, tjenestepensjon og gruppelevesforsikring til bedriftsmarkedet gjennom Frende Forsikring AS og Nordea Liv, samt leasing gjennom Brage Finans AS. Samarbeidet med Frende og Brage har de senere år blitt styrket gjennom økt fokus, og bedre samhandling mellom ansatte i banken og produktselskapene. Det har vært forsterket satsing på salg av breddeprodukter, blant annet gjennom flere Brage-ansatte og ved at forsikringssalget nå er organisert som et eget ansvarsområde i banken. Som følge av Sørmeqlerens satsing innenfor næringsmegling, har samhandlingen med bankens eiendomsmeglervirksomhet også blitt styrket.

Bankens Kundesenter BM har en svært viktig rolle i betjeningen av bankens bedriftskunder. Kundesenteret fremstår i dag som et viktig kompetansesenter innenfor områdene kundeetablering, betalingsformidling, antihvitvask og øvrige dagligbanktjenester. Det utvikles stadig nye digitale løsninger, og ikke minst har etableringen av mobilbank bedrift og Sør Dashboard i nettbedrift vært viktig. Produktet/tjenestene gir kundene en bedre og enklere oversikt over pengestrømmene i selskapene.

Vi har gjennom 2022 styrket samarbeidet med ulike næringsforeninger i regionen. Som en del av samarbeidet har det vært arrangert flere felles næringslivsseminarer med dagsaktuelle temaer. Nytt av året var at vi ble hovedsamarbeidspartner med Næringsforeningen i Kristiansandsområdet (bankens største BM-region).

ÅRETS RESULTAT

Regnskapsprinsipper

Regnskapet til konsernet Sparebanken Sør er satt opp i samsvar med internasjonale standarder for finansiell rapportering, IFRS. Det er i notene til regnskapet redegjort nærmere for regnskapsprinsippene.

I årsregnskapet er forutsetningen om fortsatt drift lagt til grunn. Konsernet har en betryggende inntjening og egenkapital, og etter styrets oppfatning er det ikke noe som tilsier annet enn fortsatt drift.

Tallene det refereres til i styrets beretning er konserntall, med mindre det er angitt at det gjelder morbanken.

Årets resultat

Sparebanken Sør oppnådde i 2022 et resultat før skatt på 1 615 mill. kroner, mot 1 549 mill. kroner i 2021. En resultatfremgang på 66 mill. kroner. Konsernet har hatt en meget positiv resultatutvikling gjennom 2022, både knyttet til bankvirksomheten og gjennom resultatbidrag fra datter-

og tilknyttede selskaper.

Resultat etter skatt i 2022 utgjorde 1 283 mill. kroner, mot 1 223 mill. kroner i 2021. Dette tilsvarte en egenkapitalavkastning, justert for renter på hybridkapital, på 8,7 prosent i 2022, mot 9,0 prosent i 2021.

Totalresultatet, som inkluderer endringer ført direkte mot egenkapitalen i regnskapsåret, utgjorde 1 360 mill. kroner i 2022, mot 1 234 mill. kroner i 2021.

Rentenetto

Rentenettoen utgjorde 2 368 mill. kroner i 2022, mot 1 939 mill. kroner i 2021, en økning på hele 429 mill. kroner. Rentenettoen i 2022 tilsvarte 1,58 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital, mot 1,35 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i 2021.

Norges Bank økte styringsrenten hele 6 ganger i løpet av 2022, fra 0,50 prosent ved inngangen av året til 2,75 prosent ved utgangen av året. Banken har fulgt opp med renteøkninger på utlån og innskudd. Det økte rentenivået har bidratt til en bedret rentemargin (utlånsrente – innskuddsrente) i løpet av 2022.

Som følge av gjennomførte renteendringer gjennom 2022, samt etterslep knyttet til varslingstid ved renteendringer, har banken en god fart inn i 2023.

I 2022 har banken betalt 56,0 mill. kroner i renter på hybridkapital, mot 46,1 mill. kroner i 2021. Renter på hybridkapital ble belastet egenkapitalen som en overskuddsdisponering.

Provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter utgjorde 417 mill. kroner, mot 419 mill. kroner i 2021. Konsernet har hatt en god utvikling på de fleste områdene gjennom 2022, med unntak av eiendomsmegling hvor aktiviteten i markedet har vært betydelig lavere i 2022.

Største forbedring har vært innen betalingsformidling, et område hvor det var store fall i inntektene i 2020 og 2021, som følge av bortfall av valutainntekter og at bankens kunder reiste mindre under koronapandemien. Aktiviteten har i 2022 tatt seg opp og inntektene fra området var i 2022 på et nivå som var høyere enn før pandemien.

Det har også vært betydelige økte inntekter fra forsikring, dette skyldes en høyere forsikringsportefølje, blant annet som følge av kjøpet av Sørlandets Forsikringscenter i 2021 og positiv utvikling i lønnsomhetsprovisjon fra Frende i 2022.

Netto provisjonsinntekter tilsvarte 0,28 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i 2022, mot 0,29 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i 2021.

Finansielle instrumenter

Netto inntekter fra finansielle instrumenter utgjorde minus 82 mill. kroner i 2022, mot 0 mill. kroner i 2021.

2022 var preget av markedsuro, som gav utslag i økte kredittpåslag. Dette medførte at konsernet har bokført tap og negative verdiendringer knyttet til likviditetsporteføljen og utlån til fastrente som i balansen verdsettes til virkelig verdi. Likviditetsporteføljen utgjorde 22,9 mrd. kroner ved utgangen av 2022 og består av svært likvide obligasjoner med fortrinnsrett og sertifikater utstedt av stat og kommuner.

Utlån til fastrente utgjorde 4,5 mrd. kroner ved utgangen av året.

Banken har hatt en positiv utvikling i inntekter fra betalingsformidling (agio), inntekter fra aksjeporteføljen og andre finansielle instrumenter.

Tilknyttede selskaper

Sparebanken Sør har de siste årene økt sine eierandeler i Frende Holding AS og Brage Finans AS. Dette ble gjort som en del av den strategiske satsningen for i større grad å kunne tilby kundene gode, relevante og integrerte løsninger.

Banken har også et viktig og strategisk eierskap i Vipps. Banken er eier av 2,41 prosent av selskapet gjennom eierskap i Balder Betaling AS.

Inntekter fra tilknyttede selskaper utgjorde 125 mill. kroner i 2022, ned fra 174 mill. kroner i 2021. Nedgangen knytter seg i stor grad til markedsuroen, som medførte negativ finansavkastning i Frende Holding AS.

Resultatandelene i 2022 fordelte seg med 59 mill. kroner fra Frende Holding AS, 60 mill. kroner fra Brage Finans AS og 3 mill. kroner fra Balder Betaling AS. Banken solgte i mars 2022 en mindre eierpost i Frende Holding AS og bokførte en gevinst på 25 mill. kroner.

I forbindelse med kjøp av aksjer i Frende Holding AS i 2018 og 2020 ble det identifisert merverdier som skal avskrives over forventet levetid. Konsernet har avskrevet merverdiene med 22 mill. kroner i 2022 og 2021.

Kostnader

Kostnadene i konsernet utgjorde 1 145 mill. kroner i 2022, mot 1 018 mill. kroner i 2021, en økning på 127 mill. kroner. Kostnadsveksten knytter seg i stor grad til investeringer relatert til IRB, gjennom økt analysekapasitet og ny dataplattform, investering i et styrket salgssystem innen forsikring, samt investeringer knyttet til compliance og økt sikkerhet innenfor IT-området.

I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital tilsvarte kostnadene 0,76 prosent, mot 0,71 prosent i 2021. Kostnader i forhold til inntekter utgjorde 40,4 prosent, mot 39,9 prosent i 2021.

Personalkostnadene utgjorde 659 mill. kroner i 2022, mot 606 mill. kroner året før, en økning på 53 mill. kroner. Kostnadsøkningen knytter seg i all hovedsak til ansettelse innenfor strategiske satsingsområder. Økningen skyldes også en høyere avsetning til ansattbonus, som følge av forbedret resultat fra bankvirksomheten

Av- og nedskrivninger på varige driftsmidler utgjorde 43 mill. kroner i 2022, 1 mill. kroner mindre enn i 2021.

Andre driftskostnader utgjorde 443 mill. kroner i 2022, mot 368 mill. kroner året før, en økning på 75 mill. kroner. Det har vært gjennomført betydelige investeringer innenfor IT, herunder bruk av eksterne konsulenter. Dette henger tett sammen med bankens ambisjon om å søke IRB godkjenning i 2023, samt økte krav til compliance, blant annet innenfor områdene antihvitvask og sikkerhet.

Tap og mislighold

Netto tap på utlån utgjorde på 74 mill. kroner i 2022 mot netto inngang på 18 mill. kroner i 2021.

Gjennom 2022 har det vært markerte endringer i makroøkonomiske forhold som innebærer negative

endringer i rammevilkår for både næringslivskunder og husholdningssektoren. Dette gjelder både økning i strøm- og energipriser, sterk inflasjon, kombinert med høyere utlånsrenter. Krigen mellom Russland og Ukraina har gitt ringvirkninger som forstyrrelser i forsyningskjedene, samt prisøkning på innsatsfaktorer. Banken gjennomførte i 2. kvartal 2022 en vurdering av potensielle negative effekter hos større næringslivskunder, og det er på nåværende tidspunkt ikke avdekket store problemer knyttet til kostnadssprekk eller leveranseproblemer i store prosjekter som banken har vært med å finansiere.

Totale nedskrivninger utgjorde ved årsskiftet 434 mill. kroner, tilsvarende 0,35 prosent av brutto utlån. Året før utgjorde nedskrivningene 424 mill. kroner, tilsvarende 0,36 prosent av brutto utlån.

Misligholdte engasjementer var på 666 mill. kroner, noe som utgjorde 0,54 prosent av brutto utlån. Dette er lavere enn ved utgangen av 2021, hvor misligholdte engasjementer utgjorde 783 mill. kroner (0,67 prosent av brutto utlån).

Selv om det er negativ påvirkning fra flere makroøkonomiske faktorer har sysselsettingen holdt seg på et høyt nivå, og det er fortsatt et relativt stramt arbeidsmarked. Som følge av både renteøkninger og kostnadsøkninger er det større usikkerhet til boligprisutvikling og utvikling i næringseiendomspriser.

BALANSE

Forvaltningskapital

Forvaltningskapitalen utgjorde 157,4 mrd. kroner ved utgangen av 2022, mot 144,2 mrd. kroner året før.

Utlån

Netto utlån til kunder utgjorde 123,9 mrd. kroner i 2022, mot 116,7 mrd. kroner i 2021. Det ga en vekst på 7,2 mrd. kroner, tilsvarende 6,2 prosent.

Brutto utlån til personkunder utgjorde 80,7 mrd. kroner, mot 77,5 mrd. kroner i 2021. Det ga en vekst på 3,2 mrd. kroner, tilsvarende 4,1 prosent. På landsbasis har husholdningenes utlånsvekst (K2) vært 4,2 prosent. Det var ved utgangen av 2022 overført lån for 56,6 mrd. kroner til Sparebanken Sør Boligkreditt AS. Selskapet er et viktig instrument for banken for å kunne tilby konkurransedyktige betingelser i personmarkedet. Utlån til personkunder utgjorde 65 prosent av totale utlån, ned fra 66 prosent pr. 31.12.2021.

Brutto utlån til bedriftskunder utgjorde 43,2 mrd. kroner i 2022, mot 39,3 mrd. kroner året før. Dette ga en vekst på 3,8 mrd. kroner, eller 9,8 prosent. På landsbasis utgjorde utlånsveksten (K2) til næringslivet 8,0 prosent.

Innskudd

Ved årsskiftet utgjorde totale innskudd 65,6 mrd. kroner, mot 63,1 mrd. kroner i 2021. En innskuddsvekst på 2,5 mrd. kroner, tilsvarende 3,9 prosent.

I personmarkedet utgjorde innskuddene 32,2 mrd. kroner, mot 31,2 mrd. kroner i 2021. Det ga en vekst på 1,0 mrd. kroner, eller 3,1 prosent. I bedriftsmarkedet utgjorde innskuddene 33,4 mrd. kroner, mot 32,0 mrd. kroner i 2021. Det ga en vekst på 1,4 mrd. kroner, eller 4,5 prosent.

Innskuddsdekningen var 53,0 prosent ved utgangen av

2022, ned fra 54,1 prosent ved utgangen av 2021.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og gjeld til kredittinstitusjoner

Banken finansierer seg i kapitalmarkedet ved utstedelse av rentebærende verdipapirer. Konsernets verdipapirgjeld utgjorde 67,2 mrd. kroner ved utgangen av 2022, mot 60,1 mrd. kroner ved utgangen av 2021. Langsiktig obligasjonsfinansiering er etablert som obligasjoner med fortrinnsrett, seniorgjeld og etterstilt gjeld (senior non-preferred). Ved utgangen av 2022 utgjorde obligasjoner med fortrinnsrett 79 prosent av denne finansieringen. Langsiktig finansiering med løpetid utover 12 måneder, hadde en gjennomsnittlig løpetid på langsiktig finansiering var 4,1 år og konsernets indikator for langsiktig finansiering (NSFR) var 121,7 prosent ved utgangen av 2022.

Konsernet har tilrettelagt for langsiktig finansiering fra det internasjonale markedet gjennom å etablere EMTN (European Medium Term Bond Note) programmer for banken og boligkredittselskapet. Sparebanken Sør Boligkreditt AS har i 2022 fått godkjenning fra Finanstilsynet av et OMF premium program.

Ved utgangen av 2022 hadde konsernet en diversifisert finansiering fra internasjonale investorer på 3,0 mrd. euro. Finansiering i utenlandsk valuta er rente- og valutasisikret.

Sparebanken Sør har ved utgangen av 2022 utstedt 4,5 mrd. kroner som etterstilt gjeld (senior non-preferred), for å tilfredsstille myndighetenes MREL-krav (Minimum Requirement of own Funds and Eligible Liabilities).

Forfallsstrukturen på ekstern finansiering er godt tilpasset bankens virksomhet, og er i henhold til myndighetspålagte retningslinjer og styrevedtatte krav.

Verdipapirer

Konsernets likviditetsbeholdning av rentebærende sertifikater og obligasjoner utgjorde 22,9 mrd. kroner ved utgangen av året.

Verdipapirbeholdningen inngår i bankens likviditetsreserve, og skal sikre bankens likviditetssituasjon under urolige markedsforhold. Verdipapirporteføljen kan inngå som pantessikkerhet ved låneopptak i Norges Bank, og er en del av bankens særskilt likvide verdipapirportefølje som holdes for å oppfylle krav til LCR (Liquidity Coverage Ratio).

Konsernets likviditetsreserve (LCR) utgjorde 177 prosent per 31. desember 2022 (169 prosent i morbank).

Plasseringer i aksjer og egenkapitalbevis utgjorde 230 mill. kroner.

Kapitalstyring, ansvarlig kapital og kapitaldekning

Netto ansvarlig kapital utgjorde 16,5 mrd. kroner, sum kjernekapital 14,8 mrd. kroner og ren kjernekapital 13,7 mrd. kroner ved utgangen av 2022. Kapitaldekning utgjorde 20,7 prosent, kjernekapitaldekning 18,5 prosent og ren kjernekapitaldekning 17,1 prosent for konsernet Sparebanken Sør. Beregningene er basert på standardmetoden i Basel II-regelverket. Brage Finans AS er forholdsmessig konsolidert i konsernets kapitalrapportering. For morbank utgjorde kapitaldekning 22,8 prosent, kjernekapitaldekning 20,3

prosent og ren kjernekapitaldekning 18,6 prosent ved utgangen av 2022.

Konsernet oppfylte kapitalkravene på henholdsvis 17,2 prosent for total kapital, 15,2 prosent for kjernekapital og 13,7 prosent for ren kjernekapital med god margin. Konsernets gjeldende mål for 2022 var 16,2 prosent i ren kjernekapitaldekning og konsernets interne mål for 2023 er på 16,7 prosent.

Konsernets uvektede kjernekapitalandel (Leverage Ratio) utgjorde 9,1 prosent ved utgangen av 2022, mot 9,4 prosent ved utgangen av 2021. Bankens soliditet vurderes som meget god.

Bankens kapitalstyring skal sørge for at konsernet har en kapitaldekning som ivaretar regulatoriske krav, og krav fra finansmarkedene. Kapitalstyringen skal også bidra til at markedsmessige muligheter og ambisjoner blir ivarettatt, og at konsernet får en tilfredsstillende avkastning i forhold til bankens risikoprofil.

Det foretas en årlig vurdering av bankens kapitalbehov med utgangspunkt i beregnet totalrisiko. Den interne kapitalvurderingsprosessen (ICAAP) bidrar til at banken har god risikostyring og oversikt over de risikoer som banken er eksponert for, og sikrer samtidig at konsernet er tilstrekkelig kapitalisert.

Basert på konsernets ICAAP i 2021 mottok banken i april 2022 Finanstilsynets pilar 2 vedtak, i forbindelse med gjennomført SREP (Supervisory Review and Evaluation Process and Pillar 2). Finanstilsynets vedtak knyttet til kapitalbehov under pilar 2 er 1,7 prosent av beregningsgrunnlaget. Dette er en reduksjon på 0,3 prosentpoeng fra det forrige pilar 2-tillegget fra 2018. I tillegg vurderer Finanstilsynet at banken bør ha en kapitalkravsmargin på 1,0 prosent i form av ren kjernekapital utover det samlede kravet til ren kjernekapital, kjernekapitaldekning og kapitaldekning. Pilar 2-kravet og forventning om kapitalkravsmargin var gjeldende fra 30. april 2022. Det forventes at banken vil få ny SREP i løpet av 2023.

I forbindelse med at Finanstilsynets forslag om endringer i det rettslige rammeverket for fastsettelse av pilar 2-krav er sendt på høring, har Finansdepartementet også bedt om synspunkter på en overgangsregel som sikrer at krav til kapitalsammensetning for pilar 2-krav senest skal gjelde fra 31.12.2023. Innføring av overgangsregel vil i så fall medføre at pilar 2-kravet senest innen 31.12.2023, ikke lenger må dekkes med 100 prosent ren kjernekapital.

Kravet til motsyklisk kapitalbuffer var 2,0 prosent ved utgangen av 2022. I mars 2022 ble motsyklisk kapitalbuffer besluttet økt til 2,5 prosent med virkning fra 31. mars 2023. Formålet med motsyklisk kapitalbuffer er å gjøre bankene mer solide og motvirke at bankenes kredittpraksis forsterker et tilbakeslag i økonomien.

Finansdepartementet har vedtatt forskriftsendringer som satte EUs kapitalkravsregelverk CRR/CRD IV i kraft fra 31. desember 2019. Systemrisikobufferkravet økes fra 3 til 4,5 prosent. Finansdepartementet besluttet den 16. desember

2022 å utsette kravet med ett år for banker som rapporterer etter standardmetoden, slik at kravet for Sparebanken Sør gjelder med virkning fra 31.12.2023.

Endringer i EUs bankregelverk («Bankpakken») ble implementert i Norge fra og med 1. juni 2022. Bankpakken påvirket blant annet del 2 av SMB-rabatten, samt innføring av infrastruktur-rabatt. Implementeringen har gitt positive effekter på ren kjernekapitaldekning i 2022 på totalt 1,0 prosentpoeng.

En viktig del av konsernets målsetting er at ren kjernekapitaldekning skal være på nivå med sammenlignbare banker. Av de store regionbankene er det bare Sparebanken Sør som benytter standardmetoden i kapitaldekningsberegningen, og banken har i dag en markert høyere uvektet kapitaldekning enn de øvrige regionbankene. Sparebanken Sør har også en ambisjon om å ha en kvalitet på risikostyring som er på nivå med sammenlignbare banker. Banken har arbeidet med å utvikle bankens risikostyringsrammeverk og modellpark på en slik måte at det skal være mulig å kunne søke Finanstilsynet om godkjenning av interne modeller i kapitalberegningen (IRB). Dette arbeidet er høyt prioritert i banken, og bankens ambisjon om å sende søknad om IRB-F godkjenning innen utgangen av 2023, går som planlagt.

Banken vurderer at en IRB-prosess med påfølgende IRB-godkjenning innehar sentrale elementer som er viktige for bankens fremtidige utvikling. Basert på nåværende informasjon knyttet til kapitaleffekter ved overgang til IRB-F er det estimert at dette kan gi en positiv effekt på ren kjernekapitaldekning på ca. 3,5 prosentpoeng.

Innføringen av det reviderte Basel III-rammeverket («Basel IV») skulle i utgangspunktet ha vært implementert i EU fra 2022 med overgangsregler frem til 2027, men dette er utsatt. Kommisjonen har utarbeidet et forslag til implementering av den siste delen av Basel III-rammeverket i EU-rett, og ambisjonen er at det reviderte regelverket (CRR3/CRD6 og BRRD3) skal tre i kraft i EU fra 1. januar 2025. Implementeringsdato i Norge vil dermed avhenge av hvor fort de nye rettsaktene kan tas inn i EØS-avtalen, men dette vil tidligst skje fra 1. januar 2025. Et meget sentralt element i det nye Basel IV-regelverket vil være innføring av en ny og mer risikosensitiv standardmetode for kredittrisiko, som vil være gunstig for konsernet. I Basel IV er det også skissert enkelte endringer i IRB-regelverket.

På bakgrunn av sammensetningen av konsernets utlånsportefølje forventes det at nytt standardregelverk for kredittrisiko vil gi en meget positiv effekt for konsernet. Basert på nåværende informasjon om regelverket og kundeporteføljene, er det estimert at dette kan gi en positiv effekt på ren kjernekapitaldekning på ca. 3,5 prosentpoeng. Dette tilsvarer estimert effekt ved implementering av IRB-F.

Minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld (MREL)

EUs krisehåndterings- og innskuddsgarantidirektiv (BRRD) ble innført i Norge med virkning fra 1. januar 2019. Som en følge av Krisehåndteringsdirektivet er det innført minimumskrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld (MREL). Dette innebærer nye krav til konvertibel og etterstilt gjeld, og omfatter også Sparebanken Sør.

Et sentralt element i direktivet er krav til intern oppkapitalisering som krisehåndtering, i en situasjon hvor kapitalinstrumenter og gjeld nedskrives eller konverteres til egenkapital (bail-in). Minstekravet til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld (MREL), bygges opp av et tapsabsorberingsbeløp og et rekapitaliseringsbeløp. Kravene fastsettes av Finanstilsynet ut fra kapitalkrav og til enhver tid gjeldende justert beregningsgrunnlag. Basert på kapitalkrav og justert beregningsgrunnlag per 31. desember 2022, er effektivt MREL-krav fastsatt til 32,4 prosent og utgjorde 20,5 mrd. kroner.

Myndighetene har innført en takbestemmelse for andel av etterstilt gjeld, og kravet skal oppfylles innen 1. januar 2024. Det er videre krav om at innføringen skal være lineær fra 1. januar 2022. Basert på kapitalkrav og justert beregningsgrunnlag per 31. desember 2022, er krav til MREL tak fastsatt til 23,5 prosent og utgjorde 14,8 mrd. kroner. Banken hadde ved utgangen av 2022 samlet utstedt 4,5 mrd. kroner i senior etterstilt obligasjonslån (Tier 3).

OVERSKUDDSDISPONERING

Etter styrets mening gir det fremlagte resultatregnskapet og balansen et rettviseende bilde av konsernets og morbankens stilling og resultat. Styret kjenner heller ikke til forhold etter årsskiftet som vil endre dette synet.

Morbankens resultat på 1 353 mill. kroner er foreslått disponert som følger:

Utbytte:	250 mill. kroner
Gaver lokalsamfunnet:	149 mill. kroner
Kundeutbytte:	226 mill. kroner
Overført utjevningfond:	274 mill. kroner
Overført til grunnfondskapital:	411 mill. kroner
Renter hybridkapital:	42 mill. kroner
Sum disponert:	1 353 mill. kroner

EGENKAPITALBEVIS OG UTBYTTE

Bankens Forstanderskap besluttet i mars 2022 å øke eierbrøken fra 15 til 40 prosent ved konvertering av grunnfondskapital. Finanstilsynet godkjente konverteringen i juni 2022 og de nye egenkapitalbevisene ble registrert i Foretaksregisteret 14. juni 2022. Det ble utstedt 26039113 nye egenkapitalbevis og de nye egenkapitalbevisene er utbytteberettiget for hele regnskapsåret 2022.

Et viktig element fremover vil være likedeling av utbytte, og eierbrøken vil da holdes stabilt på 40 prosent. Eierbrøken var 40,0 prosent ved utgangen av 2022. Hybridkapital (fondsobligasjonslån), som er klassifisert som egenkapital, er holdt utenfor ved beregning av eierbrøk.

Banken hadde per 31. desember 2022 utstedt 41 703 057 egenkapitalbevis pålydende 50 kroner. Oversikten over de 20 største egenkapitalbeviserne per 31. desember 2022 fremgår av note 35. Resultatet per egenkapitalbevis ble 12,6 kroner for morbank og 11,9 kroner for konsernet.

Sparebanken Sør skal gjennom god, stabil og lønnsom drift sikre at egenkapitalbeviserne oppnår konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Overskuddet skal fordeles likt mellom eierandelskapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen, i samsvar med deres andel av egenkapitalen.

De er en målsetting at om lag 50 prosent av konsernets resultat etter skatt, skal utdeles som utbytte. Utbytte deles ut gjennom kontantutbytte til egenkapitalbeviserne, kundeutbytte til bankens kunder og gaver i regionene hvor grunnfondskapitalen er bygd opp. Ved fastsettelse av utbytte blir det tatt hensyn til potensiale for lønnsom vekst, forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, eksterne rammebetingelser, fremtidig behov for kjernekapital, samt bankens strategiske planer.

Bankens soliditet vurderes som meget tilfredsstillende, med en uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio) på hele 9,1 prosent og en ren kjernekapitaldekning på 17,1 prosent ved utgangen av 2022.

Styret vil foreslå for forstanderskapet å utdele utbytte for 2022 på kr 6,00 per egenkapitalbevis, som utgjør ca. 50 prosent av konsernets resultat per egenkapitalbevis. Børskurs 31.12.2022 var 129,5 kroner og målt mot denne, tilsvarer foreslått utbytte en direkteavkastning på 4,6 prosent. For 2022 er det foreslått å avsette 149 mill. kroner til gaver og 226 mill. kroner i kundeutbytte.

ØVRIGE DATTERSELSKAPER OG FELLESKONTROLLERTE SELSKAPER

Sparebanken Sør Boligkreditt AS

Sparebanken Sør Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Sør, og selskapet har konsesjon som kredittforetak med tillatelse til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Selskapets hovedformål er å sikre konsernet stabil og langsiktig finansiering til konkurransedyktige vilkår. Selskapet fikk i 2022 godkjenning fra Finanstilsynet om et OMF premium program, som innehar særlige krav til overpantsettelse, sammensetning og verdsettelse av sikkerhetsmassen.

Det var ved årsskiftet overført lån for netto 56,6 mrd. kroner til boligkreditselskapet. Ved årsskiftet var det utstedt obligasjoner med fortrinnsrett for 53,3 mrd. kroner, hvor av

54 prosent var emittert i Euro. Motverdien av 10 mrd. kroner var emittert som Green Covered Bonds, under konsernets Green & Sustainability Bond Framework. Sikkerhetsmassen inkludert rentebærende verdipapirer, utgjorde 54,3 mrd. kroner. Nominell overpantsettelsen beregnet av brutto utestående obligasjonsgjeld, var 14,5 prosent.

Selskapet hadde et resultat på 289,5 mill. kroner før skatt. Ved utgangen av året var ren kjernekapitaldekning 19,5 prosent, godt over myndighetens minstekrav. Selskapet har inngått avtaler med morbank som inkluderer finansieringsforpliktelse, samt avtaler om leveranse av viktige tjenester til selskapet, herunder låneforvaltning og treasuryfunksjoner.

Selskapet gjennomførte to større obligasjonstransaksjoner i 2022, i tillegg til utvidelse av etablerte OMF lån for 2 mrd. kroner. I mai emitterte selskapet en obligasjon med fortrinnsrett på 5,5 mrd. kroner i det norske obligasjonsmarkedet. I tillegg ble det i november 2022 utstedt 500 mill. euro i grønt format under selskapets EMTCN program, og i henhold til forpliktelsene under Green & Sustainability Bond Framework. Obligasjonen ble notert på Euronext Dublin.

Ved utgangen av 2022 hadde selskapet seks utestående obligasjonslån i Euro, for totalt 28,9 mrd. kroner. Rente- og valutaeksponeringen var risikoavdekket, slik at finansieringen løp til flytende norske markedsrenter. Derivatkontraktene var inngått med velrennomerte finansielle motparter under ISDA-CSA avtaleverk.

Sørmeglere

Sørmeglere er bankens eiendomsmeglerforetak. Meglervirksomheten har en dominerende posisjon i store deler av bankens markedsområde. I tillegg til å dominere markedet for omsetning av bruktboliger, har selskapet også en meget sterk posisjon i nybygg-markedet. Spesielt gjelder dette i og rundt de største byene i Agder.

Sørmeglere har også styrket satsingen innenfor tradisjonell næringsmegling, og det er store forventninger til fremtidig utvikling i markedsandeler og effekter av samhandling mellom bank og megling. Selskapet hadde 18 kontorer og 110 ansatte ved utgangen av 2022.

Selskapet leverte et resultat før skatt for 2022 på 9,1 mill. kroner, ned fra 34,5 mill. kroner i 2021. Det har vært et fall i eiendomsmarkedet i 2022, sammenliknet med et meget sterkt 2021. Dette reflekteres også i selskapets resultater gjennom fall i inntektene. Sørmeglere har opprettholdt sine markedsandeler gjennom 2022 og er meget godt posisjonert som regionens ledende eiendomsmegler.

Sørlandets Forsikringscenter AS

Banken kjøpte i 2021 78 prosent av aksjene i Sørlandets Forsikringscenter AS, med en opsjon på resterende 22 prosent. Selskapet driver forsikringsformidling og hadde 14 ansatte/selgere ved utgangen av 2022.

Kjøpet har styrket bankens salgsapparat innen forsikring, et område hvor konsernet har en ambisjon om å doble inntektene innen 2025.

Øvrige datterselskaper og felleskontrollerte selskaper

Bankens øvrige datterselskaper og felleskontrollerte selskaper forvalter i hovedsak eiendommer.

SAMARBEIDENDE SELSKAPER

Frende Holding AS

Frende Holding AS (eierandel 19,9 prosent) er morselskapet til Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS, som tilbyr skade- og livsforsikring til privatpersoner og bedrifter.

Frende Holding AS oppnådde i 2022 et resultat før skatt på 433 mill. kroner, mot 667 mill. kroner i samme periode året før. Samlet sett i 2022 har forsikringsteknisk resultat i Skade vært svært godt, mens forsikringsteknisk resultat i Livselskapet var betydelig svakere enn tidligere. Resultatet ble i 2022 betydelig påvirket av et negativt finansresultat på 133 mill. kroner, ned fra 315 mill. kroner (positivt) i 2021.

Frende Skade hadde et resultat før skatt i 2022 på 513 mill. kroner, mot 580 mill. kroner i 2021. Selskapet hadde bestandspremie på totalt 2 384 mill. kroner i 2022, mot 2 302 mill. kroner i 2021. Dette var fordelt på over 166 600 kunder. Markedsandelen var ved utgangen av året på 3,3 prosent. Skadeprosenten utgjorde 55,2 prosent i 2022, ned fra 65,9 prosent i 2021, og selskapets combined ratio var 77,3 prosent, mot 83,5 prosent i 2021.

Frende Liv hadde et resultat før skatt i 2022 på minus 52 mill. kroner, mot 105 mill. kroner (positivt) året før. Risikoresultat i kvartalet var preget av oppreservering og styrking av premiereserver. Risikoresultat før oppreservering er bedre enn fjoråret, som var et krevende år, men fortsatt preget av relativt svake resultater innenfor uføreproduktene. Bestandspremien var ved utgangen av 2022 på 616 mill. kroner, opp fra 560 mill. kroner på samme tid i 2021.

Brage Finans AS

Brage Finans AS (eierandel 24,9 prosent) er et finansieringsselskap eid av 23 frittstående banker. Selskapet ble etablert i 2010 og driver sin virksomhet med utgangspunkt fra hovedkontoret i Bergen. I tillegg har selskapet salgskontorer i Kristiansand, Porsgrunn, Sandefjord, Stavanger, Haugesund, Ålesund og Trondheim. Selskapets virksomhetsområde er finansiering av løsøre, herunder leasing (leiefinansieringsavtaler) og salgspantlån til både bedrifter og privatpersoner. Distribusjon av selskapets produkter skjer gjennom eierbanker, via forhandlere av kapitalvarer og gjennom eget salgsapparat.

Selskapets resultat før skatt for 2022 utgjorde 356 mill. kroner, mot 286 mill. kroner i 2021. Resultatet tilsvarte en egenkapitalavkastning på solide 12,0 prosent, opp fra 11,4 prosent i 2021.

Utlånsporteføljen utgjorde 20,5 mrd. kroner ved utgangen av 2022, mot 17,0 mrd. kroner i 2021. Utlånsveksten i 2022 endte dermed på hele 20 prosent. Balanseførte nedskrivninger utgjorde 131 millioner kroner per 31.12.2022, hvilket tilsvarte 0,64 % av brutto utlånsportefølge.

Norne Securities AS

Norne Securities AS (eierandel 14,8 prosent) er et verdipapirforetak som tilbyr internetthandel, tradisjonelle megler tjenester og corporate finance-tjenester.

Omsetning i 2022 var på 155 mill. kroner, mot 111 mill. kroner i 2021. Videre leverte Norne det beste årsresultatet siden selskapet ble etablert i 2008, med 31 mill. kroner, opp fra 13 mill. kroner i 2021. Begge hovedforretningsområdene; Online og Investment Banking, har vist god lønnsomhet i 2022. Online omfatter både aksje- og fondshandel. Innenfor Investment Banking var det hovedsakelig satsingen på sektorene bank, finans og eiendom som bidro til det gode resultatet i 2022.

Ved inngangen til 2023 er makrosituasjonen fremdeles preget av stor usikkerhet med høy inflasjon, krigen i Ukraina og turbulens i kapitalmarkedene. De langsiktige konsekvensene er uklare, men foretaket er meget godt posisjonert for videre vekst og har et høyt ambisjonsnivå. Året som helhet har uansett vært et svært godt år.

Balder Betaling AS

Balder Betaling AS (eierandel 26,7 prosent) eies av Sparebanken Sør sammen med 11 andre sparebanker. Selskapet har en eierandel på 9,12 prosent i Vipps AS, og har som mål å videreutvikle Vipps sammen med øvrige eiere. Sparebanken Sør har dermed en indirekte eierandel i Vipps AS på 2,41 prosent.

RISIKOSTYRING

Bankvirksomhet innebærer eksponering mot ulike risikoformer. Risiko skal ikke elimineres, men det er en forutsetning at denne kalkuleres slik at den prises riktig. Risiko er en kostnad, og vil i banksammenheng normalt uttrykkes gjennom tap, økte driftskostnader og kapitalkrav, men det kan også oppfattes som bortfall av inntekter. Kalkulert risiko innebærer at det er en kalkulert sannsynlighet for at risikoen inntreffer. Hvis risikoen inntreffer, må den være priset på en måte som gjør at risikokostnaden elimineres.

Risikokultur er en kritisk faktor for å oppnå ønsket nivå på bankens risikostyring, og er en grunnmur som de andre elementene i helhetlig risikostyring bygger på.

Bankens risikostyring baseres på at god praksis forenes med god teori, og banken skal ha en kultur for å vurdere og behandle risiko i alle sammenhenger. Banken skal utvikle og vedlikeholde en god risikokultur gjennom kommunikasjon, informasjon og opplæring om bankens strategi, aktiviteter og ønsket risikoprofil.

Aktiv risikostyring innebærer at risiko inngår som en integrert del av vurderinger som gjøres både i førstelinje og i andrelinje. Banken skal ha god risikostyring og gode systemer som understøtter risikostyringen, og bankens risikostyring må være bygget opp på en slik måte at både risikoeksponering og bankens risikostyring oppfyller fastsatte styringsmålsettinger.

Det er fastsatt styringsmål for konsernets samlede risikonivå, og konkrete styringsmål innenfor de enkelte risikoområdene. Det er etablert systemer og struktur for måling, styring, oppfølging og kontroll av risiko. Konsernets risikoeksponering og kapitaldekning følges opp gjennom periodiske rapporter.

De overordnede retningslinjer for bankens risikostyring og rammer for risikoeksponering vurderes og fastsettes årlig av styret i forbindelse med vedlikehold av bankens interne strategi- og styringsdokumenter. Styret fastsetter rammeverk for risikoappetitt, herunder konkrete styringsmål og grenser for risikotoleranse for de ulike risikokategorier som for eksempel kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko.

De vesentligste risikofaktorene kan grupperes i finansiell risiko (som omfatter kredittrisiko, markedsrisiko (knyttet til bankens eksponering i rente-, valuta- og aksjemarkedet) samt likviditetsrisiko, operasjonell risiko (herunder compliance-risiko, hvitvaskingsrisiko, IKT-risiko, cyber-risiko og modellrisiko) samt strategisk og forretningsmessig risiko. I tillegg vil det også foreligge ESG-risiko (Environmental, Social og Governance), som er tilknyttet miljø og klima, sosiale forhold og virksomhetsstyring. Dette er ikke en uavhengig risiko, men en risiko som må vurderes i sammenheng med øvrige risikoer, som for eksempel kredittrisiko og operasjonell risiko.

Strategisk risiko knytter seg til de strategier, planer og endringer som banken har eller legger opp til, mens forretningsmessig risiko er risiko for uventede inntekts- eller kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som konjunktursvingninger, konkurransesituasjon, kundeatferd, manglende forretningsmessig utvikling, samt regulering fra offentlige myndigheter. Renommérisiko er risiko for svikt i inntjening eller tilgang på kapital på grunnlag av sviktende tillit og omdømme i markedet. Renommérisiko inngår som en del av forretningsrisiko.

Banken har en løpende prosess knyttet til overvåking og vurdering av de ulike risikofaktorene. I henhold til relevante forskrifter gjennomføres det for samtlige hovedområder internkontrollprosesser. Bankens konsernledelse har en løpende behandling av saker tilknyttet risikostyring og gir styrets risikoutvalg periodisk rapportering.

Bankens styring og kontroll av risiko skal være på nivå med sammenlignbare banker, og banken har et mål om å ha en lav risikoeksponering. Det er en kontinuerlig prosess for å videreutvikle og forbedre bankens risikostyring. Styrets oppfatning er at bankens risikostyring fungerer på en god måte.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap for at en motpart ikke oppfyller sine forpliktelser i henhold til avtale. I et låneforhold består kredittrisikoen i at låntaker ikke oppfyller låneavtalen, og at etablerte sikkerheter ikke dekker engasjementet. Kredittrisiko er konsernets største risiko og den risiko som krever mest kapital.

Konsentrasjonsrisiko er kredittrisiko i form av risiko for tap pga. stor samlet eksponering på en enkelt motpart eller tilknyttede grupper av motparter (store engasjementer), motparter med virksomhet innen samme bransje (næringskonsentrasjon) eller geografiske område (geografisk konsentrasjon). Banken har i dag en godt diversifisert portefølje både med hensyn til geografi, kundesegmenter og bransjer.

Konsernet benytter standardmetoden for beregning av risiko og kapital. I tillegg vurderer banken regelmessig om det er andre forhold ved bankens kredittrisiko som tilsier at det bør avsettes kapital for risikoer som ikke avdekkes av standardmetoden.

Styret har det overordnede ansvaret for bankens kredittgivning, og skal fastsette bankens kredittstrategi og -policy. Styret har fastsatt målsettinger og retningsangivelse, samt kvantitative rammer som angir begrensninger og rammer for risikotoleranse. Divisjon Risikostyring har en uavhengig risikokontrollfunksjon som identifiserer, måler, vurderer og rapporterer vesentlige risikoer tilknyttet kreditt.

Bankens risikoklassifiseringssystem benyttes både i kredittvurderingsprosessen og til løpende oppfølging av risiko på porteføljenivå. Klassifisering av kunder blir basert på sannsynligheten for mislighold («Probability of Default») i løpet av en 12 måneders periode, hvor sannsynligheten blir beregnet ut fra ulike interne og eksterne finansielle data. Scorekort benyttes for å dele kundene inn i 10 ulike risikoklasser, samt en risikoklasse for misligholdte engasjementer. Risikoutvikling i porteføljen kartlegges og følges opp løpende.

Bankens kredittrisiko skal ha en «Moderat» til «Lav» risikoprofil når dette vurderes i lys av Finanstilsynets modul for kredittrisiko («Evaluering av eksponering»). Banken skal ha en moderat samlet konsentrasjonsrisiko. Bankens totale kredittrisiko skal være på nivå med sammenlignbare banker.

Markedsrisiko

Markedsrisiko omfatter risiko knyttet til resultatvariasjoner på usikrede rente-, valuta- og egenkapitalposisjoner, som følge av endringer i markedsrenter og kredittspreader, samt ved variasjon i valuta- og aksjekurser. I tillegg vil det oppstå midlertidige resultateffekter knyttet til verdivurdering av derivatkontrakter, som benyttes for risikoavdekking av rente- og valutarisiko i tilknytning til finansiering i utenlandske markeder.

Sparebanken Sør skal ha en lav markedsrisiko, og ulike finansielle instrumenter benyttes til risikoavdekking av markedsrisiko som oppstår i forbindelse med bankens ordinære kundeaktiviteter og finansoperasjoner.

Styret har fastsatt retningsgivende risikotoleransenivåer for investering i aksjer, obligasjoner og for posisjoner i rente- og valutamarkedet. Etterlevelse av styringsmålene følges opp løpende og rapporteres til styret.

Renterisikorammen er fastsatt som en øvre ramme for hvor stort tapet på uavdekkede renteposisjoner kan være ved skift og vridninger i rentekurven. Renterisiko oppstår ved konsernets ordinære virksomhet i form av fastrente kundeutlån, rentederivater mot kunder, fastrente-plasseringer, samt finansiering til fast rente og i valuta, og

avdekkes løpende. Ved årsskiftet 2022-23, utgjorde utmålt langsiktig renterisiko etter avdekkingsforretninger innenfor styrevedtatt risikotoleransenivå.

Banken er eksponert for resultateffekter av at tidspunktet for rentefastsettelse på bankens markedsfinansiering som er knyttet til 3 måneders Nibor, ikke sammenfaller med tidspunktet for eventuell renteendring på bankens utlån til kunder.

Utover rammen for renterisiko er det fastsatt en øvre risikotoleranse for kredittspreadrisiko. Denne er angitt som resultateffekt beregnet på bakgrunn av en antatt markedsendring i kredittspread, som vil medføre verdiendringer på konsernets rentebærende verdipapirportefølje. For beregning av risikoeksponeringen benyttes Finanstilsynets stresstestmodell for kredittspreadrisiko. Bankens kredittspreadeksponering er knyttet til likviditetsporteføljen. Ved utgangen av 2022 var utmålt kredittspreadrisiko 74,0 prosent av styrevedtatt ramme.

Konsernet blir påvirket av svingninger i valutamarkedet gjennom sin aktivitet i valuta mot kunder. Ved avdekking av åpen valutaeksponering benyttes derivater (valutaterminer, swapper og opsjoner). Valutaeksponeringen måles ved en 25 prosent kursendring på valutaposisjonen. Bankens valutaeksponering knyttet til kundeaktiviteter er svært lav.

Ved finansiering i utenlandsk valuta oppstår rente- og valutarisiko, som følge av at finansieringen gjennomføres til fastrentevilkår og i en annen valuta enn NOK. Tilsvarende gjelder ved kjøp av rentebærende verdipapirer i valuta. Banken avdekker rente- og valutaeksponering ved å inngå derivatkontrakter med velrenommerte finansielle motparter. Sikringsbokføring legges til grunn ved regnskapsføring av verdiendringer.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser, ikke evner å finansiere ordinær utlånsvekst og sine eiendeler, samt at finansiering ikke kan etableres uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger eller at det oppstår betydelig prisfall på eiendeler som må realiseres. Likviditetsrisiko kan oppstå når hendelser i finansmarkedet gjør at ordinær finansiering ikke kan etableres.

Likviditetsrisiko styres gjennom konsernets likviditetsstrategi, overordnede retningslinjer, samt gjennom styrevedtatte risikotoleransenivåer og rammer. Viktige operative styringsparametere er krav til innskuddsdekning, indikatorverdi for langsiktig finansiering, stressindikator for likviditetsutgang innenfor 30 dager, og i tillegg retningslinjer for overlevelsessevne i situasjoner uten tilgang på markedsfinansiering. Likviditetsrisikoen styres også ved å sikre fordeling av innlån fra kapitalmarkedet på ulike løpetider, innlånskilder og instrumenter. Det gjennomføres periodisk stresstesting av likviditetsrisiko, og det er etablert beredskaps- og gjenopprettingsplaner for konsernet.

Innskudd fra kunder er bankens største og mest stabile finansieringskilde. Styret legger vekt på at forholdet mellom innskudd fra kunder og utlån til kunder, skal være tilpasset konsernets samlede finansieringssituasjon. Konsernets innskuddsdekning utgjorde 53,0 prosent ved årsskiftet.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS representerer et viktig finansieringsinstrument for konsernet, som sikrer tilgang til langsiktig finansiering gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. For å kunne utstede obligasjoner med fortrinnsrett, var det i 2022 overført boliglån fra morbank til boligkredittselskapet for om lag 70 prosent av samlede boligutlån til personmarkedet.

Styrevedtatte risikotoleransenivåer for bankens likviditetsrisiko bygger på retningslinjer gitt av Finanstilsynet. Ved årsskiftet var likviditetsrisikonivåene innenfor de styrevedtatte kravene.

Indikatoren for langsiktig finansiering var 122 prosent ved utgangen av 2022. Konsernet har en likviditetsreserve i form av likvide rentebærende verdipapirer som tilfredsstiller myndighetspålagte og styrevedtatte krav til LCR-beholdning og likviditetsstresstesting. I tillegg har banken en buffer av boliglån, som er klargjort for overføring til boligkredittselskapet og som kan sikre finansiering fra Norges Bank gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

Bankens kortsiktige likviditetsrisiko styres blant annet ved tilpasning av Liquidity Coverage Ratio (LCR). Ved utgangen av 2022 var bankens rentebærende likviditetsportefølje som kvalifiserte som LCR reserver, tilstrekkelig til å innfri antatte likviditetsutgifter under stress innenfor de nærmeste 30 dagene med god margin. Konsernets og morbankens LCR utgjorde henholdsvis 177 prosent og 169 prosent per 31. desember 2022. Konsernets likviditetsrisiko rapporteres periodisk til styret. .

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko er risiko for at bankens samarbeidspartnere på finansområdet ikke kan oppfylle sine forpliktelser i henhold til avtale med banken.

Det inngås derivatkontrakter i forbindelse med avdekking av risiko som oppstår ved styring av bankens finansierings- og likviditetsrisiko, samt ved inngåelse av kundekontrakter som innebærer fastrente- og valutaeksposering. Derivatkontraktene skal etableres mot velrennomerte motparter med god rating og skal være regulert av et underliggende ISDA avtaleverk. Derivatkontrakter skal fordeles mot ulike motparter for å unngå motparts-konsentrasjon.

Banken forholder seg til regelverket for derivathandel under EMIR (European Market Infrastructure Regulation) vedrørende oppgjør, bekreftelser, dokumentasjon og myndighetsrapportering.

Bankens motpartsrisiko reguleres ved etablering av avtaler om sikkerhetsstillelse (Credit Support Annex) mellom partene. Under CSA-oppgjøret avstemmes derivatverdiene med derivatmotparten og oppgjør av collateral finner sted. Ved inngåelse av avtale om collateral oppgjør for verdiendringer i derivater, opprettholder banken en lavest mulig motpartsrisiko. Banken har etablert clearing mot London Clearinghouse gjennom en clearing agent.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller misligheter, eller eksterne hendelser. Eksempler på operasjonelle risikoforhold kan være uønskede hendelser som følge av forstyrrelser og avbrudd av driftsmessig art, svikt i IT-systemer, hvitvasking, korrupsjon, underslag, innsidehandel, ran, trusler mot ansatte, fullmaktsbrudd og brudd på vedtatte rutiner etc. Operasjonell risiko omfatter også elementer som ofte behandles som separate risikoer, som f.eks. sikkerhetsrisiko, prosessrisiko, etterlevelsrisiko, IKT-risiko, cyber-risiko, ESG-risiko og atferdsrisiko.

Med risikostyring og internkontroll menes prosessen for å identifisere, analysere, håndtere og følge opp risikoene slik at samlet risikoeksponering er i samsvar med strategiske mål. Dette skal også sikre at gjeldende lover og forskrifter, interne rutiner og retningslinjer etterleves. Internkontroll (egenevaluering) er et viktig redskap for å redusere den operasjonelle risikoen, både for avdekking og oppfølging.

Banken har en målsetting om å ha og gode systemer for oppfølging og kontroll og skal ha lav operasjonell risiko.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som konjunktursvingninger, konkurransesituasjon, kundeadferd, manglende forretningsmessig utvikling, samt reguleringer fra offentlige myndigheter, dvs. andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Omdømmerisikosom er risiko for svikt i inntjening eller kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, inngår som en del av forretningsrisiko.

Sparebanken Sør skal ha en lav forretningsrisiko som sikrer en stabil og diversifisert inntjening. Konsernet skal ikke være involvert i enkelthendelser eller aktiviteter som kan true renommé og strategiske mål.

Eierrisiko

Eierrisiko er risiko for at konsernet blir påført negative resultater fra eierposter i eide selskaper og/eller må tilføre ny egenkapital i disse selskapene. Eierskap defineres som selskaper hvor Sparebanken Sør har en vesentlig eierandel eller innflytelse.

Sparebanken Sør skal ha en eierrisiko som er forankret i strategiske mål, og hvor lønnsomhet står i forhold til risiko. Konsernet skal ikke være involvert i selskaper eller aktiviteter som kan true renommé eller strategiske mål.

Ledelse og styrer i datterselskaper blir ivaretatt i henhold til aksjelovens bestemmelser. I flere av selskapene benyttes ledere og/eller ansatte fra konsernet i styret og andre funksjoner.

Bankens eierrisiko vurderes som lav.

Compliancerisiko

Konsernet er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende reguleringer og bransjestandarder. Compliance-risiko er risiko for at konsernet pådrar seg juridiske eller regulatoriske sanksjoner, økonomiske tap, eller

tap av omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover, forskrifter eller styringsdokumenter. Det arbeides fortløpende med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for å ivareta både etterlevelsen og effektiviteten i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk implementeres i konsernets styringsdokumenter og rutiner.

Konsernets compliance-funksjon er organisert uavhengig av forretningsenhetene.

Konsernet skal ha lav compliance-risiko..

RATING

For å kunne benytte seg av mulighetene for finansiering, både internasjonalt og fra ulike investorer, har banken internasjonal rating fra Moody's som er et av verdens mest anerkjente ratingbyråer. I tillegg til at selve ratingresultatet har en verdi for banken, vurderer styret at også ratingprosessen og vedlikeholdet av ratingen har en verdi i form av kvalitetsheving på ulike prosesser og rutiner.

Sparebanken Sør har langsiktig rating på A1 med «Positive Outlook». Ratingutsiktene for banken ble endret fra «Stable» til «Positive» i september 2022.

Alle obligasjoner med fortrinnsrett som utstedes av Sparebanken Sør Boligkreditt AS blir ratet av Moody's, og har rating på Aaa. .

EIERSTYRING OG SELSKAPSLLEDELSE

Sparebanken Sørs prinsipper og policy for eierstyring og selskapsledelse bygger på den til enhver tid gjeldende anbefalingen til Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES). Finanstilsynets modul for evaluering av overordnet styring og kontroll, som reflekterer prinsipper fra European Banking Authority (EBA), benyttes så langt disse er relevante for konsernet.

Sparebanken Sørs prinsipper og policy skal sikre at bankens virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lover og forskrifter. Videre skal virksomhetsstyringen sikre et godt samspill mellom bankens ulike interessenter som egenkapitalbevisiere, långivere, kunder, ansatte, styringsorganer, ledelse og samfunnet for øvrig. Det er styrets oppfatning at bankens virksomhetsstyring er tilfredsstillende og i overensstemmelse med prinsipper og policy. Se den fullstendige redegjørelsen om eierstyring og selskapsledelse som er vedlagt årsrapporten.

Det er tegnet ansvarsforsikring for daglig leder og styremedlemmer. Forsikringsdekningen er 100 mill. kroner per skade og samlet per år for alle sikrede. Forsikringen har full retroaktivitet og dekker Sparebanken Sør med datterselskaper.

PERSONALE OG ARBEIDSMILJØ

Ved utgangen av 2022 hadde banken 485 årsverk, og 564 årsverk i konsernet. Sykefraværet i 2022 var på 4,59 prosent, opp fra 3,72 prosent i 2021. Det har vært en økning i både korttids- og langtidssykefraværet. Korttidssykefraværet har gått opp fra 0,49 % til 0,92 % og langtidssykefraværet fra 2,53 % til 2,92 %. Korttidssykefraværet er klart høyest i 1. og 4. kvartal, og vi antar at denne økningen har med korona og influensaepidemi å gjøre. Når det gjelder økningen i langtidssykefraværet har vi gjennom året hatt noen ansatte med diagnoser som gir langvarig sykefravær som trekker opp. Banken arbeider systematisk og kontinuerlig med oppfølging av sykefraværet, og har en ambisjon om at sykefraværet skal ligge under 4 prosent.

Banken har lagt til rette for ansatte med nedsatt funksjonsevne. Nybygg og ombygginger har fått universell utforming, som innebærer at bygninger er tilrettelagt slik at alle skal kunne bruke dem uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler.

Det arbeides kontinuerlig med å sikre at bankens medarbeidere har rett kompetanse. I tillegg til løpende opplæring på produkter, systemer og rutiner, har det vært et spesielt fokus på antihvitvask, informasjonssikkerhet og personvern. Alle ansatte har gjennom tilgang til digitale læringsplattformer E-guiden, Nano-Learning og Workplace muligheter for å hente spesialtilpasset kompetanse. Bankens ulike opplæringstiltak er nærmere beskrevet i bærekraftsrapporten for 2022, som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

2022 startet med pandemi og restriksjoner, men arbeidshverdagen har gradvis blitt mer som normalen. Den hybride arbeidshverdagen har imidlertid kommet for å bli og flere ansatte praktiserer bruk av hjemmekontor. Dette er regulert i en egen policy der det gis mulighet for inntil 2 dager på hjemmekontor per uke. Gode erfaringer fra perioden med pandemi har også gjort at mye møtevirksomhet fortsatt foregår på teams, noe som reduserer ansattes reisevirksomhet som er et av målene i bankens bærekraftssatsing. Det ble i 2022 gjennomført en personaltilfredshetsundersøkelse i regi av Kantar. Undersøkelsen gjennomføres hvert andre år og i årets undersøkelse var det for banken som helhet fremgang på de fleste måleparametre. Den sosiale aktiviteten i banken er tilbake på et normalnivå og vi vurderer arbeidsmiljøet som godt, noe som også kommer til uttrykk i en lav turnover i banken.

Likestilling

Banken hadde ved årsskiftet i alt 502 ansatte, 261 menn og 241 kvinner. Kvinneandelen blant bankens ledere var 37,3 prosent, noe ned fra 38,9 prosent året før. Banken har et mål om at andelen kvinnelige ledere skal ligge mellom 40 - 60 prosent, og det jobbes målrettet med ulike tiltak for å oppnå målsettingen. I bankens styrende organer var kvinneandelen i forstandskapet 46 prosent og i styret 50 prosent.

Banken har utarbeidet en egen policy for likestilling og mangfold. I bærekraftsrapporten for 2022 finnes likestillingsregnskap, samt ulike statistikker over status på likestillings- og mangfoldsområdet. Policy for likestilling

og mangfold, samt bærekraftsrapporten er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Banken ble i november 2021 resertifisert innen likestilling og mangfold for perioden 2021 – 2024. I forbindelse med resertifiseringsprosessen er det utarbeidet en egen tiltaksplan som også ivaretar kravene i den nye aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP). Tiltaksplanen er vedlagt i bærekraftsrapporten for 2022, som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside. .

FORSKNING OG UTVIKLING

Konsernet driver ikke egen forskningsvirksomhet.

SAMFUNNSANSVAR

I Sparebanken Sør er samfunnsansvar en integrert del av forretningsvirksomheten. Bankens samfunnsansvar kommer til uttrykk i bankens idegrunnlag om å bidra til bærekraftig vekst og utvikling i landsdelen. Sparebanken Sør har lang tradisjon som en ansvarlig samfunnsaktør, og har deltatt i utvikling av lokalsamfunn i bankens markedsområder i generasjoner. Arbeidet med bærekraft er en naturlig videreutvikling av den rollen banken har spilt gjennom snart 200 år. For Sparebanken Sør innebærer ansvaret for bærekraftig utvikling at banken skal bidra til positiv utvikling innenfor ESG (klima og natur, sosiale forhold og virksomhetsstyring) i de områder der banken har sin virksomhet. Arbeidet med bærekraft skal styrke bankens konkurransekraft og redusere bankens ESG risiko. Bankens skal som arbeidsgiver, investor, långiver og leverandør av finansielle produkter og tjenester, bidra til bærekraftig vekst gjennom å forsterke positive og redusere negative påvirkninger på mennesker, samfunn, klima, natur og miljø.

Sparebanken Sør gir deler av overskuddet tilbake i form av gaver til allmenntilgunnede formål i landsdelen. Bankens har utarbeidet et samfunnsregnskap som finnes under bærekraftsrapporten for 2022, og er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Klimautfordringer og ytre miljø

Banken anvender i ubetydelig grad innsatsfaktorer eller produksjonsmetoder som direkte forurenser det ytre miljøet. Bankens utarbeider årlig en klimarapport for å kunne identifisere utslipp, tallfeste forurensing og gjøre banken i stand til å iverksette målrettede tiltak. Rapporten, som blir offentliggjort på bankens hjemmesider, er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard". Rapporteringen dekker forbruk knyttet til transport, energi, avfall og flyreiser. Bankens kjenner ikke til annen miljøpåvirkning ut over forbruket som kan omregnes til CO₂, og har derfor ingen rapportering på utslipp. Bankens klimaregnskap er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Det er indirekte gjennom kunde-, leverandør- og samarbeidspartnersiden at den negative effekten på klima og natur av bankens virksomhet er størst. Sparebanken Sør har utarbeidet «Policy for klima og natur», som skal bidra til at banken har tydelige prinsipper og retningslinjer som viser hvilke krav og forventninger banken har til kundene, leverandører og samarbeidspartnere. Policy for klima og natur og andre relevante retningslinjene er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmesider.

Sparebanken Sør har gjennom UN Global Compact og UNEP Principles for Responsible Banking, forpliktet seg til å støtte et «føre-var-prinsipp» knyttet til utfordringer med klima og natur.

Mål, tiltak og retningslinjer for å operasjonalisere klimarelaterte risikoer og muligheter i forretningsområdene, er nærmere beskrevet under temaområdene i bærekraftsrapport 2022 og i TCFD rapport for 2022 som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Menneskerettigheter

Sparebanken Sør støtter og respekterer vern om internasjonale menneskerettigheter.

Bankens forhold til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold følger det som er standard, og som kreves for norske virksomheter. Bankens er medlem av Finansnæringens Arbeidsgiverforening og er bundet av tariffavtaler innenfor dette tariffområdet. Bankens har også inngått en egen tariffavtale (bedriftsavtale) med bankens tillitsvalgte. Bankens har alle sine kontorer og ansatte innenlands. Bankens har utarbeidet egne retningslinjer for arbeidstaker- og menneskerettigheter, som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Åpenhetsloven

Bankens har som følge av implementering av den nye åpenhetsloven gjennomført en aktsomhetsvurdering av intern etterlevelse av internasjonale konvensjoner knyttet til arbeids- og menneskerettigheter. Resultatene fra analysen viser at Sparebanken Sør har lav risiko for brudd på arbeids- og menneskerettigheter. Det har ikke vært registrert brudd på arbeids- og menneskerettigheter i Sparebanken Sør i 2022.

Selv om bankens risiko for brudd på arbeids- og menneskerettigheter er lav, har bankens likevel arbeidet med utvikling og forbedring på flere områder. I forbindelse med aktivitet- og redegjørelsesplikten (ARP), har bankens en løpende tiltaksplan innenfor en rekke områder knyttet til arbeids- og menneskerettigheter. Bankens tiltaksplan for videreutvikling og forbedring innenfor arbeids- og menneskerettigheter finnes under bærekraftsrapporten for 2022, og er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Bankens har også gjort aktsomhetsvurderinger innen arbeids- og menneskerettigheter, virksomhetsstyring og klima og natur hos bankens leverandører og samarbeidspartnere.

Resultatene bekrefter at våre leverandører og samarbeidspartnere i stor grad er store og profesjonelle selskaper med gode systemer og rutiner for oppfølging av arbeids- og menneskerettigheter, virksomhetsstyring og klima og natur. En stor andel av leverandørene er også omfattet av Åpenhetsloven.

Tre leverandører oppgir at deres underleverandører har hatt brudd på arbeids- og menneskerettigheter. Alle disse leverandørene har fulgt opp bruddene, og bekrefter at det er iverksatt tiltak, og at bruddene er løst.

Ut fra en totalvurdering har våre leverandører og samarbeidspartnere lav eller middels risiko for brudd på arbeids- og menneskerettigheter, lav risiko knyttet til virksomhetsstyring, og lav til middels risiko knyttet til klima og natur.

Bankens rapportering i henhold til åpenhetsloven er publisert i bærekraftsrapporten for 2022 som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Hvitvasking og terrorfinansiering

Avdekking og forebygging av økonomisk kriminalitet, herunder hvitvasking og terrorfinansiering, er et svært viktig samfunnsansvar som tas på største alvor i Sparebanken Sør. Banken har et omfattende rammeverk av styringsdokumenter, policyer og retningslinjer som skal sikre etterlevelse av de til enhver tid gjeldende lovkrav, og det legges ned betydelige ressurser for å oppfylle bankens rolle i å beskytte bankens kunder, det finansielle system og samfunnet som helhet. Med utgangspunkt i en virksomhetsrettet risikoanalyse, har banken en risikobasert tilnærming hvoretter adekvate tiltak implementeres for å håndtere den risiko banken er eksponert for. Risikoanalysen holdes jevnlig oppdatert for å styrke og utvikle innsatsen gjennom tilpasning av tiltak. Bankens «Policy Anti korrupsjon og bestikkelser», gir føringer for bankens holdninger til og arbeid med korrupsjon, påvirkningshandel, bestikkelser og bruk av tilretteleggelsespenger.

Banken er aktiv i en rekke nasjonale nettverk innen bekjempelse av økonomisk kriminalitet. Banken opplever at det er lav terskel for å dele erfaring og kompetanse på tvers mellom bransjeaktører, tilsynsmyndigheter og offentlige organer. Det foretas inngående kontroller av en betydelig mengde mistenkelige transaksjoner i løpet av året. Dersom mistanke ikke avkrefte ved bankens undersøkelser, blir mistanken rapportert til Økokrim. Aktivitetene i bankens arbeid mot økonomisk kriminalitet er nærmere beskrevet i bærekraftsrapporten som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Etikk, interessekonflikter, varslingsrutiner og tiltak mot korrupsjon

I henhold til bankens etiske retningslinjer og regelverket for håndtering av interessekonflikter skal bankens medarbeidere opptre med aktsomhet og redelighet, og tilstrebe en atferd som er tillitvekkende og i henhold til de normer, lover og regler som gjelder i samfunnet.

Dette skal prege alle aktiviteter, slik at banken oppnår tillit i markedet og sikrer sin konkurransekraft og sitt omdømme. Retningslinjene for etikk og interessekonflikter viser hvilke forventninger og krav Sparebanken Sør stiller til sine ansattes handlemåte og opptreden. Enhver som er omfattet av disse normene skal opptre slik at tilliten til Sparebanken Sør ikke blir svekket. Retningslinjene gjelder for alle ledere, medarbeidere, tillitsvalgte, vikarer og innleide konsulenter, og beskriver blant annet hvordan ansatte skal håndtere utfordringer knyttet til inhabilitet og interessekonflikter, deltakelse i annen næringsvirksomhet, samt handel med finansielle instrumenter. De etiske retningslinjene og dokument interessekonflikter er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside. Det er ikke rapportert brudd på retningslinjene i forhold til interessekonflikter eller de etiske retningslinjene i 2022.

Banken arbeider aktivt for å hindre korrupsjon og bestikkelser knyttet til ansatte, kunder og andre samarbeidspartnere. Banken har vedtatt egne retningslinjer for antikorrupsjon og bestikkelser som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside. Det er ikke meldt om saker som kan defineres som korrupsjon i 2022.

Banken har gode rutiner for varsling av uønskede hendelser, kritikkverdige forhold, trusler m.m. Rutinen gjennomgås og revideres årlig av en bredt sammensatt gruppe av ledere, tillitsvalgte samt medarbeidere fra risiko, HR og internrevisjonen. Varsler sendes til nøytral ekstern instans (BDO). Varslingsrutinen er lett tilgjengelig for bankens ansatte på bankens intranett. Det finnes også en egen varslingsmulighet for kunder og utenforstående på banken hjemmeside. Banken arbeider aktivt for å hindre korrupsjon og bestikkelser knyttet til ansatte, kunder og andre samarbeidspartnere. Banken har vedtatt egne retningslinjer for antikorrupsjon og bestikkelser som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

GAVER TIL ALLMENNYTTIGE FORMÅL

Sparebanken Sør har definert gavevirksomheten som et strategisk satsingsområde. Ved tildelingene er banken opptatt av at prosjektene som får allmenntilgitt midler, skal gi samfunnsmessig avkastning. På den måten gir gavevirksomheten mulighet til å fremme bærekraftig vekst og utvikling i landsdelen.

Gjennom 2022 har gavekomiteen behandlet 549 søknader. Av disse ble 196 innvilget til et samlet beløp på 100 mill. kroner. I henhold til bankens gaverstrategi har barn og unge vært en prioritert målgruppe, og tildelingene har i særlig grad vært rettet mot prosjekter innen oppvekst, idrett og kultur. Bredde har vært prioritert fremfor smale målgrupper, og lag fremfor enkeltutøvere. Av bankens resultat for 2022 foreslår styret å avsette 149 mill. kroner til utdeling av gaver i 2022.

KUNDEUTBYTTE

Sparebanken Sør vedtok i mars 2022 å innføre kundeutbytte ved at deler av grunnfondets utbytte gis til bankens kunder. Kundeutbytte vil kunne deles ut til privatkunder og bedriftskunder i banken. Kundene vil kunne få utbytte av inntil 2 mill. kroner i lån og inntil 2 mill. kroner i innskudd. Det utbetales ikke kundeutbytte under 100 kroner.

Av bankens resultat for 2022 foreslår styret å avsette 226 mill. kroner til utdeling av kundeutbytte for 2022, noe som tilsvarer 0,20 prosent av kundenes gjennomsnittlige innskudd/utlån.

UTSIKTENE FREMOVER

Aktiviteten i norsk økonomi har vært høy gjennom 2022 og arbeidsledigheten har vært svært lav. En høy prisvekst og økte renter har svekket husholdningenes kjøpekraft. De siste renteendringene har ikke hatt effekt før mot slutten av 2022 og mange bedrifter venter fall i aktiviteten fremover. Norges Bank forventer en styringsrente på rundt 3 prosent i 2023, og at dette er tilstrekkelig for å bringe inflasjonen ned mot målet på 2 prosent. Den pågående krigen i Ukraina har medført betydelig økt usikkerhet i finansmarkedene. Dette har blant annet gitt utslag i betydelig høyere kredittrisikopåslag for bankens finansiering.

Det er mer usikkerhet enn normalt knyttet til hva konsekvensen blir for bankens kunder, og hvordan både privatpersoner og bedrifter vil reagere på et høyere kostnadsnivå. På tross av dette vurderer styret at banken er godt rustet for videre vekst. Banken har god inntjening, er solid med gode marginer til gjeldende kapitalkrav og er godt rustet til å tåle en eventuelt mer utfordrende utvikling i norsk økonomi.

Sparebanken Sør har styrevedtatte retningslinjer som sikrer at refinansiering i obligasjonsmarkedet normalt er gjennomført i god tid før endelig gjeldsforfall. Dette har medvirket til bankens solide finansieringssituasjon. Banken har lav risiko i utlånsporteføljen, og høy tapsabsorberende evne gjennom en høy egenkapitalandel. Banken drives meget kostnadseffektivt og har god underliggende drift.

Boligprisene i bankens hovedmarkeder har hatt en positiv, men moderat utvikling over flere år. Statistikken for 2022 viste en positiv utvikling i boligprisene i bankens markedsområde, og en sterkere utvikling enn andre deler av landet. Til tross for en høy prisvekst senere tid viser sykepleierindeksen at det relative prisnivået er lavere i de største byene i bankens markedsområde, sammenliknet med øvrige deler av landet. Konsernets utlån med pant i bolig er godt sikret, og konsernet står godt rustet for å møte eventuelle fall i boligprisene. Dette underbygges av gjennomførte stresstester.

Konsernet har et krav til ren kjernekapital, inkludert pilar 2-tillegg på 1,7 prosent, som utgjør 13,7 prosent. Finansdepartementet har vedtatt forskriftsendringer, som medførte at EUs kapitalkravsregelverk CRR/CRD IV trådte i kraft fra 31. desember 2019. Blant annet har systemrisikobufferkravet blitt økt fra 3 til 4,5 prosent. Finansdepartementet har vedtatt at økningen av systemrisikobuffer fra 3,0 til 4,5 prosent for banker som rapporterer etter standardmetoden utsettes med ett år, slik at det for Sparebanken Sør gjelder med virkning fra 31. desember 2023.

Konsernet har en intern målsetning om ren kjernekapitaldekning på 16,7 prosent ved utgangen av 2023, som tar høyde for den kommende økningen i kravet til systemrisikobuffer. Ved utgangen av 2022 var ren kjernekapitaldekning 17,1 prosent, og dette ligger dermed godt over gjeldende myndighetskrav, og også over kravet som gjelder fra og med 31.12.2023.

Konsernet har en langsiktig ambisjon om en utlånsvekst i overkant av kredittveksten. Konsernet har et mål om en egenkapitalavkastning over 10 prosent for 2023, og over 11 prosent innen utgangen av 2025.

Banken drives kostnadseffektivt og har god underliggende drift. Lønnsomheten i bankvirksomheten har vært økende de siste kvartalene som følge av økende rentenivå. Satsingen på andre inntekter, blant annet gjennom eierskap i Frende, Brage og Sørmeglere, har bidratt meget positivt de siste årene og det forventes en fortsatt positiv utvikling. Banken er godt posisjonert for lønnsom fremtidig vekst.

Banken skal i tråd med vedtatt strategi ha stor oppmerksomhet rettet mot langsiktig verdiskaping. Bankens investeringer i teknologi vil fortsette, og skal bidra til kostnadseffektiv drift, samt muliggjøre effektivisering av kontorstrukturen. Sammen med god kvalitet i kredittarbeidet, vil dette bidra til fortsatt lønnsom vekst og utvikling for Sparebanken Sør.

AVSLUTTENDE BEMERKNINGER

Styret vil rette en takk til bankens ansatte for viktige bidrag gjennom 2022. Samtidig vil styret takke bankens kunder, egenkapitalbevisere og øvrige forbindelser for oppslutningen om banken, og for den tillit de har vist banken i året som er gått.

STYRET

Kristiansand, 7. mars 2023

Knut Ruhaven Sæthre
Styrets leder

Mette Ramfjord Harv
Styrets nestleder

Merete Østby

Erik Tønnesen

Trond Randøy

Eli Giske

Jan Erling Tobiassen
Ansattes representant

Gunnhild Tveiten Golid
Ansattes representant

Geir Bergskaug
Adm. direktør

Resultatregnskap

MORBANK		MILLIONER KRONER		KONSERN	
2021	2022		Noter	2022	2021
1 593	2 591	Renteinntekter effektiv rentes metode	15,33,34	3 999	2 494
295	476	Andre renteinntekter	15,33	581	326
511	1 146	Rentekostnader	15,33,34	2 212	881
1 378	1 921	Netto renteinntekter	5,15	2 368	1 939
400	448	Provisjonsinntekter	16,34	501	484
70	99	Provisjonskostnader	34	84	66
329	349	Netto provisjonsinntekter		417	419
325	351	Utbytte	34	13	7
25	- 61	Netto inntekter fra andre finansielle instrumenter	12,13	- 95	-7
350	290	Netto inntekter fra finansielle instrumenter	17	- 82	0
174	125	Inntekter fra eierinteresser i tilknyttede selskaper	34	125	174
19	8	Andre driftsinntekter		5	17
193	133	Sum andre inntekter		131	191
2 249	2 692	Sum netto inntekter		2 834	2 549
475	523	Personalkostnader	18	659	606
44	41	Av- og nedskr. på varige driftsmidler og immat. eiendeler	28	43	44
348	419	Andre driftskostnader	5,19,34	443	368
866	983	Sum driftskostnader før tap	5	1 145	1 018
1 383	1 709	Driftsresultat før tap		1 690	1 531
-20	57	Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	7,8	74	-18
1 403	1 652	Resultat før skattekostnad	5	1 615	1 549
214	299	Skattekostnad	20	332	323
1 189	1 353	Resultat for regnskapsåret		1 283	1 226
		Minoritetsinteresser		1	3
1 189	1 353	Majoritetsinteresser		1 283	1 223
46	42	Hybridkapitaleierernes andel av resultatet		42	46
1 143	1 311	EK-beviserne og grunnfondets andel av resultatet		1 241	1 177
1 189	1 353	Resultat for regnskapsåret		1 283	1 223
11,8	12,6	Resultat / utvannet resultat per. egenkapitalbevis	35	11,9	12,2

Utvidet resultatregnskap

MORBANK		MILLIONER KRONER		KONSERN	
2021	2022		Noter	2022	2021
1 189	1 353	Resultat for regnskapsåret		1 283	1 226
		<i>Poster som vil bli omklassifisert til resultatet</i>			
	1	Verdiendring utlån med pant i bolig			
		Verdiendring basisswapper		99	14
	0	Skatteeffekt		-22	-3
	1	Sum utvidet resultat		77	11
1 189	1 354	Totalresultat for regnskapsåret		1 360	1 237
		Minoritetsinteresser		1	3
1 189	1 354	Majoritetsinteresser		1 360	1 234
11,8	12,6	Totalresultat/utvannet per egenkapitalbevis (i hele kroner)		12,6	12,3

Note 1 til 38 er en integrert del av regnskapet.

Balanse

MORBANK			MILLIONER KRONER			KONSERN	
31.12.2020*	31.12.2021*	31.12.2022		Noter	31.12.2022	31.12.2021	
Eiendeler							
1 148	437	590	Kontanter og fordringer på sentralbanker	21,22	590	437	
10 936	5 644	10 211	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	15,21,22,23	6 198	1 789	
62 724	67 028	67 332	Utlån til kunder	5,6,7,9,10,11,,21,22,33,34	123 852	116 653	
18 329	17 743	16 393	Obligasjoner og sertifikater	15,21,22,24	22 851	22 062	
166	193	230	Aksjer	21,22,25	230	193	
907	367	947	Finansielle derivater	21,22,32	1 440	1 104	
2 111	2 116	2 813	Eierinteresser i konsernselskaper	26	- 0		
1 134	1 201	1 437	Eierinteresser i tilknyttede selskaper	27	1 437	1 201	
41	54	70	Immaterielle eiendeler	28	80	64	
430	431	433	Varige driftsmidler	28	458	463	
96	115	150	Andre eiendeler		298	218	
98 022	95 328	100 607	SUM EIENDELER	5	157 435	144 182	
Gjeld og egenkapital							
6 765	2 660	3 584	Gjeld til kredittinstitusjoner	14,15,21,22,23	3 507	2 627	
59 883	63 185	65 587	Innskudd fra kunder	5,14,15,21,22,29,34	65 596	63 146	
14 149	10 013	9 477	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5,14,15,21,22,24,34	62 758	56 605	
687	322	778	Finansielle derivater	21,22,32	2 599	844	
272	204	315	Betalbar skatt	20	358	310	
705	604	1 103	Annen gjeld	31,38	490	395	
38	135	129	Avsetninger for forpliktelser	18	129	135	
29	41	32	Utsatt skatt	20	64	28	
2 002	3 499	4 491	Etterstilt seniorobligasjonslån	4,14,21,22,30	4 491	3 499	
1 653	1 654	1 662	Ansvarlig lånekapital	4,14,21,22,30	1 662	1 654	
86 185	82 315	87 159	Sum gjeld	5,14	141 655	129 242	
1 694	1 692	4 945	Eierandelskapital	4,35	5 196	1 877	
1 075	1 335	1 085	Hybridkapital	4	1 085	1 335	
9 068	9 986	7 417	Annen egenkapital	4	9 499	11 729	
11 837	13 013	13 448	Sum egenkapital	4,38	15 779	14 941	
98 022	95 328	100 607	SUM GJELD OG EGENKAPITAL	5	157 435	144 182	

* Omarbeidet i 2022 etter endret regnskapsprinsipp. Se note 1 og note 38

Note 1 til 38 er en integrert del av regnskapet.

Kristiansand, 31. desember 2022 / 7. mars 2023

Knut Ruhaven Sæthre
Styrets leder

Mette Ramfjord Harv
Styrets nestleder

Merete Steinvåg
Østby

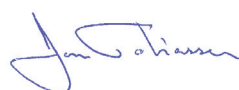
Erik Edvard Tønnesen

Trond Randøy

Eli Giske

Jan Erling Tobiassen
Ansattes representant

Gunnhild Tveiten Golid
Ansattes representant

Geir Bergskaug
Adm.dir.

Endringer i egenkapital

MILLIONER KRONER	Egenkapital- bevis	Overkurs fond	Utvjevnings fond	Hybrid kapital	Grunnfonds kapital	Gave fond	Annen egenkapital	Minoritets interesser	SUM
KONSERN									
Balanse 31.12.2020	783	451	459	1 075	9 069	80	1 831	4	13 752
Utdelt utbytte 2020 og 2019							- 219		- 219
Resultat HiÅ			186	46	858	100	31	3	1 223
Betalte renter hybridkapital				- 46					- 46
Emisjon hybridkapital				450					450
Innløst hybridkapital				- 190					- 190
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis	- 2		0		- 1				- 3
Utvidet resultat							10		10
Disponert av gavefond						- 39			- 39
Andre endringer							2		2
Balanse 31.12.2021	782	451	644	1 335	9 925	141	1 656	7	14 941
Utdelt utbytte 2021			- 125						- 125
Resultat HiÅ			524	56	411	375	- 84	1	1 283
Betalte renter hybridkapital				- 56					- 56
Emisjon hybridkapital				200					200
Innløst hybridkapital				- 450					- 450
Beregnet skatt renter hybridkapital							13		13
Konvertering av grunnfond til egenkapitalbevis	1 302	1 617			- 2 919				0
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis	0		0		0				0
Utvidet resultat							77		77
Disponert av gavefond						- 101			- 101
Andre endringer			0				0	- 3	- 3
Balanse 31.12.2022	2 084	2 068	1 043	1 085	7 417	415	1 663	4	15 779
MORBANK									
Balanse 31.12.2020*	783	451	459	1 075	9 068		0	0	11 837
Resultat HiÅ			61	46	858				965
Betalte renter hybridkapital				- 46					- 46
Emisjon hybridkapital				450					450
Innløst hybridkapital				- 190					- 190
Kjøp av egne egenkapitalbevis	- 2		- 1		- 1				- 4
Utvidet resultat					0				0
Andre endringer					1				1
Balanse 31.12.2021*	781	451	519	1 335	9 926	0	0	0	13 013
Resultat HiÅ			525	56	773		0		1 353
Avsatt utbytte og gaver			- 250		- 375				- 625
Betalte renter hybridkapital				- 56					- 56
Emisjon hybridkapital				200					200
Innløst hybridkapital				- 450					- 450
Beregnet skatt renter hybridkapital					13				13
Konvertering av grunnfond til egenkapitalbevis	1 302	1 617			- 2 919				0
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis	0		0		0				0
Utvidet resultat					1				1
Andre endringer					- 1				- 1
Balanse 31.12.2022*	2 084	2 068	793	1 085	7 417	0	0	0	13 448

* Omarbeidet i 2022 etter endret regnskapsprinsipp. Se note 1 og note 38. Note 1 til 38 er en integrert del av regnskapet. Viser til note 35 vedrørende egenkapitalbevis, eierandelskapital og foreslått utbytte.

** Beregnet skatt av renter på hybridkapital er fra 2022 ført mot egenkapitalen, sammenligningstall er ikke omarbeidet.

*** Basisjusteringer på rente og valutaswapper var -13,0 mill. kroner pr 1.1.2022 og 63,7 mill. kroner pr 31.12.2022. Justeringen inngår som en del av annen egenkapital.

Kontantstrømoppstilling

MORBANK		MILLIONER KRONER		KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022			31.12.2022	31.12.2021
1 911	2 965	Renteinnbetalinger		4 450	2 841
-543	-1 167	Renteutbetalinger		-2 082	-894
683	709	Andre innbetalinger		409	439
-782	- 916	Driftsutbetalinger		-1 058	-946
12	9	Inngått på konstaterte tap		9	12
-245	- 217	Betalt periodeskatt		- 324	-346
-30	- 61	Betalte gaver		- 61	-30
	- 5	Utbetalt svindelsaker		- 5	
- 33	- 23	Endring andre eiendeler		- 68	- 45
3 315	2 379	Endring innskudd fra kunder		2 426	3 325
-4 421	- 476	Endring utlån til kunder		-7 341	-5 190
-2 104	422	Endring innskudd fra kredittinstitusjoner		378	-1 798
-2 237	3 618	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		-3 267	-2 630
37 851	23 737	Innbetaling vedr. verdipapirer		23 128	33 658
-37 295	-22 401	Utbetaling vedr. verdipapirer		-23 909	-34 207
31	3	Innbetaling vedr. salg av driftsmidler		12	31
- 75	- 64	Utbetaling vedr. kjøp av driftsmidler		- 63	- 76
201	136	Innbetaling investering i datterselskaper og tilknyttede selskaper		127	201
- 88	- 938	Utbetaling investering i datterselskaper og tilknyttede selskaper		- 238	- 88
238	- 33	Endring andre eiendeler		- 33	- 279
5 292	-4 568	Endring utlån til kredittinstitusjoner		-4 409	671
6 155	-4 128	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-5 385	- 89
-2 003	500	Endring innskudd fra kredittinstitusjoner		500	-2 003
	4 250	Innbetalinger obligasjonsgjeld		17 127	15 755
-3 701	-4 351	Utbetalinger obligasjonsgjeld		-9 046	-13 460
-265	- 181	Utbetaling utbytte og renter hybridkapital		- 181	-265
1 500	1 000	Emisjon seniorobligasjonslån		1 000	1 500
	200	Emisjon ansvarlig lån		200	
	- 200	Innfridd ansvarlig lån		- 200	
-420	- 245	Endring annen gjeld		- 271	222
450	200	Utvidelse hybridkapital		200	450
	- 585	Endring derivat eiendeler *		-1 928	
	532	Endring derivat gjeld *		1 861	
-190	- 450	Innfrielse hybridkapital		- 450	-190
	- 7	Utbetaling leieforpliktelser *		- 7	
-4 628	662	Netto kontantstrøm fra finansieringsvirksomhet		8 805	2 009
- 711	152	Netto endring likvider		152	-711
1 148	437	Likviditetsbeholdning 01.01.		437	1 148
437	590	Likviditetsbeholdning 31.12		590	437

* Postene reklassifisert i 2022. Inngikk i 2021 i posten endring annen gjeld og endring andre eiendeler. Sammenligningstall er ikke omarbeidet.

Kontantstrømanalysen viser innbetalinger og utbetalinger av kontanter og kontantekvivalenter gjennom året. Oppstillingen er utarbeidet i henhold til direkte metoden. Kontantstrømmene er klassifisert som operasjonelle aktiviteter, investeringsaktiviteter eller finansieringsaktiviteter. Kontanter er definert som kontanter og fordringer på sentralbanker.

Note 1 til 38 er en integrert del av regnskapet.

Noter 2022 - Sparebanken Sør

Note 1	Regnskapsprinsipper	s. 29
Note 2	Skjønnsmessige vurderinger , estimater og forutsetninger	s. 37
Note 3	Risikostyring	s. 38
Note 4	Kapitaldekning	s. 42
Note 5	Segmentrapportering	s. 44
Note 6	Kredittområdet og kreditt risiko	s. 45
Note 7	Beskrivelse av tapsmodellen	s. 48
Note 8	Tap og nedskrivninger på utlån, garantier og innvilgene kreditter	s. 53
Note 9	Fordeling av utlån mellom ulike trinn	s. 58
Note 10	Utlån fordelt på type, kategori, geografiske områder, sektorer og næringer	s. 62
Note 11	Misligholdte lån	s. 64
Note 12	Valutarisiko	s. 66
Note 13	Renterisiko	s. 66
Note 14	Likviditetsrisiko	s. 67
Note 15	Renteinntekter og rentekostnader	s. 70
Note 16	Provisjonsinntekter	s. 71
Note 17	Inntekter fra finansielle instrumenter	s. 71
Note 18	Lønnskostnader og pensjon	s. 72
Note 19	Andre driftskostnader	s. 73
Note 20	Skatt	s. 74
Note 21	Finansielle instrumenter etter kategori	s. 75
Note 22	Virkelig verdi av finansielle instrumenter	s. 78
Note 23	Utlån og gjeld til kredittinstitusjoner	s. 82
Note 24	Obligasjoner og sertifikater	s. 83
Note 25	Aksjer	s. 84
Note 26	Eierintereser i konsernselskaper	s. 85
Note 27	Tilknyttede selskaper	s. 85
Note 28	Varige driftsmidler og bruksrett leide lokaler	s. 86
Note 29	Innskudd fra kunder	s. 87
Note 30	Obligasjonsgjeld og ansvarlig lånekapital	s. 88
Note 31	Annen gjeld	s. 89
Note 32	Finansielle derivater	s. 90
Note 33	IBOR reform	s. 91
Note 34	Opplysninger om nærstående parter	s. 92
Note 35	Egenkapitalbevis, eierandelskapital og foreslått utbytte	s. 93
Note 36	Virksomhetssammenslutninger	s. 95
Note 37	Hendelser etter balansedagen og betingede utfall	s. 95
Note 38	Effekter av endret regnskapsspråk i morbank	s. 95
	Beregninger	s. 96
	Alternative resultatmål	s. 97

Noter

NOTE 1 – REGNSKAPSPRINSIPPER

1. GENERELL INFORMASJON
2. GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET
3. INNTEKTSFØRING
4. FINANSIELLE INSTRUMENTER
5. SIKRINGSBOKFØRING
6. REGNSKAPSFØRING AV VALUTAKURSEFFEKTER
7. VARIGE DRIFTSMIDLER
8. IMMATERIELLE EIENDELER
9. PENSJONSKOSTNADER OG – FORPLIKTELSER
10. INNTEKTSSKATT
11. EGENKAPITAL
12. HYBRIDKAPITAL
13. SEGMENTER / SEGMENTREGNSKAP
14. KONTANTSTRØMOPPSTILLING
15. ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER OG NOTEOPPLYSNINGER
16. VEDTATTE, IKKE IKRAFTTRÅDTE STANDARDER OG FORTOLKNINGER

1. GENERELL INFORMASJON

Konsernet Sparebanken Sør består av morbanken Sparebanken Sør og datterselskapene Sparebanken Sør Boligkreditt AS, Sørmeqleren Holding AS, Prosjektutvikling AS, Transitt Eiendom AS og Sørlandets Forsikringscenter AS. Konsernet driver bankvirksomhet på 35 steder og eiendomsmeglervirksomhet på 18 steder i Agder, Rogaland og Vestfold og Telemark fylke.

Banken kan innenfor rammene av vedtektene og den lovgivning som til enhver tid gjelder, utføre alle forretninger og tjenester som banker på generell basis har konsesjon til å utføre. Banken har konsesjon som verdipapirforetak. I konsernet Sparebanken Sør inngår Sparebanken Sør Boligkreditt AS som er et heleid datterselskap. Sparebanken Sør Boligkreditt AS ble etablert for å tilby lån med pant i bolig innenfor 80 % av boligens verdi.

Sparebanken Sør er en egenkapitalbevisbank. Banken og eiendomsmeglervirksomheten har sitt forretningskontor i Kristiansand.

Konsernregnskapet for 2022 ble avlagt av styret 7. mars 2023, og skal endelig fastsettes av forstanderskapet 31. mars 2023. Forstanderskapet er bankens øverste organ.

2. GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

Anvendelse av IFRS

Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) som er vedtatt av EU, samt norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven. Regnskapet for morbank avlegges i tråd med forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak § 1-4, 2. ledd b). Dette innebærer at de samme prinsipper legges til grunn som for IFRS, med unntak av foreslått utbytte og gaver til utdeling som regnskapsføres i det året som er grunnlaget for utdelingen.

Sparebanken Sør avlegger regnskapet i norske kroner (NOK) som er funksjonell valuta til alle enheter i konsernet. Om ikke annet er angitt avrundes verdiene i regnskapet til nærmeste million.

Konsernregnskapet legger til grunn prinsippene i et historisk kost regnskap, med unntak av følgende regnskapsposter:

- Bygninger som er målt til regulert beløp
- Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet og finansielle instrumenter over utvidet resultat

Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede regnskapsprinsipper for like transaksjoner og hendelser under ellers like forhold.

Konsolidering og konsernselskaper

Konsernregnskapet omfatter morbanken og datterselskaper, hvor banken alene eller sammen med datterselskaper har bestemmende innflytelse, normalt som følge av eierandel på mer enn 50 %. Interne transaksjoner og mellomværender blir eliminert.

Ved kjøp av datterselskaper elimineres kostprisen på aksjer i morselskapet mot egenkapitalen i datterselskapet på kjøpstidspunktet. Forskjellen mellom kostpris og netto bokført verdi av eiendeler i datterselskapet på kjøpstidspunktet, tillegges de eiendeler merverdien knytter seg til innenfor markedsverdien av disse eiendelene. Den delen av kostprisen som ikke kan tillegges spesifikke eiendeler, representerer goodwill. I den grad verdien av de overtatte eiendelene overstiger kostprisen, inntektsføres differansen.

I morbankens regnskap føres eierandelene i konsernselskapene ved førstegangs innregning til kostpris. Andelene testes årlig for verdifall, og nedskrivning foretas om nødvendig til gjenvinnbart beløp.

Tilknyttet foretak og felleskontrollert virksomhet

Tilknyttet foretak er foretak der banken har betydelig innflytelse, men ikke kontroll eller felles kontroll, over den finansielle og operasjonelle styringen. Betydelig innflytelse foreligger normalt når banken har en eierandel mellom 20 % og 50 %.

Felleskontrollert virksomhet er en felleskontrollert ordning der de partene som har felles kontroll over ordningen har rett til ordningens netto eiendeler. Felles kontroll er den kontraktsmessige avtalen om deling av kontroll over en ordning som bare foreligger når beslutninger om relevante aktiviteter krever enstemmighet mellom de partene som deler kontroll.

Tilknyttet foretak og felleskontrollerte virksomheter innregnes etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og i morbanksregnskapet. Det innebærer at eierandelene ved førstegangs innregning føres til kostpris og justeres deretter for bankens andel av resultatet i de tilknyttede og felleskontrollerte selskapene.

Konsernets resultatandel fra investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet, er presentert på egne linjer i resultatregnskapet. Ved indikasjoner på verdifall av investeringen, gjennomføres det en nedskrivningstest på den balanseførte verdien av investeringen. Et eventuelt verdifall blir innregnet i resultatandelen fra tilknyttet foretak eller felleskontrollert virksomhet i regnskapet. Når konsernets tapsandel overstiger investeringen i et tilknyttet selskap, reduseres konsernets balanseførte verdi til null og ytterligere tap regnskapsføres ikke med mindre konsernet har en forpliktelse til å dekke dette tapet.

Andeler i felleskontrollerte selskaper er av ubetydelig størrelse i konsernet Sparebanken Sør.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres i henhold til overtakelsesmetoden.

Vederlaget ved kjøp av virksomhet måles til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Transaksjonsutgifter resultatføres etter hvert som de påløper. Eventuelt betinget vederlaget måles til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Det klassifiseres som gjeld (forpliktelse) eller egenkapital etter reglene i IAS 32. Betinget vederlag klassifisert som forpliktelse regnskapsføres til virkelig verdi i etterfølgende perioder med verdiendringen over resultatet. Betinget vederlag klassifisert som egenkapital måles ikke på nytt etter førstegangs balanseføring.

Ved kjøp av en virksomhet vurderes alle overtatte eiendeler og forpliktelser for klassifisering og tilordning i samsvar med kontraktsbetingelser, økonomiske omstendigheter og relevante forhold på oppkjøpstidspunktet. Overtatte eiendeler og gjeld balanseføres til virkelig verdi i åpningsbalansen i konsernet.

Goodwill beregnes som summen av vederlaget og regnskapsført verdi av ikke-kontrollerende eierinteresse og virkelig verdi av tidligere eide eierandeler, med fradrag for nettoverdien av identifiserbare eiendeler og forpliktelser beregnet på overtakelsestidspunktet. Goodwill avskrives ikke, men testes minst årlig for verdifall.

Dersom virkelig verdi av netto eiendeler i virksomhetssammenslutningen overstiger vederlaget (negativ goodwill) inntektsføres differansen umiddelbart på oppkjøpstidspunktet.

3. INNTEKTSFØRING

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes for balanseposter som vurderes til amortisert kost og for utlån som vurderes til virkelig verdi over utvidet resultat. Renteinntekter på utlån målt til amortisert kost og utlån målt til virkelig verdi over utvidet resultat inngår i resultatregnskapet under renteinntekter etter effektiv rentemetoden. Den effektive renten er den renten som får nåverdien av fremtidige kontantstrømmer innenfor lånets forventede løpetid til å bli lik bokført verdi av lånet ved første gangs balanseføring. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer. Renteinntekter beregnes basert på brutto utlån for utlån til kunder i trinn 1 og 2 og basert på netto utlån for utlån til kunder i trinn 3.

For rentebærende balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet inntektsføres den nominelle renten under øvrige renteinntekter, mens verdiendringer inngår i netto inntekter fra andre finansielle instrumenter.

Provisjonsinntekter og -kostnader som er en direkte betaling for utførte tjenester, tas til inntekt når tjenesten er levert. Gebyrer for etablering av låneavtaler amortiseres over lånets forventede løpetid. Gebyrer knyttet til utlån som måles til virkelig verdi resultatføres direkte.

Utbytte inntektsføres når rett til å motta utbytte er vedtatt, hvilket normalt skjer på tidspunkt for foretakets (avgivers) generalforsamling.

4. FINANSIELLE INSTRUMENTER

Et finansielt instrument er enhver kontrakt som gir opphav til en finansiell eiendel for et foretak og en finansiell forpliktelse, eller et egenkapitalinstrument for et annet foretak.

Finansielle instrumenter er verdsatt og klassifisert i samsvar med IFRS 9. Noteopplysninger er utarbeidet i samsvar med IFRS 7.

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres når banken blir part i instrumentets kontraktmessige bestemmelser.

En finansiell eiendel fraregnes når de kontraktmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller banken overfører den finansielle eiendelen på en slik måte at risiko- og fortjenestepotensialet ved den finansielle eiendelen i det alt vesentlige blir overført.

En finansiell forpliktelse fraregnes når forpliktelsen er innfridd, kansellert eller utløpt. Når en eksisterende finansiell forpliktelse erstattes med en ny forpliktelse fra samme långiver hvor vilkårene er vesentlig endret, eller vilkårene på en eksisterende forpliktelse er vesentlig modifisert, fraregnes den opprinnelige forpliktelsen og en ny forpliktelse innregnes. Forskjellen i balanseført verdi innregnes i resultat.

Klassifisering og måling

Måling av den finansielle eiendelen bestemmes ved førstegangs innregning av eiendelen.

Konsernet klassifiserer sine finansielle eiendeler i fire kategorier:

- Virkelig verdi med verdiendringer over resultat.
- Virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat (OCI – Other Comprehensive Income).
- Amortisert kost.
- Derivater øremerket som sikringsinstrumenter vurdert til virkelig verdi.

Klassifiseringen ved førstegangs innregning er basert på om instrumentene holdes i en forretningsmodell både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, og hvorvidt kontraktsfestede kontantstrømmer bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer.

Finansielle instrumenter som holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost.

Finansielle eiendeler som holdes både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for videresalg skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat (OCI).

Instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betalinger av renter og hovedstol eller der formålet med eie av instrumentet ikke er å motta kontraktsfestede kontantstrømmer, skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Finansielle forpliktelser er, ved førstegangsinnregning, klassifisert som lån og forpliktelser, eller derivater øremerket som sikringsinstrumenter i en effektiv sikring. Derivater er førstegangsinnregnet til virkelig verdi. Lån og forpliktelser innregnes til virkelig verdi justert for direkte henførbare transaksjonskostnader. Verdiendringer fra egen kredittrisiko, hvor forpliktelsen måles ved bruk av virkelig verdi-opsjon, føres over utvidet resultat (OCI).

Derivater som benyttes i forbindelse med sikringsbokføring måles etter prinsippene for sikringsbokføring. Se eget avsnitt.

Boliglånporteføljen i morbank, som kan overføres til kredittforetaket, vurderes til virkelig verdi over OCI. For konsern måles hele boliglånporteføljen til amortisert kost.

Virkelig verdi med verdiendring over resultat

Alle derivater skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, dog derivater utpekt som sikringsinstrumenter skal bokføres i samsvar med prinsippene for sikringsbokføring.

Sparebanken Sør har valgt å føre beholdning av rentebærende obligasjoner, sertifikater og aksjer til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Dette er midler som styres, måles og rapporteres til ledelsen til virkelig verdi.

Fastrenteutlån kan innløses før forfall mot betaling for over- eller underkurs som oppstår som følge av bevegelser i markedsrenten. Sparebanken Sør sikrer renterisikoen for denne balanseposten gjennom derivater. Derivater skal alltid måles til virkelig verdi. Ettersom utviklingen i verdien av derivatene resultatføres, vil innregning av fastrentelån til

amortisert kost føre til vesentlige svingninger i resultatet. Innregning til virkelig verdi over resultatet vil derved føre til en mer harmonisert sammenligning av derivatets resultat og verdiendring på fastrenteutlån.

Kategorien omfatter videre rente- og valutaswapper opprettet før 1.1.2018 som er benyttet som sikringsinstrumenter for virkelig verdisikring av obligasjoner utstedt med fast rente. Sikringsbokføring er videre omtalt i eget avsnitt nedenfor.

Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)

Utlån til personkunder med sikkerhet i bolig er i morbanken klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat. Dette kommer som en konsekvens av at utlånene på et senere tidspunkt kan selges til bankens heleide boligkredittforetak. Formålet er da ikke isolert til å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, men også videresalg.

Kategorien omfatter videre rente- og valutaswapper benyttet som sikringsinstrumenter og som er inngått etter 1.1.2018. Her føres da verdiendringer som skyldes endringer i valutabasis over utvidet resultat (OCI). Sikringsbokføring er videre omtalt i eget avsnitt nedenfor.

Amortisert kost

Konsernet måler finansielle eiendeler til amortisert kost hvis følgende betingelser er oppfylt:

- Den finansielle eiendelen holdes i en forretningsmodell hvor formålet er å motta kontraktsfestede kontantstrømmer, og
- Kontraktsvilkårene for den finansielle eiendelen gir opphav til kontantstrømmer som utelukkende består av betaling av hovedstol og renter på gitte datoer.

Gjeldsinstrumenter hvor formålet kun er å holde instrumentet for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal føres til amortisert kost. I konsernet er alle innlån og utlån med flytende rente klassifisert til amortisert kost.

I morbankens regnskap er det et unntak knyttet til utlån til personkunder med sikkerhet i bolig. Utlånene er klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat.

Derivater øremerket som sikringsinstrumenter vurdert til virkelig verdi

Rente- og valutaswapper som er benyttet som sikringsinstrumenter for virkelig verdisikring for obligasjoner utstedt med fastrente. Sikringsbokføring er videre omtalt i eget avsnitt.

Etterfølgende måling

Måling til virkelig verdi med verdiendring over resultatet

Virkelig verdi er den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel eller betalt for å overføre en forpliktelse i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet.

Måling av finansielle instrumenter som omsettes i et aktivt marked

Finansielle instrumenter med omsetning i et aktivt marked verdsettes til observerte markedspriser.

Måling av finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked

For finansielle instrumenter, som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes den virkelige verdien ved hjelp av en egnet verdsettingsmetode. Verdsettelsesmetodene baserer seg på nylig inngåtte transaksjoner mellom uavhengige parter, referanse til instrumenter med tilnærmet samme innhold eller ved diskontering av kontantstrømmer. Verdsettelsene baserer seg så langt som mulig på eksternt observerte parameterverdier.

Virkelig verdi på rentebærende verdipapirer fastsettes på bakgrunn av etablerte markedsverdier rapportert fra ledende eksterne markedsaktører, eller ved at virkelig verdi kalkuleres på grunnlag av markedets aktuelle rentekurve og kredittspreadkurve til enhver tid.

Ved beregning av virkelig verdi på inngåtte renteswapper legges markedets på enhver tid aktuelle interbank rentekurve til grunn.

For aksjer som ikke er børsnoterte eller handles aktivt, bygger verdifastsettelsen på verdsettingsmetodene beskrevet over.

Fastrenteutlån omsettes ikke i et aktivt marked. Banken må derfor fastsette en markedsspread for å estimere en virkelig verdi på lånene per 31.12. For fastrenteutlån i privatmarkedet er snittpriser for de 10 beste lån, opplyst på www.finansportalen.no benyttet som markedsrenter.

Måling til virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultatet

Utlån til personkunder med sikkerhet i bolig måles løpende til virkelig verdi og verdiendringen føres over utvidet resultat. Dette gjelder kun i morbanken.

Måling til amortisert kost

Etterfølgende måling av finansielle instrumenter målt til amortisert kost gjøres ved bruk av effektiv rentes-metode og er gjenstand for tapsavsetninger. Gevinst og tap føres i resultat når eiendelen er fraregnet, modifisert eller nedskrevet.

Konsernets finansielle eiendeler til amortisert kost inkluderer kundefordringer og utlån til kunder med unntak av fastrentelån.

Amortisert kost er definert som balanseført verdi ved førstegangs balanseføring, med fradrag for mottatte/betalte renter og avdrag, med tillegg av påløpte effektive renter, justert for netto nedskrivning og netto bokført effekt av eventuell verdisikring.

Effektiv rentemetode er en metode som beregner amortisert kost og som periodiserer renteinntekter/kostnader til

relevant periode. Renteinntekter inntektsføres etter effektiv rentes metode. Den effektive rentesatsen er den renten som ved neddiskontering av lånets kontantstrømmer over forventet løpetid, gir en verdi lik lånets (brutto) amortiserte kost på etableringstidspunktet.

Derivater øremerket som sikringsinstrumenter vurdert til virkelig verdi

Rente og valutaswapper måles til virkelig verdi i balansen. Verdiendringer føres over resultat med unntak av rente- og valutaswapper inngått fra og med 1.1.2018. Her vil verdiendringer som skyldes endringer i spredder, blir regnskapsført over utvidet resultat som en sikringseffekt.

Motregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser motregnes og presenteres med et nettobeløp i balansen, kun i de tilfeller hvor selskapet har en juridisk håndhevbar rett til å motregne, samt har til hensikt å realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen under ett.

Modifisering

Når de kontraktsregulerte kontantstrømmene fra en finansiell eiendel blir reforhandlet eller på annen måte endret, og reforhandlingen eller endringen ikke fører til fraregning av den finansielle eiendelen, beregnes den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi på nytt og en endringsgevinst eller et endringstap innregnes i resultatet.

Den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi beregnes på nytt som nåverdien av de reforhandlede eller endrede kontraktsregulerte kontantstrømmene, diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente. Eventuelle påløpte kostnader eller honorarer justerer den endrede finansielle eiendelens balanseførte verdi og avskrives over den endrede finansielle eiendelens gjenværende levetid.

Nedskrivning av finansielle eiendeler

Konsernet har gjort en avsetning for forventede tap (ECL) på alle gjeldsinstrumenter som ikke er klassifisert som virkelig verdi over resultat. Det avsettes for forventet tap basert på relevant informasjon som er tilgjengelig på rapporteringstidspunktet, herunder historisk, gjeldende og fremtidig informasjon.

Tapsnedskrivninger beregnes utfra sannsynlighet for mislighold (PD), tap gitt mislighold (LGD) og eksponering ved mislighold (EAD). Målingen av avsetningen for forventet tap i modellen, avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Forventet kredittap over hele levetiden beregnes for eiendeler der kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangs innregning, med unntak av

eiendeler som likevel vurderes å ha lav absolutt kredittrisiko på rapporteringstidspunktet.

For engasjementer som har vært kvalitativt vurdert så er forventet kredittap beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid. Det vil si forskjellen mellom de kontraktmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som konsernet forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet. De forventede kontantstrømmene skal omfatte kontantstrømmer fra salg av sikkerhetsstillelse eller andre kredittforbedringer som er integrert i kontraktsvilkårene.

I balansen reduseres nedskrivninger på utlån engasjementenes balanseførte verdi. I resultatregnskapet består posten tap på utlån av konstaterte tap, endringer i nedskrivninger, inntekt på lån og avsetninger på garantier og ubenyttede kreditter, samt inngang på tidligere konstaterte tap. Tap på utlån er basert på modellberegninger samt kvalitative vurdering av bankens utlåns- og garantiportefølje i henhold til IFRS 9

For ytterligere beskrivelse vises det til note 7.

Lån med lav kredittrisiko

Banken benytter unntaket for lav kredittrisiko for utlån til kredittinstitusjoner og sentralbanker. Dette innebærer at konsernet evaluerer hvorvidt instrumenter som hadde lav kredittrisiko ved førstegangsinnregning fortsatt har lav kredittrisiko på balansedato. Vurderingen gjøres ved å bruke relevant informasjon som er tilgjengelig uten utilbørlig kostnad og innsats.

Verdireduksjon på utlån som følger av kvalitative vurderinger

Nedskrivning for tap basert på kvalitative vurderinger foretas når det foreligger objektive og observerbare indikasjoner for at et utlån har verdifall som følge av kredittap. En nedskrivning blir reversert når tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet. Alle utlån som anses som vesentlige blir vurdert for å se om det foreligger objektive indikasjoner på svekket kredittverdighet, og om den objektive indikasjonen med stor sannsynlighet vil medføre redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet.

En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager og beløpet overstiger 1 prosent av balanseført eksponering og 1 000 kr for massemarked og 2 000 kr for foretak (betalingsmislighold).

En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom det er sannsynlig at låntaker ikke vil oppfylle sine forpliktelser på grunn av objektive krav:

- Det er registrert tapsnedskrivning på kundens engasjement
- Det er registrert konstaterte beløp på kunden
- Det er fremsatt konkursbegjæring eller registret konkurs på kunden
- Kunden har søkt om eller er i en gjeldsordning

- Et selskap er begjært tvangsoppløst, eller tvangsoppløsning er besluttet
- Salg av kreditter på grunn av forringet kredittkvalitet

En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom det gjøres kvalitative vurderinger som tilsier at låntaker ikke oppfylle sine forpliktelser. Kvalitative vurderinger foretas når det foreligger observerbare data knyttet til engasjementet eksempelvis vurderinger av betalingslettelse eller vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker. Når låntakers långiver, av økonomiske eller kontraktmessige grunner knyttet til låntakers finansielle vanskeligheter, har gitt låntaker innrømmelser som långiver ellers ikke ville ha vurdert og når det blir sannsynlig at låntaker vil gå konkurs eller utsettes for en annen form for finansiell omorganisering.

Verdireduksjon på utlån, garantier og ubenyttede kreditter som følger av modellberegninger

Utlån som ikke har vært gjenstand for kvalitative vurderinger for nedskrivninger inngår i beregningsgrunnlaget for modellbaserte nedskrivninger. Tilsvarende gjelder også for garantier og ubenyttede kreditter.

Modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler etter IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost og finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi over utvidet resultat. Standarden innebærer krav om tapsavsetninger også på nye utlån, ved at det skal gjøres en nedskrivning for forventet kredittap som følge av forventet mislighold de nærmeste 12 månedene. Modellen beregner forventet tap for alle kunder på kontonivå. Modellen inkluderer også lånetilsagn, garantier og ubenyttede rammer på kreditter. For utlån hvor kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangs innregning, skal det foretas nedskrivning for forventet kredittap over utlånenes løpetid.

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tap er endelige, bokføres disse som konstaterte tap. Noen konstaterte tap vil være dekket gjennom tidligere foretatte kvalitative vurderte tapsnedskrivninger, og konstateringen vil da føres mot tidligere avsetning. Konstaterte tap uten dekning i kvalitativt vurderte tapsnedskrivning, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsnedskrivninger, resultatføres.

Presentasjon i balanse og resultatregnskap

Utlån

Utlån balanseføres enten som utlån og fordringer på kredittinstitusjoner eller som netto utlån til kunder. Renter inngår i resultatregnskapet under renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost. Verdiendringer, som skyldes nedskrivninger, føres i resultatet under tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter.

Verdiendringer på fastrenteutlån, som er målt til virkelig verdi, inngår i resultatet under netto inntekter fra finansielle instrumenter. Renter inngår i resultatregnskapet under renteinntekter fra eiendeler vurdert til virkelig verdi.

Verdiendringer på utlån til personkunder med sikkerhet i bolig (morbank), fremkommer under utvidet resultat.

Obligasjoner og sertifikater

I balanseposten inngår konsernets sertifikat og obligasjonsbeholdning. Renter inngår i resultatregnskapet under renteinntekter fra eiendeler vurdert til virkelig verdi. Alle verdiendringer føres i resultatregnskapet under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

Aksjer

I balanseposten inngår konsernets aksjer som føres til virkelig verdi. Alle verdiendringene føres i resultatregnskapet under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

Finansielle derivater (eiendeler og gjeld)

I balanseposten inngår finansielle derivater. Verdiendringer knyttet til derivatene føres i resultatregnskapet under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder

I balanseposten inngår forpliktelser til kredittinstitusjoner og kunder. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

I balanseposten inngår utstedt verdipapirgjeld. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader. Ved førtidig innfrielse eller tilbakekjøp av utstedte obligasjoner føres evt. gevinst og tap under netto verdiendringer fra finansielle instrumenter.

Avsetninger

En avsetning regnskapsføres når konsernet har en forpliktelse (rettslig eller selvpålagt) som en følge av en tidligere hendelse, det er sannsynlig (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av denne forpliktelsen og beløpets størrelse kan måles pålitelig. Hvis effekten er betydelig, beregnes avsetningen ved å neddiskontere forventede fremtidige kontantstrømmer med en diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og, hvis relevant, risikoer spesifikt knyttet til forpliktelsen.

Ansvarlig lånekapital og etterstilt seniorobligasjonslån

I balanseposten inngår utstedte ansvarlige lån. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader.

5. SIKRINGSBOKFØRING

Sparebanken Sør benytter sikringsbokføring når det gjelder bankens funding til fastrentevilkår, samt funding i utenlandsk valuta. Sikringen dekker renterisikoen og valutarisikoen i obligasjonene.

Bankens kriterier for å klassifisere et derivat som et sikringsinstrument er:

- Sikringen er forventet å være svært effektiv ved at den motvirker endringer i virkelig verdi til obligasjonen som utstedes.

- Det må være et økonomisk forhold mellom sikringsinstrumentet og det sikrede elementet, og effekten av kredittrisiko må ikke dominere verdiendringer i sikringsforholdet.
- Effektiviteten til sikringen kan måles pålitelig.
- Det er etablert tilfredsstillende dokumentasjon ved inngåelse av sikringen som blant annet viser at sikringen er effektiv og forventes å være effektiv hele løpetiden.

Sparebanken Sør benytter virkelig verdi-sikring. Sikringen måles og dokumenteres hvert kvartal for å påse at sikringen er effektiv. Som metode for å måle effektiviteten av sikringen, benyttes dollar-offset metode. Når sikringen er etablert og effektiv, vil rente- og valutaswapper balanseføres til virkelig verdi og resultatføres under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

Sikringsobjektet balanseføres til amortisert kost. Endring i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen regnskapsføres som et tillegg eller fradrag i balanseført verdi av obligasjonsgjelden og resultatføres under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

IFRS 9 benytter kvalitative krav for sikringseffektivitet, og en prospektiv (fremtidsrettet) effektivitetstest anses tilstrekkelig.

Sikringsineffektivitet, definert som forskjell mellom verdiregulering av sikringsinstrumenter sammenlignet med verdiregulering av de sikrede risikoer i objektene, resultatføres løpende i resultatregnskapet. Unntaket er den delen av verdiregulering som skyldes endring i basis spread knyttet til sikringsinstrumentene. For slike rente- og valutaswapper opprettet fra og med 1.1.2018, blir verdiendringer som skyldes endringer i basis spreader, regnskapsført over utvidet resultat. Rente- og valutaswapper opprettet frem til 1.1.2018 bokføres til virkelig verdi over resultat, frem til disse forfaller.

Dersom det skulle inntreffe forhold som gjør at sikringen opphører, vil banken/konsernet amortisere verdiendringen knyttet til sikringsobjektet over gjenværende løpetid. Tilhørende sikringsinstrument vil fortsatt være pliktig til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.

6. REGNSKAPSFØRING AV VALUTAKURSEFFEKTER

Inntekter og kostnader i valuta er omregnet til norske kroner etter kursene på transaksjonstidspunktet.

Balanseposter i valuta er sikret ved tilsvarende poster på motsatt side i balansen eller ved gjennomføring av sikringshandler. Valutaderivater (valutaterminer) handlet mot kunder avdekkes på tilsvarende måte mot annen ekstern motpart. Eiendeler og gjeld i fremmed valuta er omregnet til norske kroner etter bankenes midtkurser på balansedagen. Alle verdiendringer føres i resultatregnskapet under netto verdiendringer fra andre finansielle instrumenter.

7. VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler selges eller avhendes, blir balanseført verdi fraregnet og eventuelt tap eller gevinst resultatføres. Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes forventede økonomiske levetid. Det foretas årlig en revurdering av resterende levetid og restverdier for hvert driftsmiddel.

Ved hvert rapporteringstidspunkt blir det vurdert om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det er indikasjoner på verdifall på en eiendel, innhenter banken takster eller beregner eiendelens bruksverdi. Eiendelen nedskrives til høyeste verdi av virkelig verdi og bruksverdi. Grunnlaget for tidligere nedskrivninger vurderes samtidig.

Det er foretatt dekomponering av fast eiendom ved at det er beregnet verdi av tomt, tekniske installasjoner og bygning. Tomter avskrives ikke. Bygninger og tekniske anlegg avskrives over antatt levetid uten utrangeringsverdi. Påkostninger og periodisk vedlikehold avskrives over antatt levetid.

Leieavtaler

Identifisering av en leieavtale

Ved inngåelse av en kontrakt vurderer konsernet hvorvidt kontrakten er eller inneholder en leieavtale. En kontrakt er eller inneholder en leieavtale dersom kontrakten overfører retten til å ha kontroll med bruken av en identifisert eiendel i en periode i bytte mot et vederlag.

Konsernet som utleier

Konsernet presenterer eiendeler som er utleid som anleggsmidler i balansen. Leieinntekten inntektsføres lineært over leieperioden. Direkte kostnader pådratt for å etablere den operasjonelle leieavtalen er tillagt den utleide eiendelens balanseførte verdi, og blir kostnadsført i leieperioden på samme grunnlag som leieinntekten.

Innregning av leieavtaler og innregningsunntak

På iverksettelsestidspunktet for en leieavtale innregner konsernet en leieforpliktelse og en tilsvarende bruksretteeiendel for alle sine leieavtaler, med unntak av følgende anvendte unntak:

- Kortsiktige leieavtaler (leieperiode på 12 måneder eller kortere)
- Eiendeler av lav verdi

For disse leieavtalene innregner konsernet leiebetalingene som andre driftskostnader i resultatregnskapet når de påløper.

Konsernet måler leieforpliktelser på iverksettelsestidspunktet til nåverdien av leiebetalingene som ikke betales på dette tidspunktet. Leieperioden representerer den uoppsigelige perioden av leieavtalen, i tillegg til perioder som omfattes av en opsjon enten om å forlenge eller si opp leieavtalen

dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil (ikke vil) utøve denne opsjonen. Leieforpliktelsen måles etterfølgende ved å øke den balanseførte verdien for å gjenspeile renten på leieforpliktelsen, redusere den balanseførte verdien for å gjenspeile utførte leiebetalinger og måle den balanseførte verdien på nytt for å gjenspeile eventuelle revurderinger eller endringer av leieavtalen, eller for å reflektere justeringer i leiebetalinger som følger av justeringer i indekser eller rater. Konsernet presenterer sine leieforpliktelser under annen gjeld i balanseoppstillingen.

Ved etterfølgende målinger av bruksretteeiendelen fastslås det om eiendelen er betydelig verdiforringet, eventuelle påviste tap regnskapsføres. Bruksretter og forpliktelser er i morbank og konsernregnskap av ubetydelig størrelse.

Skille mellom tjenesteavtaler og leiekontrakt

IFRS 16 setter et skille mellom det som er tjenesteavtaler og det som er leieavtaler. Med det oppfattes et skille mellom hvilke avtaler som gir kunden en rett til å bruke en eiendel (leiekontrakt) og hvilke som representerer kjøp av tjenester. IFRS 16 definerer en leieavtale på følgende måte: «en leieavtale er en kontrakt, eller del av en kontrakt, som overfører retten til å bruke den underliggende eiendelen for en periode mot vederlag. For å bli klassifisert som leieavtale må kontrakten overføre retten til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel». Tjenesteavtaler representerer gjensidige uoppfylte kontrakter hvor leveringen anses å skje etter hvert som tjenesten ytes av leverandøren og forbrukes av kunden. Tjenesteavtaler faller ikke inn under ny IFRS 16 standard.

Utover ordinære husleieavtaler har Sparebanken Sør en betydelig avtale mht levering av IT systemer. I avtalen beskrives «business as a service» og at det er tjenester som mottas. Det er vurdert at avtalen er et tjenestekjøp da det ikke er mottatt en rett til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel. Avtalen anses ikke å falle inn under standarden i IFRS 16.

8. IMMATERIELLE EIENDELER

Immaterielle eiendeler ervervet separat balanseføres til kost. Balanseførte immaterielle eiendeler regnskapsføres til kost redusert for eventuell av- og nedskrivning.

Ny programvare og tilpasninger mot andre systemer, som selskapet kontrollerer og som konsernet får fremtidige fordeler av, balanseføres som en immateriell eiendel. Programvare og tilpasninger avskrives normalt lineært over 3 år. Utgifter pådratt som følge av å vedlikeholde eller opprettholde fremtidig nytte av programvare kostnadsføres.

9. PENSJONSKOSTNADER OG – FORPLIKTELSE

Ytelsesbasert ordning

Ytelsesbaserte pensjonsordninger, vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi.

I tråd med IAS 19 har både forpliktelser knyttet til kollektive ordninger i livsforsikringsselskap og usikrede forpliktelser vært inntatt i regnskapet i samsvar med beregninger utført av ekstern aktuar. Årets netto pensjonskostnad består av nåverdien av årets pensjonsopptjening og rentekostnad på pensjonsforpliktelsen, fratrukket forventet avkastning på pensjonsmidlene.

Netto pensjonskostnad inngår i posten personalkostnader. Endringer i estimatavvik regnskapsføres over utvidet resultatregnskap (OCI) og planendringer blir resultatført løpende som personalkostnad. De kollektive ytelsesordningene i livsforsikringsselskap er lukket. I 2016 ble ordningen avvirket ved overgang til innskuddspensjon.

Innskuddsbasert ordning

Ordningen innebærer at banken ikke gir løfte om en fremtidig pensjon. Banken betaler et årlig innskudd til de ansattes pensjonssparing. Innbetalinger til ordningen blir kostnadsført direkte.

10. INNTEKTSSKATT

Inntektsskatt periodiseres som en kostnad uavhengig av betalingstidspunktet. Skattekostnaden reflekterer således årets og fremtidig betalbar skatt som følge av årets aktivitet. Inntektsskatt, som ventes utlignet på årets resultat, inngår i årets skattekostnad og benevnes betalbar skatt.

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller innenfor samme tidsintervall utlignes mot hverandre.

Eventuell netto utsatt skattefordel føres opp som en eiendel i balansen når det er sannsynlig at de skattereduserende forskjellene vil kunne realiseres. Likeledes vil selskapet redusere eiendel ved utsatt skatt i den grad selskapet ikke lenger anser det som sannsynlig at det kan nyttiggjøre seg av den utsatte skattefordelen.

Formueskatt er beregnet og inngår i andre driftskostnader i resultatregnskapet og i betalbar skatt i balansen

11. EGENKAPITAL

Sparebanken Sør har utstedte egenkapitalbevis på Oslo Børs. Egenkapitalen er splittet opp i egenkapitalbevis, overkursfond, utjevningfond, sparebankens fond (grunnfondet), gavefond og annen egenkapital.

For å beregne egenkapitalbrøken skal egenkapitalbevis, overkursfond og utjevningfond divideres på sum egenkapital fratrukket annen egenkapital og hybridkapital.

Gavefondet er en del av egenkapitalen. Når gaver innvilges i bankens gavekomité belastes bankens gavefond og det føres opp som en forpliktelse i balansen.

Foreslått utdeling av utbytte presenteres som annen egenkapital inntil endelig vedtak av utdelingen har funnet sted. Utdeling presenteres deretter som avsatt utbytte inntil utbetaling har funnet sted.

12. HYBRIDKAPITAL

Hybridkapital (fondsobligasjoner) er en obligasjon med avtalt rente. Hybridkapitalen er evigvarende og banken har en ensidig rett til å unnlate å betale renter til investorene under gitte vilkår. Hybridkapital tilfredsstiller ikke definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32 og er klassifisert som egenkapital. Renter blir ikke presentert som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i annen egenkapital.

Transaksjonskostnader og påløpte renter presenteres som en reduksjon i «Annen egenkapital», mens fordelene av skattefradrag for rentene gir en økning i «Annen egenkapital»

13. SEGMENTER / SEGMENTREGNSKAP

Segmentrapporteringen er inndelt i forhold til hvordan ulike virksomhetsområder rapporteres internt i bankvirksomheten og følges opp internt av ledelsen og styret.

Sparebanken Sør har to driftssegmenter;

- PM – Personmarked, inkludert lån overført til Sparebanken Sør Boligkreditt AS.
- BM – Bedriftsmarked, inkludert lån overført til Sparebanken Sør Boligkreditt AS.

Bankens stabsavdelinger, herunder kapitalmarked, og eiendomsmegling er ikke et separat rapporterbart segment og kommer inn under posten ufordelt.

14. KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen viser innbetalinger og utbetalinger av kontanter og kontantekvivalenter gjennom året. Kontanter og kontantekvivalenter er definert som kontanter og fordringer på sentralbanker.

15. ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER OG NOTEOPPLYSNINGER

Anvendte regnskapsprinsipper er konsistent med prinsippene anvendt i foregående regnskapsperiode, med unntak av de endringene i IFRS som har blitt implementert av konsernet i inneværende regnskapsperiode. Nedenfor er det listet hvilke endringer som har vært relevant for konsernet i IFRS med virkning for 2022-regnskapet, samt effekten dette har hatt på konsernets årsregnskap.

Banken har tatt i bruk følgende standarder og endringer i standarder med effekt fra 1. januar 2022:

Endring i morbank - forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak § 1-4, 2. ledd b)

Sparebanken Sør morbank har tidligere avlagt regnskap i samsvar med IFRS i tråd med forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak § 1-4, 2. ledd a). Fra 1. januar 2022 avlegges morbankens regnskap (selskapsregnskapet) i tråd med forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak § 1-4, 2. ledd b). Dette innebærer at de samme prinsipper legges til grunn

som for IFRS med unntak av foreslått utbytte og gaver til utdeling som regnskapsføres i det året som er grunnlaget for utdelingen.

Effekter i morbankens regnskap ved overgang til nytt prinsipp for regnskapsføring av foreslått utbytte og gaver til utdeling fremgår av note 38. Sammenligningstall er omarbeidet.

16. VEDTATTE, IKKE IKRAFTTRÅDTE STANDARDER OG FORTOLKNINGER

Det er ingen endringer i nye standarder eller fortolkninger til eksisterende standarder, som er relevante og vil påvirke fremtidige regnskapsperioder.

NOTE 2 – SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER, ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Utarbeidelse av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør estimater og skjønnsmessige vurderinger. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige estimater, har høy grad av kompleksitet og hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for morbank- og konsernregnskapet, er presentert under.

Generelt

Ved anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper har bankens ledelse på enkelte områder utøvd skjønn og lagt til grunn antagelser om fremtidige hendelser som grunnlag for regnskapsføringen. Det vil naturlig nok være en iboende usikkerhet knyttet til regnskapsposter som bygger på bruk av skjønn og forutsetninger om fremtidige hendelser. Ved utøvelse av skjønn og fastsettelse av forutsetninger om fremtidige hendelser, vil ledelsen benytte tilgjengelig informasjon på balansedagen, historisk erfaring med lignende vurderinger, samt markedets og tredjeparters vurdering av de aktuelle forholdene. Selv om ledelsen legger til grunn sitt beste skjønn og bygger på de beste estimater som er tilgjengelig, må man påregne at faktiske utfall i enkelte tilfeller kan avvike vesentlig fra det som legges til grunn for regnskapsføringen. Estimater, antakelser og forutsetninger som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår, drøftes nedenfor.

Nedskrivninger på utlån

Regnskapsposten fastsettelse av tap er underlagt stor grad av skjønnsmessige vurderinger. Denne posten var i 2020 og 2021 spesielt utfordrende å tallfeste i en situasjon med en pågående pandemi. I 2022 er det igjen store markedsmessige svingninger og uro. Mange makroparametre pekte fra siste halvdel av 2021 og første halvår av 2022 oppover. Ved utgangen av året var det en betydelig økt pessimisme i markedet med økte råvarepriser, økt styringsrente, forventet fall i eiendomsmarked og forventet økt arbeidsledighet.

Modellen som benyttes i forbindelse med tapsberegninger

inneholder data for makroforhold og er fremtidsrettet. Ved endringer i konjunkturer eller makroforhold, må aktuelle parametere endres tilsvarende. Benyttede makroparametere og størrelse benyttet som input i tapsmodellen fremkommer i note 7.

Alle utlån til kunder som er klassifisert til amortisert kost har en tapsavsetning basert på reglene i IFRS 9. Etter IFRS 9 skal tapsavsetninger innregnes på alle engasjementer basert på forventet kreditttap (ECL). Hver måned blir alle engasjementer beregnet for fremtidig forventet tap.

Det blir beregnet fremtidig forventet tap de neste 12 måneder ved førstegangsinnregning og alle engasjementer får en søknadsscore.

For etterfølgende perioder vil engasjementer der det ikke har vært en vesentlig økning i kredittisiko, få beregnet og avsatt forventet tap for de neste 12 måneder. Dersom det har vært en vesentlig økning i kredittisiko vil det bli beregnet og avsatt forventet tap for hele levetiden.

Dersom det foreligger observerbare data knyttet til engasjementer som for eksempel knytter seg til vesentlige finansielle vanskeligheter hos låntaker vil lånene blir vurdert kvalitativt. I slike tilfeller vil det gjøres en individuell vurdering av modellberegnet tap og dersom det er behov for det vil modellberegnet tap overstyres. Ved kvalitative vurderinger vil nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer basert på effektiv rente på tidspunkt for førstegangsberegning av kvalitativ nedskrivning.

Konsernet foretar en årlig gjennomgang av hele bedriftsmarkedsporføljen. Store engasjementer, engasjement i mislighold og engasjement med høy risiko vurderes kvartalsvis.

Tapsnedskrivningene baserer seg i stor grad på konsernets risikoklassifiseringsmodeller. Konsernet har modeller for søknadsscore og porteføljescore som danner grunnlag for risikoklassifiseringen. Eventuelle svakheter i disse modellene påvirker tapsavsetningene som blir beregnet i modellen.

Vurdering av nedskrivninger der det foreligger objektive bevis på verdifall vil alltid baseres på en betydelig grad av skjønn. Prediksjoner basert på historisk informasjon kan vise seg å bli feil fordi man aldri kan vite med sikkerhet hvilken relevans historiske data har som beslutningsgrunnlag. Når sikkerhetsverdier er knyttet til spesielle objekter eller bransjer som er i krise, vil sikkerhetene måtte realiseres i lite likvide markeder, og vurdering av sikkerhetsverdier vil i slike situasjoner være beheftet med betydelig usikkerhet.

Modell for å beregne tap inneholder data for makroforhold og ved endringer i konjunkturer eller makroforhold må aktuelle parametere endres tilsvarende. Sparebanken Sør benytter i stor grad input fra Pengepolitisk rapport fra Norges bank og statistikk fra SSB som underlag for makroforhold. Tidspunkt og hvilke parameter som skal oppdateres avhenger til dels av skjønnsmessige vurderinger og kan variere mellom de ulike bankene.

Kvaliteten i bankens score- og risikoklassifiseringsmodeller har også direkte innvirkning på beregnet tap.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Virkelig verdi av finansielle instrumenter er til dels beregnet basert på forutsetninger som ikke er observerbare i markedet. Dette gjelder særlig ved fastsettelse av relevant påslag for kredittisiko, ved virkelig verdi-fastsettelse for fastrentepapirer i form av innlån, utlån og verdipapirer utstedt av andre. Ledelsen har i slike tilfeller basert sine vurderinger på den informasjon som er tilgjengelig i markedet kombinert med et beste skjønn. Slik informasjon vil blant annet være kredittvurderinger gjennomført av ledende markedsaktører.

NOTE 3 – RISIKOSTYRING

Sparebanken Sør skal maksimere sin langsiktige verdiskaping, og med dette mål er det en forutsetning at risiko er undergitt en aktiv og tilfredsstillende styring. En del av konsernets forretningsstrategi er å holde en lav til moderat risikoprofil for hele virksomheten. Risiko er et grunnleggende trekk ved å drive bankvirksomhet, og i alle deler av bankens virksomhet foreligger det ulike former for risiko med ulikt nivå på faktisk risikoeksponering. Risikostyring er vesentlig for den daglige drift av banken og for styrets oppfølging, og risikostyring handler ikke om å eliminere risiko, men om å ta kalkulert risiko og prise denne riktig. Det vises forøvrig til bankens Pilar 3 dokument som er tilgjengelig på bankens hjemmesider.

ORGANISERING

Styret

Styret har det overordnede ansvar for bankens totale risikostyring, og skal påse at banken har hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll. Styret fastsetter risikostrategier, rammeverk for risikoappetitt, risikoprofil og risikotoleranse. Styret fastsetter også strategi og retningslinjer for kapitalplan og sammensetning av kapitalen og godkjenner prosessen for å sikre tilstrekkelig kapitalnivå til enhver tid ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

Revisjonsutvalg og risikoutvalg

Styret har oppnevnt et eget revisjonsutvalg og et eget risikoutvalg som underutvalg av styret. Formålet er å foreta mer grundige vurderinger av relevante saksområder, herunder styrke arbeidet med overvåking av risiko samt finansiell rapportering og internkontroll.

Bankens ledelse

Administrerende direktør og øvrig ledelse har ansvaret for å implementere risikostyring og internkontroll. Saker som vedrører endringer eller implementering av ny policy og strategier i konsernet, skal alltid fremlegges ledergruppen for diskusjon og beslutning. Ledelsen vurderer risikosituasjonen kontinuerlig, og minst en gang årlig behandles den totale risikosituasjon og det tilhørende kapitalbehovet (ICAAP). Denne vurderingen legges deretter frem for styret.

Administrerende direktør har delegert oppgaver i henhold til det formelle ansvar for intern kontroll og risikostyring.

Ansvaret for gjennomføring av den årlige vurderingen av risikosituasjonen og kapitalbehovet er delegert til divisjon Risikostyring. Denne analysen skal være samordnet og integrert med øvrig planleggings- og strategiarbeid i banken. Det er videre delegert kontrolloppgaver til de enkelte linjeansvarlige innenfor rammer og vedtatte prinsipper, instruksjer og fullmakter.

Risikostyring dekker hele konsernet og utfører ikke aktiviteter som det er intensjon om at kontrollfunksjonen skal overvåke. Avdelingen skal identifisere, måle, vurdere og rapportere bankens totalrisiko.

Internrevisor

Banken har ansatt internrevisorer. Dette er en overvåkingsfunksjon som uavhengig av administrasjonen for øvrig, foretar risikovurderinger, kontroller og undersøkelser av bankens internkontroll og styringsprosesser for å vurdere om de virker hensiktsmessig og betryggende.

Risikostyringsprosessen

Det foreligger forsvarlige og hensiktsmessige strategier og prosesser for risikostyring og vurdering av kapitalbehov og hvordan dette kan opprettholdes. Samlebetegnelsen for dette er ICAAP.

RISIKOKATEGORIER

Alle risikoer styres gjennom et rammeverk for risikoappetitt. Det finnes mål for de ulike risikoparametre. Sparebanken Sør opererer med følgende risikokategorier:

Kredittisiko

Kredittisiko er risiko for tap for at en motpart ikke oppfyller sine forpliktelser i henhold til avtale. I et låneforhold består kredittrisikoen i at låntaker ikke oppfyller låneavtalen, og at etablerte sikkerheter ikke dekker engasjementet. Kredittisiko er konsernets største risiko og den risiko som krever mest kapital.

Bankens totale kredittisiko skal være på nivå med sammenlignbare banker. Styret vedtar bankens kredittstrategi og kredittpolicy. Kredittisiko styres også gjennom operasjonelle kredittretningslinjer, kredittvurderingsprosesser og bevilgningfullmakter. Styret har fastsatt målsettinger og retningsangivelse, samt kvantitative rammer som angir begrensninger og rammer for risikotoleranse. Etterlevelse av bankens kredittpolicy overvåkes av divisjon Risikostyring, som er en uavhengig enhet.

Bankens risikoklassifiseringssystem benyttes både i kredittvurderingsprosessen og til løpende oppfølging av risiko på porteføljenivå. Klassifisering av kunder blir basert på sannsynligheten for mislighold i løpet av en 12 måneders periode, hvor sannsynligheten blir beregnet ut fra ulike interne og eksterne finansielle data. Scorekort benyttes for å dele kundene inn i 10 ulike risikoklasser, samt en risikoklasse for misligholdte engasjementer. Risikoutvikling i porteføljen kartlegges og følges opp løpende.

Styret, ledelsen og kontrollorganer mottar jevnlig rapportering av kredittrisiko. Sentralt i denne sammenhengen er utviklingen i utlån fordelt på ulike risikoklasser og bevegelse mellom klassene.

Oppgjørrisiko

Oppgjørrisiko er en form for kredittrisiko ved at kontraktspartner ikke oppfylder sine forpliktelser med hensyn til oppgjør i form av kontanter eller verdipapirer etter at banken har gitt beskjed om betaling eller overførsel av et verdipapir eller sikkerhet. Oppgjørrisiko som konsernet er eksponert mot vurderes som lav.

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko er risiko for at bankens samarbeidspartnere på finansområdet ikke kan oppfylle sine forpliktelser i henhold til avtale med banken.

Det inngås derivatkontrakter i forbindelse med avdekking av risiko som oppstår i bankens ordinære virksomhet ved finansiering til fast rente og i annen valuta enn NOK, samt ved utlån til kunder til fast rente og i valuta, og ved derivathandel mot kunder. Derivatkontraktene skal etableres mot velrenomerte motparter med god rating og skal være regulert av et underliggende ISDA avtaleverk. Derivatkontrakt skal fordeles mot ulike motparter for å unngå motpartskonsentrasjon.

Banken forholder seg til regelverket for derivathandel under EMIR (European Market Infrastructure Regulation) vedrørende oppgjør, bekreftelser, dokumentasjon og myndighetsrapportering.

Bankens motpartsrisiko reguleres ved etablering av avtaler om sikkerhetsstillelse (Credit Support Annex) mellom partene. Under CSA-oppgjøret avstemmes derivatverdiene med derivatmotparten og oppgjør av collateral finner sted. Ved inngåelse av avtale om collateral oppgjør for verdiendringer i derivater, opprettholder banken en lavest mulig motpartsrisiko. Banken har etablert clearing mot London Clearinghouse gjennom clearing agent.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er kredittrisiko i form av risiko for tap pga. stor samlet eksponering på en enkelt motpart eller tilknyttede grupper av motparter (store engasjementer), motparter med virksomhet innen samme bransje (næringskonsentrasjon) eller geografiske område (geografisk konsentrasjon). Banken har i dag en godt diversifisert portefølje både med hensyn til geografi, kundesegmenter og bransjer.

Banken skal ha en moderat samlet konsentrasjonsrisiko. Mørisikoen som følge av debitor-konsentrasjon er etter bankens oppfatning til stede, men representerer ikke en vesentlig risiko for konsernet. Dette er en følge av lav kredittrisikoeksponering når man tar hensyn til kvaliteten på sikkerhetene. Et tilsvarende resonnement kan gjøres i forhold til konsentrasjon på leietakersiden.

Den største konsentrasjonsrisiko for Sparebanken Sør er knyttet til «Eiendomsdrift». Dermed vil denne del av porteføljen være eksponert mot risikofaktorer som påvirker

eiendomsselskaper spesifikt. Disse risikofaktorene er først og fremst arealledighet, leiepriser og rentenivå. Sistnevnte er en generell makrovariabel, men eiendomsselskaper er tyngre eksponert mot rentenivået enn mange andre bransjer som følge av høy låneandel, og fordi eiendom er en eiendel med lang levetid.

På enkeltengasjementsnivå vil det være store variasjoner i forhold til følsomhet mot disse faktorene, og hvordan engasjementet dermed bidrar til porteføljens konsentrasjonsrisiko. Dette avhenger bl.a. av leieforhold, eiendommenes beliggenhet og type bygg. I tillegg vil debtors finansielle situasjon ha stor betydning.

Banken har avsatt ekstra kapital under ICAAP for å dekke opp for konsentrasjonsrisiko.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at konsernet ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser, eller ikke evner å finansiere sine eiendeler, samt at finansiering ikke kan oppnås uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger. Likviditetsrisiko omfatter også risikoen for at finansielle markeder som banken ønsker å benytte, ikke fungerer.

Likviditetsrisiko styres gjennom konsernets likviditetsstrategi, overordnede og styrevedtatte retningslinjer, rutiner, samt gjennom styrevedtatte risikotoleransenivåer og rammer. Viktige operative styringsparametere er krav til innskuddsdekning, indikatorverdi for langsiktig finansiering, stressindikator for likviditetsutgang innenfor 30 dager (LCR), og i tillegg retningslinjer for overlevelsessevne i situasjoner uten tilgang på markedsfinsiering. Likviditetsrisikoen styres også ved å sikre fordeling av innlån fra kapitalmarkedet på ulike løpetider, innlånskilder og instrumenter. Det gjennomføres periodisk stresstesting av likviditetsrisiko, og det er etablert beredskaps- og gjenopprettingsplaner for konsernet.

Innskudd fra kunder er bankens største og mest stabile finansieringskilde. Styret legger vekt på at forholdet mellom innskudd fra kunder og utlån til kunder skal være tilpasset konsernets samlede finansieringssituasjon. Sparebanken Sør Boligkreditt AS representerer et viktig finansieringsinstrument for konsernet, som sikrer tilgang til langsiktig finansiering gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

Styrevedtatte risikotoleransenivåer for bankens likviditetsrisiko bygger på retningslinjer gitt av Finanstilsynet. Ved årsskiftet var likviditetsrisikonivåene innenfor de styrevedtatte kravene.

Konsernet har en likviditetsreserve i form av likvide rentebærende verdipapirer som tilfredsstillende myndighetspålagte og styrevedtatte krav til LCR-beholdning og likviditetsstresstesting. I tillegg har banken boliglån som er klaggjort for overføring til boligkredittselskapet. Bankens rentebærende likviditetsportefølje består av statspapirer, andre rentebærende verdipapirer med 0 i kapitalvekt, obligasjoner med fortrinnsrett.

Bankens kortsiktige likviditetsrisiko styres blant annet ved tilpasning til Liquidity Coverage Requirement (LCR).

I tillegg til LCR, analyserer banken likviditetsrisikoen ved bruk av stresstester. I henhold til disse analysene vil konsernet kunne videreføre normal drift i mer enn 24 måneder i et stressalternativ, hvor ny markedsfinansiering antas ikke å være tilgjengelig og myndighetspålagte likviditetsreserver kan disponeres.

Sparebanken Sør skal ha en moderat til lav likviditetsrisiko. Likviditetsrisikoen skal være på nivå med sammenlignbare banker, men skal avstemmes mot bankens risikoprofil totalt sett og styrevedtatte krav til kapitaldekning. Risikoprofilen skal være tilpasset den aktuelle markedsituasjonen og utsiktene fremover.

Konsernets likviditetsrisiko rapporteres periodisk til styre.

Markedsrisiko

Markedsrisiko omfatter risiko knyttet til resultatvariasjoner på usikrede rente-, valuta- og egenkapitalposisjoner, som følge av endringer i markedsrenter og kredittspreader, samt ved variasjon i valuta- og aksjekurser. I tillegg vil det oppstå midlertidige resultateffekter knyttet til verdivurdering av derivatkontrakter, som benyttes for risikoavdekking av rente- og valutarisiko i tilknytning til finansiering i utenlandske markeder.

Sparebanken Sør skal ha en lav markedsrisiko og ulike finansielle instrumenter benyttes til risikoavdekking av markedsrisiko som oppstår i forbindelse med bankens ordinære kundeaktiviteter og finansoperasjoner. Styret har fastsatt retningsgivende risikotoleransenivåer for investering i aksjer, obligasjoner og for posisjoner i rente- og valutamarkedet. Etterlevelse av styringsmålene følges opp løpende og rapporteres til styret.

Renterisiko

Renterisiko er risiko for det økonomiske tap som oppstår ved endringer i rentenivået hvis rentebindingstiden for bankens forpliktelser og fordringer på og utenfor balansen, ikke er sammenfallende.

Renterisikorammen er fastsatt som en øvre ramme for hvor stort tapet på uavdekkede renteposisjoner kan være ved skift og vridninger i rentekurven. Renterisiko oppstår ved konsernets ordinære virksomhet i form av fastrente kundeutlån, rentederivater mot kunder, fastrenteplasseringer, samt finansiering til fast rente og i valuta avdekkes løpende. Ved årsskiftet 2022-2023 utgjorde utmålt langsiktig renterisiko etter avdekkingsforretninger innenfor styrevedtatt risikotoleransenivå.

Banken er eksponert for fixingrisiko i tilknytning til tidspunkt for rentefastsettelse på bankens markedsfinansiering til flytende 3 måneders Nibor, der tidspunkt for rentefastsettelsen på bankens utlånsmasse er avvikende i forhold til dette.

Valutarisiko

Valutarisiko er risiko for det økonomiske tap som oppstår ved ufordelaktig endring i verdien på aktiva- og passivaposter

(på og utenfor balansen) målt i basisvaluta (NOK) som følge av endring i valutakurser. Konsernet blir påvirket av svingninger i valutamarkedet gjennom sin aktivitet i valuta mot kunder. Ved avdekking av åpen valutaeksponering benyttes derivater (valutaterminer, swapper og opsjoner). Valutaeksponeringen måles ved en 25 prosent kursendring på valutaposisjonen. Det er fastsatt rammer for eksponering i enkeltvalutaer. Bankens valutaeksponering knyttet til kundeaktiviteter er svært lav.

Ved finansiering i utenlandsk valuta oppstår rente- og valutarisiko, som følge av at finansieringen gjennomføres til fastrentevilkår og i en annen valuta enn NOK. Tilsvarende gjelder ved kjøp av rentebærende verdipapirer i valuta. Banken avdekker rente- og valutaeksponering ved å inngå derivatkontrakter med velrenommerte finansielle motparter. Kontraktene cleares mot London Clearing House eller motpartsrisikoen ivaretas gjennom bilateral avtale om oppgjør av sikkerheter (Credit Support Annex). Ved finansiering i valuta og avdekking av valutarisikoen, legges sikringsbokføring til grunn ved regnskapsføring av verdiendringer.

Kursrisiko (aksjerisiko)

Kursrisiko (aksjerisiko) består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter, inkludert derivater med egenkapitalinstrumenter som underliggende. Eksponering måles som størrelsen på tapspotensialet hvor markedsverdien av aksjene faller med 45 prosent, og kursrisiko reguleres av rammer for maksimal aggregert posisjon i en aksjeportefølje.

Kredittspreadsrisiko

Kredittspreadsrisiko defineres som risiko for endringer i markedsverdien på et rentebærende verdipapir som følge av en generell endring i kredittmargin. En generell økning i kredittmarginer vil medføre en verdireduksjon på en portefølje av rentebærende verdipapirer. Endringer i kredittmargin er en konsekvens av endringer i investors krav til risikopåslag for skift i forventet kredittisiko og/eller endringer i andre markedsforhold. For beregning av risikoeksponeringen benyttes Finanstilsynets stresstestmodell for kredittspreadsrisiko. Bankens kredittspreads eksponering er knyttet til likviditetsporteføljen. Ved utgangen av 2022 var utmålt kredittspreadsrisiko 74,0 prosent av styrevedtatt ramme.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som konjunktursvingninger, konkurransesituasjon, kundeadfærd, manglende forretningsmessig utvikling, samt reguleringer fra offentlige myndigheter, dvs. andre forhold enn kredittisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Omdømmerisiko som er risiko for svikt i inntjening eller kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, inngår som en del av forretningsrisiko.

Sparebanken Sør skal ha en lav forretningsrisiko som sikrer en stabil og diversifisert inntjening. Konsernet skal ikke være involvert i enkelthendelser eller aktiviteter som kan true renommé og strategiske mål.

Strategisk risiko

Strategisk risiko er definert som interne forhold hvor den strategiske risiko knytter seg til de strategier, planer og endringer som banken har eller legger opp til.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller misligheter, eller eksterne hendelser. Eksempler på operasjonelle risikoforhold kan være uønskede hendelser som følge av forstyrrelser og avbrudd av driftsmessig art, svikt i IT-systemer, hvitvasking, korrupsjon, underslag, innsidehandling, ran, trusler mot ansatte, fullmaktsbrudd og brudd på vedtatte rutiner etc. Operasjonell risiko omfatter også elementer som ofte behandles som separate risikoer, som f.eks. sikkerhetsrisiko, prosessrisiko, etterlevelsrisiko, IKT-risiko, cyber-risiko, ESG-risiko og atferdsrisiko.

Overvåking av operasjonell risiko skjer ved jevnlig kvalitative vurderinger. Bankens har internkontrollrutiner og risikostyring som dekker alle vesentlige områder. Med risikostyring og internkontroll menes prosessen for å identifisere, analysere, håndtere og følge opp risikoene slik at samlet risikoeksponering er i samsvar med strategiske mål, og sikre at gjeldende lover og forskrifter, samt interne rutiner og retningslinjer etterleves. Internkontroll er et viktig redskap for å redusere den operasjonelle risikoen, både for avdekking og oppfølging.

Banken har en målsetting om å ha gode systemer for oppfølging og kontroll og lav operasjonell risiko.

SIKRINGSINSTRUMENTER

Konsernet benytter følgende sikringsinstrumenter:

- Rentebytteavtaler (renteswapper) - avtaler om å bytte rentebetingelser for et bestemt nominelt beløp over et bestemt antall perioder.
- Valutaterminer – avtale om kjøp eller salg av fremmed valuta med oppgjør på et bestemt fremtidig tidspunkt.
- Rente- og valutabytteavtaler (cross-currency interest rate swap) – avtaler om å bytte både rente- og valutabetingelser.

Formålet med bruk av rente- og valutainstrumenter er å dekke bankens rente- og valutaeksponering.

NOTE 4 – KAPITALDEKNING

Sparebanken Sør har en målsetting om å maksimere sin langsiktige verdiskaping. Konsernet har også en målsetting om at risikoprofilen skal være moderat til lav. Dette innebærer at god risiko- og kapitalstyring er et sentralt strategisk element.

Sparebanken Sør har etablert en strategi og prosess for risikomåling, -styring og -kontroll som gir oversikt over de risikoer banken er eksponert for. Dette gir dermed grunnlag for vurdering og beregning av bankens totalkapitalbehov, og hvordan dette kan opprettholdes for å dekke de aktuelle risikoer på en tilstrekkelig måte. Prosessen betegnes som ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). Vurderingen av kapitalbehovet inkluderer størrelse, sammensetning og fordeling av den ansvarlige kapitalen tilpasset nivået på de risikoer som banken er eller kan bli utsatt for, med bakgrunn i gjennomførte stresstester som viser hvilke endringer i makrovariabler som kan påføre banken større tap.

Styret fastsetter kapitalplan som skal sikre at banken til enhver tid har en kapitaldekning som ivaretar myndighetskrav og omgivelsenes forventninger. For å ha stor handlefrihet i forhold til strategiske valg og forretningsmessige muligheter, velger banken å ha en større kapital enn det behovet som beregnes ut fra ICAAP.

Konsernet oppfylte kapitalkravene pr 31.12.2022 på henholdsvis 13,7 prosent for ren kjernekapital, 15,2 prosent for kjernekapital og 17,2 prosent for totalkapital.

Kravet til motsyklisk kapitalbuffer ble i mars 2022 besluttet økt til 2,5 prosent med virkning fra 31. mars 2023. I siste rentemøte i Norges Bank den 18. januar 2023 ble det besluttet å opprettholde dette kravet. Formålet med motsyklisk kapitalbuffer er å gjøre bankene mer solide og motvirke at bankenes kredittpraksis forsterker et tilbakeslag i økonomien.

Finansdepartementet har vedtatt forskriftsendringer som satte EUs kapitalkravsregelverk CRR/CRD IV i kraft fra 31. desember 2019. Systemrisikobufferkravet økes fra 3 til 4,5 prosent. Finansdepartementet besluttet den 16. desember 2022 å utsette kravet med ett år for banker som rapporterer etter standardmetoden, slik at kravet for Sparebanken Sør gjelder med virkning fra 31.12.2023

Basert på nytt pilar 2-vedtak fra Finanstilsynet i 2022 er konsernets interne mål for 2023 på 16,7 prosent.

Sparebanken Sør benytter standardmetoden for kreditt- og markedsrisiko og basismetoden for operasjonell risiko, for å beregne kapitaldekning i henhold til gjeldende kapitaldekningsregler - Basel II.

GJELDENDE KRAV TIL KAPITAL

MORBANK		MILLIONER KRONER		KONSERN	
31.12.2021*	31.12.2022			31.12.2022	31.12.2021
Gjeldende bufferkrav til kapital					
4,50 %	4,50 %	Minstekrav til kjernekapital		4,50 %	4,50 %
2,50 %	2,50 %	Bevaringsbuffer		2,50 %	2,50 %
3,00 %	3,00 %	Systemrisikobuffer		3,00 %	3,00 %
1,00 %	2,00 %	Motsyklisk buffer		2,00 %	1,00 %
2,00 %	1,70 %	Pilar 2 krav		1,70 %	2,00 %
13,00 %	13,70 %	Krav til ren kjernekapital, inkl. Pilar 2		13,70 %	13,00 %
14,50 %	15,20 %	Krav til kjernekapitaldekning, inkl. Pilar 2		15,20 %	14,50 %
16,50 %	17,20 %	Krav til kapitaldekning, inkl. Pilar 2		17,20 %	16,50 %
8 438	8 838	Kapitalkrav ren kjernekapital, inkl. Pilar 2		10 941	10 308
9 412	9 805	Kapitalkrav kjernekapital, inkl. Pilar 2		12 139	11 498
10 710	11 095	Kapitalkrav ansvarlig kapital, inkl. Pilar 2		13 736	13 084
2 978	3 160	Overskudd ren kjernekapital, inkl. Pilar 2		2 712	2 696
3 340	3 277	Overskudd kjernekapital, inkl. Pilar 2		2 645	2 878
3 692	3 637	Overskudd ansvarlig kapital, inkl. Pilar 2		2 781	2 991

MORBANK		MILLIONER KRONER	KONSERN	
31.12.2021*	31.12.2022		31.12.2022	31.12.2021
13 013	13 448	Sum balanseført egenkapital	15 779	14 941
		Kjernekapital		
-1 335	-1 085	Hybridkapital klassifisert som egenkapital	-1 131	-1 371
- 271	0	Del av resultat som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	- 665	- 271
- 54	- 70	Fradrag for immaterielle eiendeler	- 81	- 61
- 43	- 38	Fradrag for forsvarlig verdsettelse (AVA)	- 27	- 29
106	- 256	Andre fradrag	- 223	- 204
11 416	11 998	Sum ren kjernekapital	13 653	13 004
		Annen kjernekapital		
1 335	1 085	Hybridkapital	1 131	1 371
12 752	13 083	Sum kjernekapital	14 784	14 375
		Tilleggskapital utover kjernekapital		
1 650	1 650	Ansvarlig lånekapital	1 734	1 699
1 650	1 650	Sum tilleggskapital	1 734	1 699
14 402	14 733	Netto ansvarlig kapital	16 518	16 074
		Beregningsgrunnlag etter standardmetoden:		
22	17	Engasjement med lokale og regionale myndigheter	18	22
981	1 014	Engasjement med institusjoner	337	388
3 137	4 505	Engasjement med foretak	6 456	4 688
5 259	6 110	Engasjement med massemarked	9 149	8 045
37 798	33 544	Engasjement med pantesikkerhet i eiendom	53 502	55 290
522	408	Engasjement som er forfalt	610	632
1 823	1 360	Engasjement som er høyrisiko	1 360	1 823
5 934	6 650	Engasjement i obligasjoner med fortrinnsrett	1 365	1 381
4 899	6 022	Engasjement i egenkapitalposisjoner	1 582	1 680
650	507	Engasjement øvrig	539	700
61 022	60 138	Kapitalkrav for kreditt- og motpartsrisiko	74 919	74 649
0	0	Kapitalkrav for posisjons-, valuta- og varerisiko	0	0
3 878	4 364	Kapitalkrav for operasjonell risiko	4 937	4 638
8	5	CVA tillegg	5	8
64 908	64 507	Risikovektet balanse (beregningsgrunnlag)	79 862	79 295
17,6 %	18,6 %	Ren kjernekapitaldekning i %	17,1 %	16,4 %
19,7 %	20,3 %	Kjernekapitaldekning i %	18,5 %	18,1 %
22,2 %	22,8 %	Kapitaldekning i %	20,7 %	20,3 %
8,8 %	8,4 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,1 %	9,4 %

* Sum bokført egenkapital omarbeidet etter endret regnskapsprinsipp i 2022. Se note 1 og note 38.

NOTE 5 – SEGMENTRAPPORTERING

Sparebanken Sør har 3 driftssegmenter; personmarked (PM), bedriftsmarked (BM) og eiendomsmegling (Sørmegleren). Bankens egne investeringsaktiviteter er ikke et separat rapporterbart segment og kommer inn under posten ufordelt. Det vises til ytterligere omtale i regnskapsprinsipper om segmentene. Personmarked og bedriftsmarked avviker i denne sammenheng fra personkunder og bedriftskunder i rapportering på sektorer og næringer.

Segmentene inntektsfører og kostnadsfører faktiske inntekter og kostnader knyttet til utlån og innskudd i

balansen. Alle ansatte er knyttet til de ulike segmentene. Ved likviditetsmessige underdekning i de ulike segmentene så beregnes det en rentekostnad utfra en mellomregningsrente som fastsettes månedlig.

Konsernets avdelingskontorer er geografisk lokalisert i Agder, Rogaland og Vestfold og Telemark. Konsernet har også kunder i andre geografiske områder som betjenes via de etablerte kontorene. Utlån er i note 10 fordelt geografisk på områder.

Ingen av konsernets kunder står enkeltvis for mer enn 10 % av omsetningen. Dette gjelder både i 2022 og 2021.

Rapportering pr. segment		31.12.2022				
MILLIONER KRONER	PM	BM	Ufordelt og eliminerings	Sum bankvirksomhet	Sørmegleren	Totalt
Netto renteinntekter	1 088	1 018	262	2 368	0	2 368
Netto andre driftsinntekter	203	84	19	306	160	466
Driftskostnader	432	116	446	994	151	1 145
Driftsresultat før tap pr. segment	859	987	-165	1 681	9	1 690
Tap på utlån og garantier	25	50	0	74		74
Resultat før skatt pr. segment	834	936	-165	1 606	9	1 615
Brutto utlån til kunder	83 344	41 085	-193	124 236		124 236
Nedskrivninger	-74	-310	1	-384		-384
Netto utlån til kunder	83 269	40 775	-193	123 852		123 852
Andre eiendeler			33 495	33 495	88	33 583
Sum eiendeler pr. segment	83 269	40 775	33 302	157 347	88	157 435
Innskudd fra og gjeld til kunder	33 890	27 298	4 407	65 596		65 596
Mellomregn./annen gjeld	49 380	13 477	13 116	75 972	88	76 060
Sum gjeld pr. segment	83 269	40 775	17 523	141 567	88	141 655
Egenkapital			15 779	15 779		15 779
Sum gjeld og egenkapital pr. segment	83 269	40 775	33 302	157 347	88	157 435

Rapportering pr. segment		31.12.2021				
MILLIONER KRONER	PM	BM	Ufordelt og eliminerings	Sum bankvirksomhet	Sørmegleren	Totalt
Netto renteinntekter	1 138	829	-28	1 939	0	1 939
Netto andre driftsinntekter	203	89	136	428	182	610
Driftskostnader	414	107	350	871	148	1 018
Driftsresultat før tap pr. segment	928	811	-242	1 496	35	1 531
Tap på utlån og garantier	14	-31	-1	-18		-18
Resultat før skatt pr. segment	914	842	-241	1 514	35	1 549
Brutto utlån til kunder	79 740	37 278	30	117 049		117 049
Nedskrivninger	-54	-342	-1	-397		-397
Netto utlån til kunder	79 686	36 936	30	116 653		116 653
Andre eiendeler			27 411	27 411	119	27 530
Sum eiendeler pr. segment	79 686	36 936	27 442	144 064	119	144 182
Innskudd fra og gjeld til kunder	32 910	26 680	3 556	63 146		63 146
Mellomregn./annen gjeld	46 776	10 256	8 945	65 977	119	66 096
Sum gjeld pr. segment	79 686	36 936	12 501	129 123	119	129 242
Egenkapital			14 941	14 941		14 941
Sum gjeld og egenkapital pr. segment	79 686	36 936	27 442	144 064	119	144 182

Konsernet Sparebanken Sør rapporterer ikke segmenter i morbanken særskilt. Sparebanken Sør Boligkreditt AS er en integrert del av personmarkedet i konsernet og følgelig blir det misvisende å rapportere segmenter på morbank alene.

NOTE 6 – KREDITTMRÅDET OG KREDITTRISIKO

Kredittrisiko representerer det største risikoområdet for konsernet. Styret fastsetter konsernets kredittstrategi som sammen med kredittpolitikk og retningslinjer for kredittprosessene skal sikre at kundeporteføljen har en akseptabel risikoprofil og bidrar til at konsernet kan maksimere sin langsiktige verdiskaping.

Sparebanken Sør har Agder, Rogaland, Vestfold og Telemark som sitt hovedmarked. I tillegg vil banken ha et nasjonalt markedssegment mot organisasjoner som inngår i KNIF (Kristen-Norges Innkjøpsfelleskap) og deres ansatte.

Bankens risikoklasser er følgende:

Misligholdsklasse	Nedre grense for mislighold, %	Øvre grense for mislighold, %
A	0,00	0,10
B	0,11	0,25
C	0,26	0,50
D	0,51	0,75
E	0,76	1,25
F	1,26	2,00
G	2,01	3,00
H	3,01	5,00
I	5,01	8,00
J	8,01	99,99
K	100,00	

Utlån fordelt på risikoklasser

Det benyttes modeller som er basert på interne og eksterne data for beregning av sannsynlighet for mislighold neste 12 måneder (PD) og forventet tap (ECL) på kunde- og porteføljenivå. Både personkunder og næringslivskunder scores månedlig, og deles inn i 11 klasser (A – K) ut fra sannsynlighet for mislighold. Klasse K er misligholdte lån. For definisjon av mislighold se note 1.

Tabellen under viser intervaller på de ulike risikoklasser basert på misligholdssannsynlighet.

Sannsynlighet for mislighold	
Lav risiko (A-D)	0,00 - 0,75%
Middels risiko (E-G)	0,76 - 3,00 %
Høy risiko (H-J)	3,01 - 99,99 %
Mislighold (K)	100 %

BRUTTO UTLÅN FORDELT PÅ RISIKOGRUPPER

MORBANK				KONSERN					
31.12.2021		31.12.2022		MILLIONER KRONER		31.12.2022		31.12.2021	
Personkunder:									
24 696	84,1 %	20 972	81,1 %	Lav risiko	66 888	82,9 %	64 887	83,7 %	
4 178	14,2 %	4 386	17,0 %	Middels risiko	12 295	15,2 %	11 632	15,0 %	
378	1,3 %	359	1,4 %	Høy risiko	1 214	1,5 %	830	1,1 %	
29 252		25 718		Sum ikke forfalt eller nedskrevet	80 397		77 350		
105	0,4 %	134	0,5 %	Misligholdte lån	311	0,4 %	199	0,3 %	
29 357	100 %	25 851	100 %	Sum personkunder	80 709	100 %	77 549	100 %	
Næringslivskunder:									
20 425	53,7 %	24 331	58,2 %	Lav risiko	25 781	59,2 %	21 436	54,3 %	
12 991	34,1 %	15 102	36,1 %	Middels risiko	15 300	35,1 %	14 154	35,8 %	
4 069	10,7 %	2 054	4,9 %	Høy risiko	2 096	4,8 %	3 340	8,5 %	
37 485		41 487		Sum ikke forfalt eller nedskrevet	43 177		38 930		
570	1,5 %	350	0,8 %	Misligholdte lån	350	0,8 %	570	1,4 %	
38 055	100 %	41 837	100 %	Sum næringslivskunder	43 527	100 %	39 500	100 %	
67 412		67 689		Sum brutto utlån	124 236		117 049		

TOTALENGASJEMENT FORDELT PÅ RISIKOGRUPPER

I totalengasjement inngår saldo på innvilgede lån og kreditter til kunder, ubenyttet andel av innvilgede kreditter, samt garantirammer og etablerte garantier.

MORBANK				KONSERN				
31.12.2021		31.12.2022		MILLIONER KRONER	31.12.2022		31.12.2021	
Personkunder:								
27 416	83,1 %	25 012	83,1 %	Lav risiko	75 715	84,2 %	72 734	84,8 %
5 089	15,4 %	4 586	15,2 %	Middels risiko	12 635	14,1 %	11 998	14,0 %
379	1,1 %	367	1,2 %	Høy risiko	1 224	1,4 %	855	1,0 %
32 884		29 965		Sum ikke forfalt eller nedskrevet	89 574		85 588	
112	0,3 %	139	0,5 %	Misligholdte engasjementer	312	0,3 %	203	0,2 %
32 995	100 %	30 104	100 %	Sum personkunder	89 885	100 %	85 791	100 %
Næringslivskunder:								
24 753	54,4 %	29 505	60,3 %	Lav risiko	31 090	61,2 %	26 030	55,4 %
16 224	35,7 %	16 536	33,8 %	Middels risiko	16 736	33,0 %	16 399	34,9 %
3 932	8,6 %	2 565	5,2 %	Høy risiko	2 607	5,1 %	3 962	8,4 %
44 909		48 606		Sum ikke forfalt eller nedskrevet	50 433		46 391	
580	1,3 %	354	0,7 %	Misligholdte engasjementer	354	0,7 %	580	1,2 %
45 489	100 %	48 960	100 %	Sum næringslivskunder	50 787	100 %	46 971	100 %
78 484		79 064		Sum totalengasjement	140 672		132 762	

MIGRASJON MELLOM RISIKOGRUPPER GJENNOM ÅRET

For konsernet er det i personmarkedsporteføljen en positiv migrasjon i porteføljen. Samlet risiko for personkundeforføljen vurderes som meget tilfredsstillende.

Næringslivsporteføljen viser en tydelig migrasjon fra engasjement med middels risiko til lav og høy-risiko. Det

er hovedvekt på engasjement med migrasjon til lav risiko. Klassifiseringen tar ikke hensyn til sikkerhetsverdier, men kun betalingsevne.

Maksimal kredittrisiko

Maksimal eksponering mot kredittrisiko for komponentene i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

MORBANK			KONSERN					
31.12.2021		31.12.2022		MILLIONER KRONER	31.12.2022		31.12.2021	
Eiendeler								
5 644		10 211		Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		6 198		1 789
67 028		67 332		Netto utlån til kunder		123 852		116 653
17 743		16 393		Obligasjoner og sertifikater		22 851		22 062
367		947		Finansielle derivater		1 440		1 104
90 782		94 883		Sum kreditteksponering balanseposter		154 341		141 608
Finansielle garantistillelser og lånetilsagn								
1 386		1 442		Garantier		1 442		1 386
1 144		987		Ubenyttede kreditter til kredittinstitusjoner				
10 008		8 666		Ubenyttede kreditter		13 726		14 695
634		1 268		Lånetilsagn		1 268		634
13 172		12 362		Sum finansielle garantistillelser og lånetilsagn		16 436		16 715
103 953		107 245		Total kredittrisikoeksponering		170 777		158 322

Sikkerheter

Konsernet benytter ulike sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Hovedprinsipp for vurdering av sikkerheter er at realisasjonsverdi estimeres slik den antas å være i en situasjon hvor konsernet har behov for sikkerheten. Med unntak av engasjementer hvor det er foretatt nedskrivninger, er sikkerhetens verdi beregnet under forutsetning om fortsatt drift. Ved verddivurdering av sikkerhet tas det hensyn til estimerte salgskostnader. Hovedtyper av sikkerheter som benyttes er pant i fast eiendom (bolig/næringsbygg), kausjoner (forbrukerkausjoner og selvskyldnerkausjoner), registrerbart

løsøre (varelager, driftstilbehør) og fordringer. Estimert verdi av boliger som er sikkerheter for lån oppdateres kvartalsvis (Eiendomsverdi), mens sikkerheter for øvrige lån minimum oppdateres ved behandling av nye kredittsaker eller ved engasjementsoppfølging. Konsernets utlån har gjennomgående meget god sikkerhet.

Sikkerheter personmarked

Den vesentligste delen av personmarkedsporteføljen er sikret med pant i bolig, og konsernets boliglånportefølje har følgende fordeling av belåningsgrader (Loan to Value – LTV).

BELÅNINGSGRAD (LTV) FOR LÅN MED PANT I FAST BOLIG PR. 31.12.2022

LTV 31.12.2022	MORBANK		KONSERN	
	MILLIONER KRONER	%	MILLIONER KRONER	%
Under 40 %	3 350	13,5 %	15 806	20,1 %
40 - 50 %	3 095	12,5 %	12 730	16,2 %
50 - 60 %	4 239	17,1 %	17 863	22,7 %
60 - 70 %	4 368	17,6 %	16 564	21,0 %
70 - 75 %	3 368	13,6 %	7 414	9,4 %
75 - 80 %	2 417	9,8 %	3 878	4,9 %
80 - 85 %	1 644	6,6 %	1 965	2,5 %
85 - 90 %	1 024	4,1 %	1 141	1,4 %
90 - 95 %	383	1,5 %	449	0,6 %
95 - 100 %	242	1,0 %	283	0,4 %
Over 100 %	630	2,5 %	672	0,9 %
SUM	24 761	100 %	78 763	100 %

BELÅNINGSGRAD (LTV) FOR LÅN MED PANT I FAST BOLIG PR 31.12.2021

LTV 31.12.2021	MORBANK		KONSERN	
	MILLIONER KRONER	%	MILLIONER KRONER	%
Under 40 %	1 331	6,3 %	10 751	15,2 %
40 - 50 %	1 427	6,7 %	9 994	14,1 %
50 - 60 %	3 005	14,1 %	17 673	24,9 %
60 - 70 %	5 215	24,5 %	18 714	26,4 %
70 - 75 %	3 567	16,8 %	6 097	8,6 %
75 - 80 %	2 260	10,6 %	2 744	3,9 %
80 - 85 %	1 677	7,9 %	1 892	2,7 %
85 - 90 %	1 041	4,9 %	1 141	1,6 %
90 - 95 %	709	3,3 %	757	1,1 %
95 - 100 %	575	2,7 %	659	0,9 %
Over 100 %	459	2,2 %	510	0,7 %
SUM	21 265	100 %	70 933	100 %

Det understrekes at LTV-fordelingen er basert på en tradisjonell fordeling hvor hele lånet plasseres i det intervall hvor "den siste delen" av lånet hører til. Dette innebærer at reell LTV-fordeling vil være lavere enn det som fremgår av tabellen. For et lån som er innplassert med høy belåningsgrad vil reelt sett bare en del av dette lånevolumet ligge i intervallet med høy belåningsgrad, mens størstedelen av lånet vil ligge i de lavere intervaller.

Sikkerheter næringslivsmarkedet

Beregning og vurdering av sikkerhetsverdier for næringslivsengasjementer er mer kompleks enn for personmarkedet, og det vil hefte større usikkerheter ved estimater på porteføljenivå. Banken foretar imidlertid hyppige vurderinger av engasjementenes sikkerheter på individuell basis.

NOTE 7 – BESKRIVELSE AV TAPSMODELLEN UNDER IFRS

MODELL FOR NEDSKRIVNING

Modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler etter IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost og finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi over utvidet resultat. Modellen ble tatt i bruk ved implementeringer av IFRS 9 i 2018. De generelle prinsippene for nedskrivninger er beskrevet i note 1. Samme modell for beregning er benyttet for konsern, boligkredittforetak og morbank, men med forskjellige datodefinsjon når det gjelder førstegangs innregninger.

Det avsettes for forventet tap basert på relevant informasjon som er tilgjengelig på rapporteringstidspunktet, herunder historisk, gjeldende og fremtidig informasjon. Tapet vises således i regnskapet før det har forekommet en tapshendelse, og fremtidige forventninger inkluderes i beregningene.

Tapsnedskrivninger beregnes utfra sannsynlighet for mislighold (PD), tap gitt mislighold (LGD) og eksponering ved mislighold (EAD). Hovedregel er at tapsavsetning beregnes utfra forventet kredittap over de neste 12 måneder eller forventet kredittap over hele levetiden. Forventet kredittap over hele levetiden beregnes for eiendeler der kreditttrisiko har økt vesentlig siden førstegangs innregning, med unntak av eiendeler som likevel vurderes å ha lav absolutt kreditttrisiko på rapporteringstidspunktet. Dersom kreditttrisiko ikke har hatt vesentlig økning siden førstegangs innregning vil tapsavsetning beregnes fra forventet kredittap over de neste 12 måneder. IFRS 9 innebærer krav om tapsavsetninger også på nye utlån, ved at det skal gjøres en nedskrivning for forventet kredittap som følge av forventet mislighold de nærmeste tolv månedene.

Vurdering av vesentlig forverring av kreditttrisiko

For vurdering av vesentlig forverring av kreditttrisiko benytter banken PD-nivå som hovedkriterium. Vurdering av vesentlig forverring av kreditttrisiko tar utgangspunkt i både en relativ økning i PD og den absolutte endringen. Nivået er satt slik at både den relative endringen er vesentlig og at nivået i seg selv ikke er uvesentlig sammenlignet med hva som regnes som lav risiko. I tillegg er det lagt opp til at hvis det er en stor absolutt endring skal det uansett regnes som vesentlig forverret.

Grenser for vesentlig forverring og PD sjekk er oppsummert i tabellen nedenfor:

Parameter	PM	BM
Absolutt grense (a)	0,625 %	0,625 %
Relativ endring (b)	2	2
Absolutt endring (c)	5 %	5 %

Relativ endring (b) tilsvarer en dobling av PD fra innvilgelse til beregningstidspunktet.

Absolutt grense tilsvarer risikoklasse D.

Dersom økonomiske konjunkturer eller spesielle nasjonale/regionale utviklingstrekk tilsier at det er høyere risiko i enkelte bransjer/næringer, hensyntas dette ved å gjøre endringer i PD nivå på kunder i de aktuelle bransjer/næringer.

PD som grunnlag for forventet tap

Bankens PD-modell gir PD på kundenivå 12 måneder frem i tid. Banken har ved utgangen av 2022 ikke en livstids-PD-modell, men det arbeides med å få en modell på plass.

Ved beregning av forventet kredittap over engasjementets levetid er det sannsynlighet for mislighold over den samme levetiden som skal legges til grunn. Det er utviklet en metodikk for å estimere PD over levetiden. Denne baseres på å dekomponere levetiden i separate år og estimere PD for hvert år fram i tid.

Bankens PD-modeller valideres hvert år. Validering viser at modellene overestimerer. Siden tapsmodellen skal være forventningsrettet, kalibreres PD til forventningsrettet estimat før de benyttes i tapsmodellen.

Populasjon

Modellen skal beregne forventet tap for alle kunder, på kontonivå og som ikke allerede er tapsført, med utgangspunkt i situasjonsuttrekk ved utgangen av måneden. For utlån hvor kreditttrisiko har økt vesentlig etter førstegangs innregning, skal det foretas nedskrivning for forventet kredittap over utlånenes løpetid. Alle modellberegninger gjøres på kontonivå. Data som kun eksisterer på kundenivå knyttes til den enkelte konto. Eksempelvis tildeles risikoklasse på kundenivå slik at alle kundens conti har samme score. De viktigste variablene i uttrekket er risikoklasse og PD med tilhørende rente, saldo, bevilgning og sikkerhetsdekning på beregningstidspunktet.

Lån som er innvilget, men ikke diskontert på måletidspunktet, skal også med i beregningsgrunnlaget.

Iht. IFRS 9 skal det beregnes forventet tap også på fordringer på sentralbanker og kredittinstitusjoner. Konsernet har for regnskapsåret 2022 ikke avsatt tap knyttet til disse fordringene. Det benyttes her lavrisikounntaket i IFRS 9. Årsaken til dette er at hovedvekten på utlån til kredittinstitusjoner knytter seg til norske banker. Disse har en tilordning i risikoklasse B og en PD på 0,175 prosent. LGD anses å være lav da de har god rating fra eksterne ratingbyrå. Konsernet har vurdert at forutsetningen om lav kredittrisiko er oppfylt på balansedagen og at forventet tap vil være helt uvesentlig.

Etter at datagrunnlag er definert merkes de ulike kontoengasjementene og fordeles i de ulike trinnene. Fordeling i en av de tre "trinnene" i modellen er basert på deres risikoendring siden innvilgelse (endring i kredittrisiko). For beskrivelse av de enkelte "trinnene" vises det til påfølgende forklaringer. Alle engasjement plasseres ved innregningstidspunktet i trinn 1, og flyttes på et senere tidspunkt til trinn 2 eller 3, i de tilfellene der det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko. For engasjementer der det er foretatt kvalitativt vurderte nedskrivninger, er disse

tatt ut fra beregningsgrunnlaget til de modellbaserte tapsnedskrivningene, og de kvalitativt vurderte nedskrivningene tillegges nedskrivninger i trinn 3.

Kontoengasjement i mislighold er i modellen definert som alle kontoengasjement hvor kunden har risikoklasse K. Mislighold er definert på kundenivå for både massemarkeds- og foretakskunder. For oversikt over Bankens risikoklasser henvises det til note 6 - Kredittområdet og kredittrisiko.

Fra 01.01.2021 er mislighold vurdert etter ny misligholdsdefinisjon. En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager og beløpet overstiger 1 prosent av balanseført eksponering og 1 000 kr for massemarked og 2 000 kr for foretak (betalingsmislighold). En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom det er sannsynlig at låntaker ikke vil oppfylle sine forpliktelser på grunn av objektive krav. Se note 1 for beskrivelse av når kvalitative vurderinger foretas.

Når en kunde har ett eller flere misligholdte lån, er det kundens totale engasjement som rapporteres som misligholdt og ikke det enkelte lån. Se også note 11.

Trinn 1

Dette er i de fleste tilfeller utgangspunktet for alle finansielle eiendeler som er omfattet av den generelle tapsmodellen. Finansielle instrumenter som har tilsvarende kredittrisiko som ved første gangs innregning og som ikke er klassifisert under trinn 2 og 3, omfattes av dette trinnet. Det beregnede forventede tapet som avsettes i regnskapet tilsvarer forventet tap de neste 12 månedene.

Trinn 2

I trinn 2 plasseres finansielle eiendeler som har en hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden første gangs innregning. Om et kontoengasjement er vesentlig forverret eller ikke, defineres som en funksjon av sannsynlighet for mislighold (PD) på beregningstidspunktet og sannsynlighet for mislighold på innvilgelsestidspunktet. Forventet tap for eiendeler i trinn 2 beregnes over restløpetiden for eiendelen.

Modellen har følgende tilleggsindikatorer og overstyringsregler for kundeengasjement (utlån til kunder):

- For engasjement som kvalifiserer til ett-årig tapsberegning (trinn 1), vil det bli sjekket om det foreligger et 30 dagers mislighold/overtrekk. Dersom dette foreligger, vil kontoengasjementet bli overført til livstidsberegning (trinn 2). Dette gjelder overtrekk fra første krone, men eldre enn 30 dager.

- For engasjement som kvalifiserer til ett-årig tapsberegning (trinn 1), vil det bli sjekket om det foreligger større overtrekk. Dersom dette foreligger, vil kontoengasjementet bli overført til livstidsberegning (trinn 2). Dette gjelder overtrekk fra første dag, som er forholdsmessig større enn bevilgningen.
- Engasjement med endrede betalingsbetingelser (eks. avdragsutsettelse) eller refinansiering som følger av betalingsproblemer (forbearance) blir automatisk flyttet til trinn 2 (dersom de ligger i trinn 1).
- Engasjementene sjekkes også mot en intern «watch list», som skal fange opp engasjementsspesifikk fremadskuende risiko.

Trinn 3

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig endring i kredittrisiko siden første gangs innregning og der det foreligger objektive bevis på tap på rapporteringstidspunktet. Modellen beregner i dette trinnet et forventet tap over restløpetiden for eiendelen. Dersom det er foretatt kvalitativt vurderte nedskrivninger overstyrer dette den modellbaserte beregningen.

Kvalitative vurderinger foretas når det foreligger observerbare data knyttet til engasjementet, eksempelvis vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker. Når låntakers långiver av økonomiske eller kontraktsmessige grunner knyttet til låntakers finansielle vanskeligheter har gitt låntaker innrømmelser som långiver ellers ikke ville ha vurdert, og når det blir sannsynlig at låntaker vil gå konkurs eller utsettes for en annen form for finansiell omorganisering. Dersom det foreligger observerbare data på verdifall, vurderes det om de aktuelle hendelsene reduserer engasjementets estimerte fremtidige kontantstrømmer.

Samme modell benyttes for konsern, morbank og heleid boligkredittforetak, men med forskjellige datodefinsjon når det gjelder første innregning. På konsernnivå skal kontoens innvilgelsestidspunkt benyttes, mens det for boligkredittforetaket skal benyttes overførelsesdato. For morbank skal man som hovedregel benytte innvilgelsestidspunkt, med mindre kontoen har vært registrert i boligkredittforetaket. I så tilfelle skal dato for overførsel til morbank benyttes.

Estimat på tap vil bli beregnet på grunnlag av 12 måneders sannsynlighet for mislighold (PD), tap gitt mislighold (LGD) og eksponering ved mislighold (EAD). Datagrunnlaget inneholder historiske data om den observerte sannsynligheten for mislighold (PD) og tap gitt mislighold (LGD). Dette vil danne grunnlag for å produsere estimater av fremtidige PD og LGD verdier. Bankens PD-modell gir PD, på kundenivå, ett år frem i tid. Banken har ikke en livstids-PD-modell. Ved beregning av forventet kredittap over engasjementets levetid er det sannsynlighet for mislighold over den samme levetiden som skal legges til grunn.

Migrasjon til lavere trinn

Et engasjement som har migrert til trinn 2 kan migrere tilbake til trinn 1 dersom det ikke lenger oppfyller kriteriene for migrering nevnt ovenfor. Det inngår ikke noen eksplisitt karanteneperiode før et engasjement kan migrere til lavere trinn, med unntak dersom lånet har fått forberancemerke. For migrasjon fra trinn 3 til trinn 1 eller trinn 2, vil karantene-reglene etter mislighold gjelde. Alle kundens kontoer ligger i trinn 3 i karanteneperioden. Engasjement som har gått i mislighold vil migrere til trinn 1 eller 2 når de ikke lengre er misligholdt.

Betalingslettelse (forbearance) og prøvetid

Engasjement med betalingslettelse er gjeldskontrakter hvor det er gitt betalingslettelse overfor en skyldner som har, eller er i ferd med å få, problemer med å innfri sine finansielle forpliktelser

Engasjement med betalingslettelse kan være enten friske eller med begynnende betalingsproblemer. Dersom en kunde får betalingslettelse medfører dette at kundens engasjement får et forberancemerke. Faktorer som medfører at kunder blir merket med forbearance vil være endring i betalingsbetingelser, eksempelvis avdragsutsettelse og refinansiering som følge av betalingsproblemer.

Når en kunde/konto blir merket med forbearance blir kunden/konto automatisk flyttet til trinn 2, dersom den ligger i trinn 1. Dersom kunden allerede er plassert i trinn 2 eller 3, vil den bli liggende uendret. Ved forbearance kan PD bli oppregulert.

Ved merking av lån med forbearance foreligger det en prøvetid før lån kan friskmeldes og således migrere tilbake til trinn 1.

Makroforhold og scenarier

Konsernet har tatt i bruk en makromodell som beregner estimerte endringer i PD. PD verdiene fra makromodellen benyttes videre inn i IFRS9 modellen.

Modellen inneholder data for makroforhold, og ved endringer i konjunktur eller makroforhold må aktuelle parametere endres tilsvarende før modellen kan kjøres. Parametere er i hovedsak satt på bakgrunn av empiri, og er benyttet med bakgrunn i pengepolitisk rapport/finansiell stabilitet, hentet fra Norges bank, samt sist oppdaterte tall for arbeidsledighet og boligpris.

Banken benytter følgende makrovariabler i modellen:

1. Norges Banks styringsrente
2. Arbeidsledighet
3. Boligprisvekst
4. Konsumprisindeks
5. Importveid valutakurs
6. Oljepris (USD)

Makrovariabler til grunn for scenarier:

	2022	2023	2024	2025	2026
Boligpris %	4,9	-4,3	2,1	3,7	3,7
Boligpris Region %	4,9	-4,3	2,1	3,7	3,7
AKU %	3,3	3,7	3,7	4,1	4,1
Oljepris, USD	101,6	76,5	74,6	72,7	72,7
Styringsrente	1,3	3	2,9	2,5	2,5
Importvektet valutakurs	110	110,5	108,3	107,4	107,4
USD	10,0	10,0	9,8	9,7	9,7
KPI	5,8	4,8	2,8	2,6	2,6

Sparebanken Sør har i stor grad utlån sikret med pant i fast eiendom, og fastsettelse av parameter for boligpris (inkluderer fast eiendom) anses å være et parameter som i stor grad påvirker LGD (Loss Given Default).

I tillegg er det knyttet meget stor usikkerhet til fremtidig arbeidsledighet (AKU) og fastsettelsen av dette parameteret har også vesentlig betydning for konsernets modellberegnete tapsnedskrivninger.

Det er i modellen definert tre scenarier; realistisk (base) scenario, optimistisk scenario og pessimistisk scenario. Alle scenarier er gjeldende fra og med beregningsdato, altså at vi på beregningstidspunkt befinner oss i den første scenarioperioden. Dette er gjort for at scenarioene skal ha effekt på hele beregningen, også trinn 1 og 3. Bakgrunn for vurderingene er en totalvurdering av alle sentrale elementer som påvirker utviklingen av norsk og regional økonomi, og om disse forhold tilsier at det bør foretas endringer i PD og/eller LGD nivå på enkeltbransjer, produkt- og markedssegmenter eller hele porteføljen.

Realistisk (base) scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer forventet fremtidig økonomisk vekst de neste 5 år. Realistisk scenario er sammenlignbart med ICAAP scenarioet Base case. Scenarioet bygger på at det forventes en stabil og moderat global økonomisk vekst, samt stabil vekst i norsk økonomi de neste 5 år. Det forventes videre at den regionale økonomiske veksten de neste 5 år ligger på nivå med resten av landet.

Optimistisk scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer en høykonjunktur med sterk økonomisk vekst. I dette scenarioet forventes det en positiv utvikling og sterk økonomisk vekst de neste 5 år. Oljepriser vil stige og Norsk økonomi vil oppleve en sterk økonomisk vekst. Den regionale økonomiske veksten, forventes å ligge på nivå med resten av landet.

Pessimistisk scenario representerer en nedgangskonjunktur med svak økonomisk vekst. Pessimistisk scenario vil kunne representere en nedgangskonjunktur basert på en

25-års syklus, men som vil være en god del mildere enn kredittkrisen tidlig på 90-tallet. I dette scenarioet forventes det at veksten i de fremvoksende markedene vil avta. Økt proteksjonisme vil skape handelsbarrierer og den globale økonomiske veksten vil avta. Oljepriser synker og sammen med svak økonomisk utvikling hos våre viktigste handelspartnere, vil dette medføre en svak utvikling og vekst i norsk økonomi. Den regionale økonomiske veksten, forventes å ligge på nivå med resten av landet.

Banken har videre vurdert de ulike scenariene beskrevet ovenfor og vektet dem for å bestemme ECL. Prinsippene for vektingen er at det forventes at realistisk scenario vil inntreffe i 3 av 5 år (60 % sannsynlig), mens de to andre scenarioer vil inntreffe i 1 av 5 år (20 % sannsynlig hver).

Parameter	PM	BM
Vekt optimistisk scenario	20,0%	20,0%
Vekt realistisk scenario	60,0%	60,0%
Vekt Pessimistisk Scenario	20,0%	20,0%

Sensitiviteter

Sparebanken Sør har i stor grad utlån sikret med pant i eiendom. Dette anses å være det parametere som i størst grad påvirker LGD. Med bakgrunn i at konsernet har mye utlån sikret med pant i eiendom er det utført sensitivitetsanalyse

knyttet til endringer i porteføljens pantsikkerhet. Analysen er utført ved at man antar et fall i pantsikkerhet på hhv 10, 20 og 30 prosent det kommende året. Det er også foretatt analyser ved 1% økning i arbeidsledighet (AKU). Endringene gir følgende utslag i morbank og konsernets tapkostnad

KONSERN 31.12.2022				
Tapsnedskrivning	Ved 10% reduksjon i pantsikkerhet	Ved 20% reduksjon i pantsikkerhet	Ved 30% reduksjon i pantsikkerhet	1 % økning i arbeidsledighet (AKU)
Herav nedskrivninger i BM	58	127	207	79
Herav nedskrivninger i PM	21	47	78	14
Totalt	80	174	285	93

MORBANK 31.12.2022				
Tapsnedskrivning	Ved 10% reduksjon i pantsikkerhet	Ved 20% reduksjon i pantsikkerhet	Ved 30% reduksjon i pantsikkerhet	1 % økning i arbeidsledighet (AKU)
Herav nedskrivninger i BM	58	125	204	79
Herav nedskrivninger i PM	9	19	32	7
Totalt	66	145	236	86

KONSERN 31.12.2021				
Tapsnedskrivning	Ved 10% reduksjon i pantsikkerhet	Ved 20% reduksjon i pantsikkerhet	Ved 30% reduksjon i pantsikkerhet	Ved dobling av PD
Herav nedskrivninger i BM	46	100	165	4
Herav nedskrivninger i PM	11	25	42	2
Totalt	57	125	208	6

MORBANK 31.12.2021				
Tapsnedskrivning	Ved 10% reduksjon i pantsikkerhet	Ved 20% reduksjon i pantsikkerhet	Ved 30% reduksjon i pantsikkerhet	Ved dobling av PD
Herav nedskrivninger i BM	46	100	164	4
Herav nedskrivninger i PM	5	12	20	1
Totalt	51	112	185	5

Validering

Formålet med validering av IFRS 9-systemet er å bekrefte at både modellen og prosessen fungerer etter hensikten og gir beste estimat knyttet til regnskapsposten. Systemet skal gi mest mulig forventningsrett estimat for kreditttap (ECL) ut fra tilgang til informasjon og kunnskap på rapporteringstidspunktet. Beregning og forutsetninger er gjenstand for årlig validering. Valideringen resulterer i en valideringsrapport som behandles i Valideringskomiteén. Basert på valideringsresultatene må det vurderes om modellen og prosessen er tilfredsstillende, og om det er behov for justering av elementer eller parameterverdier i modellen.

Endringer i tapsmodellen 2022

Det er i 2022 endret faktor for "prepayment" som følger av tøffere tider i makedet med laverer grad av førtidig tilbakebetaling. Ingen øvrige endringer av betydning pr 2022. Det er videre kun endret PD-scenarier i henhold til prognoser for makrostørrelser.

NOTE 8 – TAP OG NEDSKRIVNINGER PÅ UTLÅN, GARANTIER OG INNVILGEDE KREDITTER

Tap på utlån

Avsetning for tap og periodens tapskostnad er beregnet iht. IFRS 9 og er basert på forventet kreditttap (ECL) ved bruk av 3-trinns metode som er beskrevet i note 7.

De forskjellige elementene som inngår i tap og nedskrivninger på utlån, garantier og ubenyttede kreditter, er omtalt under ote 1 Regnskapsprinsipper. Det vises også til notene 3 Risikostyring og 6 Kredittområdet og kredittisiko.

Koronapandemien medførte betydelig endringer i makrobildet i 2020, med bedring mot slutten av året og i 2021. I 2022 ble det igjen et mer usikkert makrobildet med krigen i Ukraina, høy inflasjon og stigende renter. Konsernets tapsavsetning pr 31.12.2022 er basert på nye forutsetninger. For oversikt over benyttede makroer og sensitivitesanalyser se note 7.

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
-12	15	Periodens endring i nedskrivninger trinn 1	22	-13
-16	57	+ Periodens endring i nedskrivninger trinn 2	64	-15
5	-19	+ Periodens endring i nedskrivninger trinn 3	-15	6
12	5	+ Periodens konst. tap	6	12
2	0	+ Inntektsført som renter	0	2
12	9	- Periodens inngang på tidligere konstatert tap	9	12
0	1	+ Endring i nedskrivninger på garantier	1	0
	7	+ Tap fra svindelsaker	7	
-20	57	= Periodens tapskostnad	74	-18

Saldo på konstaterte tap pr 31.12.2022 utgjorde 104 mill. kroner. Tilsvarende beløp pr 31.12.2021 utgjorde 111 mill. kroner. Dette gjelder lån som er fraeregnet og som konsernet fremdeles jobber med å inndrive.

TAP PÅ UTLÅN FORDELT PÅ TRINN

MORBANK				31.12.2022			KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	MILLIONER KRONER	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1	
Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet				Forventet tap over levetiden til trumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over 12 måneder	
83	129	199	411	Tapsavsetning pr 1.1	424	202	135	88	
				Overføringer					
62	-34	-27	0	Overført til trinn 1	0	-27	-36	64	
-7	12	-5	0	Overført til trinn 2	0	-5	13	-8	
0	-1	1	0	Overført til trinn 3	0	1	-1	0	
43	88	16	147	Tap på nye utlån	158	17	92	49	
-22	-41	-63	-126	Tap på fraregnet utlån*	-130	-64	-43	-23	
-61	34	0	-27	Tap på gamle lån og andre endringer	-18	3	39	-60	
98	186	122	406	Tapsavsetning pr 31.12	434	126	199	110	
83	163	112	357	Avsetning tap på utlån	385	116	175	94	
15	24	10	49	Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	49	10	24	15	
98	186	122	406	Sum tapsavsetning	434	126	199	110	

MORBANK				31.12.2021			KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	MILLIONER KRONER	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1	
Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet				Forventet tap over levetiden til trumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over 12 måneder	
94	145	217	457	Tapsavsetning pr 1.1	468	217	149	101	
				Overføringer					
42	-29	-13	0	Overført til trinn 1	0	-13	-30	43	
-7	9	-2	0	Overført til trinn 2	0	-2	9	-7	
-1	-2	3	0	Overført til trinn 3	0	3	-2	-1	
36	36	2	74	Tap på nye utlån	77	2	37	38	
-17	-40	-7	-65	Tap på fraregnet utlån*	-68	-7	-41	-19	
-65	11	-2	-55	Tap på gamle lån og andre endringer	-53	1	13	-68	
83	129	199	411	Tapsavsetning pr 31.12	424	202	135	88	
69	118	197	384	Avsetning tap på utlån	397	199	123	74	
13	11	3	27	Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	27	3	11	13	
83	129	199	411	Sum tapsavsetning	424	202	135	88	

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd.

I tabellene inngår også nedskrivninger på utenom balanseposter (ubenyttet kreditter og garantier). Disse er presentert som annen gjeld i balansen.

Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap

Det er 434 mill. kroner i nedskrivninger knyttet til tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter pr. 31.12.2022 (424 mill. kroner pr. 31.12.2021). Disse er relatert til ulike risikoklasser.

Alle engasjementer til bedriftsmarkedet prises individuelt basert på blant annet risiko, krav til lønnsomhet og konkurransesituasjonen. Prisingen gjenspeiler derfor blant annet risikoen i engasjementet og oppnådde marginer er gjennomgående større ved høyere risiko.

Boliglån prises basert på en prismatrise, hvor både låne-utmåling og risikoklassifisering gjenspeiles.

Konsernet har avsatt for forventet tap utfra både kvalitative vurderinger, samt modellberegninger. Dette har ført til noe større svingninger i tapskostanden de siste årene. Det forventes også svingninger i tapskostnader i tiden fremover. Tapsavsetningene i 2022 er på nivå med fjoråret. Situasjonen i 2023 følges nøye mht stigende rentenivå, høy inflasjon og råvarepriser. Ved større konkurser vil det forventes noe økning i bankens tap i 2023. Foreløpige analyser basert på bankens sammensetning av utlånsporteføljen og lokale markedsforhold, gir indikasjoner på at tapene i Sparebanken Sør vil ligge på et samlet lavt nivå også i 2023.

Konsern/morbank									
Bedriftskunder ekskl. Personlig næringsdrivende									
2021				2022					
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3				Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1	
Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt	MILLIONER KRONER		Totalt	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over 12 måneder
88	137	175	400	Tapsavsetning pr 1.1		355	160	118	77
Overføringer									
39	-27	-12	0	Overført til trinn 1		0	-27	-33	60
-7	8	-1	0	Overført til trinn 2		0	-5	12	-7
-1	-2	3	0	Overført til trinn 3		0	1	-1	0
33	31	2	66	Tap på nye utlån		138	15	83	40
-16	-38	-6	-60	Tap på fraregnet utlån*		-120	-61	-38	-20
-60	10	0	-51	Tap på gamle lån og andre endringer		-33	-1	29	-61
77	118	160	355	Tapsavsetning pr 31.12		340	82	170	88
64	108	158	330	Avsetning tap på utlån		294	72	147	75
12	11	2	26	Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter		46	10	23	13
77	118	160	355	Sum tapsavsetning		340	82	170	89

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd.

I tabellen inngår også nedskrivninger på utenom balanseposter (ubenyttet kreditter og garantier). Disse er presentert som annen gjeld i balansen.

MORBANK			Personkunder inkl. personlig næringsdrivende			KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	31.12.2022			Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt	MILLIONER KRONER	Totalt	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over 12 måneder
6	11	39	56	Tapsavsetning pr 1.1	69	42	16	11
Overføringer								
2	-2	0	0	Overført til trinn 1	0	-1	-3	4
0	0	0	0	Overført til trinn 2	0	0	1	-1
0	0	1	0	Overført til trinn 3	0	0	0	0
3	5	1	9	Tap på nye utlån	20	2	10	9
-1	-3	-2	-7	Tap på fraregnet utlån*	-10	-2	-5	-3
0	5	2	7	Tap på gamle lån og andre endringer	15	4	10	1
9	16	40	66	Tapsavsetning pr 31.12	94	44	29	21
8	15	40	63	Avsetning tap på utlån	91	44	28	19
2	1	0	3	Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	3	0	1	2
9	16	40	66	Sum tapsavsetning	94	44	29	21

MORBANK			Personkunder inkl. personlig næringsdrivende			KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	31.12.2021			Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt	MILLIONER KRONER	Totalt	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over 12 måneder
6	9	42	56	Tapsavsetning pr 1.1	68	42	13	13
Overføringer								
0	0	0	0	Overført til trinn 1	0	0	0	0
3	-2	-1	0	Overført til trinn 1	0	-1	-3	4
0	0	0	0	Overført til trinn 2	0	0	1	-1
0	0	0	0	Overført til trinn 3	0	0	0	0
2	5	0	7	Tap på nye utlån	11	0	6	4
-1	-2	-1	-5	Tap på fraregnet utlån*	-8	-1	-3	-3
-4	1	-1	-4	Tap på gamle lån og andre endringer	-2	1	3	-7
6	11	39	56	Tapsavsetning pr 31.12	69	42	16	11
0	0	0	0					
5	10	39	54	Avsetning tap på utlån	67	41	16	10
1	0	0	1	Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	2	0	0	1
6	11	39	56	Sum tapsavsetning	69	42	16	11

NEDSKRIVNINGER FORDELT PÅ SEKTORER, NÆRINGER OG TRINN

MORBANK				KONSERN					
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum tap pr 31.12.2022	MILLIONER KRONER	Sum tap pr 31.12.2022	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1	
8	14	27	50	Personkunder	81	31	32	17	
0	0	0	0	Offentlig	0	0	0	0	
3	3	3	8	Primærnæring	8	3	3	3	
2	3	5	9	Industri	10	5	3	2	
23	48	16	88	Utvikling av eiendom	87	16	47	24	
4	7	18	29	Oppføring av bygninger	29	18	7	4	
45	80	26	151	Eiendomsdrift	149	26	77	46	
0	1	1	2	Transport	2	1	1	0	
3	10	8	22	Varehandel	22	8	10	3	
1	1	2	3	Hotell og restaurant	3	2	1	1	
2	2	0	4	Borettslag	4	0	2	2	
2	6	8	15	Forretningsmessig tjenesteyting	15	8	6	2	
5	11	8	25	Sosial tjenesteyting	25	9	11	6	
98	186	122	406	Sum tapsavsetninger på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	434	126	199	110	
83	163	112	357	Tapsavsetninger på utlån	385	116	175	94	
15	24	10	49	Tapsavsetninger på ubenyttede kreditter og garantier	49	10	24	15	
98	186	122	406	Sum tapsavsetninger	434	126	199	110	

MORBANK				KONSERN					
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum tap pr 31.12.2021	MILLIONER KRONER	Sum tap pr 31.12.2021	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1	
5	9	26	41	Personkunder	56	29	18	9	
0	0	0	0	Offentlig	0	0	0	0	
2	2	3	7	Primærnæring	7	3	2	2	
1	6	5	12	Industri	12	5	6	1	
12	20	48	80	Utvikling av eiendom	80	48	20	12	
5	3	16	24	Oppføring av bygninger	24	16	3	5	
42	60	74	176	Eiendomsdrift	175	74	58	43	
1	0	1	2	Transport	2	1	1	1	
4	16	10	30	Varehandel	29	10	15	4	
2	4	2	7	Hotell og restaurant	7	2	4	2	
1	1	0	2	Borettslag	2	0	1	1	
2	4	13	19	Forretningsmessig tjenesteyting	19	13	4	2	
6	3	1	9	Sosial tjenesteyting	9	1	3	6	
83	129	199	411	Sum tapsavsetninger på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	424	202	135	88	
69	118	197	384	Tapsavsetninger på utlån	397	199	123	74	
13	11	3	27	Tapsavsetninger på ubenyttede kreditter og garantier	27	3	11	13	
83	129	199	411	Sum tapsavsetninger	424	202	135	88	

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

NOTE 9 – FORDELING AV UTLÅN MELLOM ULIKE TRINN

BRUTTO UTLÅN FORDELT PÅ TRINN

MORBANK				31.12.2022				KONSERN		
MILLIONER KRONER										
Trinn 1 *	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	BRUTTO UTLÅN TOTALT		Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1*	
57 884	8 860	668	67 412	Brutto utlån per 1.1		117 049	762	11 047	105 240	
2 467	-2 292	-175	-0	Overført til trinn 1		-	-195	-2 961	3 156	
-2 867	2 888	-21	0	Overført til trinn 2		-0	-38	4 386	-4 348	
-80	-58	138	-	Overført til trinn 3		-	267	-110	-158	
548	-156	-22	370	Netto endring på eksisterende lån		-1 646	-30	-260	-1 356	
19 098	4 265	129	23 492	Nye lån		45 011	168	4 965	39 878	
-19 383	-3 705	-276	-23 363	Fraregnet lån		-35 955	-298	-4 341	-31 316	
-223			-223	Verdiendringer ført i perioden		-223			-223	
57 445	9 802	442	67 689	Brutto utlån per 31.12		124 237	637	12 726	110 874	
			47 602	Herav utlån amortisert kost		119 701				
			15 551	Herav utlån virkelig verdi over OCI						
			4 535	Herav utlån til virkelig verdi		4 535				
83	163	112	357	Tapsavsetning		385	116	175	94	
0,14 %	1,66 %	25,33 %	0,53 %	Tap i % av brutto utlån		0,31 %	18,24 %	1,37 %	0,08 %	
67 873	10 697	493	79 064	Engasjement		140 672	666	13 672	126 334	
15	24	10	418	Tapsavsetning engasjement		434	126	199	110	
0,02 %	0,22 %	2,02 %	0,53 %	Tap i % av engasjement		0,31 %	18,93 %	1,45 %	0,09 %	

MORBANK				31.12.2021				KONSERN		
MILLIONER KRONER										
Trinn 1 *	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	BRUTTO UTLÅN TOTALT		Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1*	
53 704	8 503	936	63 143	Brutto utlån 1.1		112 006	977	9 697	101 332	
1 905	-1 850	-55	-0	Overført til trinn 1		-0	-67	-2 311	2 378	
-2 486	2 503	-17	0	Overført til trinn 2		-0	-15	3 574	-3 559	
-116	-106	221	-	Overført til trinn 3		-	286	-127	-160	
-6 988	-64	-103	-7 156	Netto endring på eksisterende lån		-9 250	-109	-136	-9 005	
26 065	3 009	-119	28 956	Nye lån		43 806	-112	3 302	40 615	
-14 684	-2 511	-194	-17 389	Fraregnet lån		-29 373	-199	-2 953	-26 220	
-141			-141	Verdiendringer ført i perioden		-141			-141	
57 259	9 484	668	67 412	Brutto utlån pr 31.12		117 049	762	11 047	105 240	
			43 129	Herav utlån amortisert kost		112 046				
			19 280	Herav utlån virkelig verdi over OCI						
			5 003	Herav utlån til virkelig verdi		5 003				
69	118	197	384	Tapsavsetning		397	199	123	74	
0,12 %	1,24 %	29,45 %	0,57 %	Tap i % av brutto utlån		0,34 %	26,14 %	1,12 %	0,07 %	
67 364	10 429	691	78 484	Engasjement		132 762	783	12 055	119 924	
83	129	199	411	Tapsavsetning engasjement		421	202	135	88	
0,12 %	1,24 %	28,85 %	0,52 %	Tap i % av engasjement		0,32 %	25,76 %	1,12 %	0,07 %	

* Lån til virkelig verdi ble tidligere rapportert på egen linje i note 8. Disse lånene er i årsrapporten lagt inn som en del av trinn 1. Dette da disse lånene verdsettes løpende til virkelig verdi og ikke inngår i modellberegningene etter IFRS 9.

MORBANK				MILLIONER KRONER					
31.12.2021				31.12.2022					
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	BRUTTO UTLÅN AMORTISERT KOST	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1	
34 001	6 013	817	40 832	Brutto utlån per 01.01 til amortisert kost	43 129	627	6 438	36 064	
1 377	-1 337	-40	0	Overført til trinn 1	0	-171	-2 012	2 183	
-1 875	1 883	-8	0	Overført til trinn 2	0	-18	2 426	-2 408	
-113	-101	215	0	Overført til trinn 3	0	116	-44	-72	
-6 553	-29	-96	-6 677	Netto endring på eksisterende lån	850	-23	-125	998	
14 982	1 364	-122	16 225	Nye lån	13 577	112	2 939	10 526	
-5 755	-1 355	-140	-7 250	Fraregnet lån	-9 954	-267	-2 034	-7 653	
36 064	6 438	627	43 129	Brutto utlån per 31.12 til amortisert kost	47 602	376	7 588	39 638	

MORBANK				MILLIONER KRONER					
31.12.2021				31.12.2022					
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	BRUTTO UTLÅN VIRKELIG VERDI OVER UTVIDET RESULTAT	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1	
14 758	1 864	112	16 735	Brutto utlån per 01.01 over utvidet resultat	19 280	41	2 422	16 817	
321	-308	-14	-0	Overført til trinn 1	-0	-4	-280	284	
-407	412	-5	-0	Overført til trinn 2	0	-3	462	-459	
-2	-4	7	0	Overført til trinn 3	0	22	-14	-8	
-145	-5	-8	-158	Netto endring på eksisterende lån	-247	-0	-31	-216	
10 425	1 528	3	11 956	Nye lån	9 209	16	1 326	7 867	
-8 135	-1 065	-54	-9 253	Fraregnet lån	-12 691	-9	-1 671	-11 011	
16 817	2 422	41	19 280	Brutto utlån per 31.12 over utvidet resultat	15 551	65	2 213	13 273	

UBENYTTETDE KREDITTER OG GARANTIER FORDELT PÅ TRINN

MORBANK				31.12.2022		KONSERN			
MILLIONER KRONER									
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	UBENYTTETDE KREDITTER OG GARANTIER (off balance)		Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
10 056	956	60	11 072	Ubenyttede kreditter og garantier per 01.01		15 712	60	1 018	14 634
344	-320	-24	-	Overført til trinn 1		-	-24	-346	369
-392	400	-9	0	Overført til trinn 2		-	-9	432	-424
-26	-4	31	-	Overført til trinn 3		-	35	-4	-31
-838	-236	2	-1 072	Netto endring på eksisterende lån		-958	-1	-249	-707
3 137	483	14	3 635	Nye lån		4 027	14	489	3 524
-1 868	-372	-18	-2 259	Fraregnede lån		-2 345	-18	-383	-1 944
10 413	906	57	11 376	Ubenyttede kreditter og garantier per 31.12		16 436	58	957	15 422

MORBANK				31.12.2021		KONSERN			
MILLIONER KRONER									
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	UBENYTTETDE KREDITTER OG GARANTIER (off balance)		Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
9 448	1 344	76	10 869	Ubenyttede kreditter og garantier per 01.01		15 035	76	1 373	13 587
333	-328	-5	-0	Overført til trinn 1		-0	-6	-343	348
-292	298	-6	-0	Overført til trinn 2		-0	-6	325	-319
-11	-2	13	0	Overført til trinn 3		0	13	-2	-11
-1 264	-269	1	-1 532	Netto endring på eksisterende lån		-1 361	2	-251	-1 112
2 933	349	5	3 287	Nye lån		3 718	5	357	3 357
-1 090	-436	-24	-1 550	Fraregnede lån		-1 681	-24	-440	-1 217
10 056	956	60	11 072	Ubenyttede kreditter og garantier per 31.12		15 712	60	1 018	14 634

ENDRINGER I BRUTTO UTLÅN PERSONKUNDER INKL PERSONLIG NÆRINGSDRIVENDE OG BEDRIFTSKUNDER EKSKL PERSONLIG NÆRINGSDRIVENDE

31.12.2022				PERSONKUNDER INKL PERSONLIG NÆRINGSDRIVENDE					
MORBANK				MILLIONER KRONER		KONSERN			
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	BRUTTO UTLÅN TOTALT		Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
27 502	3 761	141	31 404	Brutto utlån per 1.1		81 040	235	5 948	74 857
695	-684	-11	0	Overført til trinn 1		-	-31	-1 353	1 384
-966	970	-4	-0	Overført til trinn 2		-0	-20	2 468	-2 447
-24	-28	52	-0	Overført til trinn 3		-0,000	181	-79	-102
-452	-28	-9	-489	Netto endring på eksisterende lån		-2 738	-16	-133	-2 589
10 518	1 693	17	12 228	Nye lån		33 752	37	2 393	31 322
-13 028	-1 984	-19	-15 031	Fraregnede lån		-27 352	-41	-2 620	-24 692
24 246	3 699	167	28 112	Brutto utlån per 31.12		84 702	346	6 623	77 733

31.12.2021

PERSONKUNDER INKL PERSONLIG NÆRINGSDRIVENDE

MORBANK				MILLIONER KRONER				KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	BRUTTO UTLÅN TOTALT	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1		
24 738	3 120	220	28 077	Brutto utlån per 1.1	76 941	268	4 940	71 733		
751	-729	-22	0	Overført til trinn 1	0	-35	-1 396	1 431		
-841	856	-15	0	Overført til trinn 2	0	-17	2 136	-2 119		
-15	-11	26	0	Overført til trinn 3	0	91	-32	-60		
-456	-34	-11	-501	Netto endring på eksisterende lån	-2 735	-16	-136	-2 583		
13 456	1 899	6	15 360	Nye lån	30 351	13	2 308	28 029		
-10 130	-1 339	-63	-11 533	Fraregnede lån	-23 516	-69	-1 872	-21 575		
27 502	3 761	141	31 404	Brutto utlån per 31.12	81 040	235	5 948	74 857		

MORBANK/
KONSERN

BEDRIFTSKUNDER EKSKL PERSONLIG NÆRINGSDRIVENDE

31.12.2021				MILLIONER KRONER				31.12.2022		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	BRUTTO UTLÅN TOTALT	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1		
28 966	5 383	716	35 066	Brutto utlån per 1.1	36 009	528	5 723	29 759		
1 154	-1 120	-34	0	Overført til trinn 1	-	-164	-1 608	1 772		
-1 645	1 647	-2	0	Overført til trinn 2	-	-17	1 918	-1 901		
-100	-95	195	0	Overført til trinn 3	0	86	-30	-56		
-6 532	-30	-93	-6 655	Netto endring på eksisterende lån	1 092	-14	-128	1 233		
12 469	1 110	-125	13 455	Nye lån	11 036	131	1 948	8 957		
-4 554	-1 172	-130	-5 856	Fraregnede lån	-8 603	-258	-1 721	-6 624		
29 759	5 723	528	36 009	Brutto utlån per 31.12	39 535	292	6 102	33 140		

Fordelingen mellom personkunder og bedriftskunder er delt opp etter offisielle sektorkoder. Personlig næringsdrivende er i disse tabellene tilordnet personkundene. Tabellene er ikke sammenlignbare med andre fordelinger i øvrige noter.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS har kun kunder som faller inn under personkunder definert i denne noten. For bedriftskundene vil derfor tabellene for morbank og konsern være like.

NOTE 10 – UTLÅN FORDELT PÅ TYPE, KATEGORI, GEOGRAFISKE OMRÅDER, SEKTORER OG NÆRINGER

BRUTTO UTLÅN FORDELT PÅ TYPE

MORBANK				KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021	
		Utlån vurdert til amortisert kost			
7 415	8 224	Kasse-, drifts- og brukskreditter	23 724	19 650	
4 092	4 786	Byggelån	4 786	4 092	
31 494	34 347	Nedbetalingslån	90 860	88 133	
43 001	47 357	Sum utlån vurdert til amortisert kost	119 370	111 875	
		Utlån utpekt til virkelig verdi			
19 280	15 551	Boliglån (til virkelig verdi over OCI)			
5 003	4 535	Fastrenteutlån (til virkelig verdi over resultatregnskapet)	4 535	5 007	
24 283	20 086	Sum utlån utpekt til virkelig verdi	4 535	5 007	
128	245	Opptjente renter	332	167	
67 413	67 689	SUM BRUTTO UTLÅN	124 236	117 049	
-384	-357	Nedskrivninger på utlån	-385	-396	
67 028	67 332	SUM NETTO UTLÅN	123 852	116 653	

For nedskrivninger se note 8 - Tap og nedskrivninger på utlån, garantier og innvilgede kreditter.

BRUTTO UTLÅN FORDELT PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER

MORBANK				KONSERN				
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021				
43 529	64,6 %	42 317	62,5 %	Agder	78 915	63,5 %	76 494	65,4 %
9 319	13,8 %	10 193	15,1 %	Vestfold og Telemark	17 265	13,9 %	15 286	13,1 %
6 014	8,9 %	6 174	9,1 %	Oslo	11 483	9,2 %	10 425	8,9 %
1 770	2,6 %	1 931	2,9 %	Viken	5 733	4,6 %	4 987	4,3 %
2 439	3,6 %	2 204	3,3 %	Rogaland	4 354	3,5 %	4 213	3,6 %
4 213	6,2 %	4 625	6,8 %	Øvrig	6 154	5,0 %	5 479	4,7 %
128	0,2 %	245	0,4 %	Opptjente renter	331	0,3 %	167	0,1 %
67 412	100,0 %	67 689	100,0 %	SUM BRUTTO UTLÅN	124 236	100,0 %	117 049	100,0 %

Geografisk fordeling er basert på kundens bosteds-/forretningsadresse.

BRUTTO UTLÅN FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
29 357	25 851	Personkunder	80 709	77 549
430	256	Offentlig	257	431
1 381	1 509	Primærnæring	1 640	1 497
764	867	Industri	940	840
3 666	4 655	Utvikling av eiendom	4 624	3 632
1 433	1 716	Oppføring av bygninger	2 043	1 726
19 579	21 823	Eiendomsdrift	21 890	19 648
500	404	Transport	494	594
1 401	1 673	Varehandel	1 817	1 519
400	379	Hotell og restaurant	411	430
1 494	1 628	Borettslag	1 632	1 496
929	949	Forretningsmessig tjenesteyting	1 285	1 198
5 950	5 733	Sosial tjenesteyting	6 163	6 322
128	245	Opptjente renter	332	167
67 412	67 689	SUM BRUTTO UTLÅN	124 236	117 049
-384	-357	Nedskrivninger på utlån	-385	-397
67 028	67 332	SUM NETTO UTLÅN	123 852	116 653

GARANTIER FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022		31.12.2022	31.12.2021
11	8	Personkunder	8	11
3	3	Offentlig	3	3
36	3	Primærnæringer	3	36
262	378	Industri	378	262
336	323	Utvikling av eiendom	323	336
239	244	Oppføring av bygninger	244	239
161	138	Eiendomsdrift	138	161
90	51	Transport	51	90
165	191	Varehandel	191	165
10	9	Hotell og restaurant	9	10
0	0	Borettslag	0	0
40	44	Forretningsmessig tjenesteyting	44	40
35	49	Sosial tjenesteyting	49	35
1 386	1 442	SUM GARANTIER	1 442	1 386

UBENYTTET KREDITTER FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022		31.12.2022	31.12.2021
3 487	4 245	Personkunder	9 168	8 012
312	322	Offentlig	322	312
309	356	Primærnæringer	367	323
436	293	Industri	300	441
966	1 141	Utvikling av eiendom	1 141	966
733	572	Oppføring av bygninger	602	756
1 589	1 326	Eiendomsdrift	1 329	1 593
52	49	Transport	56	59
794	766	Varehandel	773	801
65	66	Hotell og restaurant	67	65
12	43	Borettslag	43	12
235	207	Forretningsmessig tjenesteyting	250	265
698	545	Sosial tjenesteyting	577	721
9 687	9 933	SUM BEVILGNING	14 994	14 327

ENGASJEMENT FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022		31.12.2022	31.12.2021
32 855	30 104	Personkunder	89 885	85 572
744	581	Offentlig	582	745
1 725	1 869	Primærnæringer	2 009	1 856
1 462	1 538	Industri	1 618	1 542
4 968	6 119	Utvikling av eiendom	6 089	4 934
2 405	2 533	Oppføring av bygninger	2 889	2 720
21 328	23 287	Eiendomsdrift	23 358	21 401
642	505	Transport	601	743
2 360	2 629	Varehandel	2 780	2 485
475	454	Hotell og restaurant	486	504
1 506	1 671	Borettslag	1 675	1 509
1 204	1 201	Forretningsmessig tjenesteyting	1 579	1 504
6 683	6 327	Sosial tjenesteyting	6 789	7 078
128	245	Opptjente renter	332	167
78 484	79 064	SUM ENGASJEMENT	140 672	132 762

NOTE 11 – MISLIGHOLDTE ENGASJEMENT

Mislighold er unnlattelse fra en låntaker fra å oppfylle sine forpliktelser overfor banken. Låntakers forpliktelser inkluderer økonomiske krav (betalingsmislighold) og andre forpliktelser som det er sannsynlig at låntaker ikke vil oppfylle.

En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer en 90 dager og beløpet overstiger 1% av balanseført eksponering og 1000 kr for massemarked og 2000 kr for foretak (betalingsmislighold).

En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom det er sannsynlig at låntaker ikke vil oppfylle sine forpliktelser på grunn av objektive krav:

- Det er registrert tapsnedskrivning på kundens engasjement
- Det er registrert konstaterte beløp på kunden
- Det er fremsatt konkursbegjæring eller registret konkurs på kunden
- Kunden har søkt om eller er i en gjeldsordning
- Et selskap er begjært tvangsoppløst, eller tvangsoppløsning er besluttet
- Salg av kreditter på grunn av forringet kredittkvalitet

En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom det gjøres kvalitative vurderinger som tilsier at låntaker ikke oppfylle sine forpliktelser. Kvalitative vurderinger foretas når det foreligger observerbare data knyttet til engasjementet eksempelvis vurderinger av betalingslettelser eller vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker. Når låntakers långiver, av økonomiske eller kontraktsmessige grunner knyttet til låntakers finansielle vanskeligheter, har gitt låntaker innrømmelser som långiver ellers ikke ville ha vurdert og når det blir sannsynlig at låntaker vil gå konkurs eller utsettes for en annen form for finansiell omorganisering

Alle mislighold etterfølges av en karanteneperiode som starter når alle kundens misligholdstriggere har opphørt. I karanteneperioden anses kunden som misligholdt og perioden varer i 3 måneder eller 12 måneder avhengig av misligholdsårsak.

MISLIGHOLDTE ENGASJEMENT

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
691	493	Sum misligholdte engasjementer (trinn 3)	666	783
199	122	Trinn 3 nedskrivninger	126	202
492	371	Netto misligholdte engasjementer	540	581
28,8 %	24,7 %	Avsetningsgrad misligholdte engasjementer	18,9 %	25,8 %
1,03 %	0,73 %	Sum misligholdte engasjementer (trinn 3) i % av brutto utlån	0,54 %	0,67 %

BRUTTO MISLIGHOLDTE ENGASJEMENT FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
112	139	Personkunder	312	203
580	354	Næringslivskunder	354	580
691	493	Sum misligholdte engasjement	666	783
0	0	Offentlig	0	0
5	7	Primærnæring	7	5
12	26	Industri	26	12
192	62	Utvikling av eiendom	62	192
29	44	Oppføring av bygninger	44	29
241	129	Eiendomsdrift	129	241
3	2	Transport	2	3
24	22	Varehandel	22	24
8	6	Hotell og restaurant	6	8
0	0	Borettslag	0	0
62	16	Forretningsmessig tjenesteyting	16	62
2	41	Sosial tjenesteyting	41	2
580	354	Sum næringslivskunder	354	580

Vektet gjennomsnittlig sikkerhetsdekning utgjorde 80 prosent for misligholdte engasjement pr. 31.12.2022 og 81 prosent for misligholdte engasjement pr. 31.12.2021. Sikkerhetsdekningen er graden av pantsatt sikkerhet knyttet til hvert lån, og kan ikke overstige 100 prosent.

BETALINGSLETTELSER (FORBEARANCE)

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
221	483	Trinn 2	662	339
49	130	Trinn 3	172	55
269	613	Sum engasjement med betalingslettelse	833	394

Engasjement med betalingslettelser er gjeldskontrakter hvor det er gitt betalingslettelser overfor en skyldner som har, eller er i ferd med å få, problemer med å innfri sine finansielle forpliktelser. Engasjement med betalingslettelser kan være enten friske eller med begynnende betalingsproblemer. Dersom en kunde får betalingslettelser medfører dette at kundens engasjement får et forberancemerke. Faktorer som medfører at kunder blir merket med forbearance vil være endring i betalingsbetingelser eksempelvis avdragsutsettelse og refinansiering som følge av betalingsproblemer. Når en kunde/konto blir merket med forbearance blir kunden/konto automatisk flyttet til trinn 2, dersom den ligger i trinn 1. Dersom kunden allerede er plassert i trinn 3, vil den bli liggende. Ved merking av lån med forbearance foreligger det en karantenetid før lån kan friskmeldes og således migrere tilbake til trinn 1.

Banken fulgte retningslinjene som EBA publiserte vedrørende betalingsutsettelse i april 2020. Betalingslettelser som følge av koronapandemien har ikke blitt merket som engasjement med betalingslettelse og dermed ikke inkludert i tabellen over. Forholdet gjaldt hovedsaklig lån til personkunder med sikkerhet i bolig, og beregnet tap knyttet til disse engasjementene var ubetydelig.

NOTE 12 – VALUTARISIKO

Tabellen angir netto valutaposisjon for Sparebanken Sør medregnet finansielle derivater. I henhold til bankens interne regelverk skal resultateffekt ved 25 prosent kursbevegelse maksimalt utgjøre 10 mill. kroner.

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
2	2	Netto samlet valutaposisjon	2	2
0	0	Resultateffekt ved 25 % endring	0	0

NOTE 13 – RENTERISIKO

Renterisiko er risiko for tap som oppstår ved endringer i rentenivået hvis rentebindingstiden for bankens forpliktelser og fordringer ikke er sammenfallende. Renterisiko som oppstår ved konsernets ordinære virksomhet i form av fastrente kundeutlån, rentederivater mot kunder, fastrente plasseringer og finansiering til fast rente og i valuta, avdekkes løpende. Bankens renterisiko-eksponering måles ved å hensynta uavdekkede balanse- og derivatposisjoner.

Konsernet er eksponert for fiksingrisiko innenfor en løpetid på 3 måneder. Dersom store deler av passivasiden får ny rente på ett tidspunkt, og store deler av aktividasiden får ny rente på et annet tidspunkt innenfor denne tremånedersperioden, oppstår fiksingrisiko, som i gitte scenarier kan føre til et mindre fordelaktig resultat for konsernet enn hva som ellers kunne ha vært tilfelle.

Renterisiko vurderes ved EVE-metoden på bakgrunn av et stresstestscenario hvor hele rentekurven får et parallell skift på 2 prosentpoeng, samt en vurdering av hvordan 6 stresstestscenarioer med ulike vridninger i rentekurven påvirker konsernets posisjoner. Det tilfellet som gir størst tapspotensial legges til grunn ved utmåling av renterisikoen.

På konsernnivå har styret vedtatt et risikotoleransenivå for renterisiko ved EVE-metoden. Rammen inkluderer også renterisiko i valuta. Ved utgangen av 2022 var Sparebanken Sørs renterisiko utmålt til 49 mill. kroner målt ved EVE-metoden.

Rentefølsomhet

Tabellene under angir de økonomiske konsekvensene ved gitte renteendringer på konsernets og morbankens totalbalanse. Banken måler og styrer renterisikoen ut fra seks ulike sjokkscenarioer fordelt på 19 tidsintervaller, jf. EBA Guideline 2018/02 og Finanstilsynets retningslinjer. De seks sjokkscenarioene er som følger;

- 1) Parallellforskyvning av hele rentekurven opp
- 2) Parallellforskyvning av hele rentekurven ned
- 3) Brattere rentekurve - korte renter ned, lange renter opp
- 4) Flatere rentekurve - korte renter opp, lange renter ned
- 5) Korte renter opp
- 6) Korte renter ned

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
15	-24	Parallellskift opp 2 %	-49	37
-15	24	Parallellskift ned 2 %	49	-37
-33	-32	Brattere rentekurve (vridning)	-4	-78
33	32	Flatere rentekurve (vridning)	4	78
37	24	Korte renter opp 3 %	-4	82
-37	-24	Korte renter ned 3 %	4	-82

Det utarbeides også beregning av renterisiko etter Net Interest Income (NII- metoden). Denne metoden vurderes som effekt på netto renteinntekter for alle eiendeler og gjeld ved et rentesjokk på 2 prosentpoeng innenfor en tidshorisont på 1 år. Ved utgangen av 2022 var Sparebanken Sørs renterisiko ved NII-metoden utmålt til 122 mill. kroner.

NOTE 14 – LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser, eller ikke har evne til å finansiere ordinær utlånsvekst.

Likviditetsrisiko styres gjennom konsernets likviditetsstrategi, overordnede og styrevedtatte retningslinjer, rutiner, samt gjennom styrevedtatte risikotoleransenivåer og rammer. Viktige operative styringsparametere er krav til innskuddsdekning, indikatorverdi for langsiktig finansiering, stressindikator for likviditetsutganger innenfor 30 dager (LCR), og i tillegg retningslinjer for overlevelsessevne i situasjoner uten tilgang på markedsfinansiering. Likviditetsrisikoen styres også ved å sikre fordeling av innlån fra kapitalmarkedet på ulike løpetider, innlånskilder og instrumenter. Det gjennomføres periodisk stresstesting av likviditetsrisiko, og det er etablert beredskaps- og gjenopprettingsplaner for konsernet.

Innskudd fra kunder er bankens mest stabile finansieringskilde. Styret legger vekt på at forholdet mellom innskudd fra kunder og utlån skal være tilpasset konsernets samlede finansieringssituasjon. Konsernets innskuddsdekning utgjorde 53,0 prosent pr. 31. desember 2022, en nedgang fra 54,1 prosent pr. 31. desember 2021.

I tillegg representerer Sparebanken Sør Boligkreditt AS et viktig finansieringsinstrument, som sikrer tilgang til langsiktig finansiering gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. For å kunne utstede obligasjoner med fortrinnsrett, var det pr. 31. desember 2022 overført boliglån

fra bank til boligkredittselskapet tilsvarende 68 prosent av samlede utlån til personmarkedet (64 prosent pr 31. desember 2021).

Styrevedtatte målkrav for bankens likviditetsrisiko følger retningslinjer gitt av Finanstilsynet. Ved årsskiftet var Sparebanken Sør innenfor styrevedtatte krav.

Konsernet har en omfattende likviditetsreserve i form av likvide rentebærende verdipapirer. I tillegg har banken boliglån som er klargjort for overføring til boligkredittselskapet. Bankens rentebærende likviditetsportefølje, som består av statspapirer, andre null-vektede papirer, obligasjoner med fortrinnsrett og kommunepapirer, utgjorde 22,9 mrd. kroner ved årsskiftet.

Bankens kortsiktige likviditetsrisiko styres blant annet gjennom oppfølging av myndighetspålagt likviditetskrav, Liquidity Coverage Requirement (LCR). Ved utgangen av 2022 var LCR-indikatoren for konsernet på 177 prosent (140 prosent pr. 31. desember 2021), og tilstrekkelig til å innfri alle prognostiserte likviditetsforfall innenfor de nærmeste 30 dagene under et stressscenario. Kravet var på 100 prosent pr. 31. desember 2022. Kravet er gjeldende til enhver tid.

Konsernets likviditetsrisiko følges opp gjennom periodisk rapportering til konsernledelse og styre.

LIKVIDITETSRISIKO

Tabellene angir kontantstrømmer inkludert kontraktsmessige renteforfall. Tallstørrelsene kan således ikke avstemmes mot balansen.

KONSERN 31.12.2022						
MILLIONER KRONER	SUM	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Gjeld / ikke derivativ forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 845	754	778	63	1 230	1 020
Innskudd fra kunder	65 712	55 761	5 037	4 914		
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	71 048	21	5 968	3 606	49 705	11 748
Øvrig gjeld	852	162	192	440	23	34
Etterstilt seniorgjeld	5 034	0	4 892	142	0	0
Ansvarlig lånekapital	1 805	0	0	655	1 150	0
Lånetilsagn og ubenyttede kreditter	14 994	14 994				
Sum gjeld	163 289	71 691	16 867	9 821	52 108	12 803
Derivative forpliktelser						
Finansielle derivater brutto oppgjør						
Utbetalinger	-37 506	-2 144	-7 615	-1 347	-15 644	-10 755
Innbetalinger	38 845	2 259	8 169	1 015	16 357	11 046
Sum derivative forpliktelser	1 340	115	553	-332	713	291

MORBANK 31.12.2022

MILLIONER KRONER	SUM	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Gjeld / ikke derivative forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 858	767	778	63	1 230	1 020
Innskudd fra kunder	65 704	55 753	5 037	4 914		
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10 552	0	62	2 752	7 217	521
Øvrig gjeld	1 462	481	499	425	23	34
Etterstilt seniorgjeld	5 034	0	4 892	142	0	0
Ansvarlig lånekapital	1 805	0	0	655	1 150	0
Lånetilsagn og ubenyttede kreditter	9 933	9 933				
Sum gjeld	98 349	66 934	11 267	8 951	9 620	1 576
Derivative forpliktelser						
Finansielle derivater brutto oppgjør						
Utbetalinger	-6 439	-2 144	-2 395	-1 347	-552	0
Innbetalinger	6 358	2 259	2 546	1 015	538	0
Sum derivative forpliktelser	-81	115	150	-332	-14	0

KONSERN 31.12.2021

MILLIONER KRONER	SUM	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Gjeld / ikke derivative forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 253	396	6	25	1 826	0
Innskudd fra kunder	63 165	56 828	4 301	2 036		
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	58 645	20	1 190	8 992	32 281	16 162
Øvrig gjeld	660	134	122	359	15	30
Etterstilt seniorgjeld	3 554	0	2 554	0	0	1 000
Ansvarlig lånekapital	1 662	0	0	0	1 662	0
Lånetilsagn og ubenyttede kreditter	14 502	14 502				
Sum gjeld	144 442	71 881	8 173	11 412	35 785	17 191
Derivative forpliktelser						
Finansielle derivater brutto oppgjør						
Utbetalinger	-37 638	-4 295	-7 122	-132	-16 063	-10 026
Innbetalinger	37 318	4 314	6 535	248	15 916	10 305
Sum derivative forpliktelser	-320	19	-587	115	-147	280

MORBANK 31.12.2021

MILLIONER KRONER	SUM	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Gjeld / ikke derivative forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 234	377	6	25	1 826	0
Innskudd fra kunder	63 204	56 867	4 301	2 036		
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10 374	0	1 077	3 776	5 522	0
Øvrig gjeld	551	128	117	261	15	30
Etterstilt seniorgjeld	3 554	0	2 554	0	0	1 000
Ansvarlig lånekapital	1 662	0	0	0	1 662	0
Lånetilsagn og ubenyttede kreditter	10 282	10 282				
Sum gjeld	91 862	67 654	8 055	6 098	9 026	1 030
Derivative forpliktelser						
Finansielle derivater brutto oppgjør						
Utbetalinger	-7 562	-4 295	-2 134	-132	-1 000	0
Innbetalinger	7 387	4 314	1 841	248	984	0
Sum derivative forpliktelser	-175	19	-293	115	-16	0

FORFALLSSTRUKTUR PÅ UTSTEDTE OBLIGASJONER PR. 31.12.2022

MILLIONER KRONER									
ISIN Nummer	Ticker	Valuta	Pålydende	Herav eget eie	Innregnet verdi	Virkelig verdi	Referanse-rente	Avdragsstruktur	Siste forfall
NO0010735418	SOR34 PRO	NOK	500		493	492	Fastrente	Avdragsfritt	12.05.2025
NO0010754849	SOR41 PRO	NOK	300		287	293	Fastrente	Avdragsfritt	23.12.2025
NO0010805385	SOR50 PRO	NOK	1 499		1 488	1 490	Fastrente	Avdragsfritt	13.09.2023
NO0010830631	SOR52 PRO	NOK	1 000		983	983	Fastrente	Avdragsfritt	28.08.2024
NO0010872344	SOR59 PRO	NOK	1 000		1 001	1 001	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	22.12.2023
NO0010872351	SOR60 PRO	NOK	1 000		972	969	Fastrente	Avdragsfritt	23.12.2024
NO0012703455	SOR72 PRO	NOK	850		858	863	Fastrente	Avdragsfritt	21.12.2026
NO0012703448	SOR73 PRO	NOK	400		400	403	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	21.12.2026
NO0012446493	SOR68 PRO	NOK	899		889	880	Fastrente	Avdragsfritt	22.02.2027
	ESG								
NO0012446485	SOR67 PRO	NOK	1 099		1 104	1 092	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	22.02.2027
	ESG								
NO0012780909	SOR76 PRO	NOK	500		501	504	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	13.12.2027
NO0012780917	SOR75 PRO	NOK	499		501	504	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	13.12.2028
Utstedt av Morbank					9 477	9 473			
NO0010671597	SORB09	NOK	350		362	362	Fastrente	Avdragsfritt	24.01.2028
XS1775786145		EURO	500		5 277	5 280	Fastrente	Avdragsfritt	13.02.2023
NO0010882632	SORB30	NOK	5 000		5 024	5 039	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	20.02.2023
NO0010832637	SORB28	NOK	5 750		5 760	5 770	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	24.09.2025
XS2555209381		EURO	500		5 265	5 264	Fastrente	Avdragsfritt	06.02.2026
XS1947550403		EURO	500		5 085	4 866	Fastrente	Avdragsfritt	26.10.2026
XS2069304033		EURO	500		4 409	4 661	Fastrente	Avdragsfritt	19.11.2024
NO0012535824	SORB32	NOK	5 500		5 513	5 539	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	28.01.2028
NO0011002529	SORB31	NOK	7 000		7 163	7 088	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	20.09.2027
NO0010670409	SORB08	NOK	500		524	525	Fastrente	Avdragsfritt	25.09.2028
XS2291901994		EURO	500		4 495	4 474	Fastrente	Avdragsfritt	31.05.2027
XS2389362687		EURO	500		4 399	4 375	Fastrente	Avdragsfritt	14.11.2025
Utstedt av Datterselskap					53 277	53 242			
Egenbeholdning/elimineringer					4	4			
Sum Obligasjoner konsern					62 758	62 719			

Sparebanken Sør Boligkreditt AS har anledning til å forlenge løpetiden med 1 år på alle utstedte obligasjoner.

Virkelig verdi er inkludert påløpte renter for å være sammenliknbart med innregnet verdi.

Gjennomsnittlig restløpetid på porteføljen av senior obligasjonsinnlån og obligasjoner med fortrinnsrett var 3,4 år ved utgangen 2022, mot 3,6 år ved utgangen av 2021.

FORFALLSSTRUKTUR PÅ UTSTEDT ANSVARLIG LÅNEKAPITAL PR. 31.12.2022

MILLIONER KRONER								
ISIN Nummer	Ticker	Pålydende	Innregnet verdi	Virkelig verdi	Referanserente	Avdragsstruktur	Siste forfall	
NO0010825094	SOR51 PRO	250	251	250	NIBOR 3 mnd	Ansvarlig lån	14.06.2028	
NO0010832157	SOR53 PRO	250	251	250	NIBOR 3 mnd	Ansvarlig lån	14.09.2028	
NO0010837313	SOR54 PRO	100	101	100	NIBOR 3 mnd	Ansvarlig lån	23.11.2028	
NO0010871247	SOR56 PRO	500	501	494	NIBOR 3 mnd	Ansvarlig lån	12.12.2029	
NO0010887177	SOR62 PRO	350	354	347	NIBOR 3 mnd	Ansvarlig lån	09.07.2030	
NO0012721804	SOR74 PRO	200	206	208	Fastrente	Ansvarlig lån	13.10.2032	
Ansvarlig lånekapital		1 650	1 662	1 648				

FORFALLSSTRUKTUR PÅ UTSTEDTE ETTERSTILTE SENIOROBLIGASJONER PR. 31.12.2022

MILLIONER KRONER							
ISIN Nummer	Ticker	Pålydende	Innregnet verdi	Virkelig verdi	Referanserente	Avdragsstruktur	Siste forfall
NO0010886781	SOR61 PRO	2 000	2 002	1 972	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	30.06.2026
NO0011099764	SOR65 PRO	500	478	469	Fastrente	Avdragsfritt	17.09.2025
NO0010920788	SOR63 PRO	1 000	1 005	981	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	10.02.2027
NO0012548926	SOR70 PRO	500	505	502	Fastrente	Avdragsfritt	14.06.2027
NO0012548918	SOR69 PRO	500	501	498	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	14.06.2027
Etterstilt senior		4 500	4 491	4 423			

LIKVIDITETSINDIKATOR

Foretaket skal også, til enhver tid, ha en likviditetsreserve (Liquidity Coverage Ratio). Kravet har fra og med 31.12.2017 utgjort 100 prosent.

Det vil si at beholdning av likvide eiendeler minst skal tilsvare netto likviditetsutgang i en gitt stressperiode på 30 kalenderdager. Likviditetsreserven skal beregnes etter følgende formel og skal uttrykkes i prosent:

$$\text{Likviditetsreserve (LCR)} = \frac{\text{Likvide eiendeler}}{\text{Netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon}}$$

LCR var for konsernet 177 prosent ved utgangen av 2022 og 169 prosent for morbanken. Tilsvarende tall for 2021 var 140 prosent for konsernet og 127 prosent for morbanken.

NOTE 15 – RENTEINNEKTER OG RENTEKOSTNADER

RENTEINNEKTER

MORBANK		MILLIONER KRONER	KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022		31.12.2022	31.12.2021
		<i>Renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>		
62	139	Renter av fordringer på kredittinstitusjoner	53	6
1144	1951	Renter av utlån til kunder	3 945	2 488
1 206	2 090	Sum renter fra finansielle instrumenter vurder til amortisert kost	3 999	2 494
		<i>Renter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat:</i>		
387	501	Renter av utlån til kunder (lån med pant i bolig)	0	0
387	501	Sum renter fra fin. instr. til virkelig verdi over utvidet resultat	0	0
1 593	2 591	Renteinntekter effektiv rentes metode	3 999	2 494
		<i>Renter fra finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi over resultat:</i>		
156	132	Renter av utlån til kunder (fastrenteutlån)	132	156
139	343	Renter av sertifikater og obligasjoner	449	169
295	476	Sum renter fra fin. instr. vurder til virkelig verdi over resultat	581	326
295	476	Sum andre inntekter	581	326
1 888	3 067	Sum renteinntekter	4 580	2 820

RENTEKOSTNADER

MORBANK		MILLIONER KRONER	KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022		31.12.2022	31.12.2021
		<i>Rentekostnader fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>		
20	70	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	68	19
246	643	Renter på innskudd til kunder	642	247
119	229	Renter på utstedte verdipapirer	1 288	483
31	53	Renter på ansvarlig lånekapital	53	31
42	104	Renter på etterstilt obligasjonslån	104	42
52	48	Avgift Bankens Sikringsfond og andre rentekostnader	57	60
511	1 146	Sum rentekostnader fra fin.instr. vurder til amortisert kost	2 212	881
511	1 146	Sum rentekostnader	2 212	881

GJENNOMSNISSLIGE RENTESATSER

MORBANK				KONSERN				
Gjennomsnittlig volum		Gjennomsnittlig rentesats		Gjennomsnittlig rentesats		Gjennomsnittlig volum		
31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021	
				Eiendeler				
8 323	7 183	0,75 %	1,94 %	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1,42 %	0,16 %	3 765	3 535
66 477	68 712	2,54 %	3,65 %	Utlån til kunder	3,30 %	2,30 %	119 906	114 748
17 329	17 408	0,80 %	1,97 %	Obligasjoner og sertifikater	2,06 %	0,84 %	21 845	20 248
				Gjeld				
3 447	3 268	0,59 %	2,14 %	Gjeld til kredittinstitusjoner	2,20 %	0,58 %	3 107	3 319
61 345	62 103	0,38 %	0,97 %	Innskudd fra kunder	0,96 %	0,38 %	62 049	61 314
11 397	9 441	1,05 %	2,40 %	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2,25 %	0,87 %	57 336	55 368

Gjennomsnittlig rente er beregnet som rentebeløp i prosent av gjennomsnittlig volum

NOTE 16 – PROVISJONSINNTEKTER

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	MILLIONER KRONER	2022	2021
28	26	Garanti provisjon	21	23
32	33	Verdipapiriromsetning og forvaltning	33	32
175	209	Betalingsformidling	209	175
45	64	Forsikringstjenester	64	45
120	116	Annen virksomhet	174	210
400	448	Sum provisjonsinntekter	501	484

NOTE 17 – INNTEKTER FRA FINANSIELLE INSTRUMENTER

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	MILLIONER KRONER	2022	2021
-141	-223	Verdiendringer fastrenteutlån - utpekt til virkelig verdi over resultat	-223	-141
164	174	Verdiendringer derivater fastrenteutlån - pliktig til virkelig verdi over resultat	174	164
23	-48	Netto fastrenteutlån	-48	23
-47	-71	Gevinst (tap) og verdiendring sertifikater og obligasjoner	-93	-70
325	351	Utbytte aksjer	13	7
11	11	Gevinst (tap) og verdiendring aksjer	8	11
289	291	Sertifikater, obligasjoner og aksjer - utpekt til virkelig verdi over resultat	-72	-53
179	161	Verdiendring obligasjoner med fast rente - sikringsbokføring	1 704	2 462
-179	-161	Verdiendring derivater fastrenteobligasjoner - pliktig til virkelig verdi over resultat	-1 712	-2 455
0	1	Netto utstedte verdipapirer med fast rente - sikringsbokføring	-8	7
		<i>Herav resultateffekt knyttet til basisswap</i>	5	16
251	0	Verdiendringer gjeld Euro - amortisert kost	0	251
-249	0	Verdiendringer derivater - virkelig verdi	0	-249
2	0	Netto resultateffekt gjeld i Euro	0	2
0	-4	Gevinst (tap) ved tilbakekjøp egne obligasjoner - amortisert kost	-4	-15
28	32	Valutagevinster (tap)	32	28
3	0	Verdiendring andre finansielle instrumenter til virkelig verdi	0	3
5	19	Andre finansielle derivater - pliktig til virkelig verdi over resultat	19	5
36	47	Netto andre finansielle instrumenter og derivater	47	21
350	290	Netto inntekter fra finansielle instrumenter	-82	0

Verdiendringer på fastrenteutlån inkluderer verdiendringer knyttet til endringer i rentenivå og endring i marginer. Viser til note 21 for ytterligere informasjon.

NOTE 18 – LØNSKOSTNADER OG PENSJON

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	MILLIONER KRONER	2022	2021
331	378	Lønn og honorarer til tillitsvalgte (1)	487	441
52	60	Arbeidsgiveravgift	76	67
19	21	Finansskatt	22	19
51	39	Pensjonskostnader	44	55
22	24	Andre personalkostnader	30	26
475	523	Sum personalkostnader	659	606
464	485	Antall årsverk	594	564
453	475	Gjennomsnittlig antall årsverk	579	542

1) Bankens avlønning er i hovedsak fastlønn, i tillegg en bonusordning. Bonusordningen omfatter alle ansatte. Avhengig av måloppnåelse, kan bonusordningen gi en utbetaling på maksimalt 1,5 månedslønn pr. ansatt. Styrets medlemmer inngår ikke i bonusordningen.

Alle ansatte kan låne inntil 5 x brutto årslønn med 1,5 prosent lavere rente enn bankens til enhver tid gjeldende boliglånsrente. Dette forutsetter at lånet er innenfor 85 prosent av markedsverdi.

PENSJON

Konsernet Sparebanken har en innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte, med unntak av 18 pensjonister og uføre som fortsatt har en ytelsesbasert pensjonsordning.

Morbanken har en innskuddsbasert pensjonsordning med følgende betingelser:

- Lønn tilsvarende 0 til 7,1 ganger folketrygdens grunnbeløp (G): 7 prosent
- Lønn tilsvarende 7,1 til 12 ganger G: 15 prosent

I forbindelse med omdanning av tidligere ytelsesbaserte pensjonsordninger ble det etablert en kompensasjonsordning. Ved utgangen av 2022 omfattet ordningen 265 ansatte. Ordningen er innskuddsbasert og sum tilskudd og verdiutvikling til verdipapirfondene kostnadsføres løpende og det beregnes og avsettes for arbeidsgiveravgift og finansskatt. Midlene utbetales medlemmene ved pensjonering, fratredelse, arbeidsuførhet eller død.

For adm. direktør gjelder førtidspensjonen fra 62 til 67 år. Førtidspensjonen er lik 67 prosent av fastlønn. For viseadm. direktør gjelder førtidspensjonen fra 62 til 67 år. Førtidspensjonen er lik 66 prosent av fastlønn. For direktør risikostyring gjelder førtidspensjonen fra 65 til 67 år. Førtidspensjonen er lik 66 prosent av fastlønn. Det er gjort individuelle innskuddsbaserte avtaler for opptjening av førtidspensjon og alderspensjon for lønn over 12 G for denne gruppen.

For øvrige direktører av konsernledelsen, er alderspensjon for lønn over 12 G innskuddsbasert – med samme satser som for lønn mellom 7 G og 12 G.

I tillegg til ovenstående ordninger, betaler selskapet premie til fellesordningen for AFP. Dette er en ytelsesbasert flerforetaks pensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning, hvor premiebetalingene kostnadsføres løpende.

Forpliktelsen knyttet til gjenværende ytelsesbasert pensjonsordning er å anse som uvesentlig og det er derfor gjort forenklinger i notene.

For ansatte i datterselskaper er det etablert innskuddsbaserte pensjonsordninger som alle dekker kravet etter lov om offentlig tjenstepensjon.

PENSJONSKOSTNAD OG PENSJONSFORPLIKTELSE

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	MILLONER KRONER	2022	2021
25	28	Ordinær pensjon ytelsesordningen	32	29
20	5	Kompensasjonspensjon	5	20
5	6	AFP	6	5
1	1	Anndre kostnader pensjon	1	1
51	39	Sum pensjonskostnader	44	55
121	119	Kompensasjonspensjon	119	121
14	11	Netto pensjonsforpliktelse ytelsesbasert pensjon	11	14
135	129	Sum pensjonsforpliktelse	129	135

AKTIVE PERSONER I DE ULIKE ORDNINGENE

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	AKTIVER MEDLEMMER I ULIKE ORDNINGER	2022	2021
554	603	Personer med innskuddsordning	726	671
286	265	Personer med kompensasjonspensjonsordning	265	286
17	18	Personer med ytelsesordning	18	17

SENSITIVITETSANALYSE PENSJONSBEREGNING

Banken gikk over til innskuddspensjon 1. november 2016 for de kollektive ytelsesordningene. Pensjonsforpliktelsene ble dermed vesentlig redusert. Sensitivitetsanalyse ansees derfor ikke for vesentlig og er derfor ikke gjennomført for 2022, 2021 og 2020.

NOTE 19 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	MILLONER KRONER	2022	2021
33	38	Markedsføring	38	39
170	202	IT kostnader	212	178
26	31	Driftskostnader fast eiendom	38	31
34	50	Eksterne honorarer	51	37
7	13	Formueskatt	13	7
78	85	Andre driftskostnader	91	76
348	419	Sum andre driftskostnader	443	368

I forbindelse med årsavslutningen for 2021 ble formueskatten korrigert, noe som medførte en tilbakeføring på 13 mill. kroner i 4. kvartal. Godtgjørelse til revisor inngår i andre driftskostnader og spesifiserer seg slik:

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	TUSEN KRONER	2022	2021
955	1 847	Ordinært revisjonshonorar lovpålagt revisjon	2 626	1 446
391	50	Skatterådgivning	50	529
3	1 278	Andre attestasjonstjenester	1 549	3
547	443	Honorar for annen bistand	443	547
1 894	3 618	Sum godtgjørelse til valgt revisor (inkl mva)	4 668	2 523

MORBANK		KONSERN	
2022	TUSEN KRONER	2022	
	Spesifikasjon av annen bistand		
282	(SA-CCR) - opplæring, sparring og testing		282
154	Vurdering av kontroller SWIFT CSP rammeverk		154
7	Annet		7
443	Sum annen bistand		443

NOTE 20 – SKATT

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
Årets skattekostnad				
200	308	Betalbar skatt på årets resultat	351	305
12	-9	Resultatført utsatt skatt	15	15
2	1	For mye/lite avsatt forrige år	-34	2
214	300	Årets skattekostnad	332	323
Forklaring på hvorfor effektiv skattesats ikke utgjør 25% av resultat før skatt *				
351	413	25 % av resultat før skattekostnad	404	381
1	3	Kostnadsført formueskatt	3	1
-44	-31	Resultatandeler tilknyttede selskaper	-31	-44
-81	-87	Motatt utbytte innenfor fritaksmetoden	-2	-2
-5	-0	Ikke fradragsberettigede inntekter	-0	-5
1	1	Ikke fradragsberettigede kostnader	1	1
-12		Renter hybridkapital ført direkte mot egenkapital **	-	-12
2	1	Korreksjoner på tidligere års skatt	-34	2
		Avvikende skattesats i datterselskaper (22%/25%)	-8	-0
214	300	Årets skattekostnad	332	323
15,2 %	18,2 %	Effektiv skattesats i %	20,6 %	21,2 %
Endring utsatt skatt				
0	0	Utsatt skatt ført over totalresultatet	22	4
-12	9	Utsatt skatt ført over årsresultatet/ direkte mot egenkapitalen	15	15
-12	9	Sum endring utsatt skatt	36	18
Utsatt skatt				
54	51	Driftsmidler	51	53
-22	-38	Verdipapirer	-38	-22
7	-48	Utlån	-48	7
-7	1	Pensjonsforpliktelse	1	-7
-3	32	Obligasjonslån	-41	-188
11	30	Derivater	135	183
	1	Ansvarlig lån	1	
1	4	Andre regnskapsmessige avsetn.	4	1
41	32	Sum utsatt skatt	64	28

* Beregnet skatt utgjør 25% av totalverdier.

** Fra 2022 er skatt på renter hybridkapital ført direkte mellom betalbar skatt i balansen og annen egenkapital.

Formueskatt inngår i betalbar skatt i balansen, men er presentert som andre driftskostnader i resultatregnskapet.

Skattesats på 25 prosent er lagt til grunn ved utarbeidelse av kvartalsregnskapet for morbank. For øvrige datterselskaper er 22 prosent skattesats lagt til grunn. I 4. kvartal 2022 ble det inntektsført 33,8 mill. kroner som følge av endret skattesats i Sparebanken Sør Boligkreditt AS, for perioden 2019-2021.

NOTE 21 – FINANSIELLE INSTRUMENTER ETTER KATEGORI

Amortisert kost

Finansielle instrumenter hvor formålet kun er å holde instrumentet for å motta kontraktmessige kontantstrømmer føres til amortisert kost.

Virkelig verdi over resultat

Alle derivater skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Sparebanken Sør har også valgt å føre beholdning av rentebærende obligasjoner, sertifikater og aksjer til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Dette er midler som styres, måles og rapporteres til ledelsen til virkelig verdi.

Fastrenteutlån kan innløses før forfall mot betaling for over- eller underkurser som oppstår som følge av bevegelser i markedsrenten. Sparebanken Sør avdekker renterisikoen for denne balanseposten gjennom inngåelse av derivater som bokføres til virkelig verdi. Ettersom utviklingen i verdien av derivatene resultatføres, vil innregning av fastrentelån til amortisert kost føre til vesentlige svingninger i resultatet. Innregning til virkelig verdi over resultatet vil derved føre til en mer harmonisert sammenligning av derivatets resultat og verdiendring på fastrenteutlån.

Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI – Other Comprehensive Income)

Utlån til personkunder med sikkerhet i bolig vil i morbanken bli klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat under IFRS 9. Dette kommer som en konsekvens av at utlånene på et senere tidspunkt kan selges til bankens heleide boligkredittforetak. Formålet er da ikke isolert til å motta kontraktmessige kontantstrømmer, men også videresalg.

Sikringsbokføring

Sparebanken Sør benytter sikringsbokføring når det gjelder bankens obligasjoner, etterstilte seniorobligasjonslån og ansvarlig lånekapital med fastrentevilkår i norske kroner og i utenlandsk valuta. Sikringen dekker renterisikoen og valutarisikoen i obligasjonene. Regnskapsmessig behandling av sikringsbokføring fremkommer av note 1.

KLASSIFISERING 31.12.2022

KONSERN 31.12.2022					
MILLIONER KRONER	Virkelig verdi	Virkelig verdi utvidet resultat	Sikrings-bokføring	Amortisert kost	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker				590	590
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				6 198	6 198
Netto utlån til kunder	4 535			119 316	123 852
Obligasjoner og sertifikater	22 851				22 851
Aksjer	230				230
Finansielle derivater	962		478		1 440
Eierandeler i konsernselskaper					0
Eierinteresser i tilknyttede selskaper				1 437	1 437
Sum finansielle eiendeler	28 579	0	478	127 541	156 599
Gjeld til kredittinstitusjoner				3 507	3 507
Innskudd fra kunder				65 596	65 596
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			35 792	26 966	62 758
Finansielle derivater	692		1 907		2 599
Etterstilt seniorobligasjonslån			983	3 508	4 491
Ansvarlig lånekapital			206	1 457	1 662
Sum finansiell gjeld	692	0	38 887	101 034	140 613

MORBANK 31.12.2022					
MILLIONER KRONER	Virkelig verdi	Virkelig verdi utvidet resultat	Sikrings-bokføring	Amortisert kost	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker				590	590
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				10 211	10 211
Netto utlån til kunder	4 535	15 545		47 251	67 332
Obligasjoner og sertifikater	16 393				16 393
Aksjer	230				230
Finansielle derivater	945		2		947
Eierandeler i konsernselskaper				2 813	2 813
Eierinteresser i tilknyttede selskaper				1 437	1 437
Sum finansielle eiendeler	22 103	15 545	2	62 303	99 954
Gjeld til kredittinstitusjoner				3 584	3 584
Innskudd fra kunder				65 587	65 587
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			5 971	3 506	9 477
Finansielle derivater	615		163		778
Etterstilt seniorobligasjonslån			983	3 508	4 491
Ansvarlig lånekapital			206	1 457	1 662
Sum finansiell gjeld	615	0	7 323	77 641	85 579

KLASSIFISERING 31.12.2021

KONSERN 31.12.2021					
MILLIONER KRONER	Virkelig verdi	Virkelig verdi utvidet resultat	Sikrings-bokføring	Amortisert kost	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker				437	437
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				1 789	1 789
Netto utlån til kunder	5 003			111 650	116 653
Obligasjoner og sertifikater	22 062				22 062
Aksjer	193				193
Finansielle derivater	628		476		1 104
Eierandeler i konsernselskaper					0
Eierinteresser i tilknyttede selskaper				1 201	1 201
Sum finansielle eiendeler	27 886	0	476	115 077	143 439
Gjeld til kredittinstitusjoner				2 627	2 627
Innskudd fra kunder				63 146	63 146
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			36 911	19 974	56 885
Finansielle derivater	311		533		844
Etterstilt seniorobligasjonslån			495	3 004	3 499
Ansvarlig lånekapital				1 654	1 654
Sum finansiell gjeld	311	0	37 939	90 405	128 655

MORBANK 31.12.2021					
MILLIONER KRONER	Virkelig verdi	Virkelig verdi utvidet resultat	Sikrings-bokføring	Amortisert kost	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker				437	437
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				5 644	5 644
Netto utlån til kunder	5 003	19 275		42 750	67 028
Obligasjoner og sertifikater	17 743				17 743
Aksjer	193				193
Finansielle derivater	354		13		367
Eierandeler i konsernselskaper				2 116	2 116
Eierinteresser i tilknyttede selskaper				1 201	1 201
Sum finansielle eiendeler	23 293	19 275	13	52 148	94 729
Gjeld til kredittinstitusjoner				2 660	2 660
Innskudd fra kunder				63 185	63 185
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			5 963	4 050	10 013
Finansielle derivater	313		9		322
Etterstilt seniorobligasjonslån			495	3 004	3 499
Ansvarlig lånekapital				1 654	1 654
Sum finansiell gjeld	313	0	6 467	74 553	81 333

NOTE 22 – VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

METODER FOR Å FASTSETTE VIRKELIG VERDI

GENERELT

For finansielle instrumenter, hvor den balanseførte verdien er en rimelig tilnærming til virkelig verdi, er det ikke benyttet verdsettelsesmetoder for å beregne virkelig verdi. Dette gjelder i hovedsak fordringer og gjeld som innen kort tid (3 mnd) forfaller til betaling, eller hvor det er kort tid (3 mnd) til neste renteforfall/-regulering.

UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER

Består i hovedsak av fordringer med kort løpetid. Dette medfører at virkelig verdi er tilnærmet lik amortisert kost på balansedagen.

RENTEBYTTEAVTALER OG VALUTABYTTAVTALER

Verdsettelse av rentebytteavtaler til virkelig verdi skjer gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Beregning av forventede kontantstrømmer og neddiskontering av disse, skjer ved bruk av observerte markedsrenter for de ulike valutaer og observerte valutakurser. Beregnede nåverdier kontrolleres mot tilsvarende beregninger fra motparter i kontraktene.

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

Verdsettelse av sertifikater og obligasjoner skjer gjennom bruk av verdsettelsesteknikker basert på fremtidig kontantstrøm og kredittisiko vurdert på balansedagen. Verdsettelsen er basert på observerbare markedsrenter. For vurdering av kredittisiko bygger banken på informasjon fra en anerkjent tilbyder.

UTLÅN

For utlån vurdert til virkelig verdi, skjer verdsettelse gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Risikofri rente anslås som renten på lån mellom særlig kredittverdige banker. Påslag for kredittisiko og marginer skjer med utgangspunkt i opprinnelig påslag for kredittisiko og margin, og justeres i takt med endringer i markedets prising av risiko, låntagernes kredittverdighet og marginendringer i markedet.

For lån med flytende rente er virkelig verdi vurdert å være lik innregnet verdi.

INNBLÅN

For innlån vurdert til virkelig verdi, vil innlån vurderes til noterte priser der slike er tilgjengelig og papirene omsettes i et likvid marked. For andre papirer er verdsettelse foretatt gjennom bruk av verdsettelsesteknikker og neddiskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Risikofri rente anslås som renten på lån mellom særlig kredittverdige banker. Påslag for kredittisiko er gjort på basis av de løpende vurderinger som andre markedsaktører gjør av bankens kredittverdighet.

INNSKUDD

For innskudd vurdert til virkelig verdi, skjer verdsettelse gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Risikofri rente anslås som renten på lån mellom særlig kredittverdige banker. Påslag for kredittisiko er gjort på basis av de løpende vurderinger som andre markedsaktører gjør av bankens kredittverdighet. Påslag for marginer skjer med utgangspunkt i opprinnelig margin, men med senere justering av margin i takt med marginendringer i markedet.

For innskudd til flytende rente er virkelig verdi vurdert å være lik pålydende verdi.

AKSJER

Aksjer er vurdert til noterte priser der dette er tilgjengelig. For andre aksjer er verdsettelsen foretatt ved bruk av verdsettelsesteknikker.

I noen tilfeller vil aksjer i lokale selskaper mest fremstå som en støtte til et positivt tiltak i lokalmiljøet. For slike aksjer er virkelig verdi satt til aksjens kostpris eller pålydende, evt. nedskrevet til kr. 1 der det er opplagt at aksjene ikke har noen kommersiell verdi.

GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

Gjeld til kredittinstitusjoner vurderes på samme måte som utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner. For disse kortsiktige instrumentene er virkelig verdi tilnærmet lik amortisert kost på balansedagen.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter er klassifisert i ulike nivåer.

Nivå 1:

Omfatter finansielle eiendeler og forpliktelser verdsatt ved bruk av ukorrigerede observerbare markedsverdier. Dette omfatter noterte aksjer, derivater som handles på aktive markedsplasser, øvrige verdipapirer med noterte markedsverdier.

Nivå 2:

Instrumenter verdsatt basert på verdsettelsesteknikker hvor alle forutsetninger (all input) er basert direkte eller indirekte på observerbare markedsdata. Verdier her kan hentes fra eksterne markedsaktører eller avstemmes mot eksterne markedsaktører som tilbyr slike tjenester.

Nivå 3:

Instrumenter er basert på verdsettelsesteknikker hvor minst en vesentlig forutsetning ikke kan støttes basert på observerbare markedsverdier. I denne kategorien inngår investeringer i unoterte selskaper og fastrenteutlån hvor det ikke foreligger nødvendig markedsinformasjon.

MORBANK				31.12.2022	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			MILLIONER KRONER	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
				Eiendeler innregnet til amortisert kost				
590		590		Kontanter og fordringer på sentralbanker	590		590	
10 211		10 211		Utlån til kredittinstitusjoner	6 198		6 198	
47 251			47 251	Netto utlån til kunder (flytende rente)	119 316			119 316
				Eiendeler innregnet til virkelig verdi				
4 535			4 535	Netto utlån til kunder (fast rente)	4 535			4 535
15 545			15 545	Netto utlån til kunder (boliglån)				
16 393		16 393		Obligasjoner og sertifikater	22 851		22 851	
230	33		197	Aksjer	230	33		197
947		947		Finansielle derivater	1 440		1 440	
95 703	33	28 141	67 529	Sum finansielle eiendeler	155 161	33	31 079	124 049
				Gjeld innregnet til amortisert kost				
3 584		3 584		Gjeld til kredittinstitusjoner	3 507		3 507	
65 587			65 587	Innskudd fra kunder	65 596			65 596
9 477		9 473		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	62 758		62 719	
4 491		4 423		Etterstilt seniorobligasjonslån	4 491		4 423	
1 662		1 648		Ansvarlig lånekapital	1 662		1 648	
				Gjeld innregnet til virkelig verdi				
778		778		Finansielle derivater	2 599		2 599	
85 579	0	19 906	65 587	Sum finansiell gjeld	140 613	0	74 897	65 596

MORBANK				31.12.2021	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			MILLIONER KRONER	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
				Eiendeler innregnet til amortisert kost				
437		437		Kontanter og fordringer på sentralbanker	437		437	
5 644		5 644		Utlån til kredittinstitusjoner	1 789		1 789	
42 750			42 750	Netto utlån til kunder (flytende rente)	111 650			111 650
				Eiendeler innregnet til virkelig verdi				
5 003			5 003	Netto utlån til kunder (fast rente)	5 003			5 003
19 275			19 275	Netto utlån til kunder (boliglån)				
17 743		17 743		Obligasjoner og sertifikater	22 062		22 062	
193	9		184	Aksjer	193	9		184
367		367		Finansielle derivater	1 104		1 104	
91 412	9	24 191	67 212	Sum finansielle eiendeler	142 238	9	25 392	116 836
				Gjeld innregnet til amortisert kost				
2 660		2 660		Gjeld til kredittinstitusjoner	2 627		2 627	
63 185			63 185	Innskudd fra kunder	63 146			63 146
10 013		10 029		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	56 605		56 710	
3 499		3 512		Etterstilt seniorobligasjonslån	3 499		3 512	
1 654		1 669		Ansvarlig lånekapital	1 654		1 669	
				Gjeld innregnet til virkelig verdi				
322		322		Finansielle derivater	844		844	
81 331	0	18 191	63 185	Sum finansiell gjeld	128 373	0	65 361	63 146

Det har ikke vært bevegelser mellom nivå 1 og 2 i 2021 eller 2022.

BEVEGELSER I VERDIER INNREGNET TIL VIRKELIG VERDI SOM ER KATEGORISERT I NIVÅ 3

				KONSERN
MILLIONER KRONER	Utlån og fordringer på kunder	Herav kredittrisiko	Aksjer	
Innregnet verdi 31.12.2020	5 575	25	160	
Tilgang 2021	817		19	
Herav overført fra nivå 1 eller 2				
Verdiendringer ført i perioden	- 141	24	6	
Avgang 2021	-1 248		- 1	
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)				
Innregnet verdi 31.12.2021	5 003	50	184	
Tilgang 2022	744		13	
Herav overført fra nivå 1 eller 2				
Verdiendringer ført i perioden	-223	- 47	- 1	
Avgang 2022	-989		- 0	
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)				
Innregnet verdi 31.12.2022	4 535	3	197	

				MORBANK
MILLIONER KRONER	Utlån og fordringer på kunder	Herav kredittrisiko	Aksjer	
Innregnet verdi 31.12.2020	22 304	25	160	
Tilgang 2021	3 797		19	
Herav overført fra nivå 1 eller 2				
Verdiendringer ført i perioden	- 141	24	6	
Avgang 2021	-1 681		- 1	
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)				
Innregnet verdi 31.12.2021	24 278	50	184	
Tilgang 2022	744		13	
Herav overført fra nivå 1 eller 2				
Verdiendringer ført i perioden	- 223	- 47	- 1	
Avgang 2022	-4 719		- 0	
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)				
Innregnet verdi 31.12.2022	20 081	3	197	

I avgang inngår netto overføring av lån til datterselskapet Sparebanken Sør Boligkreditt AS. Verdiendringer bokført i året gjelder i all hovedsak finansielle instrumenter som er innregnet i balansen pr. 31.12.

UTLÅN OG FORDRINGER PÅ KUNDER

Utlån og fordringer på kunder til virkelig verdi, kategorisert i nivå 3, består av fastrenteutlån og boliglån i morbanken. I konsern utelukkende fastrenteutlån.

Ved verdsettelse av fastrenteutlån har banken delt dette opp 3 kategorier; personmarked (PM), store næringsengasjementer og øvrige næringsengasjementer. For privatmarkedet er kredittspredene vurdert etter gjeldende markedspriser for fastrenteutlån. For store næringsengasjementer (50 største) er kundene og spread individuelt vurdert utfra hva den enkelte kunde ville kunne fått som spread/margin pr. 31.12. For øvrige næringslån er det beregnet verdi med en spread som representerer et snitt av hva mindre fastrentelån til næringskunder ville vært pr. 31.12. Boliglån med flytende rente er virkelig verdi vurdert å være lik innregnet verdi.

AKSJER

Gjelder aksjer og plasseringer i selskap hvor det er ingen eller lav omsetning og skjønn må utøves ved verdsettelsen. Det benyttes i stor grad multipler og mindre grad av inntjeningsbaserte metoder ved verdsettelsen. Verdsettelsen påvirkes av den skjønnsmessige vurderingen.

SENSITIVITETSANALYSE NIVÅ 3

Sensitiviteten for fastrenteutlån er estimert ved at marginkravet er endret med 10 basispunkter. I verdsettelsen for fastrenteutlån til privatkunder legges markedsrenter som er tilgjengelig til grunn. For bedriftsmarkedet er det større grad av skjønn ved fastsettelsen av hva markedsspread/-margin er pr. 31.12.

			KONSERN / MORBANK	
MILLIONER KRONER			31.12.2022	31.12.2021
Utlån til kunder			19	20
- herav lån til bedriftsmarked (BM)			1	1
- herav lån til personmarked (PM)			18	19

SIKRINGSBOKFØRING

Banken benytter seg av sikringsbokføring for gjeld i fastrente og valuta. Finansielle derivater som benyttes som sikringsinstrumenter blir bokført til virkelig verdi. Obligasjonslån som inngår som sikringsobjekt blir innregnet til kostpris og blir løpende justert for endringer i virkelig verdi for de risikoer som sikres. Sikringen avdekker renterisikoen i utstedte fastrenteobligasjoner, samt valutarisikoen for utstedte obligasjoner i utenlandsk valuta. Sikringsbokføringen stiller krav til banken om å holde system på måling og dokumentasjon av sikringseffektivitet.

Samtlige obligasjonslån emittert med fastrente eller valuta inngår i sikringsbokføringen. Sparebanken Sør benytter virkelig verdi sikring. Som metode for å måle effektiviteten av sikringen benyttes dollar-offset metode.

Sikringsbokføring er i tråd med reglene i IFRS 9. Det må være et økonomisk forhold mellom sikringsinstrumentet og det sikrede elementet, og effekten av kredittrisiko må ikke dominere verdiendringer i sikringsforholdet. I henhold til IFRS 9 er en prospektiv (fremtidsrettet) effektivitetstest tilstrekkelig. Ineffektivitet i sikringen, definert som forskjellen mellom verdireguleringen av sikringsinstrumenter og verdijustering av sikringsobjektet, innregnes i resultatregnskapet etter hvert som det oppstår. Unntaket er den delen av verdireguleringen som skyldes en endring i basisspread knyttet til sikringsinstrumentene.

For rente og valutawapper som er inngått etter 1. januar 2018 har verdiendringer som skyldes endringer i valutabasis blitt ført over utvidet resultat. Rente og valutawapper opprettet frem til 1.1.2018 bokføres til virkelig verdi, med verdiendringer over resultat til disse forfaller.

SIKRINGSBOKFØRING I BALANSEN

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
Sikringsinstrumenter / finansielle derivater				
13	2	Renteswapp NOK	6	65
		Renteswapp EUR	472	636
13	2	Sum finansielle eiendeler	478	700
Sikringsobjekter				
6 450	7 250	Pålydende gjeld NOK	8 100	7 300
		Pålydende gjeld EUR *	30 217	29 782
5	- 156	Justering sikringsobjekt NOK - renterisiko	- 151	57
		Justering sikringsobjekt EUR - rente og valutarisiko	- 1 347	150
Sikringsinstrumenter / finansielle derivater				
9	163	Renteswapp NOK	163	9
		Renteswapp EUR	1 744	502
6 465	7 257	Sum finansiell gjeld	38 726	37 801

* Omregnet til NOK med kurs fra tidspunkte for utstedelse.

Sikringsinstrumentet er innregnet under finansielle derivater. Pålydende og justering av sikringsobjekt er innregnet under gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer.

RESULTAT AV SIKRINGSBOKFØRINGEN

MORBANK			KONSERN	
2021	2022	MILLIONER KRONER	2022	2021
Resultat / ineffektivitet i sikringsbokføringen				
0	-4	Resultateffekt sikrings renterisiko (NOK)	-4	0
0	0	Herav resultateffekt som følge av tilbakekjøp	0	0
		Resultateffekt sikring rente og valutarisiko (EUR)	-7	7
<i>IA</i>	<i>IA</i>	<i>Herav resultateffekt knyttet til valutabasis</i>	<i>-5</i>	<i>16</i>
0	-4	Sum resultateffekt	-11	7
Totalresultat (OCI)				
<i>IA</i>	<i>IA</i>	Verdiendring valutabasis ført mot totalresultat	-99	14

NOTE 23 – UTLÅN OG GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
Utlån til kredittinstitusjoner				
4 055	4 141	Uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	128	199
1 589	6 070	Med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	6 070	1 590
5 644	10 211	Sum utlån til kredittinstitusjoner	6 198	1 789
Gjeld til kredittinstitusjoner				
393	458	Uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	742	150
2 266	3 122	Med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	2 761	2 475
2	4	Påløpte renter	4	2
2 660	3 584	Sum gjeld til kredittinstitusjoner	3 507	2 627

							KONSERN
MILLIONER KRONER	31.12.2021	Netto opptak av ny gjeld	Endring Collateral	Endring Repo-avtaler	Nettoendring kreditter		31.12.2022
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 789	0	- 122	4 640	- 110		6 198
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 627	500	367	0	13		3 507
Sum netto eiendeler/gjeld til kredittinstitusjoner	- 837	- 500	- 489	4 640	- 123		2 691

							KONSERN
MILLIONER KRONER	31.12.2020	Netto opptak av ny gjeld	Endring Collateral	Endring Repo-avtaler	Nettoendring kreditter		31.12.2021
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2 460	0	- 181	- 295	- 194		1 789
Gjeld til kredittinstitusjoner	6 435	- 2 000	- 1 802	0	- 6		2 627
Sum netto eiendeler/gjeld til kredittinstitusjoner	- 3 975	2 000	1 621	- 295	- 188		- 837

							MORBANK
MILLIONER KRONER	31.12.2021	Netto opptak av ny gjeld	Endring Collateral	Endring Repo-avtaler	Nettoendring kreditter		31.12.2022
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5 644	0	- 122	4 640	50		10 211
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 660	500	367	0	57		3 584
Sum netto eiendeler/gjeld til kredittinstitusjoner	2 984	- 500	- 489	4 640	- 7		6 628

							MORBANK
MILLIONER KRONER	31.12.2020	Netto opptak av ny gjeld	Endring Collateral	Endring Repo-avtaler	Nettoendring kreditter		31.12.2021
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10 936	0	- 265	- 295	- 4 732		5 644
Gjeld til kredittinstitusjoner	6 765	- 2 000	- 232	0	- 1 873		2 660
Sum netto eiendeler/gjeld til kredittinstitusjoner	4 170	2 000	- 33	- 295	- 2 859		2 984

NOTE 24 – OBLIGASJONER OG SERTIFIKATER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
		Kortstiktige plasseringer utpekt til virkelig verdi over resultat		
4 032	6 489	Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige	8 532	7 587
12 954	9 903	Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre	14 320	14 475
757	0	Sertifikater og obligasjoner utstedt av datterselskap	0	0
17 743	16 393	Sum kortsiktige plasseringer utpekt til virkelig verdi over resultat	22 851	22 062
17 743	16 393	Plasseringer i verdipapirer	22 851	22 062
16 777	15 566	Verdipapirer som er sikkerhetstilt for trekkadgang i Norges Bank	15 566	16 777

KLASSIFISERING AV FINANSIELLE INVESTERINGER

Sertifikater og obligasjoner blir ratet av eksterne. Der hvor verdipapirer har en offisiell rating er denne benyttet, men i tilfeller hvor offisiell rating ikke eksisterer benyttes eksterne meglers kredittvurdering som grunnlag for risikoklassifiseringen.

Bankens risikokategori	Rating
Laveste risiko	AAA, AA+, AA og AA-
Lav risiko	A+, A og A-
Middels risiko	BBB+, BBB og BBB-
Høy risiko	BB+, BB og BB-
Høyeste risiko	B+ og lavere

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
		Sertifikater og obligasjoner		
17 692	16 322	Lavest risiko	22 752	21 995
0	0	Lav risiko	0	0
0	0	Middels risiko	0	0
0	0	Høy risiko	0	0
0	0	Høyest risiko	0	0
52	70	Periodiserte renter	99	66
17 743	16 393	Sum sertifikater og obligasjoner	22 851	22 062

NOTE 25 – AKSJER

Alle aksjer og andeler er klassifisert til virkelig verdi over resultat.

KONSERN 31.12.2022					
TUSEN KRONER	Org.nr.	Type virksomhet	Eierandel	Balanseført verdi	Anskaff. kost
Aksjer klassifisert til virkelig verdi					
Eksportfinans ASA	816 521 432	Finansieringsvirksomhet	1,5 %	83 300	66 454
Norgesinvestor Proto AS	812 746 162	Investeringsvirksomhet	17,6 %	29 526	15 600
Bien Sparebank ASA	991 853 995	Bankvirksomhet	4,8 %	25 085	25 000
VN Norge AS	821 083 052	Investeringsvirksomhet	2,3 %	15 094	0
Norne Securities AS	992 881 828	Verdipapirmegling	14,8 %	13 500	10 608
Skagerak Capital III AS	918 019 669	Investeringsvirksomhet	6,8 %	12 150	11 854
Eedenbull AS	921 158 866	Tjenester tilknyttet finansieringsvirksomhet	0,8 %	9 999	19 999
Norgesinvestor IV AS	990 644 454	Investeringsvirksomhet	1,9 %	10 152	8 058
Sparebanken Vest Grunnfondsbevis	832 554 332	Bankvirksomhet	0,5 %	8 251	2 735
Øvrige selskaper (36 stk)				22 970	25 478
Sum aksjer vurdert til virkelig verdi				230 027	185 786

KONSERN 31.12.2021					
TUSEN KRONER	Org.nr.	Type virksomhet	Eierandel	Balanseført verdi	Anskaff. kost
Aksjer klassifisert til virkelig verdi					
Eksportfinans ASA	816 521 432	Kredittforetak	1,5 %	75 000	66 454
Norgesinvestor Proto AS	812 746 162	Investeringsvirksomhet	17,6 %	27 306	15 600
VN Norge AS	821 083 052	Investeringsvirksomhet	2,3 %	26 285	0
Eedenbull AS	921 158 866	Tjenester tilknyttet finansieringsvirksomhet	7,4 %	15 000	15 000
Skagerak Maturo Seed AS	918 019 669	Investeringsvirksomhet	5,8 %	9 600	10 350
Norgesinvestor IV AS	990 644 454	Investeringsvirksomhet	2,1 %	10 270	8 058
Sparebanken Vest Grunnfondsbevis	832 554 332	Bankvirksomhet	0,1 %	8 512	3 306
Norne Securities AS	992 881 828	Verdipapirmegling	14,8 %	5 513	10 787
Øvrige selskaper (36 stk)				15 524	19 157
Sum aksjer vurdert til virkelig verdi				193 010	148 712

Sparebanken Sørs datterselskaper som konsolideres i konsernregnskapet har ingen vesentlige plasseringer i aksjer pr 31.12. Oversikten over er derfor lik for morbank og konsern.

Konsernet har kommitert seg til ytterligere innbetalinger knyttet til investeringen i såkorn- og ventureselskaper. Pr. 31.12.2022 er uinnkalt kapital på 36,1 mill. kroner (Pr. 31.12.2021 var det 42,3 mill. kroner).

Det viser til note 34; Opplysninger om nærstående parter for tilleggsopplysninger knyttet til transaksjoner med tilknyttede selskaper.

NOTE 26 – EIERINTERESER I KONSERNSELSKAPER

MORBANK 31.12.2022					
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Aksjekapital	Bokført verdi
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	Kredittforetak	Kristiansand	100,0 %	2 075 000	2 795 695
Sørmegleren Holding AS	Eiendomsmegling	Kristiansand	90,1 %	10 739	11 499
Sørlandets Forsikringssenter AS	Formidling av forsikring	Kristiansand	78,0 %	45	5 300
Arendal Brygge AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	50,0 %	601	0
Prosjektutvikling AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	100,0 %	100	0
Transitt Eiendom AS	Eiendomsforvaltning	Kristiansand	100,0 %	100	780
Sum					2 813 274

MORBANK 31.12.2021					
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Aksjekapital	Bokført verdi
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	Kredittforetak	Kristiansand	100,0 %	1 375 000	2 095 695
Sørmegleren Holding AS	Eiendomsmegling	Kristiansand	90,1 %	10 739	11 499
Sørlandets Forsikringssenter AS	Formidling av forsikring	Kristiansand	78,0 %	45	5 300
AS Eiendomsvekst	Eiendomsforvaltning	Arendal	100,0 %	3 000	2 935
Arendal Brygge AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	50,0 %	601	0
Prosjektutvikling AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	100,0 %	100	0
Transitt Eiendom AS	Eiendomsforvaltning	Kristiansand	100,0 %	100	780
Sum					2 116 209

Arendal Brygge AS er et felleskontrollert selskap og konsolideres ikke inn i regnskapet.

Eierandelene tilsvarer andelen av stemmeberettiget kapital.

Det viser til note 34; Opplysninger om nærstående parter for tilleggsopplysninger knyttet til transaksjoner med datterselskap.

NOTE 27 – TILKNYTTETE SELSKAPER

MORBANK/KONSERN 31.12.2022					
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel		Bokført verdi
Frende Holding AS	Forsikring	Bergen	19,9 %		531 842
Brage Finans AS	Finansiering	Bergen	24,9 %		703 831
Balder Betaling AS	Finansiering	Bergen	23,0 %		200 143
Åseral Næringshus AS	Eiendomsforvaltning	Åseral	30,0 %		450
Søndeled Bygg AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	29,0 %		1 125
Sum					1 437 391

MORBANK/KONSERN 31.12.2021					
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel		Bokført verdi
Frende Holding AS	Forsikring	Bergen	21,0 %		590 464
Brage Finans AS	Finansiering	Bergen	20,8 %		449 277
Balder Betaling AS	Finansiering	Bergen	24,8 %		159 266
Åseral Næringshus AS	Eiendomsforvaltning	Åseral	30 %		450
Søndeled Bygg AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	29 %		1 125
Sum					1 200 582

Det viser til note 34; Opplysninger om nærstående parter for tilleggsopplysninger knyttet til transaksjoner med tilknyttede selskaper.

NOTE 28 – VARIGE DRIFTSMIDLER OG BRUKSRETT LEIDE LOKALER

KONSERN	Maskiner, inventar og transportmidler		Bygninger		Bruksrett leide lokaler i hht IFRS 16		Sum bygninger, inventar og bruksretter	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
MILLIONER KRONER								
Anskaffelseskost 01.01.	130	134	541	548	58	56	730	738
Årets tilgang	22	17	2	28	11	3	35	47
Årets avgang	-18	-19	-14	-37	-1	-1	-33	-56
Andre endringer	4	-2	-6	2			-2	
Anskaffelseskost 31.12.	138	130	523	541	68	58	729	730
Akkumulert av- og nedskrivninger 31.12.	80	111	166	139	25	18	271	268
Akkumulerte av og nedskrivninger andre endringer	0	-30		29	0	-	0	-1
Bokført verdi 31.12	58	50	357	373	43	40	458	463
Ordinære avskrivninger	13	8	9	11	8	6	29	25
Nedskrivninger			0	2	0	0	0	2
Gevinst/tap ved salg	0	0	0	13			0	13

KONSERN	Immatrielle eiendeler	
	2022	2021
MILLIONER KRONER		
Anskaffelseskost 01.01.	259	226
Årets tilgang	35	34
Årets avgang	-21	-1
Anskaffelseskost 31.12.	273	259
Akkumulert av- og nedskrivninger 31.12.	193	195
Bokført verdi 31.12	80	64
Ordinære avskrivninger	13	16
Nedskrivninger	0	1

Antatt økonomisk levetid harmonerer med avskrivningstiden for de enkelte grupper av driftsmidler. Driftsmidlene avskrives lineært. Konsernets bygninger ligger i bankens eget distrikt og disponeres i det alt vesentlige til bankens eget bruk.

Avskrivningssatsen for bygninger er i intervallet 2-5 %, avskrivningssatsen for maskiner, inventar, transportmidler og immaterielle eiendeler er i intervallet 10-33 %.

MORBANK	Maskiner, inventar og transportmidler		Bygninger		Bruksrett leide lokaler i hht IFRS 16		Sum bygninger, inventar og bruksretter	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
MILLIONER KRONER								
Anskaffelseskost 01.01.	118	120,9	513	522	58	56	690	690
Årets tilgang	21	16	2	28	11	3	34	46
Årets avgang	-17	-19	-8	-37	-1	-1	-26	-56
Andre endringer	4		-6				-2	0
Anskaffelseskost 31.12.	126	118	501	513	68	58	695	680
Akkumulert av- og nedskrivninger 31.12.	69	100	168	141	25	18	262	248
Akkumulerte av og nedskrivninger andre endringer	0	-30		30			0	0
Bokført verdi 31.12	57	49	333	342	43	40	433	432
Ordinære avskrivninger	12	8	8	10	8	6	28	25
Nedskrivninger			0	2	0	0	0	2
Gevinst/tap ved salg	0	0	0	13			0	13

MORBANK	Immatrielle eiendeler	
	2022	2021
MILLIONER KRONER		
Anskaffelseskost 01.01.	150	122
Årets tilgang	30	29
Årets avgang	-21	-1
Anskaffelseskost 31.12.	160	150
Akkumulert av- og nedskrivninger 31.12.	89	97
Bokført verdi 31.12	70	54
Ordinære avskrivninger	13	16
Nedskrivninger		1

I morbank ble det i 2021 og 2022 ryddet i gamle anlegg mht utrangeringer. Dette har medført økt avgang av akkumulerte av og nedskrivninger.

Videre ble enkelte anleggsgrupper i 2021 og 2022 endret mellom maskiner, inventar, transportmidler til bygg.

NOTE 29 – INNSKUDD FRA KUNDER

INNSKUDD FRA KUNDER FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
31 173	32 149	Personkunder	32 156	31 177
9 158	10 732	Offentlig	10 734	9 159
832	933	Primærnæring	933	832
1 917	1 870	Industri	1 870	1 917
850	761	Utvikling av eiendom	756	802
1 586	1 723	Oppføring av bygninger	1 724	1 587
3 240	3 488	Eiendomsdrift	3 489	3 240
718	746	Transport	746	718
1 397	1 567	Varehandel	1 567	1 398
262	286	Hotell og restaurant	286	262
168	171	Borettslag	171	168
5 185	4 358	Forretningsmessig tjenesteyting	4 359	5 186
6 691	6 773	Sosial tjenesteyting	6 774	6 692
8	31	Påløpte renter	31	8
63 185	65 587	Sum innskudd fra kunder	65 596	63 146

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
55 916	55 643	Innskudd fra kunder uten avtalt løpetid	55 651	55 877
7 261	9 913	Innskudd fra kunder med avtalt løpetid	9 913	7 261
63 177	65 556	Sum innskudd fra kunder	65 564	63 138
8	31	Påløpte renter	31	8
63 185	65 587	Sum innskudd fra kunder inkl. påløpte renter	65 596	63 146

NOTE 30 – OBLIGASJONSGJELD OG ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

VERDIPAPIRGJELD - KONSERN

MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
Obligasjoner, nominell verdi	65 287	56 227
Verdireguleringer	-2 736	242
Påløpte renter	207	136
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	62 758	56 605

ENDRING I VERDIPAPIRGJELD - KONSERN

MILLIONER KRONER	31.12.2021	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2022
Obligasjoner, nominell verdi	56 227	17 127	-9 046	980	65 287
Verdireguleringer	242			-2 978	-2 736
Påløpte renter	136			70	207
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	56 605	17 127	-9 046	-1 928	62 758

MILLIONER KRONER	31.12.2020	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2021
Obligasjoner, nominell verdi	55 989	15 755	-13 460	-2 058	56 227
Verdireguleringer	735			-493	242
Påløpte renter	161			-25	136
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	56 885	15 755	-13 460	-2 576	56 605

ENDRING I ANSVARLIG LÅNEKAPITAL - MORBANK OG KONSERN

MILLIONER KRONER	31.12.2021	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2022
Ansvarlig lån	1 650	-200	200		1 650
Verdireguleringer	0			3	3
Påløpt rente	4			6	9
Sum ansvarlig lånekapital	1 654	-200	200	9	1 662

MILLIONER KRONER	31.12.2020	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2021
Ansvarlig lån	1 650	0	0		1 650
Påløpt rente	3			1	4
Sum ansvarlig lånekapital	1 653	0	0	1	1 654

VERDIPAPIRGJELD - MORBANK

MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
Obligasjoner, nominell verdi	9 550	9 950
Verdireguleringer	-132	11
Påløpte renter	59	52
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	9 477	10 013

ENDRING I VERDIPAPIRGJELD - MORBANK

MILLIONER KRONER	31.12.2021	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2022
Obligasjoner, nominell verdi	9 950	4 250	-4 351	-299	9 550
Verdireguleringer	11			-143	-132
Påløpte renter	52			8	59
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10 013	4 250	-4 351	-434	9 477

MILLIONER KRONER	31.12.2020	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2021
Obligasjoner, nominell verdi	13 899	0	-3 700	-249	9 950
Verdireguleringer	184			-173	11
Påløpte renter	66			-14	52
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	14 149	0	-3 700	-436	10 013

ENDRING I ETTERSTILT SENIOROBLIGASJONSLÅN – MORBANK OG KONSERN

MILLIONER KRONER	31.12.2021	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2022
Obligasjoner, nominell verdi	3 500	1 000	0	0	4 500
Verdireguleringer	-7			-24	-31
Påløpte renter	5			16	22
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 499	1 000	0	-8	4 491

MILLIONER KRONER	31.12.2020	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2021
Obligasjoner, nominell verdi	2 000	1 500	0	0	3 500
Verdireguleringer	2			-9	-7
Påløpte renter	0			5	5
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 002	1 500	0	-4	3 499

NOTE 31 – ANNEN GJELD

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021*	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
35	31	Leverandørgjeld	46	45
15	17	Skattetrekk	25	24
39	39	Avregningskonti	39	39
41	46	Påløpne feriepenger	59	54
266	625	Avsatt utbytte, gaver og andre utdelinger		
171	280	Annen gjeld	248	185
37	66	Øvrige påløpte kostnader	74	49
604	1 103	Sum annen gjeld	490	395

* Omarbeidet i 2022 etter endret regnskapsprinsipp. Se note 1 og note 38. Avsatte utbytter og gaver er klassifisert som gjeld i morbankens regnskap og som egenkapital i konsernregnskapet pr 31.12.

NOTE 32 – FINANSIELLE DERIVATER

Sparebanken Sør og Sparebanken Sør Boligkreditt AS har avtaler som regulerer motpartsrisiko og netting av derivater.

Det er inngått ISDA avtaler med finansielle motparter hvor det er inngått tilleggsavtale knyttet til sikkerhetsstillelse (CSA). Konsernet har gjennom avtalene adgang til å motregne mellomværende dersom visse hendelser inntreffer. Beløpene er ikke motregnet i balansen med bakgrunn i at transaksjonene normalt gjøres opp brutto. Sparebanken Sør (morbank) har også inngått avtale om avregning (clearing) av derivater hvor motpartsrisikoen flyttes til sentral motpart (clearing house) som beregner behovet for sikkerhetsstillelse. Eiendelene og forpliktelsene i tabellen under kan motregnes.

31.12.2022				KONSERN		
MILLIONER KRONER	Brutto balanseført verdi	Beløp som motregnes i balansen *	Netto balanseført verdi	Relaterte beløp som ikke presenteres netto		
				Finansielle derivater - nettopresentert	Øvrig avgitt/ mottatt collateral	Netto beløp (etter mulige nettooppgjør)
Derivater - eiendeler	1 440	0	1 440	718	624	98
Derivater - gjeld	- 2 599	0	- 2 599	- 718	0	- 1 882
Netto	- 1 159	0	- 1 159	0	624	- 1 783

31.12.2021				KONSERN		
MILLIONER KRONER	Brutto balanseført verdi	Beløp som motregnes i balansen *	Netto balanseført verdi	Relaterte beløp som ikke presenteres netto		
				Finansielle derivater - nettopresentert	Øvrig avgitt/ mottatt collateral	Netto beløp (etter mulige nettooppgjør)
Derivater - eiendeler	1 104	0	1 104	548	- 228	784
Derivater - gjeld	- 844	0	- 844	- 548	80	- 376
Netto	260	0	260	0	- 148	408

31.12.2022				MORBANK		
MILLIONER KRONER	Brutto balanseført verdi	Beløp som motregnes i balansen *	Netto balanseført verdi	Relaterte beløp som ikke presenteres netto		
				Finansielle derivater - nettopresentert	Øvrig avgitt/ mottatt collateral	Netto beløp (etter mulige nettooppgjør)
Derivater - eiendeler	947	0	947	225	624	98
Derivater - gjeld	- 778	0	- 778	- 225	0	- 553
Netto	169	0	169	0	624	- 455

31.12.2021				MORBANK		
MILLIONER KRONER	Brutto balanseført verdi	Beløp som motregnes i balansen *	Netto balanseført verdi	Relaterte beløp som ikke presenteres netto		
				Finansielle derivater - nettopresentert	Øvrig avgitt/ mottatt collatera	Netto beløp (etter mulige nettooppgjør)
Derivater - eiendeler	367	0	367	195	- 5	176
Derivater - gjeld	- 322	0	- 322	- 195	80	- 207
Netto	45	0	45	0	76	- 31

Mottatt collateral presenteres som gjeld til kredittinstitusjoner og betalt collateral presenteres som innskudd i kredittinstitusjoner.

* Nettingavtaler er ikke motregnet i balansen fordi transaksjonene vanligvis ikke gjøres opp på nettogrunnlag.

NOTE 33 – IBOR REFORM

IBOR-reform og etableringen av alternative referanserenter har de siste årene vært et prioritert område fra myndighetene verden over. Noen IBOR-renter har blitt erstattet med andre referanserenter, mens andre har fått bedre regulatorisk overvåkning og nye krav til beregningsmetodikk og gjennomsiktighet i beregningene. Sparebanken Sør er eksponert mot NIBOR og EURIBOR, som begge er godkjente finansielle referanserenter og det foreligger p.t. ikke planer om å erstatte disse rentene. Når det gjelder sikringsbokføring forventer banken at etablerte sikringsforhold kan videreføres uten at det må foretas en fraregning og innregning, og dermed kan videreføres uten større regnskapsmessige effekter.

Tabellen nedenfor viser nominelt beløp for derivater i sikringsforhold, herunder splittet på aktuell IBOR-rente. Alle sikringsinstrumenter i NOK er eksponert mot NIBOR og alle sikringsinstrumenter i EUR er eksponert mot EURIBOR og NIBOR.

MORBANK			KONSERN	
31.12.2021	31.12.2022	MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
		Pålydende verdier		
6 450	7 250	Renteswapp NOK	8 100	7 300
		Renteswapp EUR	3 000	3 000

Konsernet er eksponert mot ulike NIBOR og EURIBOR og anser kompleksiteten ved å endre nødvendige systemer som begrenset. Konsernet benytter standard obligasjonsavtaler fra Nordic Trustee. Alle obligasjonslånene er notert i VPS og oppgjørsrutiner koordineres i VPS. Derivatavtaler er basert på ISDA-dokumentasjon og standarder for alternative referanserenter er innarbeidet der, inkludert fallback-klausuler. Konsernets EMTN programmer oppdateres årlig og inneholder også fallback-klausuler.

NOTE 34 – OPPLYSNINGER OM NÆRSTÅENDE PARTER

Sparebanken Sør har inngått transaksjoner med nærstående parter som beskrevet i herværende note. Transaksjoner med datterselskap er eliminert i konsernregnskapet.

Foruten lån gitt til særskilte betingelser til ansatte, er alle transaksjoner med nærstående inngått på markedsmessige

vilkår. Utover de transaksjoner som identifiseres i denne note og rapport om godtgjørelse til ledende personer, samt eliminerte transaksjoner innenfor konsernet Sparebanken Sør er det ikke transaksjoner eller utestående av betydning med nærstående parter.

TUSEN KRONER	Konsernledelse	Styret	Forstanderskapets leder
Lån utestående pr. 31.12.	31 097	11 615	0
Renter lån	454	303	88
Innskudd 31.12.	16 720	3 664	828
Renter innskudd	121	34	9

Datterselskaper	Lån	Obligasjoner	Renteinnt.	Innskudd	Rentekostn.	Forv. Honorar	Motatt utbytte	Driftskostn/ driftsinnt.
Sørlandets Forsikringscenter AS			44	2 920	13			16 943
Prosjektutvikling AS	18 134		990	27				2 227
Transitt Eiendom AS	1 871		198					
Sørmegleren Holding AS	22 900		1 250	3 150	1 250		23 857	6 412
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	4 013 403		94 950	76 666	1 698	98 593	314 000	
Sum	4 056 308	-	97 432	82 763	2 961	98 593	337 857	25 582

Felleskontrollert selskap	Lån	Renteinnt.	Innskudd	Rentekostn.
Arendal Brygge AS	45 338	2 022	56	0
Sum	45 338	2 022	56	0

Tilknyttede selskaper	Provisjonsinnt.	Provisjonskostn.	Personal-forsikring
Balder Betaling AS		1 400	
Brage Finans	6 094		
Frende Holding	64 279		6 036
Sum	70 373	1 400	6 036

Sparebanken Sør har fraregnet lån som er overført til Sparebanken Sør Boligkreditt AS. Avtalene er utformet slik at utlånene kvalifiserer til å fraregnes. Omfanget av slike fraregnede utlån er gjengitt nedenfor.

MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	56 562	49 668

Sparebanken Sør Boligkreditt AS kjøper de fleste tjenester fra banken. Alle avtaler mellom selskapene er inngått på markedsmessige vilkår. Sparebanken Sør Boligkreditt AS har pr. 31.12.2022 en innvilget kredittramme på 5 000 mill. kroner i Sparebanken Sør. I tillegg har Sparebanken Sør Boligkreditt AS en til enhver tid tilgjengelig lånefasilitet med morbank hvor det betales en årlig kommisjon.

Opplysninger i henhold til CRD IV og finansforetaksforskriften §11-10 for foretak som har eierinteresser i selskap som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett.

MILLIONER KRONER	Nominelle verdier	
	31.12.2022	31.12.2021
Lån med pant i bolig	56 503	49 680
ikke kvalifiserte lån	- 238	- 170
Tellende lånemasse	56 265	49 510
Obligasjoner og sertifikater	5 950	3 745
Sum sikkerhetsmasse	62 215	53 255
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	54 317	46 882
Overpantsettelsesgrad (OC)	14,5 %	13,6 %
Gjennomsnittlig LTV Sparebanken Sør Boligkreditt AS	53 %	53 %
Gjennomsnittlig LTV - Konsern	54 %	56 %
Boliglån - Konsern	78 684	75 787
Andel overført til Sparebanken Sør Boligkreditt AS	72 %	66 %

NOTE 35 – EGENKAPITALBEVIS, EIERANDELSKAPITAL OG FORESLÅTT UTBYTTE

DE 20 STØRSTE EGENKAPITALBEVISERNE PR. 31.12.2022

NAVN	ANTALL EKB	ANDEL AV EKB-KAP. %	NAVN	ANTALL EKB	ANDEL AV EKB-KAP. %
1. Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør	34 027 792	81,60	11. Ottersland AS	100 000	0,24
2. EIKA utbytte VPF c/o Eika kapitalforv.	719 960	1,73	12. DNB Luxembourg S.A.	100 000	0,24
3. Pareto Invest Norge AS	317 309	0,76	13. MP Pensjon PK	85 523	0,21
4. Drangslund Kapital AS	302 107	0,72	14. Lombard Int Assurance S.A.	82 800	0,20
5. Glastad Capital AS	200 000	0,48	15. Geir Bergskaug	76 203	0,18
6. Wenaasgruppen AS	186 000	0,45	16. Gunnar Hillestad	74 600	0,18
7. Hamjern Invest AS	180 099	0,43	17. Alf Albert	73 044	0,18
8. Gumpen Bileiendom AS	174 209	0,42	18. Apriori Holding AS	72 575	0,17
9. KLP Gjensidige Forsikring	163 300	0,39	19. K.T. Brøvig Invest AS	72 000	0,17
10. Allumgården AS	151 092	0,36	20. Varodd AS	70 520	0,17
Totalt - 10 største eierne	36 421 868	87,34	Totalt - 20 største eierne	37 229 133	89,27

Pr 31.12.2022 hadde Sparebanken Sør 27 548 egne egenkapitalbevis (32 272 egenkapitalbevis pr. 31.12.2021).

Banken hadde pr 31.12.2022 totalt 41 703 057 utestående egenkapitalbevis, pålydende 50 kroner. (15 663 944 egenkapitalbevis pr. 31.12.2021, pålydende 50 kroner).

FORESLÅTT, IKKE VEDTATT UTBYTTE

	MORBANK	
	2022	2021
Totalt foreslått utbytte	250,1 mill. kroner	125,3 mill. kroner
Foreslått utbytte pr egenkapitalbevis	kr 6 pr. bevis	kr 8 pr. bevis
Antall egenkapitalbevis	41 703 057	15 663 944

Utbytte for regnskapsåret 2022 er klassifisert som egenkapital pr. 31.12 i konsernregnskapet og som gjeld i morbankens regnskap

EIERANDELSKAPITAL (MORBANK) OG RESULTAT PR. EGENKAPITALBEVIS

MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
Antall egenkapital bevis	41 703 057	15 663 944
Egne egenkapitalbevis	27 548	32 272
Pålydende pr.bevis i hele kroner	50	50
Eierandels kapital	2 084	782
Overkurs fond	2 068	451
Utjevningsfond	793	519
Sum eierandelskapital (A)	4 945	1 752
Sum egenkapital (morbank)	13 448	13 278
- hybridkapital	(1 085)	(1 335)
Egenkapital eks. hybridkapital og annen egenkapital (B)	12 363	11 678
Eierbrøk etter disponering (A/B)	40,0 %	14,8 %
Eierbrøk, vektet gjennomsnitt (1)	40,0 %	16,2 %

MILLIONER KRONER	2022	2021
Resultat for året morbank	1 353	1 189
- renter hybridkapital	(56)	(46)
+ skatt renter hybridkapital	14	
Utbyttegrunnlag morbank	1 311	1 143
Resultat morbank pr. egenkapitalbevis i hele kroner	12,6	11,8
Resultat for året konsern	1 283	1 223
- renter hybridkapital	(56)	(46)
+ skatt renter hybridkapital	14	
Resultat for året konsern eks. renter hybridkapital	1 241	1 177
Resultat konsern pr. egenkapitalbevis i hele kroner	11,9	12,2

Resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet som forholdet mellom årets resultat som tilfaller eierne av egenkapitalbevis iht. egenkapitalbevisbrøken i morselskapet og antall utstedte egenkapitalbevis, fratrukket egne egenkapitalbevis ved utgangen av året.

Egenkapitalbevis eiet av administrerende direktør, ledende ansatte, medlemmer av styret og medlemmer av forstanderskapet og deres personlige nærstående definert etter regnskapsloven § 7-26 og tilleggsforskrift § 8-20 er opplyst i rapport om godtgjørelse til ledende personer vedlagt årsrapporten.

NOTE 36 – VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNING

Det har ikke vært foretatt oppkjøp av virksomheter eller andre former for virksomhetssammenslutninger i 2022.

NOTE 37 – HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN OG BETINGEDE UTFALL

Det er ikke oppstått noen hendelser av vesentlig betydning for regnskapet etter balansedagen.

NOTE 38 - EFFEKTER AV ENDRET REGNSKAPSSPRÅK I MORBANK

Endring av regnskapsprinsipp for morbank har medført reklassifisering av forpliktelser knyttet til foreslått utbytte og gavefond som omtalt i note 1. Effekten av reklassifisering for tidligere perioder er vist i tabellen under.

Prinsippendringen har ikke medført endring av poster i resultatregnskap, utvidet resultatregnskap og kontantstrøm.

Effekter av endret regnskapsprinsipp - morbank

Mill. kroner	Rapportert	Reklassifisering	Justert	Rapportert	Reklassifisering	Justert
	31.12.2020		31.12.2020	31.12.2021		31.12.2021
SUM EIENDELER	98 022		98 022	95 328		95 328
Sum gjeld	85 886	299	86 185	82 050	266	82 315
Sum egenkapital	12 136	-299	11 837	13 278	-266	13 013
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	98 022		98 022	95 328		95 328

Beregninger

MILLIONER KRONER	31.12.2022	31.12.2021
Egenkapitalavkastning justert for hybridkapital		
Resultat etter skatt	1 283	1 223
Betalte renter hybridkapital	-56	-46
Skatt renter hybridkapital	14	
Resultat etter skatt, inkludert renter hybridkapital	1 227	1 177
IB Egenkapital	14 941	13 752
IB Hybridkapital	-1 335	-1 075
IB Egenkapital ekskl. hybridkapital	13 606	12 677
UB Egenkapital	15 779	14 941
UB Hybridkapital	-1 085	-1 335
UB Egenkapital ekskl. hybridkapital	14 694	13 606
Snitt egenkapital	15 360	14 347
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	14 150	13 142
Egenkapitalavkastning	8,3 %	8,5 %
Egenkapitalavkastning ekskl. hybridkapital	8,7 %	9,0 %
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital		
Netto renteinntekter	2 368	1 939
Renter hybridkapital	-42	-46
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	2 326	1 892
Gjennomsnittlig forv.kap	149 042	143 100
1 % av gjennomsnittlig forv.kapital	1,56 %	1,32 %
Ordinær drift (justert resultat)		
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	2 326	1 939
Netto provisjonsinntekter	417	419
Resultatandel tilknyttede selskaper (ekskl. verdijustering Balder Betaling/Vipps)	125	174
Sum andre driftsinntekter	5	7
Driftskostnader	1 145	1 031
Ordinær drift (justert resultat), før skatt	1 729	1 507
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser		
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	2 326	1 892
Netto provisjonsinntekter	417	419
Resultatandel tilknyttede selskaper (ekskl. verdijustering Balder Betaling/Vipps)	125	174
Andre driftsinntekter	5	7
Driftskostnader	1 145	1 031
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	74	-18
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	1 655	1 479
Skatt (25 %)	375	326
Ordinær drift / justert resultat etter tap, etter skatt	1 280	1 153
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	14 150	13 142
Egenkapitalavkastning resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	9,0 %	8,8 %

I styrets beretning og i regnskapspresentasjoner er det referert til enkelte justerte resultater som ikke er definert i IFRS (alternative resultatmål eller alternative performance measures (APM)).

Alternative resultatmål

Sparebanken Sør presenterer alternative resultatmål (APM'er) som gir nyttig informasjon for å supplere regnskapet. Målene er ikke definert i IFRS (International Financial Reporting Standards) og er nødvendigvis ikke direkte sammenlignbare med andre selskapers resultatmål. Alternative resultatmål er ikke ment å erstatte eller overskygge regnskapstallene etter IFRS, men er inkludert i våre rapporter for å få frem den underliggende driften på en bedre måte.

Nøkkeltall som er regulert i IFRS eller annen lovgivning er ikke regnet som alternative resultatmål. Det samme gjelder for ikke-finansiell informasjon. Sparebanken Sør sine alternative resultatmål er presentert i oversiktene nøkkeltall, beregninger og styrets beretning. Alle APM'er presentert med sammenligningstall. APM'ene som nevnt under har vært brukt konsistent over tid.

Sparebanken Sør's alternative resultatmål og definisjoner:

APM	Definisjon
Egenkapitalavkastning	EK avkastning gir relevant informasjon om konsernets lønnsomhet ved å måle evne til å generere lønnsomhet fra aksjonærens investering. Egenkapitalavkastning er ett av konsernets viktigste finansielle måltall, og beregnes som: Resultat etter skatt i perioden (justert for rente på hybridkapital), dividert på gjennomsnittlig egenkapital (justert for hybridkapital).
Forvaltningskapital	Forvaltningskapital er et innarbeidet bransjespesifikt navn på sum eiendeler
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	Gjennomsnittlig sum eiendeler for året, beregnet som månedlig gjennomsnitt. Nøkkeltallet benyttes i beregning av prosentvise forholdstall for resultatpostene.
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis (inkludert utbytte)	Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis. Dette for å gi leseren en mulighet til å vurdere rimeligheten av egenkapitalbevisets børskurs. Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis blir kalkulert som egenkapitalbeviserens andel av egenkapitalen (eksklusive hybridkapital) ved utløpet av perioden, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis.
Resultat / utvannet resultat pr. egenkapitalbevis	Nøkkeltallet gir informasjon om resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis i perioden. Resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet ved resultat etter skatt multiplisert med eierbrøken, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis. Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet ved majoritetsinsteresser multiplisert med eierbrøken, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis.
Resultat etter skatt inklusive renter hybridkapital	Nøkkeltallet viser hva resultat etter skatt ville vært dersom renteutgiftene knyttet til hybridkapitalen hadde vært resultatført. Hybridkapital er iht. IFRS klassifisert som egenkapital og renteutgifter på hybridkapitalen føres derfor som en egenkapitaltransaksjon.
Innskuddsdekning	Innskuddsdekningen gir viktig informasjon om hvordan Sparebanken Sør finansierer sin virksomhet. Innskudd fra kunder representerer en viktig del av finansieringen av bankens utlånsvirksomhet og nøkkeltallet gir viktig informasjon om bankens avhengighet av markedsfinansiering. Innskuddsdekning beregnes som innskudd fra kunder i prosent av brutto utlån til og fordringer på kunder.
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	Utlånsvekst siste 12 mnd. gir informasjon om aktivitet og vekst i konsernets utlånsvirksomhet. Banken benytter Sparebanken Sør Boligkreditt (SSBK) som et finansieringsinstrument og tallene inkluderer lån som er overført til selskapet da det er den samlede veksten som er relevant å sammenlikne. Utlånsveksten er beregnet som brutto utlån inkludert lån overført til SSBK ved periodeslutt minus brutto utlån inkludert lån overført til SSBK på samme tid året før, dividert på brutto utlån inkludert lån overført til SSBK på samme tid året før.
Innskuddvekst i % siste 12 mnd.	Innskuddvekst siste 12 måneder gir informasjon om aktivitet og vekst innenfor likviditetsstyringen i banken. Innskuddvekst er beregnet som innskudd ved periodeslutt minus innskudd på samme tid året før, dividert på innskudd på samme tid året før.
Innskudd i % av netto utlån	Dette måltallet gir relevant informasjon om Sparebanken Sørs likviditetsposisjon. APM beregnes som: Kundeinnskudd dividert på netto utlån til kunder ved slutten av perioden.
Kostnadsprosent (Kostnader i % av inntekter)	Gir informasjon om forholdet mellom inntekter og kostnader og regnes som et av Sparebanken Sørs viktigste måltall. Beregnes som sum driftskostnader dividert på sum inntekter.
Kurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	Måltallet benyttes til å sammenlikne børskursen mot bokført verdi. Denne benyttes ofte for å sammenlikne banker og blir beregnet som følger: Kurs på egenkapitalbeviset til Sparebanken Sør ved periodeslutt, dividert på bokført verdi pr. egenkapitalbevis. Nøkkeltallet gir informasjon om den bokførte verdien per egenkapitalbevis sett opp mot børskursen på et gitt tidspunkt. Dette gir regnskapsbrukeren mulighet til å vurdere børskursen på egenkapitalbeviset.
Tap på utlån i prosent av netto utlån (annualisert)	Måltall som viser tap på utlån i prosent av netto utlån. Beregnes som tap på utlån (inkludert tap på utlån på lån som er overført til SSBK) dividert på netto utlån, (inkludert utlån overført til SSBK) ved periodeslutt. Når informasjonen blir gitt for perioder som er kortere enn et år blir tap annualisert.
Misligholdte engasjement (trinn 3) i % av brutto utlån	Nøkkeltallet blir presentert for å gi relevant informasjon knyttet til konsernets kreditteksponering. Nøkkeltallet beregnes ved at misligholdte engasjement divideres med brutto utlån, inkludert lån overført til SSBK ved periodeslutt.

Utlånsmargin (PM og BM)	Måler konsernets gjennomsnittlige margin på utlån, berenget ved gjennomsnittlig rente på utlån i perioden, minus gjennomsnittlig 3 mnd. NIBOR i perioden. Gjennomsnittlig utlånsrente er beregnet som renteinntekt fra utlån til kunder dividert på gjennomsnittlig utlån til kunder i perioden.
Innskuddsmargin (PM og BM)	Måler konsernets gjennomsnittlige margin på innskudd, berenget ved gjennomsnittlig 3 mnd. NIBOR i perioden, minus gjennomsnittlig rente på innskudd i perioden. Gjennomsnittlig innskuddsrente er beregnet som rentekostnader fra innskudd fra kunder dividert på gjennomsnittlig innskudd fra kunder i perioden.
Gjennomsnittlig utlånsrente	Se utlånsmargin (PM og BM) over
Gjennomsnittlig innskuddsrente	Se innskuddsmargin (PM og BM) over
Avsetningsgrad misligholdte engasjement	Nøkkeltallet gir informasjon om bankens kredittrisiko og gir nyttig tilleggsm informasjon utover det som ligger i øvrige regnskapsnoter. Beregnes som nedskrivninger i trinn 3 dividert på sum misligholdte engasjementer (trinn 3)
Misligholdte engasjementer (trinn 3) i % av brutto utlån	Nøkkeltallet gir informasjon om bankens kredittrisiko og gir nyttig tilleggsm informasjon utover det som ligger i øvrige regnskapsnoter. Beregnes som nedskrivninger i trinn 3 dividert på sum misligholdte engasjementer (trinn 3)
Tap i % av brutto utlån	Nøkkeltallet gir informasjon om bankens kredittrisiko og gir nyttig tilleggsm informasjon mht tapsgrad. Beregnes som sum avsetning for tap dividert på totale bruttoutlån. Beregnes både samlet og fordelt på de ulike trinnene i hht IFRS 9
Tap i % av engasjement	Nøkkeltallet gir informasjon om bankens kredittrisiko og gir nyttig tilleggsm informasjon mht tapsgrad. Beregnes som sum avsetning tap på engasjement (on og off balaceposter) dividert på totale engasjement. Beregnes både samlet og fordelt på de ulike trinnene i hht IFRS 9
LTV (Loan to Value)	Nøkkeltallet gir informasjon om belåningsgrad i utlånsporteføljen og er relevant for vurdering av tapsrisiko. Beregnes som lånebeløp på utlån til kunder dividert på markedsverdi på sikkerhetsstilte eiendeler

Policy for eierstyring og selskapsledelse

1 INNLEDNING

1.1 BAKGRUNN

Sparebanken Sør skal gjennom sin eierstyring og selskapsledelse sikre en forsvarlig forvaltning og gi økt trygghet for at uttalte mål og strategier blir realisert. God virksomhetsstyring i Sparebanken Sør omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som selskapet styres og kontrolleres etter for å ivareta interessene til virksomhetens ulike interessenter. Styringsstrukturen er en forutsetning for å kunne skape langsiktige verdier for eiere, kunder og ansatte. Den skal i tillegg sikre at Sparebanken Sør er bærekraftig over tid.

1.2 FORMÅL

Selskapets intensjon med policy eierstyring og selskapsledelse er å:

- klargjøre rollefordelingen mellom bankens styrende organer og daglig ledelse
- sikre lik og sikker tilgang til pålitelig og tidsriktig informasjon om selskapets virksomhet
- sikre lik behandling av egenkapitalbeviserne
- optimalisere selskapets verdier i et langsiktig perspektiv.

1.3 MÅLGRUPPE

Policyen er utarbeidet for morselskapet Sparebanken Sør. Føringer og prinsipper i dokumentet gjelder også for datterskaper så langt det passer og skal implementeres i relevante styrings-dokumenter.

1.4 DOKUMENTFORVALTNING

Styret har det overordnede ansvaret for eierstyring og selskapsledelse i Sparebanken Sør. Policydokumentet forvaltes av divisjon konsernstab, innstilles av konsernledelsen og besluttet av styret. Det foretas en årlig revisjon av dokumentet.

2 RAMMEBETINGELSER

2.1 EKSTERNE RAMMEBETINGELSER

De formelle kravene for denne redegjørelsen følger av regnskapsloven 3 - 3b og Oslo Børs sine krav om å følge eller forklare avvik fra Norsk Anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

2.2 EKSTERNE RAMMEBETINGELSER

Bankens strategidokument angir de overordnede planene for konsernet, og for å utfylle helheten i konsernets styringsdokumenter skal det være tett sammenheng mellom et overordnet strategidokument og de utfyllende og mer detaljerte styringsdokumentene.

Prinsippene for eierstyring og selskapsledelse er konkretisert i bankens vedtekter, strategier, instruks for styret og adm. direktør, rammeverk for styring og kontroll, styringsdokument for bærekraft, og rutiner for egenhandel.

For enkelte styringsdokumenter foreligger det i tillegg utfyllende dokumenter som vedtas av administrasjonen. For å sikre at de ulike styringsdokumentene samsvarer med konsernets målsettinger, skal styringsdokumentene revideres og vedlikeholdes jevnlig, og normalt foretas en revisjon i løpet av en 12 måneders periode med beslutning av relevant instans.

For operasjonalisering av bankens strategiske målsettinger, utarbeides det detaljerte handlingsplaner.

Dokumenteier er ansvarlig for løpende vedlikehold, herunder fremme forslag til endringer og sørge for at disse blir behandlet i henhold til bankens rutiner. Dokumenteier er ansvarlig for å implementere styringsdokumentene i organisasjonen.

For en samlet oversikt over de ulike styringsdokumentene vises det til dokumentet «Organisering av risikostyring i Sparebanken Sør».

3 VIRKSOMHETEN

3.1 OM SPAREBANKEN SØR

Sparebanken Sør er et uavhengig og selvstendig finanskonsern med hovedvirksomhet innenfor bank, verdipapirer og eiendomsmedling i Agder, Vestfold og Telemark samt Rogaland.

Konsernet Sparebanken Sør består, i tillegg til morselskapet Sparebanken Sør, av følgende selskaper:

MORBANK 31.12.2022					
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Aksjekapital	Bokført verdi
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	Kredittforetak	Kristiansand	100,0 %	2.075.000	2.795.695
Sørmegleren Holding AS	Eiendomsmegling	Kristiansand	90,1 %	10.739	11.499
Sørlandets Forsikringscenter AS	Formidling av forsikring	Kristiansand	78,0 %	45	5.300
Arendal Brygge AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	50,0 %	601	0
Prosjektutvikling AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	100,0 %	100	0
Transitt Eiendom AS	Eiendomsforvaltning	Kristiansand	100,0 %	100	780
Sum					2 813 274

TILKNYTTEDE SELSKAPER

MORBANK 31.12.2022					
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Bokført verdi	
Frende Holding AS	Forsikring	Bergen	19,9 %	531 842	
Brage Finans AS	Finansiering	Bergen	24,9 %	703 831	
Balder Betaling AS	Finansiering	Bergen	23,0 %	200 143	
Åseral Næringshus AS	Eiendomsforvaltning	Åseral	30,0 %	450	
Sønedeled Bygg AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	29,0 %	1 125	
Sum				1 437 391	

Hovedkontoret og forretningsadressen er i Kristiansand. Hovedkontor for personmarkeds-avdelingen og deler av fellesfunksjoner er lokalisert i Arendal. Bankens organisasjonsnummer er 937 894 538.

3.2 MÅL

Bankens overordnede målsetting er å skape bærekraftig vekst og utvikling i landsdelen på en langsiktig og ansvarlig måte.

3.3 HOVEDSTRATEGIER

For å skape bærekraftig vekst og utvikling i landsdelen har Sparebanken Sør en strategi for høy verdiskaping. Bankens strategiske målsetting skal nås gjennom nærhet til markedet, kundeorientering, relasjonsbygging, kompetanse, lokal beslutningskraft, konkurransedyktige produkter, motiverte medarbeidere, og kostnadseffektive prosesser. På den måten bygges bankens omdømme, opparbeides kundeloyalitet og bankens lønnsomhet sikres.

Sparebanken Sør har Agder, Vestfold og Telemark og Rogaland som sitt hovedmarkedsområde. I tillegg skal banken styrke sin posisjon i KNIF-segmentet (Kristen-Norges Interessefellesskap), både innen PM og BM. Ekspansjonen innen KNIF gir vekstmuligheter og risikospredning. Veksten skal være kontrollert og basert på lønnsomhet og lav risiko.

Styret leder bankens virksomhet, og styrearbeidet følger en fastsatt årsplan og styreinstruks. Styret vedtar bankens strategi i et tre- til femårs perspektiv. Strategiplanen evalueres rullerende gjennom strategiperioden. Styret fastsetter årlig virksomhetens mål og risikoprofil.

Som tradisjonell sparebank med røtter tilbake til 1824 drives Sparebanken Sør i samsvar med de lovregler som til enhver

tid gjelder for sparebanker. Banken utfører alle vanlige bankforretninger og banktjenester, og tilbyr investeringstjenester i samsvar med de til enhver tid gjeldende regler.

Se vedtektene på bankens hjemmeside www.sor.no.

3.4 SAMFUNNSANSVAR

I Sparebanken Sør er samfunnsansvar en integrert del av forretningsvirksomheten. Bankens samfunnsansvar kommer til uttrykk i bankens idegrunnlag om å bidra til vekst og utvikling i landsdelen, og målet for arbeidet med samfunnsansvar er å bidra til denne utviklingen på en ansvarlig og bærekraftig måte. Arbeidet med samfunnsansvaret bidrar til å styrke bankens konkurransekraft, redusere risikoen, og tiltrekke banken gode kunder, investorer og dyktige ansatte.

Sparebanken Sør forplikter seg til å ta hensyn til klima og miljø, sosiale forhold og god virksomhetsstyring i alle sine aktiviteter, inkludert utvikling av produkter og tjenester, rådgivning og salg, investerings- og kredittbeslutninger, produksjon og drift. Sparebanken Sør skal ikke medvirke til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, alvorlig miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske.

Ved å være en samfunnsbyggende aktør, bidrar Sparebanken Sør til en bærekraftig nærings- og samfunnsutvikling gjennom å skape verdier for landsdelen. Banken støtter også prosjekter innenfor kultur, idrett og andre områder som bidrar positivt i regionen. I tillegg til tradisjonell sponsing av lag og foreninger, viderefører banken den sterke tradisjonen med å gi pengegaver til allmenntilgittige formål i egenskap av å være en selvstendig sparebank.

3.5 TILTAK MOT HVITVASKING OG TERRORFINANSIERING

Sparebanken Sør er underlagt myndighetenes antihvitvaskingsregelverk som skal bidra til å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering. I dette inngår både et automatisk varslingssystem av mistenkelige transaksjoner, og et ansvar for hver enkelt ansatt til å innrapportere enkeltsaker eller eventuelt gjennomføre forsterket kundekontroll. Banken har rutiner for dette og gjennomfører kontinuerlig opplæring av ansatte, spesielt i kundeposisjon.

3.6 MILJØMESSIGE FORHOLD

Sparebanken Sør tar hensyn til klimautfordringene. Vern om miljøet blir stadig viktigere, og banken ønsker å gjøre sitt for å bidra. Sparebanken Sør har definert arbeid med intern miljøeffektivitet som et prioritert område innen bankens klimaarbeid.

Avvik fra anbefalingen kapittel 3: Ingen

4 SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

4.1 SELSKAPSKAPITAL

Sparebanken Sørs kapital er sammensatt ut fra flere hensyn. De viktigste er konsernets størrelse, et stabilt marked for langsiktig finansiering og bankens målsettinger i et langsiktig strategisk perspektiv. Gjennom årlig evaluering av styring og kontroll, herunder kapitalbehovsvurderinger (ICAAP), har konsernet sterk fokus på at kapitalen er tilpasset mål, strategier og risikoprofil. Kapitalsituasjonen følges kontinuerlig gjennom året med interne beregninger og rapporteringer.

4.2 UTBYTTE

Sparebanken Sør skal gjennom god, stabil og lønnsom drift sikre at egenkapitalbeviserne oppnår konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Overskuddet skal fordeles likt mellom eierandelskapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av egenkapitalen.

De er en målsetting at om lag 50 prosent av konsernets resultat etter skatt, skal utdeles som utbytte. Utbytte deles ut gjennom kontantutbytte til egenkapitalbeviserne, kundeutbytte til bankens kunder og gaver i regionene hvor grunnfondskapitalen er bygd opp. Ved fastsettelse av utbytte blir det tatt hensyn til potensiale for lønnsom vekst, forventet resultatutvikling i en normalisert markeds-situasjon, eksterne rammebetingelser, fremtidig behov for kjernekapital, samt bankens strategiske planer.

4.3 STYREFULLMAKTER

Bankens vedtekter har ikke bestemmelser om erverv av egne egenkapitalbevis. Vedtak om dette må behandles og vedtas i forstanderskapet, som kan gi fullmakt til styret.

Fullmakten skal godkjennes av Finanstilsynet og registreres i Foretaksregisteret. Slike vedtak/fullmakter samt beslutninger om forhøyelse av eierkapitalen, bygger ellers på

Finansforetaksloven og prinsippene i Allmennaksjeloven.

Avvik fra anbefalingen kapittel 4: Ingen

5 LIKEBEHANDLING AV AKSJEIERE

Banken legger stor vekt på åpenhet i forhold til både de som skaffer banken egenkapital og finansiering, og de som har relasjoner til banken på annen måte.

Sparebanken Sør har en egenkapitalbevisklasse og alle egenkapitalbevisere likebehandles. Banken forholder seg til Finansforetakslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for en sparebank med noterte egenkapitalbevis. Eksisterende egenkapitalbevis har fortrinnsrett ved egenkapitalforhøyelser, med mindre særskilte forhold tilsier at dette fravikes. Fravikelse vil i så fall bli begrunnet, og begrunnelsen vil bli offentliggjort i børsmelding.

I de tilfeller der banken har transaksjoner i egne egenkapitalbevis, foretas disse på børs.

Banken er bundet av Børsens regler for rapportering av finansiell og annen informasjon til markedet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

6 EGENKAPITALBEVIS OG OMSETTELIGHET

Sparebanken Sørs egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs, og er fritt omsettelige.

Eneste begrensning lovmessige krav som for tiden fastsetter at erverv av kvalifisert andel av eierandelskapitalen, på 10 prosent eller mer, krever samtykke fra Finansdepartementet.

Børsnoteringen sikrer at banken forholder seg til de markedsvilkår som til enhver tid gjelder i egenkapitalmarkedet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

7 FORSTANDERSKAPET

En sparebank er i utgangspunktet en selveid institusjon og styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene skiller seg fra aksjeselskaper i forhold til hvilke organer en sparebank skal ha. Bankens styringsstruktur og sammensetningen av styrende organer vurderes å ligge innenfor anbefalingens formulering «så langt den passer, for sparebanker med noterte egenkapitalbevis».

Bankens øverste organ er forstanderskapet, som skal se til at banken virker etter sitt formål i samsvar med lover, vedtekter og egne vedtak.

Forstanderskapet består av 28 medlemmer, hvorav 12 representanter fra kundene, 3 representanter fra det offentlige, 6 representanter fra egenkapitalbeveiere og 7 representanter fra de ansatte. Det er vedtatt ordninger som sikrer en geografisk spredning i representasjonen fra bankens markedsområder.

Innkalling til forstanderskapets møter sendes ut med minst 21 dagers varsel. Forstanderskapet treffer ikke beslutninger i andre saker enn dem som er angitt i innkallingen.

Styret bestemmer møteformen og skal sørge for en forsvarlig gjennomføring av forstanderskapets møter. Fysisk og elektronisk generalforsamling er likestilt.

Styret og revisor møter i forstanderskapet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

8 VALGKOMITEER

Ihht. bankens vedtekter velges 3 valgkomiteer:

- Forstanderskapets valgkomite skal forberede valgene i forstanderskapet. Valgkomiteen på 8 medlemmer velges blant forstanderskapets medlemmer og skal ha representanter fra alle grupperinger som er representert i forstanderskapet.
- Kundevalgkomiteen skal forberede valg av kundevalgte representanter til forstanderskapet. Valgkomiteen på 4 medlemmer velges av de kundevalgte medlemmer av forstanderskapet.
- Valgkomiteen for egenkapitalbeveierne skal forberede valg av representanter fra egenkapitalbeveierne til forstanderskapet. Valgkomiteen på 4 medlemmer velges av de egenkapitalbeveiervalgte medlemmer av forstanderskapet.
-

8.1 VALGKOMITEENS ARBEID

Forstanderskapets valgkomite forbereder valg av leder og nestleder i forstanderskapet, styrets leder og nestleder, øvrige styremedlemmer, og øvrige varamedlemmer til styret eksklusive de ansattes representanter. Likeså valg av leder,

medlemmer og varamedlemmer av valgkomiteen.

Forstanderskapets, kundevalgtes, egenkapitalbeveiervalgtes og ansattes valgkomiteers innstillinger skal begrunnes.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

9 STYRET, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Styrets sammensetning fremgår av vedtektene § 4-1.

Styret skal bestå av 7-8 medlemmer og 3 varamedlemmer, hvorav minst fire fra Agder og minst ett medlem fra Vestfold og Telemark. Av disse velges 2 medlemmer og 2 personlige varamedlemmer blant de ansatte. For de øvrige styremedlemmene velges ett fast møtende varamedlem med uttalerett. Styremedlemmene velges for 2 år.

Sammensetningen av styret er basert på kompetanse, kapasitet, mangfold, og i henhold til bankens vedtekter med hensyn til geografisk fordeling.

9.1 STYRETS UAVHENGIGHET

Ingen i bankens daglige ledelse er medlem av styret.

9.2 STYREMEDLEMMERS UAVHENGIGHET

Alle styremedlemmer er uavhengig av ledende ansatte. Styremedlemmene er også uavhengige av vesentlige forretningsforbindelser.

Avvik fra anbefalingen kapittel 9: Ingen.

10 STYRETS ARBEID

Styret er ansvarlig for at de midler banken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Styret skal sørge for en tilfredsstillende organisering av bankens virksomhet, holde seg orientert om bankens økonomiske stilling og påse at dens virksomhet, regnskapsføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelsen og bankens virksomhet for øvrig. Styret skal påse at banken har gode styrings- og kontrollsystemer for oppfyllelse av de bestemmelser som gjelder for virksomheten.

Styrets arbeid er regulert i fastsatt syreinstruks, og styret gjennomfører årlig en egenvurdering.

10.1 REVISJONSUTVALG

Revisjonsutvalget har egen instruks vedtatt av styret. Utvalget er et forberedende og rådgivende utvalg for styret for å styrke arbeidet med finansiell rapportering og internkontroll. Minst ett av medlemmene skal være uavhengig av virksomheten og ha kvalifikasjoner (formal-

eller realkompetanse) innen regnskap og revisjon.

Revisjonsutvalget forbereder styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen, overvåker systemene for intern kontroll og risikostyring, har løpende kontakt med bankens valgte revisor, samt vurderer og overvåker revisors uavhengighet.

Styret velger 3 medlemmer til utvalget blant styrets medlemmer.

Flertallet i utvalget er i henhold til NUES anbefaling uavhengige av virksomheten.

10.2 RISIKOUTVALG

Risikoutvalget har egen instruks vedtatt av styret. Risikoutvalget er et forberedende og rådgivende utvalg for styret og skal bidra til at risiko- og kapitalstyringen i konsernet støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Risikoutvalget skal overvåke den samlede risiko og vurdere om konsernets styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivået og omfanget av virksomheten.

Styret velger 3 til 4 medlemmer til utvalget blant styrets medlemmer.

Flertallet i utvalget er i henhold til NUES anbefaling uavhengige av virksomheten.

10.3 GODTGJØRELSESUTVALG

Godtgjørelsesutvalget har egen instruks vedtatt av styret. Utvalget skal bidra til å sikre at det er samsvar mellom bankens godtgjørelsesordninger, overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser.

Utvalget forbereder alle saker om godtgjørelsesordninger for styret. Utvalget skal støtte styrets arbeid med å fastsette og sørge for at banken til enhver tid har og praktiserer retningslinjer og rammer for godtgjørelsesordninger.

Banken har opprettet godtgjørelsesutvalg bestående av 3 styremedlemmer, hvorav 1 medlem er ansattrepresentant.

Flertallet i utvalget er i henhold til NUES anbefaling uavhengige av virksomheten.

10.4 TEKNOLOGIUTVALG

Teknologiutvalget har egen instruks vedtatt av styret. Utvalget skal ha et særlig ansvar for å være orientert om finansteknologi og forbereder alle saker om strategiske valg innen teknologiområdet for styret.

Banken har opprettet teknologiutvalg bestående av 2 styremedlemmer.

Avvik fra anbefalingen kapittel 10: Ingen

11 RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

I henhold til lov og forskrift, samt internt vedtatte styrings-, kontroll- og rapporteringsrutiner er det klar ansvarsdeling mellom ulike organer i banken. Sentrale organer er forstanderskap, styret, ekstern revisjon, internrevisjon og konsernledelse

11.1 INTERNREVISJON

Bankens internrevisor er underlagt styret og avgir årlig en rapport til styret om gjennomførte revisjonsprosjekter. Internrevisor skal på vegne av styret påse at det er etablert og gjennomført en tilstrekkelig og effektiv intern kontroll og risikostyring. Det er utarbeidet egen instruks for intern revisjonssjef. Styret godkjenner hvert år internrevisjonens årsplan og ressursbehov. Intern revisor kan delta som observatør i styrets møter.

11.2 INTERNKONTROLL

Banken har fastsatt retningslinjer og rutiner for gjennomføring av internkontroll basert på COSO-modellen. Modellen er en internasjonal standard for helhetlig risikostyring og er i stor grad benyttet innen finans. Ansvar for rammeverk og fasilitering av konsernets internkontrollprosess er tillagt divisjon Risikostyring, organisert uavhengig av forretningsenhetene.

11.3 COMPLIANCE

Banken er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter, og har etablert egen compliance funksjon. Denne er organisert uavhengig av forretningsenhetene.

11.4 RISIKO OG KAPITALSTYRING

God risiko- og kapitalstyring står sentralt i Sparebanken Sørs langsiktige verdiskaping. Bankens overordnede mål følger av det strategiske forretningsgrunnlaget. Avkastningsmålet er styrende for bankens aktiviteter og konkretisering av delmål. Fokus settes på å sikre bankens kortsiktige og langsiktige konkurranseevne. Sparebanken Sørs markeds- og forretningsmessige mål balanseres mot bankens risikoevne og -vilje. Risiko- og kapitalvurderinger er en integrert del av bankens strategiske og forretningsmessige prosesser.

Styret har vedtatt retningslinjer for bankens kapitalvurdering. Det gjennomføres årlig en prosess knyttet til bankens risiko og kapitalbehov (ICAAP). Styret påser dermed at banken har kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet, og sørger for at banken er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav. ICAAP-prosessen bygger på krav fastsatt av myndighetene, samt bankens egne vurderinger.

11.5 HENSYN TIL OMVERDEN I VERDISKAPINGEN

Som basis for sin virksomhet, skal banken legge til grunn

strenge krav til redelighet og god forretningsetikk. Banken forventer derfor at ansatte og tillitsmenn skal ha høy grad av integritet, og holdninger i samsvar med bankens etiske retningslinjer. Disse gir føringer knyttet til kundepleie, gaver, taushetsplikt, deltakelse i annen næringsvirksomhet og transaksjoner med nærstående. Retningslinjene omfatter også informasjonsplikt for ansatte ved brudd på interne retningslinjer, lover og forskrifter. Fremgangsmåte for hvordan slik informasjon/varsling skal gis, er nærmere beskrevet i bankens varslingsrutiner.

Avvik fra anbefalingen kapittel 11: Ingen.

12 GODTGJØRELSE TIL STYRET

Styrehonorarene fastsettes av forstanderskapet etter innstilling fra valgkomiteen. Honorarenes størrelse reflekterer styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Det utstedes ikke opsjoner til styremedlemmer. Medlemmer av styrets underutvalg, med unntak av de ansattvalgte, mottar særskilt godtgjøring.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

13 LØNN OG GODTGJØRELSE TIL LEDENDE PERSONER

Forstanderskapet vedtar egne retningslinjer for godtgjørelse til ledende personer. Disse retningslinjer er publisert på bankens hjemmesider. Godtgjørelse til administrerende direktør og intern revisjonssjef fastsettes av styret, etter forslag fra Godtgjørelsesutvalget. Godtgjørelse til direktører i konsernledelsen fastsettes av administrerende direktør i samråd med Godtgjørelsesutvalget. Ingen av direktørene har resultatbasert avlønning utover å delta i bankens ordinære bonusprogram som omfatter alle ansatte i banken.

Styret fremlegger årlig en rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer for forstanderskapet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

14 INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Banken skal ha en åpen og aktiv dialog med alle interessenter. Det er bankens intensjon at kunder, egenkapitalbevisiere, långivere (finansmarkedsaktører) og offentlige myndigheter skal ha samtidig tilgang til korrekt, tydelig, relevant og utfyllende informasjon om bankens strategier og finansielle mål, økonomiske utvikling og finansielle stilling.

Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise

børs- og pressemeldinger, eget Investor Relations-område på bankens hjemmeside samt regnskapsrapporter.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

15 SELSKAPSOVERTAKELSE

Sparebanken Sør er en selveiende institusjon som ikke kan bli overtatt av andre gjennom oppkjøp. Eierstrukturen er lovregulert, og ingen kan eie 10 prosent eller mer av bankens eierandelskapital. Ved erverv utover dette må det søkes tillatelse fra Finanstilsynet.

Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør har en stor eierandel av egenkapitalbevisene i banken. Lovpålagte eierbegrensninger antas å ligge innenfor anbefalingens formulering «så langt den passer, for sparebanker med noterte egenkapitalbevis».

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

16 EKSTERN REVISOR

Ekstern revisor velges av forstanderskapet og avgir årlig revisjonsberetning i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet. Ekstern revisor deltar i styremøtet som behandler endelig årsregnskap. Ellers deltar ekstern revisor i Revisjonsutvalgets møter og har ett årlig møte med styret uten at administrasjonen er til stede. Ekstern revisors godtgjørelse behandles i forstanderskapet når årsregnskapet behandles. Forholdet til ekstern revisor er dessuten regulert i et eget engasjementsbrev, som blant annet omhandler partenes ansvar.

Revisjonsutvalget skal overvåke revisors uavhengighet, herunder hvilke eventuelle andre tjenester som er levert av revisor.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

Retningslinjer for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende personer i Sparebanken Sør

Disse retningslinjene er utarbeidet av styret i Sparebanken Sør og ble lagt frem for vedtak i forstanderskapet i mars 2022 i samsvar med finansforetaksloven § 15-6, jf. allmennaksjeloven § 5-6 tredje ledd og allmennaksjeloven § 6-16 a og b med tilhørende forskrifter.

Retningslinjene skal revideres ved behov, og minimum hvert fjerde år, senest i forbindelse med ordinært forstanderskapsmøte i 2026. Retningslinjene bygger på eksisterende godtgjørelsesordning fastsatt i samsvar med finansforetaksloven kap. 15 med tilhørende forskrifter.

Retningslinjene skal gjelde for lønn og godtgjørelse som ble fastsatt for ledende personer etter ordinært forstanderskapsmøte i 2022 samt endringer i avtalt godtgjørelse deretter.

Med "ledende personer" menes i disse retningslinjene adm. direktør og direktører i konsernledelsen. Retningslinjene omfatter også lønn og annen godtgjørelse til ansatte som er medlemmer av styret.

Hvordan retningslinjene fremmer bankens forretningsstrategi, langsiktige interesser og økonomiske bæreevne

Sparebanken Sør har som mål å skape bærekraftig vekst og utvikling i landsdelen. Vellykket implementering av bankens forretningsstrategi krever at banken rekrutterer og beholder prestasjonssterke og dyktige medarbeidere og ledere. Bankens videre vekst og lønnsomhet avhenger av de ansattes innsats for vedvarende utvikling av virksomheten og forbedring av lønnsomheten.

Banken skal tilby en markedstilpasset godtgjørelsesordning som oppleves som konkurransedyktig og motiverende for innsats, og som er et virkemiddel for å lykkes i konkurransen om arbeidskraft. Godtgjørelsesordningen skal alltid være i henhold til gjeldende lovkrav for godtgjørelsesordninger i finansforetak.

Retningslinjene skal gi et rammeverk for godtgjørelse til ledende personer slik at vilkårene understøtter bankens forretningsstrategi, langsiktige interesser og bærekraftsmål. Retningslinjene skal fremme og gi incentiver til god styring av, og kontroll med foretakets risiko, motvirke for høy risikotaking, og bidra til å unngå interessekonflikter.

Komponenter som inngår i godtgjørelsen til ledende personer

Godtgjørelsen til ledende personer består av fast årlig godtgjørelse, samt variabel lønn som knyttes til resultatoppnåelse. Kompensasjonen kan bestå av følgende elementer:

- Fastlønn
- Variabel lønn
- Pensjonsytelser
- Andre goder og ytelser

Fastlønn

Den faste lønnen skal være hovedelementet i godtgjørelsen til ledende personer, og skal gjenspeile stillingskravene med hensyn til kvalifikasjoner, ansvar, kompleksitet samt i hvilken grad stillingen bidrar til å nå bankens overordnede forretningsmål.

Nivået på fastlønn til ledende personer skal vurderes regelmessig, normalt i forbindelse med årlig lønnsfastsettelse for ansatte i Sparebanken Sør.

Retningslinjene for fastsettelsen av lønn til adm. direktør er fastsatt av styret. Godtgjørelse til direktører i konsernledelsen fastsettes av adm. direktør i samråd med bankens godtgjørelsesutvalg.

Gjeldende lovkrav for godtgjørelsesordninger i finansforetak bygger på at det skal være en sunn balanse mellom fastlønn og variabel godtgjørelse. Maksimal variabel godtgjørelse skal være inntil 12,5 % av fastlønnen for ledende personer i banken. Denne balansen mellom fastlønn og variabel godtgjørelse, vil påvirke nivået for konkurransedyktig fastlønn til ledende personer.

Variabel godtgjørelse

Bonusgrunnlag til ledende personer

Ledende personer deltar i bankens generelle bonusordning for alle ansatte som kan utløse en bonus på inntil 1,5 månedslønn. Bonusen utbetales som en kontantytelse.

Bonus for ansatte som er medlem av styret

Ansatte som er medlem av styret, deltar også i bankens generelle bonusordning for alle ansatte som kan utløse en bonus på inntil 1,5 månedslønn. Bonusen utbetales som en kontantytelse.

Fratredelse

Den ansatte må stå i stilling per 31. desember i opptjeningsåret for å få utbetalt bonus.

Pensjonsytelser

Den kollektive pensjonsordningen for alle ansatte (inkludert ledende ansatte) for lønn opp til 12 G er innskuddsbasert. Innskuddssatsene er innenfor gjeldende regelverk i innskuddspensjonsloven.

Adm. direktør og direktører som rapporterer til adm. direktør har i tillegg avtalt kompensasjonsordninger for pensjonsopptjening lønn over 12 G.

For adm. direktør gjelder førtidspensjonen fra 62 til 67 år. Førtidspensjonen er lik 67 % av fastlønn. For viseadm. direktør gjelder førtidspensjonen fra 62 til 67 år. Førtidspensjonen er lik 66 % av fastlønn. For direktør risikostyring gjelder førtidspensjonen fra 65 til 67 år. Førtidspensjonen er lik 66 % av fastlønn. Det er gjort individuelle innskuddsbaserte avtaler for opptjening av førtidspensjon og alderspensjon for lønn over 12 G for denne gruppen.

For øvrige direktører av konsernledelsen, er alderspensjon for lønn over 12 G innskuddsbasert – med samme satser som for lønn mellom 7 G og 12 G.

Etterlønsordninger

For adm. direktør er det inngått avtale om inntil 12 måneders etterlønn ved pålagt fratreden før utløpet av avtalt tjenestetid. Det gjelder ingen generelle etterlønsordninger for andre ledende ansatte.

Andre goder og ytelser

Andre fordeler som kan omfatte for eksempel firmabil eller bilgodtgjørelse, reisegodtgjørelse, livs- og uføreforsikringer, rabatterte spareprogrammer i bankens egenkapitalbevis, personal- og helseforsikring og medisinsk undersøkelse, skal være på markedsvilkår og utgjøre bare en begrenset del av den totale godtgjørelsen.

Godtgjørelse under ekstraordinære omstendigheter

Ytterligere godtgjørelse kan utbetales under ekstraordinære omstendigheter, forutsatt at slik ekstraordinære ordninger bare gjøres på individnivå og med sikte på å enten rekruttere eller beholde en ledende ansatt, eller som kompensasjon for

ekstraordinært arbeid utover en persons vanlige oppgaver. Slik godtgjørelse må alltid, sammen med annen godtgjørelse, ligge innenfor rammene for godtgjørelsesordningene som kan benyttes i finansforetak.

Beslutningsprosess for etablering, revidering og gjennomføring av retningslinjene

Styret i Sparebanken Sør skal ha et godtgjørelsesutvalg. Utvalget skal utarbeide styrets forslag til retningslinjer for godtgjørelse til ledende personer. Besluttede retningslinjer skal uten opphold offentliggjøres på selskapets nettside etter at forstandskapet har vedtatt retningslinjene.

Styrets adgang til å fravike retningslinjene

Styret kan etter forslag fra godtgjørelsesutvalget beslutte å midlertidig fravike retningslinjenes punkt 4 til 8, helt eller delvis, hvis det i et spesifikt tilfelle er spesiell grunn og et slikt avvik er nødvendig for å ivareta selskapets langsiktige interesser og bærekraft, eller for å sikre selskapets og konsernets økonomiske levedyktighet.

Rapport om godtgjørelse til ledende personer

Det er styrets ansvar å fastsette retningslinjer og rammer for godtgjørelsesordningen i Sparebanken Sør, samt sørge for etterlevelse av denne. Retningslinjene, som er nedfelt i et eget styringsdokument «Policy Godtgjørelsesordninger», skal bidra til å fremme god styring og kontroll med risikoene. Styringsdokumentet skal motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Godtgjørelsesordningen skal gi incentiver og bidra til å fremme god styring og kontroll med bankens risiko på kort og lang sikt.

Det er fastsatt særskilte regler for ledende personer som ble fremlagt av styret for beslutning i bankens forstanderskap i mars 2022.

Ledende personer er i denne sammenheng adm. direktør og medlemmene av konsernledelsen, samt de tillitsvalgte representanter i bankens styre.

Hendelser gjennom 2022 med innvirkning på fastsettelse av godtgjørelse

Det er ikke registret hendelser i bankens resultater eller risikobilde som har medført behov for endringer i praktiseringen av etablerte godtgjørelsesordninger. Det er heller ikke vedtatt nye godtgjørelsesordninger i løpet av året.

Lønnsoppgjøret

Banken har en lang tradisjon med å i størst mulig grad tilpasse lønnsoppgjøret til frontfagsmodellen. Dette ble også praktisert i 2022 ved årets lokale lønnsoppgjør som gav en beregnet årslønnsvekst på 3,9 %, noe over frontfaget på 3,7%.

Retningslinjer for godtgjørelsesordninger for ledende personer

Retningslinjene for godtgjørelsesordninger for ledende personer som ble vedtatt av forstanderskapet i februar 2022 oppsummerte eksisterende avtalte ordninger og representerte ingen reelle endringer av ordningene slik de har vært praktisert.

Det har ikke blitt foretatt endringer i godtgjørelsesordningen i 2022, og det er heller ikke gjort unntak fra fastsatte retningslinjer for ledende personer i 2022.

Endringer i sammensetningen av ledende personer

Steinar Vigsnes ble ansatt som direktør økonomi og ble en del av konsernledelsen med virkning fra 1. juni 2022. Ellers ingen endringer innen gruppen ledende personer.

Godtgjørelse til ledende personer

Fastlønnen er hovedelementet i godtgjørelsen til ledende personer, og skal gjenspeile stillingskravene med hensyn til kvalifikasjoner, ansvar, kompleksitet og i hvilken grad vedkommende bidrar til å nå bankens overordnede forretningsmål, langsiktige interesser og bærekrafts mål.

Ledende personer er omfattet av bankens generelle bonusordning for alle ansatte som kan utløse en bonusutbetaling på inntil 1,5 månedslønn. Bonusen fordeles på alle ansatte etter lik prosentsats av årslønn og utbetales som en kontantytelse. Bonusordningen gir ikke incentiver til å ta risiko på vegne av banken.

Banken har ingen form for variabel godtgjørelse som utbetales over flere år.

Banken har ingen fast eller variabel godtgjørelse som utbetales i form av egenkapitalbevis.

Tabell 1: Godtgjørelse til ledende personer

Tabell 2: Godtgjørelser og lignende til styret

Tabell 3: Godtgjørelser og lignende til forstanderskapet

Praktisering av godtgjørelsesordningene og anvendelse av resultatkriterier

Den samlede godtgjørelsen til ledende personer er utbetalt i henhold til vedtatte godtgjørelsesordninger. Styrets oppfatning er at retningslinjenes overordnede mål om å opprettholde konsernets forretningsstrategi, risikotoleranse, langsiktige interesser og bærekraftsmål er ivarettatt.

Fastlønn

Den faste lønnen som er hovedelementet i godtgjørelsen til ledende personer, ble vurdert og fastsatt i forbindelse med den årlige lønnsfastsettelsen for ansatte i Sparebanken Sør.

Fastlønnen skal være markedsmessig tilpasset, basert på den enkeltes resultater (kvantitative og kvalitative), innsats, kompetanse og ansvar. Dette betyr at:

- Lønn er en motytelse for resultater, arbeidsinnsats, omstillingsvilje, ansvar og verdiskaping som den enkelte bidrar med i fellesskapet.
- Lønnsdannelsen vil være differensiert i forhold til i hvilken grad ovennevnte kriterier er til stede og blir oppfylt.

Det er ikke fastsatt konkrete individuelle økonomisk og ikke-finansielle resultatkriterier for ledende personer som benyttes ved lønnsjusteringen.

- Styret fastsatte i henhold til regelverket lønnsendringen til adm. direktør.
- Adm. direktør fastsatte tilsvarende lønnsendringen til øvrige medlemmer i konsernledelsen etter forankring i Godtgjørelsesutvalget.
- Forstandskapet fastsatte styrehonoraret for de ansattes styremedlemmer.

Honorarer

De ansattes styremedlemmer har mottatt honorar for sitt styreverv fastsatt av forstandskapet. Viseadm. direktør, direktør personmarked og direktør marked og kommunikasjon mottar styrehonorar for styrevervene i Sørmeqleren. Utover dette har ingen ledende personer mottatt honorarer hverken fra banken eller datterselskaper.

Naturallytelser

Naturallytelser er utbetalt i henhold til regelverket. Det har ikke vært endringer i omfang eller innhold.

Variabel godtgjørelse

Styret besluttet i styremøte 9. februar 2023 å utbetale alle ansatte inkludert ledende personer en bonus for 2022 på 112 % av en månedslønn. Bonusen utbetales som et kontantbeløp i forbindelse med ordinær lønnskjøring i februar 2023. Banken har ingen variabel godtgjørelse som utbetales over flere år.

Ekstraordinær godtgjørelse

Det er ikke utbetalt ekstraordinær godtgjørelse til ledende personer i 2022.

Pensjon

Pensjonsinnbetalinger i 2022 til kollektive og individuelle pensjonsavtaler er foretatt i henhold til inngåtte avtaler.

Sammenlignende informasjon om endringer i godtgjørelse og selskapets resultater

Se tabell 4: Sammenlignende informasjon om endringer i godtgjørelse og selskapets resultater

Tabell 1: Godtgjørelser til ledende ansatte

Ledende ansatte	Rolle	Årstall	Fast godtgjørelse			Variabel godtgjørelse			Samlet godtgjørelse	Antall Egenkapitalbevis	Lån	Andel fast godtgjørelse*
			Fast lønn	Naturalytelser	Ett års variabel	Fler års variabel	Pensjon					
Geir Bergskaug	Adm. direktør	2022	3 076	185	70		2 084	5 415	76 203	2 995	102,2 %	
		2021	2 984	194	42		2 672	5 893	75 691	2 993	93,3 %	
Lasse Kvinlaug	Viseadm. direktør/ direktør BM	2022	1 976	203	46		368	2 592	4 052	0	100,2 %	
		2021	1 921	161	30		511	2 622	3 540	0	94,4 %	
Gunnar Thomassen	Direktør personmarkedet	2022	1 853	275	42		312	2 483	3 718	5 911	100,0 %	
		2021	1 800	328	28		512	2 668	3 206	6 017	95,4 %	
Rolf Søraker	Direktør konsernstab	2022	1 525	195	35		276	2 031	2 608	1 631	99,9 %	
		2021	1 481	199	25		399	2 105	2 096	1 792	95,6 %	
Marianne Lofthus	Direktør kapitalmarked	2022	1 501	252	34		307	2 094	1 228	6 304	100,3 %	
		2021	1 427	292	24		439	2 182	1 228	4 428	94,8 %	
Bjørn A. Friestad	Direktør risikostyring	2022	1 579	183	36		306	2 103	5 083	744	99,9 %	
		2021	1 533	192	25		401	2 152	4 571	1 432	95,2 %	
Gry Moen	Direktør forretningsutvikling	2022	1 503	194	34		293	2 023	732	5 319	100,5 %	
		2021	1 427	212	24		439	2 102	732	5 268	94,1 %	
Steinar Breen	Direktør strategi og compliance	2022	1 514	211	36		162	1 923	1 578	1 413	98,1 %	
		2021	1 425	191	18		165	1 800	1 066	1 341	94,5 %	
Eva Kvelland 1)	Direktør marked og kommunikasjon	2022	1 263	148	13		140	1 564	772	1 788	99,1 %	
		2021	1 261	121			154	1 536	260	1 858	100,0 %	
Steinar Vigsnes 2)	Direktør økonomi	2022	1 339	124	133		139	1 735	6 718	4 992	92,3 %	
Gunhild Tveiten Golid	Ansattvalgt styremedlem	2022	175	0	0		0	175	1 464	0	100,0 %	
		2021	140	6	0		0	146	0	0	100,0 %	
Jan Erling Tobiassen	Ansattvalgt styremedlem	2022	175	0	0		0	175	0	0	100,0 %	
		2021	140	6	0		0	146	0	0	100,0 %	

*) Det har i 2022 vært negativ avkastning på deler av pensjonen. Denne er klassifisert som variabel godtgjørelse og påvirker andel fast godtgjørelse

1) Tiltrådte som direktør 16.08.2021

2) Tiltrådte som direktør 01.06.2022

3) Opplysninger i tabellen utgjør styrehonoar

Tabell 2: Godtgjørelser og lignende til styret

						2022
Styret		Antall			Samlet	
TUSEN KRONER	Rolle	egenkapitalbevis	1) Honorar	Naturallytelser	godtgjørelse	Lån
Stein A. Hannevik 2)	Leder	38 467	138	3	140	0
Inger Johansen 3)	Nestleder	0	72	0	72	0
Knut R Sæthre 4)	Leder	0	413	0	413	0
Mette Harv 5)	Nestleder	0	294	0	294	0
Merete Østby	Medlem	0	208	0	208	0
Erik Tønnesen	Medlem	0	250	0	250	8 336
Trond Randøy 6)	Medlem	0	197	0	197	0
Eli Giske 7)	Medlem	0	181	0	181	0
Tor Kim Steinsland 7)	Fast møtende varamedlem	0	113	0	113	3 279
Jan Erling Tobiassen	Ansattvalgt	0	175	0	175	0
Gunnhild Tveiten Golid	Ansattvalgt	0	175	0	175	0
Sum		38 467	2 216	3	2 218	11 615

- 1) Honorar fra styret og underkomiteer
 2) Leder til og med 31.03.2022
 3) Nestleder til og med 31.03.2022
 4) Leder fra 01.04.2022
 5) Nestleder fra 01.04.2022
 6) Fast medlem fra 01.04.2022
 7) Fast møtende varamedlem fra 01.04.2022

						2021
Styret		Antall			Samlet	
TUSEN KRONER	Rolle	egenkapitalbevis	1) Honorar	Naturallytelser	godtgjørelse	Lån
Stein A. Hannevik	Leder	38 467	408	4	412	0
Inger Johansen	Nestleder	0	198	1	198	0
Mette Harv	Medlem	0	217	1	218	0
Knut R Sæthre	Medlem	0	193	0	193	0
Merete Østby	Medlem	0	164	5	169	0
Erik Tønnesen	Medlem	0	208	1	209	8 812
Trond Randøy	Fast møtende varamedlem	0	140	0	140	0
Jan Erling Tobiassen	Ansattvalgt	0	140	6	146	0
Gunnhild Tveiten Golid	Ansattvalgt	0	140	6	146	0
Sum		38 467	1 807	24	1 831	8 812

- 1) Honorar fra styret og underkomiteer

Tabell 3: Godtgjørelser og lignende til forstanderskapet

2022				
Forstanderskapet		Antall		
TUSEN KRONER	Rolle	egenkapitalbevis	1) Honorar	Lån
Anne Omholt Hovstad	Leder forstanderskap f.o.m 01.04.2022	0	58	0
Eldbjørg Dahl	Nestleder forstanderskap f.o.m 01.04.2022	0	16	0
Jorunn Aarrestad 5)	Leder forstanderskap t.o.m 31.03.2022	0	32	3 183
Nina Berit Gumpen Hansen 3)	Nestleder forstanderskap t.o.m 31.03.2022	174 209	47	0
Terje Spilling	Innskytervalgt	0	8	1 447
Anders Gaudestad	Innskytervalgt	0	8	11 515
Hege Nodeland	Innskytervalgt	0	4	6 763
Astri Lunde Wilmann	Innskytervalgt	0	4	0
Berit Therese Knudsen	Innskytervalgt	0	16	0
Birgitte Midgaard	Innskytervalgt	0	81	291
Kristi Marie Tveit	Innskytervalgt	0	8	465
Oddmund Ljosland	Innskytervalgt	0	8	5 750
Mette Vestberg Sørensen 5)	Innskytervalgt	0	27	0
Terje Røsnes	Innskytervalgt	600	4	0
Merete Fogh Lund	Innskytervalgt	0	8	2 166
Gjermund Nesland	Innskytervalgt	0	12	0
Tore Askildsen	Offentlig valgt	0	8	1 641
Dag Eide	Offentlig valgt	0	19	0
Bjørn Rudborg	Offentlig valgt	0	8	0
Alf Albert 5)	Egenkapitalbeviser	73 044	31	1 800
Ole Moe Dy	Egenkapitalbeviser	24 577	20	0
Rune Røisland	Fast møtende vara egenkapitalbeviser	370	16	0
Kari Anne Nordbø 2)	Egenkapitalbeviser	175	8	0
Harald Rune Øyhovden 4)	Egenkapitalbeviser	189 099	16	0
Karen Andersen 5)	Valgt av de ansatte	894	19	1 597
Hildegunn Smidsrød	Valgt av de ansatte	1 346	4	693
Tommy Holter Moi	Valgt av de ansatte	1 666	8	5 978
Nina Merete Olsen 5)	Valgt av de ansatte	1 648	19	4 375
Britt Ytterbø	Valgt av de ansatte	894	8	1 573
Hege Kirkhus 5)	Valgt av de ansatte	1 346	4	6 637
Hans Arthur Frigstad	Valgt av de ansatte	280	12	2 714
Vidar Ås	Valgt av de ansatte	1 700	4	2 280
Veronica Hamstad	Valgt av de ansatte	1 648	8	5 561
Jan-Inge Wågestad	Valgt av de ansatte	1 740	4	2 906
Sum		466 236	556	69 338

1) Honorar forstanderskap og valgkomite

2) Representerer Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør som eier 34 027 762 egenkapitalbevis

3) Representerer Gumpen Bileiendom AS som eier 174 209 egenkapitalbevis

4) Representerer Hamjern Invest AS som eier 180 099 egenkapitalbevis

5) Gikk ut av forstanderskapet 31.03.2022

				2021
Forstanderskapet		Antall		
TUSEN KRONER	Rolle	egenkapitalbevis	1) Honorar	Lån
Jorunn Aarrestad	Leder forstanderskap	0	90	2 851
Nina Berit Gumpen Hansen 4)	Nestleder forstanderskap	174 209	48	0
Terje Spilling	Innskytervalgt	0	6	2 446
Anders Gaudestad	Innskytervalgt	0	3	10 941
Anne Omholt Hovstad	Innskytervalgt	0	6	0
Berit Therese Knudsen	Innskytervalgt	0	6	0
Birgitte Midgaard	Innskytervalgt	0	78	340
Kristi Marie Tveit	Innskytervalgt	0	3	904
Oddmund Ljosland	Innskytervalgt	0	3	8 595
Mette Vestberg Sørensen	Innskytervalgt	0	51	0
Terje Røsnes	Innskytervalgt	600	3	252
Merete Fogh Lund	Innskytervalgt	0	6	2 411
Rita Eretveit 5)	Innskytervalgt	0	6	0
Ingvild Hovden 5)	Innskytervalgt	97	3	942
Ole Tom Haddeland 5)	Innskytervalgt	0	3	0
Tore Askildsen	Offentlig valgt	0	6	2 557
Dag Eide	Offentlig valgt	0	48	0
Bjørn Rudborg	Offentlig valgt	0	6	0
Alf Albert	Egenkapitalbeviser	72 292	48	1 926
Ole Moe Dy	Egenkapitalbeviser	27 208	10	0
Helge Sandåker 2)	Egenkapitalbeviser	0	0	0
Rune Røisland	Fast møtende vara egenkapitalbeviser	0	6	0
Kari Anne Norbø 2)	Egenkapitalbeviser	175	6	0
Eldbjørg Dahl	Egenkapitalbeviser	0	3	0
Svein Bringsjord 3) 5)	Egenkapitalbeviser	6 854	6	1 252
Karen Andersen	Valgt av de ansatte	658	48	1 576
Hildegunn Smidsrød	Valgt av de ansatte	1 346	3	815
Tommy Holter Moi	Valgt av de ansatte	1 154	6	3 958
Nina Merete Olsen	Valgt av de ansatte	1 136	45	1 870
Britt Ytterbø	Valgt av de ansatte	658	3	1 621
Hege Kirkhus	Valgt av de ansatte	1 346	6	3 028
Hans Arthur Frigstad	Valgt av de ansatte	162	6	2 508
Sum		287 895	577	50 793

1) Honorar forstanderskap og valgkomite

2) Representerer Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør som eier 7 988 679 egenkapitalbevis

3) Representerer Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør og 6854 egne egenkapitalbevis

4) Representerer Gumpen Bileiendom AS som eier 174 209 egenkapitalbevis

5) Gikk ut av forstanderskapet 31.03.2021

Tabell 4: Sammenlignende informasjon om endringer i godtgjørelse og selskapets resultater

Geir Bergskaug	Adm. direktør	Endring	2017 - 2018	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022
Samlet godtgjørelse		i prosent	5,1	4,1	-2,3	13,2	-8,1	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	247	210	-125	685	-478	5 415
Fastlønn		i prosent	2,8	2,9	1,6	1,6	3,1	
Fastlønn		i tusen kr	77	82	47	46	92	3 076
Lasse Kvinlaug	Viseadm. direktør	Endring	2017 - 2018	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022
Samlet godtgjørelse		i prosent	0,8	-8,6	6,8	2,2	-1,1	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	22	-225	175	57	-30	2 592
Fastlønn		i prosent	3,0	2,9	1,3	1,9	2,9	
Fastlønn		i tusen kr	53	52	24	36	55	1 976
Gunnar P. Thomassen	Dir. personmarked	Endring	2017 - 2018	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022
Samlet godtgjørelse		i prosent	3,7	6,5	2,7	8,3	-6,9	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	81	146	64	205	-185	2 483
Fastlønn		i prosent	2,7	3,1	1,3	1,8	2,9	
Fastlønn		i tusen kr	45	53	22	34	53	1 853
Rolf H Søraker	Dir. konsernstab	Endring	2017 - 2018	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022
Samlet godtgjørelse		i prosent	1,0	6,3	2,6	5,0	-3,5	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	18	116	50	100	-74	2 031
Fastlønn		i prosent	2,8	2,9	1,8	1,4	3,0	
Fastlønn		i tusen kr	38	40	26	21	44	1 525
Marianne Lofthus	Direktør kapitalmarked	Endring	2017 - 2018	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022
Samlet godtgjørelse		i prosent	2,9	4,4	5,4	7,3	-4,0	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	52	82	104	148	-88	2 094
Fastlønn		i prosent	5,2	3,8	1,5	3,7	5,2	
Fastlønn		i tusen kr	65	50	21	51	74	1 501
Bjørn A. Friestad	Direktør risikostyring	Endring	2017 - 2018	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022
Samlet godtgjørelse		i prosent	1,1	1,6	5,6	0,5	-2,3	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	21	32	113	11	-49	2 103
Fastlønn		i prosent	2,8	2,9	1,5	1,8	3,0	
Fastlønn		i tusen kr	39	42	22	27	46	1 579
Gry Moen	Direktør forretningsutv.	Endring	2017 - 2018	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022
Samlet godtgjørelse		i prosent	-0,7	5,3	3,6	6,1	-3,8	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	-12	96	69	121	-79	2 023
Fastlønn		i prosent	3,1	3,1	1,9	3,7	5,3	
Fastlønn		i tusen kr	39	41	26	51	76	1 503
Steinar Breen	Direktør strat. og compl.	Endring	2017 - 2018	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022
Samlet godtgjørelse		i prosent	NA	NA	NA	-2,2	6,8	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	NA	NA	1 840	-40	123	1 923
Fastlønn		i prosent	NA	NA	NA	-4,4	6,2	
Fastlønn		i tusen kr	NA	NA	1 490	-65	89	1 514
Eva Kvelland	Direkør marked og komm.	Endring	2017 - 2018	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022
Samlet godtgjørelse		i prosent	NA	NA	NA	NA	1,8	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	NA	NA	NA	1 536	28	1 564
Fastlønn		i prosent	NA	NA	NA	NA	0,2	
Fastlønn		i tusen kr	NA	NA	NA	1 261	2	1 263
Steinar Vigsnes	Direkør økonomi	Endring	2017 - 2018	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022
Samlet godtgjørelse		i prosent	NA	NA	NA	NA	NA	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	NA	NA	NA	NA	NA	1 735
Fastlønn		i prosent	NA	NA	NA	NA	NA	
Fastlønn		i tusen kr	NA	NA	NA	NA	NA	1 339
Jan Erling Tobiassen	Ansatt valgt styremedlem	Endring	2017 - 2018	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022
Samlet godtgjørelse		i prosent	12,1	3,1	32,8	7,3	-8,4	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	14	4	44	13	-16	175
Fastlønn		i prosent	15,0	4,3	15,0	1,4	25,0	
Fastlønn		i tusen kr	15	5	18	2	35	175
Gunhild Tveiten Golid	Ansatt valgt styremedlem	Endring	2017 - 2018	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022
Samlet godtgjørelse		i prosent	12,9	7,6	14,9	51,2	-28,6	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	15	10	21	83	-70	175
Fastlønn		i prosent	15,0	4,3	16,7	0	25,0	
Fastlønn		i tusen kr	15	5	20	0	35	175

Tabell 4, forts.

Endring i bankens driftsresultat	Endring	2017 - 2018	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022
	i mill kr	-45	186	-31	129	60	1 283
	i prosent	-4,6	19,8	-2,8	11,8	4,9	
Endring i bankens EK avkastning	i prosent	-12,4	11,8	-11,6	7,1	-3,3	8,7
Endring i snitt fastlønn ansatte ekskl. ledende pers	i tusen kr	17	25	13	31	22	
	i prosent	2,9	4,1	2,0	4,9	3,3	694 636

Erklæring fra styret og daglig leder

Erklæring i henhold til Verdipapirhandelloven § 5-5

Styret og administrerende direktør i Sparebanken Sør bekrefter at bankens og konsernets årsregnskap for 2022 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Videre bekreftes det at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til banken og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer banken og konsernet står overfor.

Kristiansand, 31. desember 2022 / 7. mars 2023

Knut Ruhaven Sæthre
Styrets leder

Mette Ramfjord Harv
Styrets nestleder

Merete Steinvåg
Østby

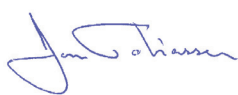
Erik Edvard Tønnesen

Trond Randøy

Eli Giske

Jan Erling Tobiassen
Ansattes representant

Gunnhild Tveiten Golid
Ansattes representant

Geir Bergskaug
Adm.dir.

Revisjonsberetning for 2022

Til Forstanderskapet i Sparebanken Sør

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken Sør, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært revisor for Sparebanken Sør sammenhengende i 9 år fra valget på generalforsamlingen den 27. mars 2014 for regnskapsåret 2014 med gjenvalg av forstanderskapet den 31. mars 2022.

Revisjonsberetning for 2022

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2022. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Konsernets og morbankens virksomhet er i det vesentlige uendret sammenlignet med forrige år. Vi har ikke identifisert regulatoriske endringer, transaksjoner eller andre hendelser som kvalifiserer som nye sentrale forhold, og våre fokusområder har vært de samme i 2022 som året før.

Sentrale forhold ved revisjonen	Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen
---------------------------------	---

Verdsettelse av utlån til kunder

Vi fokuserte på verdsettelse av utlån til kunder fordi utlån utgjør en betydelig andel av verdien av eiendelene i balansen og verdsettelsen av utlån innebærer utstrakt bruk av skjønn og store mengder data som gjør beregningene av tap på utlån er komplekse.

Nedskrivning av verdien av utlån gjøres i henhold til IFRS 9. For utlån hvor det foreligger objektive indikatorer på verdifall beregnes nedskrivning individuelt. For øvrige utlån beregnes nedskrivningsbeløpet basert på et modellrammeverk. Begge metoder innebærer bruk av skjønn som kan påvirke årets regnskapsmessige resultat og ha betydning for overholdelse av kapitaldekningsregelverket som følge av risikoklassifisering av utlån.

For utlån med objektive indikasjoner på verdifall fokuserte vi særlig på ledelsens prosess for identifisering av utlån med objektive indikasjoner på verdifall, ledelsens oppfølging av slike utlån og forutsetningene ledelsen legger til grunn ved beregning av nedskrivningsbeløpet.

For øvrige utlån hvor nedskrivning er beregnet basert på modellrammeverk har vi særlig fokusert på:

- Risikoklassifisering av utlån.
- Beregning av sannsynlighet for mislighold.
- Identifisering av vesentlig endring i kredittrisiko.
- Hvordan utlån blir allokert til ulike trinn.

Ved vår revisjon av forventede tapsavsetninger vurderte og testet vi utformingen og effektiviteten av utvalgte kontroller for kvalitetssikring av anvendte forutsetninger og beregningsmetoder. Vi konkluderte at vi kunne basere oss på disse kontrollene i vår revisjon. Videre testet vi detaljer både der nedskrivninger er foretatt basert på modellrammeverk og der nedskrivninger er foretatt individuelt basert på objektive indikatorer på verdifall.

For utlån hvor det forelå objektive indikasjoner på verdifall og hvor nedskrivningsbeløpet var individuelt beregnet testet vi et utvalg. Vi vurderte realisasjonsverdien og kontantstrømmer som ledelsen hadde lagt til grunn for å underbygge nedskrivningsbeløpet. Vi utfordret de vurderinger ledelsen hadde gjort ved å intervju kredittd medarbeidere og ledelsen. Vi sammenlignet realisasjonsverdien med ekstern dokumentasjon der dette var tilgjengelig. Resultatet av denne testingen av individuelle nedskrivninger viste at ledelsen hadde benyttet rimelige forutsetninger i beregningen av nedskrivningsbeløpene.

Virkningen av klimaendringer, herunder påvirkningen på modellavsetninger, ble diskutert med ledelsen. Videre har vi diskutert virkningen krigen i Ukraina, økt rentenivå og inflasjon har på bankens tapsavsetninger.

For utlån hvor nedskrivning er beregnet basert på modellrammeverk opparbeidet vi oss en detaljert forståelse av prosessen og testet en rekke detaljer for å vurdere følgende:

- Kalkulasjoner og metode som ble benyttet.
- At modellen som ble benyttet var i henhold til rammeverket og at modellen virket som den skulle.

Revisjonsberetning for 2022

- Fastsetting av vesentlige parametere i modellen.
- Beregning av forventet kredittap.

Vi viser til note 6 til note 11 til årsregnskapet for en beskrivelse av konsernets tapsmodell, kredittrisiko og nedskrivning av utlån til kunder.

- Påliteligheten og nøyaktigheten av sentrale parametere og data som benyttes i modellen.
- Nøyaktig og fullstendig overføring av data fra modell til regnskapssystem.

Vår testing ga ingen indikasjoner på vesentlige feil.

Vi har gjennomgått informasjonen i de sentrale notene om dette temaet, og fant at den var dekkende.

Banken benytter eksterne serviceorganisasjoner for å drifte enkelte sentrale IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av og til å teste kontroller som skal sikre integriteten av IT-systemene som er relevante for finansiell rapportering. Revisor har i den forbindelse avgitt rapport om revisjon av rapporter og applikasjonskontroller. Revisors testing omfattet blant annet om sentrale beregninger foretatt av kjernesystemene ble utført i tråd med forventningene, herunder renteberegninger og amortiseringer. Testingen omfattet dessuten integriteten av data, endringer av og tilgang til systemene. For å ta stilling til om vi kunne legge informasjonen i revisors rapporter til grunn for våre vurderinger, forsikret vi oss om revisors kompetanse, kapasitet og objektivitet og gjennomgikk tilsendte rapporter og vurderte mulige avvik og iverksatte tiltak. Vi har også selv testet tilgangskontroller til bankens IT-systemer og arbeidsdeling der det var nødvendig av hensyn til vår revisjon.

Våre vurderinger og tester underbygget at vi kunne legge til grunn at dataene som håndteres i, og beregningene som foretas av bankens IT-systemer som støtter finansiell rapportering, var pålitelige.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Revisjonsberetning for 2022

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon.

Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi

Revisjonsberetning for 2022

i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke kan fortsette driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi har enevansvar for vår konklusjon om konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Vi avgir en uttalelse til revisjonsutvalget om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Uttalelse om etterlevelse av krav om felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF)

Konklusjon

Som en del av revisjonen av årsregnskapet for Sparebanken Sør har vi utført et attestasjonsoppdrag for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som inngår i årsrapporten med filnavn 549300U497VKMF6R3Q14-2022-12-31-en i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/815 om et felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF-regelverket) etter forskrift gitt med hjemmel i verdipapirhandelloven § 5-5, som inneholder krav til utarbeidelse av årsrapporten i XHTML-format og iXBRL-markering av konsernregnskapet.

Etter vår mening er årsregnskapet som inngår i årsrapporten i det alt vesentlige utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Ledelsens ansvar

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsrapporten i overensstemmelse med ESEF-regelverket. Ansvaret omfatter en hensiktsmessig prosess, og slik intern kontroll ledelsen finner nødvendig.

Revisjonsberetning for 2022

Revisors oppgaver og plikter

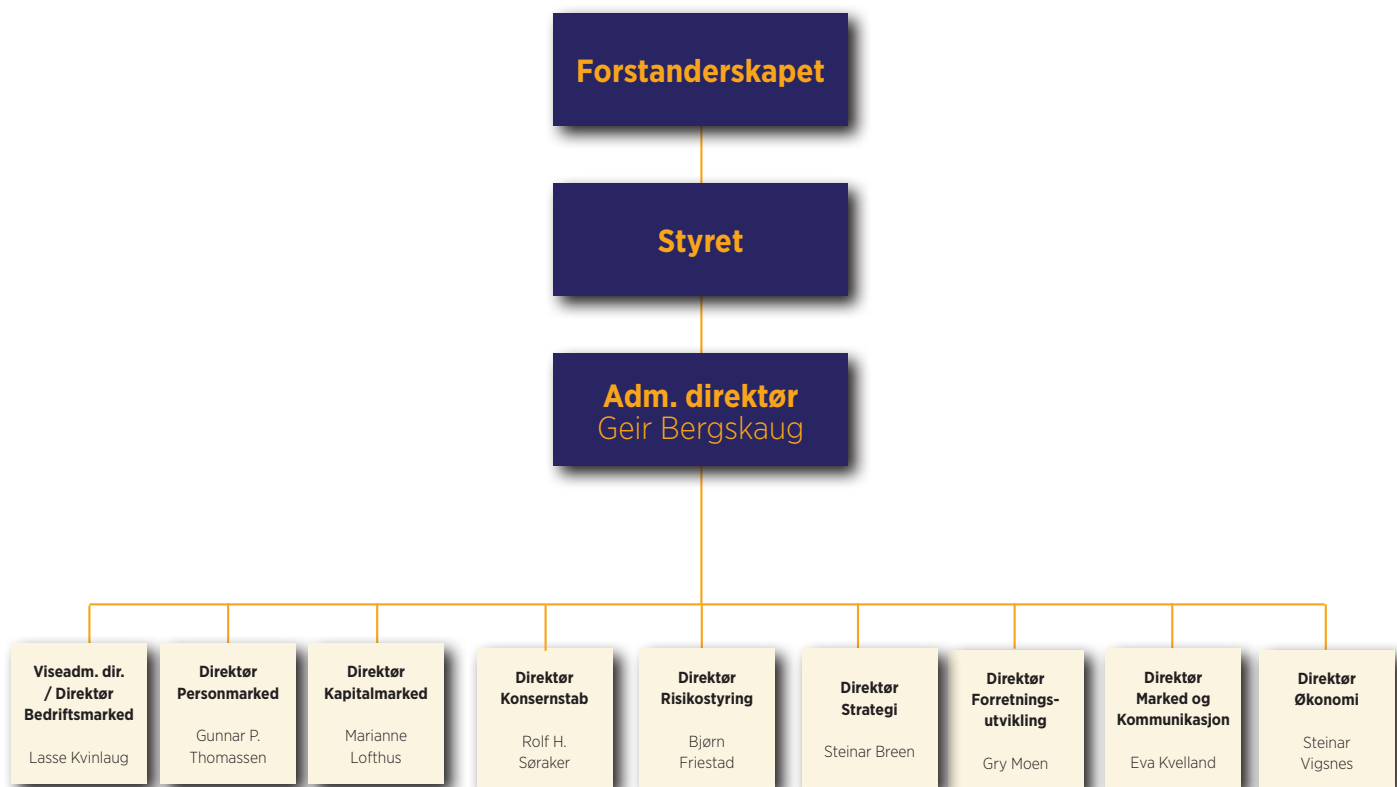
For beskrivelse av revisors oppgaver og plikter ved attestasjonen av ESEF-rapporteringen, vises det til: <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Kristiansand, 7. mars 2023
PricewaterhouseCoopers AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'F. Botha', written in a cursive style.

Fredrik Botha
Statsautorisert revisor

Organisering

BANKENS AVDELINGER

Konsernledelsen

Administrerende direktør

Geir Bergskaug (1960)

Administrerende direktør fra 1. januar 2014. Tidligere administrerende direktør i «gamle» Sparebanken Sør fra 1. november 2010. Arbeidet i Gjensidige som direktør og konserndirektør (1999-2010), styreleder i Gjensidige Bank (2008-2010), banksjef/direktør i DnB NOR (1988-1999). Utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole. Tilleggsutdanning fra Harvard Business School i Boston - GMP, INSEAD Fontainebleau Frankrike - MBA.

Viseadministrerende direktør

Lasse Kvinlaug (1961)

Viseadministrerende direktør fra 1. januar 2014 og leder for bedriftsmarkedet. Utdannet siviløkonom. Tidligere arbeidet i Sparebanken Pluss som viseadministrerende direktør, direktør og banksjef (1997-2013). Erfaring også fra Sparebanken NOR / Sparebanken ABC (1987-1997), som ass. banksjef med ansvar for bedriftsmarkedet i Kristiansand. Finans- og økonomikonsulent i Statoil (1984-87).

Direktør økonomi

Steinar Vigsnes (1980)

Direktør økonomi (CFO) fra 1. juni 2022. Har arbeidet i banken siden 2009 som controller (2009-2013) og økonomisjef (2014-2022). Har tidligere erfaring som revisor. Utdannet siviløkonom fra Universitet i Agder.

Direktør kapitalmarkedet

Marianne Lofthus (1961)

Direktør kapitalmarkedet fra 1. januar 2014 og daglig leder i Sparebanken Sør Boligkreditt. Var finanssjef i Sparebanken Pluss (2003 - 2013) og har mange års erfaring fra finansvirksomhet i Sparebanken Pluss, Norsk Hydro og Sparebanken NOR. Utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole.

Konsernledelsen

Direktør personmarkedsdivisjonen

Gunnar P. Thomassen (1965)

Direktør personmarkedsdivisjonen fra 1. januar 2014. Tidligere arbeidet i Sparebanken Sør som direktør, regiondirektør og banksjef (1999-2013). Erfaring også fra Ernst & Young Management Consulting og Industrifondet/ SND. Utdannet sivilingeniør fra NTH, linje for industriell økonomi.

Direktør konsernstab

Rolf H. Søraker (1960)

Direktør konsernstab fra 1. januar 2014. Tidligere arbeidet i Sparebanken Sør i ulike roller siden 1986, som direktør konsernstab (2006 - 2013). Har tidligere erfaring fra skoleverket og forsvaret. Utdannelse fra Forsvaret, Høyskolen i Telemark og BI, Master of Management.

Direktør forretningsutvikling

Gry Moen (1963)

Direktør forretningsutvikling fra 1. januar 2014. Arbeidet også i «gamle» Sparebanken Sør som direktør forretningsutvikling fra 2011. Var daglig leder i ABCenter Holding (2009-2010) og markedsdirektør i Sparebanken Sør (2006-2009). Har tidligere erfaring fra bl.a. Statoil, Telenor og LOS / Agder Energi. Utdannet fra Trondheim Økonomiske Høyskole / École Supérieure de Commerce Grenoble / Nantes. Master of Management BI.

Direktør risikostyring

Bjørn A. Friestad (1959)

Direktør risikostyring fra 1. januar 2014. Hadde ansvar for kreditt og forretningsutvikling i Sparebanken Pluss (2001 - 2013). Har bred erfaring fra ulike virksomhetsområder i Sparebanken Agder/Sparebanken Pluss siden 1986. Utdannet siviløkonom og aut. finansanalytiker (AFA) fra Norges Handelshøyskole.

Konsernledelsen

Direktør marked og kommunikasjon

Eva Kvelland (1980)

Direktør marked og kommunikasjon fra 16. august 2021. 20 års erfaring fra politikk og samfunnsliv, og var bl.a. leder for marked og kommunikasjon i Stine Sofies Stiftelse, kommunikasjonrådgiver i Ordkraft og politisk rådgiver for statsråd Lars Sponheim. Utdanning: master i offentlig politikk og ledelse, UiA samt bachelor i statsvitenskap, UiA.

Direktør strategi

Steinar Breen (1976)

Direktør strategi fra 1. april 2020. Var tidligere associate partner i EY sin konsulentvirksomhet for bank og finans. Har også erfaring fra Accenture. Er utdannet siviløkonom, cand. oecon. og autorisert finansanalytiker fra Norges Handelshøyskole.

SPAREBANKEN SØR